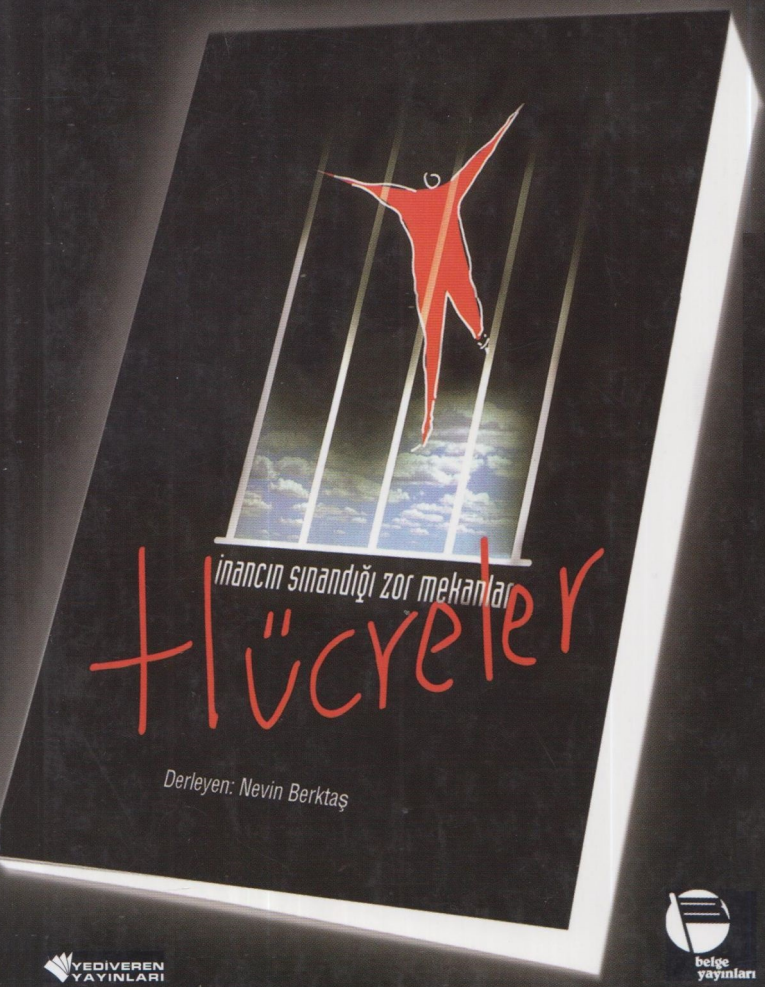
inancın sınandığı zor mekanlar: HÜCRELER

DAVA DOSYASI

Nevin BERKTAŞ

YEDİVEREN YAYINLARI

belge yayınları

BELGE YAYINLARI: 663
Yaşam ve Anılar Dizisi

"İnancın Sınandığı Zor Mekanlar;
HÜCRELER" Kitabı
© Nevin Berktaş

Birinci Baskı
Mart 2011

İç/Kapak Baskı-Cilt
Berdan Matbaacılık
0 (212) 613 12 11
Davutpaşa Cad. Güven Sanayi Sitesi
C Blok No: 239 Topkapı / İstanbul

Yediveren Yayınları
Kemalpaşa Mah. Atatürk Bulvarı
Bedrettin İnan İş Merkezi No: 114/41
(Aksaray Pertevniyal Lisesi Karşısı)
Eminönü/ İstanbul
Tel: 0212 527 48 28
e-mail: devrimcidurus@hotmail.com

BELGE ULUSLARARASI YAYINCILIK
Divanyolu Cad. Binbirdirek İşhanı No:15/1
Sultanahmet/İstanbul
Tel: 0 (212) 638 34 58
Fax: 0 (212) 517 44 53
E-mail: belgeyayinevi@hotmail.com
belgeyayinlari@gmail.com

"İnancın sınandığı zor mekanlar;
HÜCRELER" kitabı

DAVA DOSYASI

Nevin Berktaş

belge yayınları

YEDİVEREN YAYINLARI

İçindekiler

Sunu.....5
Yazar hakkında.....8
Tek başına direniş cephesi yaratmak.....11
Dava dosyası: İddianameler, savunma, kararlar.....21
İddianameler.....22
Nevin Berktaş'ın mahkeme savunması.....28
Kitapla ilgili kararlar.....38
Ne insan hücreye sığabilir, ne hücre o kadar büyüyebilir....48
Yargılanan ve ceza alan kitap:
İnancın sınandığı zor mekanlar: HÜCRELER.....51
Daha iyi bir yarın için.....55
İnancın sınandığı zor mekanlar: HÜCRELER.....73
Onları unutmayacağız. Saygon, Maze ve diğerleri.....151
O içeride hücredeydi, ben dışarıda.....172
Belgeler.....176
Tutuklanmasının ardından.....189
Basından ve gelen mesajlardan.....203
"Yalnız değilim".....230
Olması gereken normal bir davranış: DİRENMEK.....235
Yaşam hakkın, mücadele gücün kadardır.....261

Sunu

"İnancın Sınandığı Zor Mekanlar: HÜCRELER" kitabının "DAVA DOSYASI"nı, yazarı Nevin Berktaş'ın tutuklu bulunduğu bir sırada yayınlıyoruz. Toplam 21 yılını cezaevlerinde geçiren Berktaş, bu kez cezaevindeyken yazdığı "Hücreler" kitabına verilen 10 aylık hapis cezasından dolayı Bakırköy Kadın Hapishanesinde bulunuyor.

Kitap, ilk olarak Ekim 2000 tarihinde basıldı. Basılır basılmaz da ilk haftasında toplatıldı. Yazarına, yayınevi sahibine, matbaaya, para ve hapis cezaları yağdırıldı. Yasalar değişip de bu cezalar geçersiz kalınca, yeni maddelerden yeniden davalar açtılar ve yeniden para ve hapis cezaları verdiler.

Kitap, devrimci tutsakların F tipi hücre cezaevlerine götürülmek istendiği bir dönemde yayınlanmıştı. Emperyalist-kapitalist sistemde hapishane koşullarını, dünyadan ve Türkiye'den örneklerle ortaya koyuyor ve ona karşı verilen direnişleri anlatıyordu. 12 Eylül cezaevlerinin hücrelerini, bizzat kendi yaşadıkları üzerinden resmediyor, en zor dönemlerde bile faşist yaptırımlara boyun eğmeyenlerin olduğunu gösteriyordu. Bu aynı zamanda "F Tipi Cezaevleri"ne karşı, devrimci tutsakların her şekilde direneceğinin ilanıydı.

Egemen güçlerin kitaba olan düşmanlığı; onun içeriğine, verdiği mesajlara ve zamanlamasınadır. Kitabın yayınlanmasından üç ay sonra, tüm cezaevlerine yönelik 19 Aralık saldırısı gerçekleşti ve onlarca tutsak vahşice katledildi. Fakat 19 Aralık aynı zamanda, devrimci tutsakların direniş tarihine eklenen, şanlı bir sayfa oldu. Günlerce süren destansı bir direniş, ölüme meydan okuyuş yaşandı. Bu direniş, "F Tipleri"nde ölüm oruçları, fiili direnişlerle devam etti. Yüzlercesi öldü, yaralandı, ölümcül hasatalıklara yakalandı, ama devrimci kimliklerinden ödün vermediler.

Kitap, içerde-dışarıda hücrelere karşı verilen mücadelenin bir parçası olarak düşünülmüş, hazırlığı ve yayınlanması o şekilde gerçekleşmiştir. Ve amacına da ulaşmıştır.

Kitabın ilk baskısının "önsöz"ünde şunlar söyleniyor:

"Tarih; sınıflı toplumla birlikte ortaya çıkan devletlerin ve ona hakim olan sınıfların, ezilen, sömürülen kesimlerin öncülerini etkisiz kılmak için yüzyıllardır en etkili zindan projelerini yaşama geçirme çabalarına tanıklık etmiştir. Sınıflı toplumların sonuncusu olan kapitalizm ise, sömürü biçimlerinde olduğu gibi 'öncü'leri ezme ve yok etme yöntemlerinde de önceki toplumların çok ilerisinde, en gelişmiş teknik ve donanımla üst noktaya ulaşmıştır... Elinizdeki kitap; egemen sınıfların yüzyıllardır yapıp geliştirdikleri zindanları, onun kapitalizmde aldığı biçimleri ve en son ölüm hücrelerinin oluşumunu, bununla neyi hedeflediklerini ve sonuçlarını ortaya koyuyor... 12 Eylül cezaevleri ve hücreleri, yine yaşayanların ve ona karşı amansız bir mücadeleye girişenlerin kaleminden aktarılıyor. 'Direnilemez' denilen yerde direnişin, 'başarılamaz' denilen yerde zaferin gururunu ve sevincini tattırıyor. 'İnsan yaşayamaz' raporu verilen hücrelerde aylarca-yıllarca tutulan, herkese boyun eğdirildiği bir yerde tek başına 'direniş cephesi' oluşturan ve zaferi, tırnaklarıyla söküp alan tutsakların direnişi, bugünümüze de ışık tutuyor, yol gösteriyor... Egemenlerin 'hücre tipi cezaevi"ne geçişe hazırlandığı bir dönemde, nasıl bir saldırı ile karşı karşıya kalındığının görülmesi ve ona karşı mücadele açısından önemli bir kaynak sunuyor bizlere. Sadece bu da değil. Olmazı olur kılan, imkansızı başaran bir iradenin karşısında 'ölüm hücreleri'nin bile kar etmeyeceği ve bu savaşı da devrimci tutsakların kazanacağı inancını güçlendiriyor."

Aradan geçen 10 yılı aşkın sürede, buradaki tespit ve öngörülerin, yaşanmış gerçekler olarak tarihe kazındığını görüyoruz. Tıpkı 12 Eylül cezaevlerindeki direnişler gibi...

Yazar, direnişini olanca sadeliği ve devrimci mütevazılık ile anlatmış, onun yankılarını ve sonuçlarını ise tarihe bırakmıştır. Ve aradan geçen süre, direnişinin önemini ortaya koyduğu gibi; tüm devrimci tutsaklara ışık tutma ve daha geniş kesimlere duyurma çabasının da ne kadar yerinde olduğunu göstermiştir.

Kitabın ilk baskısının üzerinden 10 yıl geçtikten sonra, yazarının kitaptan dolayı tutuklanmasıyla birlikte, "Hücreler" kitabını okumak isteyen birçok kişi yayınevimizi arayarak, kitabı edinmek istediklerini bildirdiler. Fakat kitap, daha basıldığı zaman tükenmişti. İkinci baskısını yapmamız ise yasal olarak engellenmişti. Tutuklanmasının ardından, gelen yoğun isteği de gözönüne alarak, "Dava Dosyası"nı basmaya karar verdik. Mahkemelerin iddianeme ve kararlarının yanısıra, Nevin Berktaş'ın savunmasını da bu kitapta yayınlıyoruz. Ayrıca davaya konu olan "Hücreler" kitabının ana bölümlerini ekledik. Ancak ilk bölümdeki güncel tahliller içeren kısımları olabildiğince kısalttık. Kitabın ilk baskısında yer alan "İHD Cezaevi Kurultayı"na gönderilen tebliğleri ve daha sonra başlı başına bir kitap olarak da basılan "İzolasyon Hücreleri Ölüm Hücreleridir" bölümlerini çıkardık. Yayınlanan bölümler ise, tashihler ve anlam bozuklukları düzeltilerek hazırlanmıştır. Bununla birlikte, yazarın tutuklanmasından sonraki gelişmeler de eklenmiştir.

Amacımız; fazlalıklardan arınmış, okunma rahatlığı sunan ve yeni gelişmelerle güncelleşmiş bir şekilde, kitabı okuyucuyla yeniden buluşturmaktır. Tarihe şerh düşen böyle bir yapıtı basmış olmak, bizim için ayrı bir gurur kaynağıdır.

Yediveren Yayınları
Mart 2011

Yazar hakkında...

Nevin Berktaş, 1958 yılında Adana'da doğdu. İlk ve orta öğrenimini Adana'da tamamladıktan sonra, Eğitim Enstitüsü (Fizik-Kimya-Matematik bölümü) ile öğrenimini sürdürdü. Aynı yıllarda devrimci mücadeleye örgütlü bir şekilde atıldı. Okulunda anti-faşist mücadelenin içinde yer aldı. Sivil faşistlerin boy hedefi oldu. '80 öncesi, birçok kez gözaltına alındı, kısa süreli tutuklamalar yaşadı.

12 Eylül sonrası Adana'da bir kez daha gözaltına alındı ve altı ay tutuklu kaldı. Ardından '83 yılında İstanbul'da gözaltına alındı ve çok yoğun işkencelerden geçirildi. Her iki alınışında da gerçek kimliği açığa çıktığı halde, sahte kimliğinde direndi, ifade vermedi. '80 sonrası yaratılan direnme geleneğinin mimarlarından, 'Adressiz Sorgular'ın yaratıcılarından oldu.

Şubede ve cezaevindeki direnişlerinden dolayı, sıkıyönetim mahkemeleri, örgüt üyeliğinden iki kez ceza vererek, tam 18 yıl ağır hapis cezasına çarptırdılar. Sekiz yıl süren uzun tutsaklık yıllarını; önce Metris, ardından Adana, Ermenek ve Amasya cezaevlerinde geçirdi. Bu süre içinde '84 Ölüm Orucu eylemi, Adana cezaevi direnişi dahil, bir çok eylemin içinde yer aldı, öncülük yaptı. '91 yılında TCK'da yapılan değişiklikten dolayı tahliye olduğunda, hemen dışarıdaki mücadelede yerini aldı. Bir yıl sonra İstanbul'da yeniden gözaltına alındı ve beş ay Sağmalcılar Cezaevi'nde tutsak kaldı. Ardından '94 yılının Aralık ayında Adana'da gözaltına alındı ve yine çok yoğun işkencelere maruz kaldı, gözaltında kaybedilme tehlikesi yaşa-

dı. Ailesi ve yoldaşlarının açlık grevleri, gösteri ve eylemleri sonucunda, günler sonra gözaltında olduğu kabul edildi. Bir kez daha ifade vermeden tutuklandı.

TCK'ya göre, ikinci kez hüküm verildiğinden infazını yaktılar. Önce Adana, ardından Konya, Sakarya ve Gebze cezaevlerinde devam eden uzun tutukluluk yılları başladı. Cezaevi yaşamı boyunca süresiz açlık grevleri, fiili direnişler, barikat savaşları gibi çok çeşitli eylemlerin içinde yer aldı. '84 Ölüm Orucu'nda 45, '96 Ölüm Orucu'nda 65 gün açlık grevinde kaldı. 2000 yılında gerçekleşen "hücre tipi cezaevi" saldırısına karşı başlayan Ölüm Orucu eyleminde ise, dönüşümlü açlık grevi yaptı. 2007 yılında Şubat ayında tahliye oldu.

Toplam 21 yıl cezaevinde kaldı. Bu sürenin yaklaşık 6 yılının fazladan yatırıldığı anlaşıldı. Bu haliyle ülkemiz cezaevlerinde en uzun süre yatan kadın tutsak oldu. Bu kadar uzun süre yatmasının nedeni, infazının yakılması ve üstelik iki kere örgüt üyeliğinden yargılanması-ceza almasıydı. Bu özel tavır, onun işkencedeki kararlı direnişinden, cezaevlerinde yaptırımlara boyun eğmemesinden, cezaevinden her çıkışında yeniden mücadeleye atılmasından ve tabi ki, Adana cezaevinde faşist yaptırımlara karşı bir yıl boyunca tek başına bir direniş cephesi yaratarak, cezaevinin de direnişe geçmesini sağlamasından kaynaklanıyordu.

Devletin "hücre tipi cezaevi"ne geçişe hazırlandığı 2000 yılında, hücrelere karşı yürütülen mücadelenin bir parçası olarak, Adana Cezaevi'ndeki direnişini de anlattığı "İnancın Sınandığı Zor Mekanlar: Hücreler" kitabını yazdı. Kitap, Ekim 2000 tarihinde Yediveren Yayınları tarafından yayınlandı. Fakat yayınlandığının ilk haftasında toplatıldı. Yazarına, yayınevi sahibine, matbaaya davalar açıldı. 10 yıl süren yargılama sürecinin ardından kitabın yazarı Nevin Berktaş'a 10 ay hapis ve para cezası, yayınevi sahibine de para cezası verildi. Ve Nevin Berktaş, 2 Kasım 2010 tarihinde yeniden tutuklanıp cezaevine kondu.

Kitabın "Dava Dosyası" olarak yeniden basıldığı dönemde, Bakırköy Kadın Hapishanesi'nde halen tutuklu bulunmaktadır. Tutuklandığı andan itibaren başlatılan "Nevin Berktaş'a Özgürlük" kampanyası çerçevesinde, destek ve dayanışma eylemleri sürmekte, dünyanın dört bir yanından destek mesajları gelmektedir.

Tek başına direniş cephesi yaratmak

Nevin Berktaş, "İnancın sınandığı zor mekanlar: HÜCRELER" kitabından dolayı, 2 Kasım 2010 tarihinde yeniden tutuklandı. Tutuklandığı andan itibaren de "Nevin Berktaş Serbest Bırakılsın!" kampanyası yürütülüyor. İmza toplanıyor, gösteriler düzenleniyor, afişler asılıyor vb...

Nevin'in yeniden tutuklanması, bir kez daha 12 Eylül'ü, 12 Eylül zindanlarını ve 12 Eylül'e karşı mücadeleyi gündeme getirdi. Keza bir "hukuk skandalı" olan yargılama sürecini yeniden ortaya döktü. Bunun 12 Eylül mahkemeleriyle sınırlı kalmayıp, günümüze kadar uzanan burjuva adalet sisteminin sonuçları olduğu açığa çıktı böylece.

Olayın çarpıcılığı burjuva basının da ilgisini çekti. Birçok gazete haber yaptı. Onu tanıyan ya da konuya duyarlı olan köşe yazarları, bu anti-demokratik uygulamayı köşelerine taşıdı. Bazı televizyon kanalları, annesi ve avukatıyla programlar yaptı. Ülkede ve dünyada "düşünce suçu"na karşı mücadele eden kurumlar harekete geçti. Kısacası büyük oranda devrimci-demokrat kitle durumdan haberdar oldu.

En büyük şaşkınlık, Nevin'in toplam 21 yılını cezaevlerinde geçirmiş olmasınaydı. Bunu *"bir ömür cezaevinde geçti"* diye başlığa çıkaranlar oldu. Bir diğeri, bu sürenin yaklaşık 6 yılının fazladan yatırılmasıydı. Bu da *"fazla yatırdık, pardon!"*lara bir yenisini daha ekledi. 12 Eylül döneminde "örgüt üyeliği"nden iki kez ceza verilmesi, infazının yakılması gibi hukuksuzluklar bir yana, son 10 yıldır "Hücreler" kitabından dolayı yargılanması ve değişen maddelere rağmen yeniden davalar açılması ve mutlaka bir ceza verme ısrarı, üzerinde daha fazla durulması gereken yöndü. Kendi yasalarını bile çiğneyerek, son cezayı da mahsup etmeyip tutuklamaları, farklı bir durumla karşı karşıya olunduğunu gösteriyordu.

Elbette bu durum, bizler açısından şaşırtıcı değil. Çünkü bu kitap, 12 Eylül zindanları ve hücrelerini, onların ne kadar insanlık-dışı olduğunu, ne tür işkencelere maruz kalındığını anlatmıyordu sadece. Bütün bu uygulamalara karşı direnildiğini ve direnilebileceğini anlatıyordu. Hem de devletin "F tipi" dediği hücre tipi cezaevlerine geçişe hazırlandığı bir dönemde...

Çünkü kitabın yazarı, yakalandığı her dönem işkencede direnmiş, ismini dahi kabul etmemiş, ifade vermemiş, "Adressiz Sorgular"ın yaratıcılarından biriydi. Sadece işkencede değil, zindanlarda da direnişin başını çekmiş, açlık grevlerinden ölüm oruçlarına, barikatlardan fiili direnişlere, içeride kaldığı 21 yılı direnişle geçmişti. Dahası zindanlarda tek başına da kalınsa direnilebileceğini pratikte göstermiş, "tek başına direniş cephesi" yaratmayı başar-

mıştı. Ve her çıkışında daha da bilenerek dışarıdaki mücadelede yerini almış, inançlarını korumuştu.

Kitabın ve yazarının en büyük "suç"u buydu!

* * *

"Hücreler" kitabı, 19 Aralık katliamından üç ay önce Ekim 2000 tarihinde basıldı. Kitap, devletin hücre saldırısına karşı, devrimci tutsakların büyük bir direniş gerçekleştireceğini baştan ilan ediyordu. Diğer yandan, F tiplerini açmayı başarsalar bile, devrimci tutsakların boyuneğmeyeceğini, en zor şartlarda bile direnileceğini anlatıyordu.

Bilindiği gibi 19 Aralık 2000 tarihinde, tüm cezaevlerinde sabaha karşı eşzamanlı büyük bir saldırı gerçekleşti. İçlerinde ölüm orucu direnişçilerinin de bulunduğu 28 kişi katledildi, yüzlercesi yaralandı. Adına ironik bir biçimde *"hayata dönüş"* dedikleri, Türkiye tarihinin en büyük cezaevi katliamıydı bu. Kimyasal silahlar da dahil olmak üzere birçok silah, tutsaklar üzerinde denendi. Koğuş çatıları delinerek içeriye binlerce bomba atıldı. Koğuşlar, saatlerce tarandı. Bayrampaşa'da altı kadın tutsak, atılan kimyasal bombalar sonucunda yanarak öldüler.

19 Aralık, faşizmin bu vahşi yüzü kadar, devrimci tutsakların büyük direnişine de tanıklık etti. Tutsaklar, *"teslim olun"* çağrılarına sloganlarla yanıt verdiler. Ellerindeki sınırlı eşyalarla barikatlar kurdular. Kurşun yağmuru altında havalandırmaya çıkıp halay çektiler. Kısacası kırıldılar ama boyuneğmediler. Başından beri söyledikleri gibi ölümüne direndiler, F tiplerine bu şekilde götürüldüler.

Hücrelerde de direniş bitmedi. Yılları aşan ölüm orucu eylemi gerçekleşti. Protesto için kendini yakanlar oldu. Bu eylemlerde yüzü aşkın tutsak, şehit düştü.

Bu büyük direniş, devrimci tutsakların hücrelerde de teslim olmayacağını dosta-düşmana gösterdi. Tutsaklar, hiç bir koşulda devrimci kimliklerinden taviz vermeyeceklerini ortaya koydular. Fiili direnişlerini halen sürdürüyorlar ve insanlık-dışı uygulamalara boyun eğmiyorlar.

Bu yönüyle kitap, hücrelere karşı yürütülen büyük mücadeleye katkı sunma misyonunu yerine getirmiş oldu. Onun içindir ki, 19 Aralık katliamının hemen ardından, kitapla ilgili ilk duruşmayı yaptılar. O sırada Gebze Özel Tip Cezaevi'nde bulunan yazarını duruşmaya çağırdılar. Nevin Berktaş, *"insanların yakıldığı hapishanelerde, kitapların değeri olabilir mi?"* diye sordu. Bu kitabı yazma amacını bir kez daha anlattı. *"Tüm yaşanmışlıklara karşın, hala hücreyi savunan mantık değil, ama benim kitabım yargılanıyor!"* dedi ve ekledi: *"Ben her şeye rağmen ve her şeyden dolayı, hücre karanlığının yırtılacağına inanıyorum, bunu hiç kaybetmedim. Çünkü ne insan hücreye sığa-*

bilir, ne hücre o kadar büyüyebilir!"

O, 12 Eylül yıllarında kaldığı Metris ve Adana Cezaevlerindeki hücreleri anlatıyordu kitabında. Adana Cezaevi'nde faşist yaptırımlara uymadığı için, yaklaşık iki yıl hücrelerde kalmıştı. Ve bu hücreler, Ortaçağ karanlığındaki zindanlardan farksızdı.

Adana Cezaevi'nde kalıp da bu hücrelerde birkaç gün bile geçiren her tutsak, kitapta anlatılanları yetersiz bulacaktır. Çünkü o hücreleri kelimelerle anlatabilmek, okuyucuya tam olarak yansıtabilmek, gerçekten de çok zordur. Yazar olarak da büyük bir maharet gerektirir. O yüzden Adana'nın hücrelerini bilenler, her anlatımda bir yetersizlik, eksiklik duygusu yaşarlar. Ünlü "Kelebek" romanındaki hücrelerle karşılaştırılabilinir belki. Ya da tarihi filmlerde görülen, yerin yedi kat altındaki zindanlarla...

* * *

Duvarlarından suların sızdığı, nefes almakta bile zorluk çekilen, kocaman farelerin cirit attığı o hücrelerde, değil aylar, yıllar; saatleri, günleri geçirmek bile, büyük bir direnç gerektirir. Kaldı ki hiçbir tutsak, o hücrelerde günlerce yalnız kalmamıştır. Ya yanında, ya da diğer hücrelerde kalanlar vardır. Çünkü o güne dek toplu direnişler yaşanmış ve çoğu kez koğuş olarak hücrelere atılınmıştır. Birlikte veya diğer hücrelerde birileri var iken, onlarla konuşarak, yer yer türkü-marş söyleyerek vakit geçirmek, daha katlanılır kılmıştır. Aylarca tek başına kalmak ise, halkımızın deyimiyle *"her yiğidin harcı değildir."* Zaten Adana'nın o hücrelerinde, Nevin dışında hiç kimse, o kadar süre tek başına kalmamıştır.

Onun direnişini büyük kılan, tarif edilmesinde bile güçlük çekilen bu hücrelerde kalması değildir. Tek başına aylarca kalması da değildir. Teslim alınmış bir yerde, bazı yoldaşlarının bile direnemeyip koğuşlara gittiği bir ortamda, tek başına ve o ağır koşullar altında direnişi sürdürebilmesidir. Sadece idarenin değil, ailelerin, tutsakların bile, uzun süre tek başına direnemeyeceğini düşündüğü, geri dönüşünü beklediği koşullarda direnebilmek, ayrı bir güçlüktür çünkü. Hani şair, *"bekle beni, kimseler beklemezken bekle!"* diyor ve sonunu *"senin beklemelerin yaşatacaktır beni"* diye bitiriyor ya, direnişlerde de, olumlu-olumsuz bekleyişler, büyük bir rol oynar.

Elbette Nevin'i tanıyanlar, onun direnişçi özelliğini iyi biliyordu. Bu da ona ayrı bir güç veriyordu. Hücrede sürekli şehit yoldaşlarıyla konuşması boşuna değildi. Özellikle de yakın bir zaman önce ÖO eyleminde yitirdiği Mehmet Fatih Öktülmüş'le... O da bu hücrelerden geçmişti. İhtilalci komünistlerin boyuneğmezliğini Fatih'le görmüştü cezaevi idaresi... Sadece Adana değil, İstanbul cezaevlerinin idareleri de Fatih'i ve yoldaşlarını iyi tanıyorlardı artık.

12 Eylül'ün en vahşi işkencelerine aylarca direndikten sonra cezaevleri-

ne getirilen ihtilalci komünistler, özel bir ekiple karşılandılar. Direnişlerini zindanlarda da sürdürmelerini önlemek için yapılan bir hazırlıktı bu. Fakat bu "özel" hazırlık, hiçbir işe yaramadı. Saatlerce süren meydan dayağı ve falakalarda bir "ah" bile dedirtemeyip çılgına dönen onlar oldu. Bunların içinde 12 Eylül zindanları arasında çok ünlü olan Davutpaşa Askeri Cezaevi'nde geçen bir olay, oldukça çarpıcıdır.

İşkencede direnerek gelen bir komünisti, cezaevinin komutanı karşılar. Ve daha girişte, *"bana 'komutanım' diyeceksin"* der. *"Ben asker değil, siyasi tutukluyum"* cevabıyla birlikte işkence başlar. Onca işkenceye rağmen tek bir ses çıkmayınca, komutan copu eline alır ve *"ben sana söyletmesini bilirim"* der, yanındaki subaylara da *"söyletemezsem apoletlerimi sökeceğim"* diyerek büyük bir iddiaya girer. Bütün hıncıyla vurur, falaka sopasına bağlanmış ayaklara. Sonunda yorgun düşen ve elindeki copu öfkeyle fırlatan komutan olacaktır. Tutsağı kaldırırlar yerden. Komutanın karşısında duran kanlar içindeki bedenden pürüzsüz ve gururlu bir ses çıkar: *"Sök apoletlerini binbaşı!"*

"Sök apoletleri binbaşı!" Bu olay, bu başlık ile yayınlandı, 12 Eylül sonrasında da illegal olarak çıkan tek yayın organı Orak-Çekiç'in *"Direnme Savaşı"* köşesinde. Bu ve bunun gibi birçok direniş örneği, bu köşeden yayıldı yurdun dört bir yanına. Tüm engelleri aşarak tutsaklara ulaştı. Onların sadece haber kaynağı değil, büyük bir eğitim ve moral kaynağı oldu.

Böyle nice destanlar yazmıştır yoldaşları. Örgütü 12 Eylül'e karşı içeride-dışarıda direnişin sembolü olmuştur. Önderleri en önde dövüşmüş, şehit düşmüş, tutsak alınmıştır. Onlara güveni sonsuzdur. Bu ona ayrı bir güç ve gurur vermektedir. Elbette esas olarak kendine güvenmektedir. Bugüne dek geçirdiği sınavlar, bu güveni perçinlemiştir. Şimdi önünde zorlu bir sınav daha vardır. Tıpkı Nazi vahşetine direnen bir direnişçinin sözlerindeki gibi: *"Yükselişin en zor anı nedir bilir misin? Aşağıdan yukarıya tırmanıldığı sıra tepeye bakıldığı an değil. Tam ortaya varıldığında, her dönemecin ne olduğu öğrenildiğinde yaşanır en güç an; koşarak aşağı inilebilir ama çıkmak için yürümek, yürümek gereklidir... Bu yol korkunçtur, taşlarla, çamurlarla, kanla kaplıdır. Ama yoldur işte."*

* * *

O, *"çamurlarla, kanla kaplı"* bir yola daha çıkmıştı. Her ilk'te yaşandığı gibi, inanmakta zorluk çekilen şeyleri yapacak, büyük engelleri aşacaktı.

12 Eylül sonrası cezaevlerinde, başlangıçta toplu direnişler yaşanmakla birlikte, sonraları bu direnişlerde kırılmalar başgöstermiş, yer yer grupsal direnişler olsa da, yaklaşık bir yıl içinde neredeyse tüm cezaevlerinde faşist yaptırımlar uygulanmaya başlamıştı. Bunun başarılmadığı tek yer, İstanbul cezaevleriydi. O yüzden İstanbul cezaevleri, özel bir öneme sahipti.

Başta Diyarbakır ve Mamak olmak üzere Anadolu'daki cezaevlerinde direnişler kırılınca, faşist cunta İstanbul cezaevlerine yüklendi. Çünkü 12 Eylül sonrası İstanbul cezaevlerinde toplu direnişler yaşanmış ve tutsakların önemli bir kesimi direnmişti. İdare, tutsakları "beyazlar"(hainler), "pembeler"(reformistler), "kızıllar"(devrimciler) olarak ayırdı. Onca baskı ve işkencenin yanı sıra, "beyaz"lar ve "pembe"lere çeşitli ayrıcalıklar tanıyıp, diğer tutsakları özendirmeye çalışmak gibi, direnişi kırmak için her yolu denediler. Devrimci tutsakları, yıllarca mektup-görüş-havalandırma yasaklarıyla bunaltmaya, dışarıyla bağlarını kesip yalıtmaya kalktılar. Bu baskı ve işkencelere, yıllarca birlikte direnildi. Ne var ki, "tek tip elbise" saldırısı ile ilk çatırdama baş gösterdi.

Başlangıçta herkes "tek tip"e karşı direnme kararındaydı. Fakat faşizmin uzun süreli yıpratma savaşı, kimi devrimci yapıları "tek tip giyilebilir" noktasına getirdi. Altını giyip üstünü giymemek, ön ilikleyip iliklememek, cezaevi kimliğini takıp takmamak gibi, biçimler tartışılmaya başladı. İhtilalci komünist tutsaklar, saldırının "tek tip"te kalmayacağını, bunun arkasından faşist yaptırımların sökün edeceğini söyleyerek, barikatı "tek tip"te kurmak gerektiğini vurguladılar. Bunun için ÖO da dahil her biçimi devreye sokmaktan yanaydılar. Toplu direnişe ikna etme çabaları sonuçsuz kalınca, '84 Nisan'ında TİKB ve Devrimci Sol tutsakları birlikte ÖO eylemini başlattılar.

'84 ÖO eylemi, gerçekten de İstanbul cezaevlerinde faşist yaptırımlara karşı bir barikat oldu. Onun en büyük kazanımı, toplu direnişlerin kırıldığı yerlerde, grupsal direnişlerin faydasız olacağı şeklindeki düşünceye darbe vurması, bu direnişlerle de yaptırımlara set çekilebileceğini pratikte göstermesidir. Çünkü 12 Eylül sonrasında faşist yaptırımlara karşı birçok cezaevinde toplu direnişler kırılınca, yeniden doğrulmak mümkün olamamış, grupsal direnişler de bu durumu değiştirememiştir.

Bunda en önemli faktör, hiç kuşkusuz devrimci hareketin 12 Eylül karşısındaki dövüşsüz yenilgisidir. Bu durum işkencede büyük oranda çözülmeye ve cezaevlerinde teslimiyete yol açmıştır. Çünkü kimi siyasi yapılar, dışarıda mücadelenin ezildiğini, bu koşullarda cezaevinde direnmenin imkansız olduğunu, mücadele yükseldiğinde direnişe geçileceğini söyleyerek, teslimiyetin teorisini yaptılar. Ve bunlar, 12 Eylül öncesinin en kitlesel örgütleriydi. Dolayısıyla tutsakların da çoğunluğunu oluşturmaktaydı. Direnmekten yana olduğunu söyleyen bazı örgütler ise, azınlıkta kaldıkları için direnişlerinin sonuç vermeyeceğini düşünmekte, diğerlerinin de katılması gerektiğini söyleyerek, gerçekte ipe un sermekteydi.

Direnişten yana olan örgüt veya kişilerin, azınlıkta olsalar da biraraya gelerek bir eylem başlatmaları, biraz zaman aldı. Örneğin Mamak'ta, ilk saldırı

furyası ve yenilginin ardından, aralarında Sezai Ekinci'nin de bulunduğu bir grup devrimci, yeniden direnişi başlatıp sürdürebildi. Keza Antakya Cezaevi'nde Remzi Basalak'ın da içinde yer aldığı ihtilalci komünist tutsaklar, tek başlarına aylarca direndiler. Başka cezaevlerinde de grupsal direnişlerin gerçekleştiği oldu. Bunların birçoğu kırılsa da, faşizmin cezaevi politikasında bir gedik açmayı başardılar. '84 ÖO ise, "faşizme ve teslimiyete karşı" açılan bir bayraktı ve gerçek anlamda bir "dönüm noktası" oldu.

İhtilalci komünistler, faşist yaptırımlar karşısında tek başına kalınsa da direnme kararındaydılar. Madem ki toplu direnişler kırılmıştı, grupsal direnişler yaşama geçmeliydi, onun da başarılamadığı durumda tek başına direnilmeliydi. Ama asla faşist yaptırımlara boyun eğilmemeliydi. Bu "tek başına"lık, bazen yoldaşlarının da direnişi sürdüremeyip döküldükleri noktada, "tek kişi" de kalsan, devam edebilmekti.

Bunu başarmak, 12 Eylül cezaevleri şartlarında gerçekten de çok zor bir işti. İşkencede yanındaki herkes çözülse bile, direnmek gerektiği açıktı. Ve bu şekilde direnenler çok olmuştu. Ama cezaevi başkaydı. İşkencede kalacağın süre belliydi çünkü. 12 Eylül'ün en azgın döneminde bile 3 ay kalınıyordu. Cezaevleri ise, yıllarca kalacağın yerdi ve ne zaman çıkacağın belli değildi. Bu belirsizlik içinde tek başına direnebilmek ve bunu zaferle taçlandırabilmek, birçoklarına imkansız görünüyordu. Böyle olunca, direnilmesi gerektiğini söyleyen yapı ve kişiler de, adım adım varolan durumu kanıksıyor, teslimiyetin bir parçası haline geliyordu. Sonrasında toplu bir direniş başlatmak da mümkün olmuyordu.

Nevin Berktaş'ın Adana'daki direnişi, bu düşünüş tarzına son veren keskin bir vuruş oldu. Nasıl ki işkencede tek başına direniliyorsa, pekala zindanda da tek başına direnilirdi. O, bunu pratikte gösterdi. *"Tek başına bir direniş cephesi yaratmak"* kavramını, ete-kemiğe büründürdü, yalın bir gerçek olarak koydu herkesin önüne... Hem de bunu Adana Cezaevi gibi hücreleri ve işkenceleriyle ünlü bir yerde başardı...

Bu direnişten sonra, direnmek gerektiğini söyleyip de beklemek, teslimiyetin bir başka versiyonu olarak daha fazla sırıtmaya başlamış ve herkes kendi durumunu yeniden gözden geçirmek zorunda kalmıştı. Başta Adana olmak üzere, teslim alınmış cezaevlerinde yeniden direnişlerin başlamasında, Nevin'in bizzat pratikte gösterdiği "tek başına direnme" tavrının etkisi büyüktür. O yüzden Nevin'in direnişi, büyük anlamlarla yüklü, tarihsel bir direniştir. 12 Eylül cezaevlerindeki "dönüm noktaları"ndan biridir.

* * *

Bu direnişin önemini anlamak için, Adana Cezaevi'nin 12 Eylül öncesi ve sonrası durumunu da bilmek gerekir. Adana Cezaevi, birçok sanatçı ve ay-

dının, komünist ve devrimcinin kaldığı, üzerine şiirler ve türküler yakılmış ünlü bir cezaevidir. İçinde kalanlar kadar, kalınan mekanın da bunda rolü vardır. Yeraltında hücreleri, hamamları, dehlizleri ile, tarihi bir yapıdır aynı zamanda.

12 Eylül öncesinin de en ünlü cezaevlerindendir Adana. Başta Hürriyet olmak üzere burjuva basının sıkça konu ettiği, hatta manşete taşıdığı bir cezaevidir. 1980'in ortalarında, *"Adana Cezaevini Mahkumlar Yönetiyor!"* manşeti altında, *"Cezaevi müdürü lise mezunu, mahkumlar üniversiteli! İdare tutukluların elinde"* diye yazarak, daha o zamandan hedef göstermiştir. 12 Eylül yıllarında idam edilen Mustafa Özenç'in de içlerinde bulunduğu dört devrimcinin firarının arkasından, büyük bir operasyon yapılmış ve dört tutsak katledilmiş, onlarcası yaralanmıştır. Fakat bu katliam, hem tutsakların, hem de Adana işçi ve emekçilerinin, büyük bir direnişine dönüşür. Sabaha kadar silah seslerini ve tutsakların sloganlarını duyan halk, sabah saatlerinden itibaren cezaevinin önüne birikir, önlerindeki barikatları yara yara ve cezaevi kapısını kırarak, tutsaklarla görüşmeyi başarırlar. Toplumsal hareketin zirvede olduğu bu dönemde, birçok fabrika ve işyerinde bu katliamı kınamak için işbaşı yapılmaz. Ülkemizde işçi sınıfının, siyasi tutuklular için greve gittiği belki de tek örnektir. Bu sahipleniş karşısında devlet gerilemiş, mahkumların direnişlerle kazandığı hakları gaspetmeyi başaramamıştır.

Katliamdan sonra, tutsakların özgürlük eylemi çabaları daha da artacak; içlerinde 12 Eylül sonrası işkencede katledilen komünist önderlerden Ataman İnce'nin de bulunduğu onlarca tutsak, birer-ikişer firar edecektir. Bu durum, aylar sonra farkedilecek ve çılgına döneceklerdir. Bu kez manşetler *"Adana Cezaevi Yolgeçen Hanı"* şeklindedir. Tam da 12 Eylül arifesinde, yaklaşık 30 siyasi tutuklu firar etmiştir. Bunun öfkesini geride kalanlardan çıkarmak isterler. Ancak o koşullarda bunu başarmaları mümkün değildir. Dişlerini iyice bilerler, fırsatını bulduklarında saldıracakları kesindir.

O fırsat, 12 Eylül'le gelir. Daha o gün, adli mahkumların ünlü Dallas dizisinin kötü karakteri "Ceyar" lakabını taktığı cezaevi komutanı ve bir alay asker, koğuşlara girerek gövde gösterisi yapar. İlk anda bir tedirginlik yaşanır. Ancak ne dışarıda, ne içeride, mücadele bıçak gibi kesilmez. Adana, 12 Eylül öncesi mücadelenin en yüksek yaşandığı yerlerden biridir. Emekçi semtlerde, okullarda yükselen anti-faşist mücadele ile sivil faşistler bulundukları yerlerden sökülüp atılmıştır. İşçiler, bölgesel çapta genel grevler yapmaktadır ve bunlar artık politik içeriktedir. Bütün bunların bir günde bitmesi mümkün değildir, olmamıştır da. 12 Eylül'ün ilk aylarında devam eden direnişler vardır. Başta ihtilalci komünistler olmak üzere devrimci faaliyetler ve eylemler sürmektedir. Dolayısıyla içerisi de bir günde teslim alınamaz. Hatta dışa-

rıdaki mücadele geriye düştükten sonra da içeride direnişler devam etmiştir.

12 Eylül'ü bu şekilde karşılayan Adana Cezaevi, 12 Eylül sonrası da direnişle anılacaktır. Bu kez, cezaevi bahçesinde gerçekleşen bir idamdır isyanın fitili ateşleyen. Cunta sonrası ilk darağacı, 8 Ekim'de Ankara'da Necdet Adalı için kurulur. İkincisi ise, 26 Ekim 1980 tarihinde Adana'da Serdar Soyergin'e kurulacaktır. O sırada ihtilalci komünist tutsaklar, bir firar hazırlığındadır. Serdar'ı asılmadan önce bu tünele koyup kaçırmak isterler, ama başaramazlar. Asılacağı geceyi haber alan tutsaklar, sabaha kadar sloganlarla inletir cezaevini. Kadın koğuşu, doğrudan cezaevi bahçesine bakmaktadır. Darağacı o bahçede kuruludur. Serdar'ın oraya getirildiğinin duyulmasıyla birlikte kapılar kırılır, havalandırmaya çıkılır. Havalandırma bahçesine yığılan yataklar ateşe verilir. Bir anda cezaevini alevler kaplar. Sloganlarla alevler birbirine karışır. Cezaevi duvarlarına çıkan askerler, silahları tutsakların üzerine doğrulturlar. Ama kimse bir adım geri atmaz. İtfaiye gelir, ateşi tazikli su ile söndürür ama sloganlar sabaha kadar sürer.

Serdar, o alevleri görerek, o sloganları duyarak ve onlara sloganlarıyla karşılık vererek, sandalyeyi tekmelemiş ve o şekilde şehit olmuştur. O günün sabahı, cezaevi duvarları da dahil olmak üzere birçok emekçi semtinde, ihtilalci komünistlerin *"Serdar Aramızda Yaşıyor!"*,*"Faşist Cunta Seni Kurduğun Darağaçlarında Asacağız!"* yazılamaları görülecektir. Bu büyük direnişi bir broşür haline getirip, işçi ve emekçilere ulaştıracaklar, idamlara karşı mücadeleye çağıracaklardır.

Burjuva basın da ertesi gün *"Adana Cezaevinde İsyan"* manşetiyle çıkar. 12 Eylül gelmiştir, idamlar başlamıştır, fakat Adana Cezaevi, hala direnişte-dir.

Bütün bunlar, faşizmin Adana Cezaevi'ne olan kinini daha da arttırır. 12 Eylül sonrası en büyük saldırı '81 yılı Ocak ayında gerçekleşir. Koğuşlara dalan askerler, tutsakların yiyeceklerini talan ederler, televizyonlarını alırlar, haftada iki kez yapılan ziyaret günlerini 15 güne çekerler. Buna karşı tüm cezaevinde açlık grevi başlar. Ne var ki grev, dört gün içinde kırılır, birçok hak gaspının yolu böylece açılır. Fakat faşist yaptırımlar hala sözkonusu değildir.

Bu sırada ihtilalci komünistlerin tünel çalışmaları sürmektedir. Tünel, kadın koğuşunun altından geçecek, oradaki yoldaşları da alarak dışarıya çıkılacaktır. Tam o günlerde başka siyasetten bir tutsağın, polis tarafından yeniden sorguya alınması gündeme gelir. 12 Eylül sonrası çıkartılan bir yasa ile mahkumlar, haklarında yeni bir ifade var ise, polise teslim edilmekte, işkenceye götürülmektedir. O günlerde işkencede ölümler de artmıştır. Komünist tutsaklar, istenilen kişiyi direnmeden vermemek gerektiğini savunur ve barikat kurmak, etten duvar örmek gibi direniş biçimlerini önerirler, fakat kabul

edilmez. Bunun üzerine, bu tutsağı, hazırladıkları tünele koyarlar. İdare arka arkaya operasyonlar gerçekleştirir, ama bulamaz. Herkes onun firar ettiğini sanmaktadır. Günlerce her tarafı ararlar, sonunda tünele ulaşırlar.

Tünelin son aşamasına gelinmiş olması, korkularını daha da büyütmüştür. Bir yandan saldırıları arttırırlar, bir yandan da parça parça sevkleri başlatırlar. Yakın illerde kurulan E Tipi Cezaevleri'ne gerçekleşen bu sevklerle, hem gidilen yerde faşist yaptırımları devreye sokarlar, hem de Adana Cezaevi'nde kalan tutsaklar üzerindeki şiddeti arttırıp teslim almayı başarırlar. 1981 yılının sonlarında bu süreç tamanlanır.

Nevin Berktaş, '84 ölüm orucu eyleminden sonra Adana Cezaevi'ne sevk edildiğinde, iki-üç yıldır faşist yaptırımların uygulandığı ve adeta kanıksandığı bir cezaevi ile karşılaşır. 12 Eylül öncesi ve sonrası faşizme kök söktüren Adana Cezaevi, Nevin'in direnişi ile birlikte, tekrar eski günlere dönüşün ilk adımlarını atacaktır.

* * *

İhtilalci komünistlerin, 12 Eylül işkencehanelerinde ve zindanlarında geliştirdiği *"tek başına direniş cephesi"* kararı, *"zor dönemlerin devrimcisi olma"*'nın doğal bir sonucudur. "Tek başına direniş" sadece işkence ve zindanla da sınırlı değildir çünkü. İhtilalci komünist tutsaklar, işkence ve zindanda "tek başına" direniş destanları yazarken, dışarıda kalan bir avuç komünist de "tek başına" bir ordu gibi çalışmış, o zorlu günlerde kesintisiz faaliyet yürütmüşlerdir. Bu gelenek böyle yaratılmıştır...

Mücadelenin her cephesinde, en zor şartlar altında, tek başına kalsan bile direnmek, gerçek devrimciliğin kıstasıdır. Kolay dönemler ve elverişli koşullarda herkes devrimcilik yapar. Hatta devrimcilik "moda" halini gelir. Önemli olan, zor dönemlerin, zor koşulların devrimcisi olabilmektir. Gelecek günlere inancını yitirmeden, moralini hep yüksek tutabilmek, etrafına direnç aşılayabilmektir.

"Nevin Berktaş serbest bırakılsın" kampanyası, *"tek başına direniş cephesi yaratma"*'nın önemini, içeriğini kavramaktır aynı zamanda. Bu sadece 12 Eylül dönemine özgü bir durum da değildir. Her tür zorluğun, engelin aşılmasında, devrimci iradenin değiştirici-dönüştürücü rolünü görebilmek, onu yaşama geçirebilmektir. Özellikle de bu geleneğin devamcıları, tek başına da kalsa "bir ordu gibi" çalışmayı, her koşulda direniş cephesi yaratmayı, doğal özellikleri haline getirmelidirler. Geleneği sahiplenmek ve ona yeni halkalar eklemek, bunu gerektirmektedir.

Ocak 2011
Proleterce DEVRİMCİ DURUŞ

Dava dosyasından; iddianameler, kararlar savunma

2001 yılında İstanbul 2 Ağır Ceza Mahkemesi'nde açılan davanın iddianamesi

HAZIRLIK NO: 2001/254 T.C. İSTANBUL "3005 SAYILI KANUNA TABİDİR"
ESAS NO: 2001/216 CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞI
İDDİA NO: 2001/310 BASIN BÜROSU
SAYI:

İ D D İ A N A M E

İSTANBUL (2) AĞIR CEZA MAHKEMESİNE

DAVACI : K.H.

SANIKLAR : 1-ELİF ÇANYAR, Ahmet Necati ve Camile'den olma, 1968 D.lu, Ordu ili, Çaybaşı ilçesi, Kapılı köyü C:54, A.S:04, S:81 de nüf.kayıtlı olup Bürelt pe Mah. Orbay Sok. No:51 Altıbeyköy adresinde oturur.Yediveren Basım Ya. Tic.Ltd.Şirketi sahibi.

2-NEVİN BERKTAŞ, Arif ve Makbule'den olma, 1958 D.lu, Gebze Cezaevinde Tutuklu, Hücreler isimli kitabın yazarı.

3-GÜLÜMSER SEYİTOSMANOĞLU, İbrahim ve Sevim'den olma, 1969 D.lu, Kocaeli ili Derince ilçesi Merkez Mah. C:6, Hane:468, A.S:6 da nüf.kayıtlı olup Sakarya Cezaevinde Tutuklu.

4-YÜKSEL ÇANYAR, Mehmet ve Havva'dan olma, 1966 D.lu, Ordu ili Çaybaşı ilçesi, Kapılı köyü C:54, H:4, A.S:24 te nüf.kayıtlı olup Ümraniye Cezaevinde tutuklu.

SUÇ : 1-CUMHURİYETİ TAHKİR VE TEZYİF ETMEK.

2-HÜKÜMETİN MANEVİ ŞAHSİYETİNİ TAHKİR VE TEZYİF ETMEK.

3-DEVLETİN ASKERİ KUVVETLERİNİ TAHKİR VE TEZYİF ETMEK.

SUÇ TARİHİ : 24.4.2000

SEVK MADDESİ : 1-5680 S.K.nun 16/4 Mad.Del. TCK.nun 159/1 Mad, 36 (3 kez) sanık : Elif Çanyar)-5680 S.K.nun Ek:2/1 Mad. (sevkuta hakkında)

2-TCK.nun 159/1 Mad. (3 kez) sanık Nevin Berktaş hakkında

3-TCK.nun 159/1 Mad. (2 kez) Sanık Gülümser Sayitosmanoğlu hakkında

4-TCK.nun 159/1 Mad. (1 kez) sanık Yüksel Çanyar Hakkında.

Şişli Cumhuriyet Başsavcılığının 30.5.2001 tarih ve 2000/28118 Hz.sayılı fezlekeli kaçırılık tahkikat evrakı İNCELENDİ:

Sanıklardan Elif Çanyar'ın sahibi olduğu Yediveren Panta Yayın ve Kültür Sanat Ticaret Limited Şirketi tarafından Nisan 2000 tarihinde yayınlanan ve Berdan Matbaasında basılan HÜCRELER isimli kitabın yazarı sanık Nevin Berktaş'ın yardığı yazıda;

10. sahifede 8 Görüldüğü üzere faşist rejim, devrimci kitlelere yönelik çok yönlü saldırı planını, adım adım uygulamaya sokmuştur. Bu saldırının timsali, kuşkusuz tabutluklar olmuştur."

26.sahifede "21.yüzyılın daha ilk haftasında faşist rejim siyasi tutsaklara randevu verdi."

30.sahifede "A.Öcalan'ı tabutluklara atmak ve sonucunu görmek istiyordu faşist. Aldı ki A.Öcalan 12 metrekarelik hücrede kameralar ve gardiyan giysililer tarafından herşeniye kontrol ediliyor, kitap, gazete, dergi, radyo, TV.verilmeyerek tüm dünya ile ilişkisi kesiliyordu."

31. sahifede "Faşizmin ölüm hücreleri politikası, işçi sınıfı ve emekçi halk kitlelerinin öncü kesimlerinin yok edilmesi, geniş toplumsal tabakaların sessizleştirilmesi ve iliğine dek sömürülmesinin en önemli adımını atmak anlamına geliyor. Faşizmin bunu başarması için örgütlenme araçlarımızı ortadan kaldırması gerekiyor."

32.sahifede "12 Eylül askeri faşist rejimin hücre politikalarından öz olarak ayrı olmayan ama farklılıklar da içeren bir politika olarak çıkıyor karşımıza ölüm hücreleri."

33. sahifede "1984 ölüm orucu eylemlerinde Mehmet Fatih Öktülmüş, Haydar Kaçmaz Abdullah Meral ve Hasan Teki ölümü kucakladığında, sadece o günkü saldırıların önünde barikat olmalarıyla değil, faşizme ve teslimiyete karşı en güçlü yanıtın nasıl verilmesi gerektiğine tarihsel bir yanıt olmalarıyla da ayırt edici bir özelliğe sahiptiler faşist rejim direnişlerimizin gücünü koğuş sisteminin varlığına kapsederek resmi bir aldatmacaya başvuruyor."

34.sahifede "Faşizm koğuş sistemine son verip hayatı hücreleştirerek sözde direnme gücümüzü ortadan kaldıracağını hesap ediyor..İşte faşizm en çok burada zorlanıyor. Bu gün kendini için oluşan avantajların verdiği cesaretle saldırılarını etkili ve vurucu kılmaya çalışmada devrimci ve komünistler için avantajlar hala çok güçlüdür. Faşist rejim bunun ayrımındadır ve onun korkularını büyüten esas etkende buradadır. Ama mücadeleyi birkaç yıl geriletmek bile kabuldür."

36 sahifede "12 Eylül kanlı rejimiyle TSK, AED Emperyalizmi ve onun işbirlikçileri tekelci burjuvazinin büyük kesimlerinin temsilcisi olarak bir-devlet partisi-rolü üstlendi ve kendi önlerinde engel olarak gördüğü klikleri dahil bütün kesimleri silip süpürmek için ataka geçti. Yönetime el koyarak sokağa çıkma yasağı ilan etti ve yaygın bir gözaltı furyası başlattı. İşkencede ve sokak ortasında kitlesel, kurşun dizmeler ve yoğun bir terör dalgası başlatıldığında cezaevleri de tıkabasa doldurulmuştu. Grev ve gösteriler yasaklanmış, en küçük bir kıpırtı dahi zorla ve kanla bastırılmıştı."

.../...

40. sahifede "İçte ve dıştaki bu gelişmeleri üzerine faşist rejim, Kürt ve Türk halkını, bölge halklarını ABD'li efendileriyle birlikte askeri nizama sokmak için yeni önlemlere başvuruyor."

41.sahifede "Faşist rejim iktsa politikalarına kitle temeli yaratmak için cezaevlerinin-terörist yatağı-olduğu, devletin değil, onların cezaevlerini yönettiği yolunda yoğun bir propagandaya başvurarak katliamlarına sözde meşru bir zemin yaratmaya çalışıyor."

44.sahifede "Kitlelere gözdağı ve korku salmak ve faşist terörü tırmandırmak için kendisini iyice sağlama almayı planlıyor faşizm."

45.sahifede "Faşist rejim bu politikayı engelsiz uygulayabilir mi?... Faşizmin ortadan kaldırmaya çalıştığı esas dinamikte budur..Esasında faşizm, bunu bütünü ile başaramadığına ihtimal veriyor..Faşist rejim, işrafı tabutluğuna gömerek onun dilinden kendi programını dillendirmeyi başarınca fazla şımardı ve perveasızlaştı

46.sahifede "Faşizmi, kapitalist, emperyalist sistemi tümüyle kazara gökten öyle zannıldığı gibi uzak da değildir. Faşist diktatörlük, bu rejimin tarihi ortadan kaldırmak için canhıraş çabalamaktadır. Yanılıyor."

47.sahifede "Direniş odakları haline gelmiş cezaevlerinde ağır ve soylu bedeller ödemesek yaratılan şanlı direnişleri tarihe gömeceğini zannedenler faşizm, yeni kitleler, yeni dinamikler yaratıldığını gördükçe çıldırmaktadır."

48.sahifede "Faşizmin tarım politikası sonucu çok yaygın güçler yoksullaştığı görülüyor."

49.sahifede "Ankara-Ulucanlar katliamının sorumluları cezalandırılmalı ve açılan soruşturma mahkemesinde faşizmin iğrenç yalanlarının ve katliamın yüzünün açığa çıkarılması sağlanmalıdır..İçişi ve emekçilerin, devrimci, yurtsever ve komünistlerin taleplerine faşizmin estirdiği terörü rağmen sahip çıkmadı, bunu yoksayanların insan hakları savunucusu olamayacağını bilmeliydiler."

57.sahifede "Faşizmin şu dönemdeki hücre politikası ile 12 Eylül dönemi hücre politikası, özü aynı olmakla birlikte büyük farklılıklarda içeriyor."

58.sahifede "İşte yeniden faşizm için bu politika artık sahidi..Nerdeyse yetmişli yıllarının yaratmış olduğu tahribatlar derinleştikçe, faşizmin saldırılarının boyutu ağırlaştıkça bunların sayısı her geçen yıl artıyorda."

59.sahifede "Hücreler, faşizmle çok çetin çarpıştığımız, kıran kırana geçen bir savaş alanıdır..Seni en temel ihtiyaçlarından yıllarca uzak tutup yanılsılığa mahkum edeni faşizmin karşısında yanlık dönmek de vardır,yanmaktır"

62.sahifede "Faşizmin, aradan geçen 4 yıl içerisinde çok fazla yol almış. Oysa askeri faşist rejim 6.Kolordu Komutanının anılarında da belirttiği gibi toplumsal muhalefetten ve onun ön(ü)nden şiddetli bir koyuş beklentisinin korkusuyla kendi burjuva partilerini kapatmak için bile uzun uzun düşünmek zorunda kalmıştı."

71.sahifede "Faşizm insanın bu en temel ihtiyacını işkencenin bir aracı olarak kullanmakta olduğu ölçüde ustalaşmıştır."

72.sahifede "Öyle ya, faşizmin işkence yüzünden daha fazla tükenti duyulacak yaratıklar değillerdi ki."

77.sahifede "Bu yürekler karşısında her zaman titreyen faşizmin kendisi oldu."

143.sahifede "Faşist rejim bir infaz yasası çıkardı. Buna göre, o güne dek verilen disiplin cezaları (Bütün hücre cezaları da dahil) silinecek ama eğer 9 ay akıllı olursan infaz indirimi yapılacaktı. Bu demekti 9 ay boyunca her türlü faşist yaptırıma uyacaksın."

218.sahifede "Çünkü faşist rejimin gözlemek istediğinin temelde bize karşı yapılan her saldırı size, işçi ve emekçilere karşı yapılan saldırılardan bağımsız değildir." 226.sahifede "Faşizmin bugünkü hücre politikası 12 Eylül askeri faşist diktatörlüğün politikalarının bir ürünü olarak kullanılan hücrelerden öz olarak ayrı olmayan ama biçimde farklılıklar içeren bir politika olarak çıkıyor karşımıza."

229.sahifede "Faşist rejim, direnişinizin gücünü koğuş sistemini varlığını hapsederek resmi bir aldatmacaya başvuruyor."

231.sahifede "Daha dün Adana'da bir işçi gecekondu evinde kurşuna dizildi. Üst kattaki teröristi dediklerı devrimciyle birlikte. Burjuva satılık kalemlerde o terörist değildi, yanlış oldu diyerek bu katliamı, hem faşist devletin yanlışlıkla yaptığını hem de devrimcilerin katledilmesinin olağan görülmesini yaymaya çalıştı."

232.sahifede "Faşist rejimin bu günkü hücre politikasının özünü, ağırlaştırılmış hapis cezasını tek başına geçirtmek aile ve kitle desteğinizi yok olarak yalnızlaştırmak, dayanışma ve kardeşleşmeyi tüketiyle ortadan kaldırarak hayatın her anını hücreleştirmek oluşturuyor. Çünkü 12 Eylülün hücre politikası ve temelde olan savaşı boşa çıkartıldı ve zaten faşist rejim için bu politika şekildi." şeklindeki ifadelerle Cumhuriyetin Bankir ve teşvik edildiği,

239.sahifede "1999 Nisan seçimlerinin hemen ardından kurulan işçi ve emekçi düşmanı Ecevit Hükümetinin ikinci Bankalar Kurulu Toplantısında en önemli gündem maddesi altı adet hücre tipi cezaevinin yapılmasının 2000 yılının Mayıs ayına dek bitirilmesi kararından oluşmuyordu. İşçi ve Emekçi saldırı Hükümeti olarak kurulan bu hükümetin ilk [illegible]

ilk ürünü bu oldu." şeklindeki sözlerle Hükümetin Manevi Şahsiyetinin tahkir ve tezyif edildiği,

37.sahifede "Faşist cuntanın doğrusu hiç bir hayale yapılmadı"

99.sahifede "Fatih Yoldaş'ın bedeni hücre hücre erirken onbirlerle Stal grad da çarpıştığını sayıklarken, onlar faşist Albay ve binbaşılarla tek tip elbise giymenin pazarlığını yapıyorlardı."

111.sahifede "Faşist Cunta beş yıldır serkısı yapısını koruyamadı, engelleye emiştir."

112.sahifede "Bilibin işçi ve emekçi ordusunun postal sesleriyle yankılandı her yer..Askeri faşist cuntanın temel amacı, komünist, devrimci örgüt ve partileri ezerek teslim olmak kitleleri yıldırarak susturmak ve daha ağır kölelik zincirlerine vurmaktır."

226.sahifede "Bu aralarındaki resmi kavgasının TSK çetesi lehine çözümünü de berberinde getirdi." şeklindeki sözlerle Devletin Askeri Kuvvetlerinin tahkir ve tezyif edildiği,

Sanık Gülmeer Başiskenoğlu'nun yazdığı 231.sahifedeki "Zindanlar Dayanışma Tutsaklara özgürlük" başlıklı yazının devamı olan;

238.sahifede "Hücre tipi cezaevlerinin ise hiç açılmaması gerekir. Çalışmalarını odağına bu konularak ve bedeli ne olursa olsun bu tabutluklara girmeyeceğimiz faşizm kafesine kapatılmalıdır."

239.sahifede "Faşizmin gerek ideolojik gerekse fiili olarak yaptığı saldırıların karşısında Türkiye Devrimci Hareketi için tarihsel bir rüzgarı giderek ha güçlü esmektedir." şeklindeki sözlerle Cumhuriyetin tahkir ve tezyif edildiği,

238.sahifede "Kürt illerinde kirli savaş yürüten korucular askerler, polisl ve özel tim görevlileri, kontra elemanları bugün metropollere kaydırılarak, burada devrimcilere karşı kullanılmaktadır." şeklindeki sözlerle Devletin Askeri Kuvvetleri tahkir ve tezyif edildiği,

Sanık Yüksel Çamyar'ın yazdığı 243.sahifedeki "Cezaevleri ve Sağlık" başlık yazının devamı olan;

246.sahifede "Faşist rejim bir ülkedir emperyalizme uşaklıkta, sömürü ve talanda, faşist terörde katmerleşme anlamına gelen-Yeniden Yapılanma programını adım adım hayata geçiriyor."

247.sahifede "Faşist rejim, sömürdüğü terörle kitleleri değişimlere ve harekatlara tabi tutmada belli adımlar attığı bir dönemi değerlendiriş, cezaevlerini tec almak istiyor."

250.sahifede "Çünkü yalnızca kendi onurlarını korumak için mücadele etmediklerini, faşist rejimin kendilerini, yani işçi ve emekçi halkın içinden çıkardığı önderlerini, teslim almakla aslında işçi ve emekçi halkın bilincini teslim almak istediğinin bilincindedirler. Ve bu bilinçle direnme kararlılığındadırlar." şeklindeki sözle Cumhuriyetin tahkir ve tezyif edildiği kanaatine varılmıştır.

Sanıklar hakkında TCK.nun 160/2.maddesi uyarınca Adalet Bakanlığının 17.4.2001 tarihli (OLUR)'ları alınmıştır.

Sanıkların Mahkemenisde 5680 Sayılı Kanunun 39. maddesi uyarınca duruşma rının yapılarak, fiil ve eylemlerine uyan ve yukarıda gösterilen kanunlar ve ilgili mad leri uyarınca ayrı ayrı tecziyelerine karar verilmesi kamu adına iddia olunur.

27.4.2001

CEVAT CEZE-19015
İstanbul Cumhuriyet Savcısı

2001 yılında Şişli 2. Asliye Ceza Mahkemesi'nde açılan davanın iddianamesi

T.C.
Ş İ Ş L İ
CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞI

HAZIRLIK NO: 2001/13888
ESAS NO: 2001/
İDDİANAME NO: 2001/ 6183

İ D D İ A N A M E

2.ASLİYE CEZA MAHKEMESİNE
ŞİŞLİ

DAVACI : K.H.
SANIKLAR : 1-NEVİN BERKTAŞ, (Arif kızı, Makbule den olma, 1958 d.lu. halen Gebze Cezaevinde hüktümlü
2-SADIK DAŞDOĞEN, Abidin ile Zülbentten olma, 1969 ist. d.lu. Nallıtepe Argovan mif.kyt. cumhuriyet mh. izzettepe sk.N.56-4 Şişli

SUÇ : TÜRKİYE CUMHURİYETİ KANUNLARINA HAKARET
SUÇ TARİHİ : Nisan 2001

HAZIRLIK EVRAKI İNCELENDİ:

Olay günü sanıklardan Sadık Daşdöğen'in Şişli ilçesinde faaliyette bulunan BERİKAN MATBAACILIK isimli matbaa sahibi ve sorumlu müdürü olduğu, sanık Nevin Berktaş'ın ise yazar olduğu ve bu matbaada basılan "Hücreler" isimli kitabın;

-40 ve 224 sahifelerde" 12 Eylül Karanlığının verilması ve faşist yasaları kaldırıp demokratik hak ve özgürlük kazanmada önemli bir yol katedilmişti. Sonakların tutuşması faşist yasaları fiiliyette uygulanamaz hale getirdi."

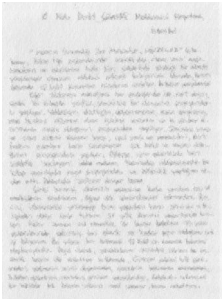
-116 sahifede "Kapatılmayan Türk-iş sermayesi onlara hiçbir sendika ve kitle örgütü kalmadığı için ağır faşist yasalar karşısında işçiler savunmasız kalmıştı." şeklindeki sözleriyle TÜRKİYE CUMHURİYETİ KANUNLARINA NİSBETİN TEHKİR ve TEZYİF ettikleri [illegible] sevk-i tüm delillerden anlaşılmakla,

Sanıkların yakalamalarının yapılarak eylemlerine uyan 5680 s.k.nun 16 maddesi gereğince ayrı ayrı cezalandırılmaları kamu adına talep ve iddia olunur. 28/3/2001

TURGAY EVSEN [illegible]
CUMHURİYET SAVCISI

K.K
30.03.2001

Pzt. 30.5.2001

6 Nolu Devlet Güvenlik Mahkemesi Heyeti'ne
İstanbul

"İnancın Sınandığı Zor Mekanlar-Hücreler" kitabımın, hücre tipi cezaevlerinde insanlık dışı, utanç verici uygulamalarını ve işkencenin hala tüm şiddetiyle sürdüğü bir süreçte yargılanıyor olmasını, oldukça anlamlı buluyorum. Burada, benim şahsımda 12 Eylül faşizminin hücrelerini anlatan kitabım yargılanıyor.

Eğer sözkonusu edeceğiniz bir propaganda ise, evet doğru, çünkü bu kitapta sınıfsız-sömürüsüz bir dünyanın propagandası yapılıyor. Yoldaşlığın, dostluğun, dayanışmanın, insan sevgisinin, ama bunlara düşman olan güçlere nefretin ve bu güçlere direnmenin meşru olduğunun propagandası yapılıyor. Sömürücü sınıf ve onun sistemi faşizme karşı, işçi sınıfı ve emekçileri, Kürt halkını ezenlere karşı savaşmanın çok haklı ve meşru olduğunun propagandası yapılıyor. Öyleyse, sizin gözünüzde ben şiddetle 'suçluyum'. İddia makamı, hazırladığı iddianamede, bu kitap aracılığıyla örgüt propagandası ve bölücülük yaptığımı iddia etti. Dolayısıyla 'suçluyum' deniyor bana.

Çünkü birincisi, ülkemizin yazgısına kafa yordum. İşçi ve emekçilerin soyulmasını, iliğine dek sömürülmesini istemedim. İkincisi, istemekle yetinmeyip bunu yapanlara karşı sömürücü niteliğinden kaynaklı kafa tuttum. 21 yıllık devrimci yaşantımda bunları hiçbir zaman reddetmedim. Ve bunun bedelinin 15 yılını cezaevlerinde geçirmiş biri olarak ne kadar ağır olduğunu çok iyi biliyorum. Bu yılların bir bölümünü 12 Eylül'ün karanlık hücreleri oluşturuyordu. Doğal olarak, yaşadıklarım üzerinden, işlenen bu insanlık suçunu da anlattım kita-

bımda. Güneşin yüzünü bile göremeden, yağmurun sesini duyamadan, çiçeklerin kokusunu alamadan; kitabın, gazetenin, mektubun, görüşün yasaklandığı, falakalı-işkenceli bir hücrede tek başına yıllarca nasıl yaşanır, bunu anlattım. İstiklal Marşı söyletmek, ön ilikletmek, tek tip elbise giydirmek, en basit insani ihtiyaçlarını bile yaptırmamak, yani zorla düşüncelerin değiştirilmeye çalışılması nasıl bir insanlık suçudur, nasıl bir işkencedir, bunu anlattım, bilinsin istedim. Bu aynı zamanda, karanlığa göğüs germenin, insan direncinin yenilmezliğinin, hücrelerin kaç devrimci ve komünistin ölümüyle, sakat bırakılması ile yıkıldığının gösterilmesiydi. 12 Eylül faşizminin yarattığı toplumsal bir idealsizleştirme ortamında inançları uğruna ölümü göze alan, her tür zorbalığa direnebilen, onurlu, alnı açık insanların varlığından söz ettim. Çünkü bunları yaşadım, dolayısıyla bunları anlatacaktım. Ama hem kitabım toplatıldı, hem de yargılanıyorum. Yani esas suçlu olan 12 Eylül faşizmi ve işkenceciler değil de, bunları anlattığım için ben yargılanıyorum. Üstelik, 12 Eylül yasaları için yargı yolunun açıldığının söylendiği bir dönemde.

Örgüt ve bölücülük propagandası 'suçu' işlediğim söyleniyor. Bu savunmayı hazırlarken iddia makanının örgüt korkusu mu var diye düşündüm, bir an için. Ama hayır! IMF, Dünya Bankası, NATO, Pentagon, CIA, AB, BİOEM, daha onlarca sayabilirim. Bunlar da örgüt. Ama bütün kitapçılarda rahatlıkla satılan kitaplarda, her gün köşe yazılarında, haberlerde hep bunların propagandası yapılıyor. Hiçbiri hakkında da dava açıldığını görmedim. Ülkemizde G-7/8'ler, G-20'ler cirit atıyor. Bunlar örgüt değil mi? Ülkemizin topraklarını, güzelliklerini, halkımızın cebindeki son kuruşunu satanlar neden yargılanmıyor? İşkenceciler, katiller, tecavüzcüler, hortumcular, savaş tüccarları, işçi ve emekçileri açlık ve sefalete iten, işsiz bırakan bilimum halk düşmanları neden ortalıkta dolaşıyor da, ben ve benim gibiler hapishanede? Koçlar, Sabancılar, Alatonlar ülkemizi emperyalist tekellerin hiz-

metine sunuyor. Onların satın aldığı kalemler de yıllardır bu topluma çürümüşlük pompalıyor. Onların binlerce ve binlerce 'uzmanları', bunları yetiştiren okulları ve örgütlenmeleri var. İşçi sınıfı ve emekçiler ise yarım yüzyıl boyunca tarihsel birikimleri unutturulmaya çalışılmış, bilinci çarpıtılmış, örgütlenmemleri, sendikaları vb. dağıtılmış durumda. Yani bir yanda sömürücülere sınırsız örgütlenme hakkı, öte yanda ezilenlere zor ve şiddetle örgütsüzleştirme... Öyleyse, örgüt korkusundan ziyade, işçi ve emekçilerin örgütlenmesinden duyulan korku var burda.

"Bölücülük" diyorsunuz. İşçi ve emekçilerin davası sosyalizme inananlar "bölücü" değil, tam tersine birleştiricidir. Yıkmak için değil, kurmak için çalışırız biz. Birlik, beraberlik, paylaşma, ortaklaşma, bütün güzellikleri birlikte kazanmak ve yaşamak, hayatı birlikte kurmak için uğraşırız biz. Ama gönüllü olanlarla birlikte, zorla değil. Yani başka ülkelere üsler kurmak, bombalamak, bölmek, parçalamak bizden uzaktır. Esas bölücüler, savaş bahanesi ile yoksul halkların başına bomba yağdıran, ülke topraklarına tecavüz edenlerdir. Afgan topaklarını kuzeyden-güneyden bölmeye kalkışanlardır. Dolarları ceplerine indirmek için bu plana ortak olanlardır. Oysa her halk kendi yazgısını kendisi belirler. Afganistan'ın düzeni hoşumuya gitmiyor diye gidip orayı işgal mi etmemiz gerekiyor? Hiç kuşkusuz ki, hayır. Şimdi, "emperyalist haydutlar, Afganistan'dan dışarı" dediğim zaman ben mi bölücüyüm, yoksa işgalci güçler mi? Özgürlüğü için kendi kaderini kendisi tayin etmek isteyen Afgan halkını desteklediğim zaman, bölücülük mü yapmış oluyorum? Yoksa "model ülke" diyerek kendi rejimini Afgan halkına dayatanlar mı bölücü? Hiç fark etmiyor, Kürt-Filistinli-Afgan... Halklar özgür olmalıdır, onlar kardeştir. Esas bölücüler halklar arasına nifak tohumları ekenler, kızılderili, karaderili, beyaz tenli, Kürt, Türk, Arap, Filitinli, Yahudi, Müslüman, Hıristiyan diyerek, onları zehirleyerek birbirine kırdıranlardır, suçlu bunlardır.

Gerçekten de çok gereksiz bir dava açtımız. Üstelik bu kitap, benim gibi devrimci-sosyalist düşüncelere sahip politikleşmiş kesimlere hitap ediyor. Aslında en geniş kitlelere hitap eden, onların bilinçlerini etkileyebilen kitaplar yazmak gerekiyor. Yazmayı düşünmüyor da değilim. Neden doğru fikirler değil de, kitlelerin bilincini yanıltan 'fikirler' yayılsın? Bir yandan örgütlülüklerimiz dağıtılıyor, engelleniyor, diğer yandan eğitimsiz, bilgisiz, düşünemez hale getirilen kitleler hareketsiz bırakılıyor. Çünkü burjuva sistem, en fazla erdemli, onurlu ve güveni olan mücadeleci insan tipinden korkuyor. Bütün eğitim sistemini de bu insan tipini yok etmeye ve bireyselleşmeye dönük bir toplumsal değişim yaratma üzerine oturtuyor. Çünkü, bilinçli ve kişilikli insanları yönetmek zordur, sisteme entegre edemez.

Dahası, insanların yakıldığı bir ülkede kitabının değerinden söz edilebilir mi? Okuma ve yazma oranı son derece düşük, eğitim ve öğretim olanaklarından yararlanamayan milyonlarca çocuğun yaşadığı bir ülkede, üstelik de yıllardır "cezaevleri birer okula dönüştü" sendromuyla hareket eden bir devletin kitap kaygısından söz edebilir miyiz? 19 Aralık katliamı, gözbebeğimiz gibi koruduğumuz kitaplarımız için de tam bir "hayata dönüş" operasyonu oldu.

19 Aralık'ta gaz bombaları kullanarak, yakarak, kurşuna dizerek ve kenetlenen kollarımızdan koparılıp alınan arkadaşlarımızın acısı ve öfkesiyle dolmuşken; coplanmaktan morarmış vücutlarımız, kırılan kafalarımız ve kollarımızla, yaşanmaz hale gelen koğuşa ilk girdiğimizde dehşet verici bir manzarayla karşılaştık. Ki biz bu pisliği temizleyene kadar aylarca uğraşmak zorunda kalacaktık. Gözümüze ilk çarpan şey, parça parça edilmiş kitaplarımız, hurdaya dönmüş daktilolarımızdı. Kitaplarımız, çalışma-araştırma notlarımız, arşivlerimiz lime lime edilmişti. Üzerine postallarla çıkılmış, ezilmiş halde daktilom yerde yatıyordu örneğin. Dış kapıda ise, akıbetimizi öğrenmek için bekleşen ailelerimizin gözü önünde kitaplarımız yakılıyordu. Kuşku-

suz, Hitler'in gaz odalarını, insan fırınlarını seyyar hale getiren, bu zihniyet için kitap yaktırmak hiç de şaşırtıcı olmasa gerek.

İşte "Hücreler" kitabı, tam da böyle bir tablo içinde yargılanıyor. Yani, işlenen tüm insanlık suçları, göz göre göre eli silahlı ve lav silahlarıyla insan yakan, katleden, tecavüz eden katiller yargılanmıyor da -ki bu tablo, Adli Tıp raporlarıyla da belgelendi- kitabımda ifade ettiğim düşüncelerim yargılanıyor. Ama emin olunsun ki, suçluları himaye eden, koruyan, hücreyi savunan zihniyet ve katliamcı rejimler yaşadığı sürece, daha kimbilir kaç "Hücreler" kitabı yazanlar çıkacak. Bana kalırsa, hiç kimse, tarihe kitap yargılayan olarak geçmemeli!

19 Aralık katliamını duruşmalarda çokça dinlemişsinizdir. Uzun süre de dinleyeceksiniz. Şimdi burada ayrıntılarla anlatmaya kalkışmayacağım. Ancak kısaca kimi yerleriyle değindiğim bu katliam, sadece bugün ve uzun süre dillendirilmeyecek; devrimci ve komünist tutsakların onlara verdiği cevap yanıyla da dilden dile dolaşacaktır. Biz köle ruhlu insanlar değildik. Onurumuzla yaşayacağız, Tredman denilen kişiliksizleştirme politikasına teslim olmayacağımızı, saldırırlarsa direneceğimizi baştan ilan etmiştik. Aslında kitabım bunu da anlatıyordu. 19 Aralık'tan sonra anlaşıldı ki; "F Tipi" denen tabutluklar, bizim o güne dek anlattıklarımızın aynası, ne kadar doğru ve yerinde olduğu... Çünkü tabutluklar, sadece bizim zihniyet ve fiziksel faaliyetlerimizi baskı altında tutmak için değildi ve esasında bu bir yanı, hatta küçük bir yanıydı. Tarihte hep yapıldığı gibi, daha çok da işçi ve emekçi kitlelerin susturulmasının bir aracı olarak inşa edilmişti. İşte, saldırı bu yüzden katliam boyutundaydı ve kuşkuuz bizim cevabımız da bu faşist saldırının şiddetine denk bir direniş olacaktı.

Kitleler bu faşist terörle süsturulmuştur, evet, ama 19 Aralık destanı ve Ölüm Orucu direnişimizle, işçi ve emekçi halkımızın bilincinde derin izler bıraktık, onun ruhunu kazandık biz. İşte bu, bütün askeri donanımına, işlettiği yalan makinası ve vahşetine rağmen, faşizmin

yenilgisi, bizim zaferimizdir. Bir yıldır, bugün Ölüm Orucu hala devam ediyor. Direnişçiler, onlarca şehit ve yüzlerce sakat arkadaşımıza, toplumun en geniş kesimlerinin hücrelerin mantığına mahkum etmesine karşın, kabul edilmeyen taleplerimiz ve bugün için kitlelerin harekete geçmeyip derin suskunluğa gönülmüş olması, kimseyi yanıltmasın. Baskı ve terörüyle, açlık, işsizlik ve sefaleti dayatan gözü dönmüş sömürüsüyle tıpkı kendisi gibi çürümüş bir toplum yaratmak isteyen faşizme karşı; onun düşünce çizgilerini çürüten, hücrelerin mantığını yenen bu zengin direnişin değerlerini kuşandığı zaman, kitleler sistemin köküne darbeler indirecektir.

Çünkü, hiçbir insanlık suçu yoktur ki; bağrından başkaldırıyı, aydınlık yüzleri yaratmasın. Bunu söylerken, sadece bizim etrafımıza örülen "dört duvar" içinde işlenen insanlık suçları ve bunların doğurduğu başkaldırıdan söz etmiyorum. Onyıllardır emperyalist savaşların ve çağdışı gerici Taliban rejiminin vahşeti sinmiş Afgan halkının yüzünde, özgürlüğe susamış, Filistin ve Kürt çocuklarının "erken büyümüş" gözlerinde, "açız, aç" diye haykıran halkımızın öfkesinde, yazarların kaleminde, bilimin beyninde, sanatın yüreğinde, her yerde ve her şeyde var olan o duvardan söz ediyorum. Bizim etrafımızdaki duvar ise, olsa olsa dünya halklarının etrafına çekilen duvarın sadece küçük bir kısmını oluşturur. Bizim "dört duvar"ımız, dünya işçi sınıfı ve emekçilerinin gırtlağını sıkan o pis duvarın çıplak bir resmi, dolaysız bir göstergesidir sadece.

Şimdi de başımıza bir dünya savaşı örülmeye çalışılıyor. Bütün emperyalist tekeller, aralarında zaten paylaştıkları dünya topraklarını, tüm zenginlikleri yeniden paylaşacaklar. Servetlerini büyütmek, halkları köleleştirmek için. Her biri, bugüne dek kitleleri işsiz, aç-sefil, eğitimsiz bırakmak pahasına yaptığı, silahlanma hazırlıklarını vitrine çıkaracak, dünyanın tek hakimi olma isteğini hiçbir örtüye gerek duymadan konuşturacaklar. Sisteme soluk boruları açmak, ömrünü uzat-

mak için, zaten had safhada büyüyen ekonomik ve siyasi krizden savaş yoluyla çıkış aramak üzere. Yani savaş tüccarları zenginleşsin, bu zorba sistem ayakta kalsın diye halklar kıyımdan geçirilerek, iliğine dek sömürecekler. Şimdiden emperyalist ülkeler, kendi sınırları içinde de yoğun bir terör estirmeye başladılar. Yasalar savaş bahanesiyle değiştiriliyor. Her tür işkence ve baskı mekanizmasını devreye sokup, örgütlenmenin önündeki tüm engelleri arttırıyorlar.

Orta Asya petrolleri için vazgeçilmez, stratejik ülke Afganistan günlerdir bombalanamıyor ve şimdilik Avrasya bölgesine hakim olmanın minik bir parçası olarak. Yiğit Afgan halkı direniyor. Putin ve Bush, kuzeyden güneyden işgal etme planları yapıyor. Dünyada Bush ve Putin gibi yeni Hitlerler neden çoğalmasın ki? "Kapitalizm rüyası" kabusa, "kapitalizm cenneti" cehenneme dönüştü. Kitlelerin gözünde demagojilerinin etki ve ikna gücü giderek kayboldu. Artık emperyalist tekellerin egemenliğinin toplumsal temeli ayaklarının altından kayıp gidiyor. Yığınsal öfke dünya çapında. Kısacası, emperyalist burjuvazi, kendi geleceksizliği karşısında bir sistem olarak insanlığı ileriye taşıyacak olan sosyalizm heyulasına karşı bütün baskı mekanizmalarını devreye soktu. Bunların sadece buna ait düşünceler olduğunu sanmıyorsunuzdur, ama ben yine de söyleyeyim. Bunu bizzat emperyalist stratejistlerin kendileri tespit ediyorlar. 4 yıl önce NATO'nun Londra toplantında ilan ettiler: 21. Yüzyıl ayaklanmalar yüzyılı olacak... Böyle dediler. ABD ise, diğerleri bir yana, epeydir savunma stratejisini ayaklanmalar korkusuna göre değiştirmişti. NATO'nun "polis gücü" olamsını da bu yüzden istiyordu. Gerçekten de kapitalizm doğduğundan ve kendi mezar kazıcısı proletaryayı doğurduğundan beri, hayalet görmüşe döndü. Mezardan geçerken ıslıklar çaldı, "proletarya öldü" derken... Bakın, daha geçen ayın ortalarında İstanbul'a küreselleşmeyle ilgili, konferans vermeye gelen eski DaimlerBenz Başkanı Edzard Reuter, konuşmasının bir yerinde dedi ki: "Karl Marks ile Friedrich

Engels'in Komünist Manifesto'daki kahanetlerinin gerçekleşmesini istemiyorsak", devam etti küreselleşme ile ilgili düşüncelerini anlatmaya. Hem de Sabancı Üniversitesi'nde söylüyordu bunları...

Çünkü emperyalist sistem, dünya çapında bir sıkışma yaşıyor. Gerçekten de Lenin'in dediği gibi can çekişiyor. Savaş, emperyalist kapitalizmin doğasında var. Yani sistemin kendi tabiatında olan bir yasa bu. Tıpkı işçi sınıfı ve emekçileri sömürmesi gib. Kapitalizm, bu yasagereği eşitsiz gelişiyor ve ekonomik-siyasi krizlere, geçici olarak kurtulsa bile, yeniden yeniden giriyor. Sonuç: Savaş! Ama aynı zamanda sosyalizm... Bunlar, kapitalistin de sosyalistin de hiç reddedemeyeceği bilimsel gerçekler.

Bütün dünya çapında estirilen faşist terör, silahlanmaya harcanan trilyonlarca dolarlar, hep ücretli köle sahiplerinin can çekişen sistemlerine taze kan pompalamak için. Birazcık soluklanmak istediklerini kendileri de itiraf ediyorlar. İyi ama kendilerini zincirleyen bu sisteme, ücretli köleler neden kan taşısınlar ki?..

Türkiye de savaş suçu işliyor. Afgan halkını Taliban'dan, yoksulluktan kurtaracaklarmış! Yalan! Afgan halkı yoksul da, bizim halkımız çok mu iyi durumda? Öyleyse Kemal Derviş, 11 Eylül'den birkaç gün önce neden"Afganistan kadar değiliz" gibilerinden şükürlendi? Neden Afganistan'la kıyaslayarak ölçüyü koydu? Çünkü insanlarımız "açız" diye bağırıyor. Yoksulluk, işsizlik, evsizlik, açlık çığ gibi. Gerçek şudur ki; halkımızın cebindeki kuruşu bile çalınıyor. Ülke bütçesi halkın refah düzeyini yükseltmek için değil, silahlanmak için harcanıyor. Savaş ganimetleri üzerine planlar yapılıyor çünkü. Oysa toplumun yüzde 90'ı savaş istemiyor. Türkiye'nin bölge halklarına efendilik yapmasını da istemiyor halkımız. O iş istiyor, aş istiyor, özgürlük istiyor. Kısacası halka rağmen yapılanlar meşru değildir. Bu sistem halkın iradesini temsil etmiyor yani. Tek güvencesi var bu sistemin: Kıyım, vahşet, yoksulluk üretiyor olması ve silahlı güçleri...

Ama on yıllar, kitlelerin hiç de olduğu yerde olmadığını gösterecek. Savaş karşıtlığının devrimci bir savaşıma dönüşmemesi için hiçbir neden yok. Tüm işkenceli, sözde "hayata dönüş"lü, infazlı önlemlere rağmen, devrimci ve komünistler de boş durmayacaktır. İnsanlığın kurtuluşu demek olan sosyalizmi kurmak için, kitleleri savaşa karşı örgütleyeceklerdir. Gelecek günler çok şeye gebe. 20. yüzyıl sosyal dönüşümler ve olgunlaşma yüzyılıydı, büyük yenilgiler de alındı. Ama 21. yüzyıl, bu yenilgilerin dersleriyle de kuşanılarak yeni sosyal dönüşümler yüzyılı olarak tarihe geçmeye adaydır. Yeni "7 Kasımlar" nerede, ne zaman olacak kimbilir?

Evet, bugün 7 Kasım, Ekim Devrimi'nin yıldönümü. "Bu ilk zafer nihai zafer değil henüz. Ekim Devrimimiz bu zaferi emsalsiz cefalar, güçlükler, işitilmemiş acılar içinde ve kendi payımıza büyük başarısızlıklar ve hatalarla gerçekleştirildi. Sanki başarısızlıklar olmaksızın, hatalar yapılmaksızın tek başına geribir halk dünyanın en güçlü ileri ülkelerin emperyalist savaşlarının üstesinden gelebilirmiş gibi! Hatalarımızı kabul etmekten kormuyoruz. Ve biz bunları, bu hataları düzeltmesini öğrenmek için soğukkanlılıkla değerlendireceğiz. Fakat olgu şudur ki, yüzlerce, binlerce yıldır ilk kez köle sahiplerine karşı bir devrimle 'cevap vermek' için verilen söz, tamı tamına yerine getirildi ve tüm güçlüklere rağmen yerine getirilecek. Biz başlangıcı yaptık. Ne kadar zamanda ve ne zaman hangi ulusun proleterleri bu eseri sonuna vardırırlar, bunun önemi yok. Önemli olan, buzun kırılmış, yolun açılmış ve gösterilmiş olmasıdır." Bunları Lenin söylüyor. Gerçekten önemli olan "buzun kırılmış, yolun açılmış ve gösterilmiş olmasıdır." İngiltere... Almanya... Amerika... Kaçıncı emperyalist savaşı hangi ülke, hangi kişi kapitalizmin ömrünü suni yollarla uzatmak için çıkarırsa çıkarsın, sosyalizm kaçınılmazdır.

Hücreler de bu kaçınılmazlığı engellemek için kuruluyor. Bizim üzerimize örülen duvarlar, dünya halklarının üzerine örülen duvarlarla

aynıdır. Ama boş bir çaba! Bu duvarlar yıkılacaktır! Er ya da geç... Böyle olmasaydı Armutlu'da olduğu gibi elinde taşve molotoftan başka bir şeyi olmayanların üzerine kurşun yağdırılmaz, katledilmezlerdi gencecik insanlar. Eğer bu gerçeklerden kormasalardı 19 Aralık'ta olduğu gibi yalan söylemezlerdi halkımıza. Ya da 15 gün önce gözaltında katlettikleri Yunus Güzel için "intihar etti" demezlerdi. Kendine ve halkına güvenen bir yönetim, gerçekleri olduğu gibi söyler halkına.

Katliamcı faşizm suçludur. O yüzden yalancıdır. İşte "Hücreler" kitabı gerçekleri söylediği için yargılanıyor. Ama düşünceye kilit vurulamaz. Onlar tüm yasakları delip yayılacak kanallar bulurlar kendilerine. Onlar özgürdür... Sözde "düşünceye özgürlük" yasalarıyla özgür olmuyorlar!

Hiçbir insanlık suçu yoktur ki, bağrından başkaldırıyı, aydınlık yüzleri yaratmasın demiştim. Bugün de, her zaman olduğu gibi son sözü direnenler söyleyecektir. Biber gazları, kurşunlar, coplar, işkenceler değil...

Nevin Berktaş
Özel Tip Cezaevi B- Koğuşu Gebze
7 Kasım 2001

İstanbul 6 No'lu Devlet Güvenlik Mahkemesi'nin 2001 yılı kararı

T.C.
İSTANBUL
6 NOLU DEVLET GÜVENLİK MAHKEMESİ

TÜRK ULUSU ADINA KARAR VERMEYE VE HÜKÜM KURMAYA YETKİLİ VE GÖREVLİ İSTANBUL 6 NOLU DEVLET GÜVENLİK MAHKEMESİNİN 07.11.2001 GÜNLÜ KARARIDIR.

ESAS NO	:2000/267
KARAR NO	:2001/356
C.SAVCI NO	:2000/1081
BAŞKAN	:METİN ÇETİNBAŞ-24570
ÜYE	:RAŞİT ERGİN ŞERAN-26486
ÜYE	:ALİ TAMER TARGAN-24472
C.SAVCISI	:BEKİR RAYİF ALDEMİR-29885
KATİP	:HAYRETTİN ÖZGÜL-133
DAVACI	:K.H.
SANIKLAR	:1. ELİF ÇAMYAR :Mehmet Necati ve Cemile'den olma 01.10.1968 Fetiye d.lu. Ordu, Çaybaşı kapılı köyü C.54, H:4'de nüfkay. Halen Güzeltepe mah. Orbay sok.no:5 adresinde oturur. evli, çocuksuz, lise mezunu, sabıkasız.
VEKİLİ	: Av. Metin FLORİNALİ (İstanbul Barosundan) Av. Severay DEMİR (İstanbul Barosundan)
	2. NEVİN BERKTAŞ : Arif ve Makbule'den olma 15.01.1958 Kozan d.lu. Adana, Seyhan, Yeşiliyuva C.57, H:29'da nüfkay. Halen Tahsilli mah 27. Sok. No.22 Yüreğir Adana adresinde oturur, bekar, devrimcilik yapar, sabıkalı halen başka bir suçtan Gebze kapalı cezaevinde tutukludur
VEKİLİ	: Av. Metin FLORİNALİ (İstanbul Barosundan)
SUÇ	:BASIN YOLU İLE BÖLÜCÜLÜK PROPAGANDASI YAPMAK, YASADIŞI ÖRGÜTE YARDIM ETMEK.
SUÇ TARİHİ	:25.04.2000
KARAR TARİHİ	:07.11.2001

Yukarıda açık kimlikleri ve müsnet suçları yazılı sanıklar hakkında Yapılan yargılama sonunda;

GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ :

İstanbul DGM C. Başsavcılığı 23.10.2000 gün, 2000/1081 Esas ve iddianame numaralı iddianamesiyle; İstanbul'da faaliyet gösteren YEDİVEREN BASIN YAYIN VE KÜLTÜR VE SANAT TİC. LTD.ŞTİ tarafından yayınlanan ELİF ÇAMYAR'ın bu şirketin yayıncısı Nevin Berktaş'ın da derleyen şahıs olarak düzenleyip yayınladıkları İNANCIN SINANDIĞI ZOR MEKANLAR, HÜCRELER isimli kitap ile

yasadışı TİKB (BOLŞEVİK) isimli yasadışı örgütün propagandasının yapıldığından ayrıca aynı kitap ile bölücülük propagandası yapıldığından bahisle sanıkların TCK nun 169, 3713 S.K. 5, 8/1, TCK 36. Maddesi gereğince cezalandırılmalarına karar verilmesini istemiştir

Sanık Elif Çamyar savunmasında;

Atılı suçu kabul etmemiş, suçsuz olduğunu, söylemiştir

Sanık Nevin Berktaş savunmasında;

Atılı suçu kabul etmemiş, suçsuz olduğunu söylemiştir.

Mahkememizce sanıkların nüfus ve sabıka kayıtları getirilmiş, suç tarihinde yayınevinin sahibi ve kitabın derleyeni hakkında gerekli bilgiler alınmış sanık Nevin Berktaş'ın sabıkasına konu olabilecek eski hükümlülüklerine ilişkin karar örnekleri getirilmiştir.

DGM. C. Savcısı esas hakkındaki mütalaasında.

Sanıkların unsurları oluşmayan yasadışı örgüte yardım etmek suçundan beraatlerine anılan kitap bütün olarak okunup değerlendirildiğinde, kitap yoluyla bölücülük propagandası yapıldığının sabit olduğundan bahisle 3713 S.K. 8/1-2-son maddesi gereğince Nevin Berktaş'ın 3713 S.K. 8/2, maddesi gereğince Elif Çamyar'ın cezalandırılmasına karar verilmesini istemiştir.

Toplanan deliller ve dosya bütünlüğü karşısında suç tarihinde sanık Elif Çamyar'ın anılan kitabın yayıncısı olduğu, Nevin Berktaş'ın ise kitabın derleyeni olduğu açıkça anlaşılmış olup, sabıka kayıtlarından Nevin Berktaş'ın İstanbul 2 nolu DGM nin 1991/103 esas, 1994/289 Karar sayılı dosyasındaki mahkumiyetinin tekerrüre konu olacağı anlaşılmış bu konuda sanığa ek savunması verilmiştir.

İNANCIN SINANDIĞI ZOR MEKANLAR HÜCRELER isimli kitabın bir bütün olarak okunup değerlendirilmesi sonucunda kitabın ana tema, amaç, ileri sürülüp ısrarla tekrarlanan görüşler itibariyle bilimsel açıklama olmadığı gibi eleştiri sınırlarını da aştığı, kitaptaki ana tema ile yasadışı terör örgütü TİKB (BOLŞEVİK) isimli silahlı örgütün propagandasının yapıldığı böylece örgütün hal ve sıfatı bilinmesine rağmen yardım suçunun işlendiği, bu arada iddianameye rağmen kitap bir bütün olarak yukarıdaki bahsedilen unsurlar itibariyle okunup değerlendirildiğinde yazının T.C. Devletinin Ülkesi ve Milletiyle Bölünmez Bütünlüğünü bozmayı hedef alan propagandası içermesine rağmen bu propaganda yukarıda açıklandığı gibi örgüte yardım suçunun içerisinde erimiş olduğundan ve TCK nun 79. Maddesi dikkate alınmak suretiyle sanıkların sadece örgüte yardım suçundan cezalandırılmaları gerektiği sonuç ve vicdani kanaatine varılmıştır

HÜKÜM : Yukarıda etraflıca izah edildiği üzere;

1-Sanık Elif Çamyar'ın suç tarihinde Hücreler isimli kitabın yayınlandığı yayınevinin sahibi ve yayıncısı olduğu,. Nevin Berktaş'ın da hücreler isimli kitabın yazarı olduğu sabit olup, Hücreler isimli kitap bir bütün olarak okunup değerlendirildiğinde; eleştiri sınırlarının aşılıp yasadışı silahlı terör örgütü TİKB nin propagandasının yapılmak suretiyle basın yoluyla adı geçen örgütün hal ve sıfatı bilinmesine rağmen yardım suçunu işledikleri sabit olduğundan sanıkların mütsnet suçtan eylemlerine uyan TCK.nun 169. maddesi gereğince suçun işlenış şekli, yeri, ve ağırlığı dikkate alınarak temel cezanın tayininde asgari hadden ayrılmayı gerektiren bir neden olmadığından temel cezanın asgari hat üzerinden tayin edilerek sanıkların ayrı ayrı 3'er yıl ağır hapis cezası ile cezalandırılmalarına

3713 S.K. 5. maddesi gereğince sanıklara verilen cezaların 1/2 oranında artırılarak ayrı ayrı 4'er yıl 6'şar ay ağır hapis cezası ile cezalandırılmalarına.

Sanıkların duruşmalardaki saygın tutumları takdiri indirim nedeni kabul edildiğinden TCK.nun 59/2. maddesi gereğince verilen cezaların takdiren 1/6 oranında indirilerek 3'er yıl 9'ar ay ağır hapis cezası ile cezalandırılmalarına.

Sanıklardan Nevin Berktaş eski hükümlü olup bu hükümlülüğü tekerrüre konu olduğundan (İstanbul 2 nolu DGM.nin E.1991/103, K.1994/289 sayılı 09.01.1994 tarihli ilamı ile TİKB (BOLŞEVİK)isimli silahlı terör örgütüne yardım ve yataklık suçundan TCK.nun 169. 3713 S.K. 5, TCK 59/2 maddeleri gereğince 2 yıl 6 ay ağır hapis cezasına mahkum edildiği, cezasının 31.12.1997 tarihinde infaz edildiği anlaşıldığından) verilen cezanın TCK.nun 81/2-3. maddesi dikkate alınarak takdiren 1/6 oranında arttırılarak 3 yıl 16 ay 15 gün ağır hapis cezası ile cezalandırılmasına

TCK.nun 31. maddesi gereğince sanığın 3 yıl süre ile kamu hizmetlerinden geçici olarak yasaklanmasına.

Verilen hürriyeti bağlayıcı cezanın süresi itibariyle TCK 33. maddesinin uygulanmasına yer olmadığına.

Sanık Elif Çamyar'ın suç tarihinde yayıncı olduğu sabit olduğundan 5680 S.K. 16. maddesi dikkate alınarak sanığa verilen 3 yıl 9 ay ağır hapis cezasının 647 S.K. 4421 S.K. ile değişik 4. maddesi gereğince beher günlüğü takdiren 3.042.000 TL hesabı ile 4.152.330.000 TL ağır para cezasına çevrilmesine.

Sanığa verilen para cezasının miktarı ve paranın satın alma gücü dikkate alınarak sanığın bu para cezasını 647 S.K. 5. maddesi gereğince aydan aya 20 eşit taksit halinde ödemesine, taksitlerden herhangi birinin süresinde ödenmemesi halinde geriye kalan cezasının tamamının bir kerede tahsiline.

2-) Her ne kadar bölücülük propagandası yaptıkları nedeniyle sanıkların 3713 S.K 8/1-2-son maddeleri ile cezalandırılmaları istemiyle kamu davası açılmış ise de; davaya konu kitap bir bütün olup bölücülük propagandası suçu silahlı terör örgütünün propagandasını yapmak suçunun unsurları içinde yer aldığından bu konuda ayrıca karar verilmesine yer olmadığına.

3. İstanbul DGM C. Başsavcılığı emanetinin 2000/384 sırasında kayıtlı HÜCRELER İSİMLİ bir adet kitabın delil olarak DOSYASINDA SAKLANMASINA.

4 Dosyada yapılan 8 müzekkere masrafı 1.600.000 TL. nin sanıklardan MÜTESELSİLEN TAHSİLİNE.

Dair, sanıklar ve sanıklar müdafii Av. Metin Fkırınalı ile sanık Elif Çamyar vekili Av. Sevray Demir'in yüzünde C. Savcısı Sayın BEKİR RAYİF ALDEMİR'in huzurunda, mütalaaya aykırı, temyizi kabil olmak üzere açık yargılama sonunda oybirliğiyle verilen karar açıkça okunup ayrıca temyiz yollarına müracaat şekli ve süresi ile temyiz isteğinin herhangi bir ücrete tabii olmadığı da anlatıldı. 07.11.2001

BAŞKAN-24570	ÜYE-26486	ÜYE-24472	K-
METİN ÇETİNBAŞ	R.ERGİN SERAN	A.TAMER TARGAN	

T. C.
İSTANBUL
NÖ'LU DEVLET GÜVENLİK MAHKEMESİ
BAŞKANLIĞI

İstanbul 4. Ağır Ceza Mahkemesi'nin 2007 yılı kararı

İSTANBUL
14. AĞIR CEZA MAHKEMESİ (CMK. 250. MADDESİ İLE GÖREVLİ)

DOSYA NO : 2007/236
KARAR NO : 2007/289
C.SAVCILIĞI ESAS NO : 2000/1081

TÜRK MİLLETİ ADINA YARGILAMA YAPMAYA VE HÜKÜM KURMAYA YETKİLİ İSTANBUL 14. AĞIR CEZA MAHKEMESİNİN 29.06.2007 TARİHLİ MAHKUMİYET KARARIDIR.

MAHKUMİYET
29.06.2007

BAŞKAN : ERKAN CANAK 24462
ÜYE : SİNAN ÇELİKKIL 20735
ÜYE : RECAİ EDİ 35019
C. SAVCISI : KADİR ALPİNİSİK 34960
KATİP : AYŞE EDİZDAĞ 80621

DAVACI : KH
SANIK : FİLİZ ÇAMYAR: Mehmet Necati ve Cemile kızı, 01/10/1968 TE.İHH doğumlu, Ordu, Çaybaşı, Kapılı Köyü, C-34 H.H'de nüf.kayıtlı iken, Güzeltepe mah. Orhan sk. No: 5 adresinde oturur, evli, çocuksuz, lise mezunu, sabıkasız

SANIK : NEVİN BERKTAŞ: Ali ve Makbule kızı, 15/01/1958 KOZAN doğumlu, Adana, Seyhan, Yeşiltuyuq C.32, H.29'da nüf.kayıtlı iken, Tahsilli mah. 27. sk. No: 27, Yüreğir/ADANA adresinde oturur, bekar, devrimcilik yapar, sabıkalı

MÜDAFİİ : AV.İNAYET AKSU (Ist. Barosundan)

SUÇ : BASIN YOLU İLE BÖLÜCÜLÜK PROPAGANDASI YAPMAK, YASADIŞI ÖRGÜTE YARDIM ETMEK

SUÇ TARİHİ VE YERİ : 25/08/2000 - İSTANBUL
KARAR TARİHİ : 29/06/2007

Yukarıda açık kimliği yazılı sanıklar hakkında mahkememizde yapılan duruşma sonunda:

GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ:

Basın yoluyla bölücülük propagandası yapmak, yasadışı örgüte yardım etmek suçlarından dolayı haklarında İstanbul 6 Nolu DGM'nin 02.11.2001 tarihli, 2000/267 esas, 2001/356 karar sayılı kesinleşmiş iddia da hükümlü ELİF ÇAMYAR ve NEVİN BERKTAŞ hakkındaki dosya "5247 sayılı TCK.nun yürürlüğe girmesi nedeniyle 5247 sayılı TCK nun 7/2 ve 5252 sayılı TCK nun yürürlük ve uygulama şekli hakkındaki kanunun 9. maddesi gereğince" lehe yasanın belirlenmesi için yeniden ele alınmıştır.

Hükümlülere duruşma gününü bildirir meşruhatlı tebligat yakınılmış ELİF ÇAMYAR meşruhatlı tebligata rağmen duruşmaya gelmemiş diğer hükümlü NEVİN BERKTAŞ lehe olan yasa hükümlerinin uygulanmasını talep etmiştir

İddia makamı esas hakkındaki mütalaasında :

3713 sayılı yasanın 8. maddesi yürürlükten kaldırılmış olduğundan sanıklar hakkında Basın yoluyla bölücülük propagandası yapmak suçundan dolayı ceza tertibine yer olmadığına, 07.11.2001 günlü hükümde TCK.169. maddesinden verilen hapis cezası paraya çevrilmiş olduğundan 3713 sayılı yasanın 7. maddesi hapis cezası öngörüldüğünden ve hapis cezası ertelenemeyeceği gibi paraya da çevrilemeyeceğinden TCK 169. maddesi uyarınca verilen hüküm bu nedenle lehe olduğundan eski hükmün aynen infazına karar verilmesini talep etmiştir

İstanbulda faaliyet gösteren YEDİVEREN Basın yayın ve San. Tic. Ltd. Şti. tarafından yayınlanan ELİF ÇAMYAR'ın bu şirketin yayıncısı hükümlü NEVİN BERKTAŞ in derleyen şahıs olarak düzenleyip yayınladıkları "İnsanın sınandığı zor mekanlar Hücreler" isimli kitap ile yasadışı TİKB (Bolşevik) isimli yasadışı örgütün propagandasının yapıldığı ve aynı kitapta bölücülük propagandası yapıldığından dolayı her iki sanık hakkında 765 sayılı TCK 169, 3713 sayılı yasanın 5. maddesi ve TCK 59/2 maddesi gereğince hüküm kurulduğu, 3713 sayılı yasanın 8/1-2-son maddesinden dolayı re hakkında karar verilmesine yer olmadığına karar verilmiş olduğu hükümlülere hakkında 5237 sayılı TCK.7/2 ve 5252 sayılı yasanın 9/3 maddesi göz önüne alınarak lehe olan yasa hükümlerinin uygulanması gerektiği 3713 sayılı yasanın 29/06/2006 tarih 5532 sayılı yasa ile değişik 7. maddesinde sanık hakkında 1 yıl hapis cezası öngörüldüğü ve aynen Basın yayın yoluyla işlendiğinden dolayı yarı oranında artırılmasının öngörüldüğü, değişiklikten önceki yasa maddesi ile sanık hakkında 1 yıl hapis cezası öngörüldüğü dolayısıyla verilecek olan hapis cezasının 3713 sayılı yasanın 13. maddesi gereğince paraya çevrilemeyeceği sanık ELİF ÇAMYAR'a verilen hürriyeti bağlayıcı cezanın toplam 4 152 YTL adli para cezasına çevrilmiş olduğu ancak hükümlü NEVİN BERKTAŞ'a verilen hürriyeti bağlayıcı cezanın paraya çevrilmediği anlaşılmaktadır.

Hükümlü ELİF ÇAMYAR hakkında daha önce mahkemenizce verilen 07.11.2001 tarihli 2000/267 esas, 2001/356 karar sayılı hükümde hürriyeti bağlayıcı ceza paraya çevrilmiş olduğundan lehe olması nedeniyle bu hükümlü hakkında verilen hükmün aynen infazına karar verilmesi, Hükümlü NEVİN BERKTAŞ hakkında lehe olması nedeniyle yeni yasa hükümlerine göre yeniden değerlendirilme yapılması gerekmektedir.

Bu nedenle aşağıda gösterildiği şekilde hüküm kurulması gerekmiştir

HÜKÜM : Nedenleri gerekçeli kararda açıklandığı üzere,

İstanbulda faaliyet gösteren YEDİVEREN Basın yayın ve San. Tic. Ltd. Şti. tarafından yayınlanan ELİF ÇAMYAR'ın bu şirketin yayıncısı, sanık NEVİN BERKTAŞ in derleyen şahıs olarak düzenleyip yayınladıkları "İnsanın sınandığı zor mekanlar Hücreler" isimli kitap ile yasadışı TİKB (Bolşevik) isimli yasadışı örgütün propagandasının yapıldığı ve aynı kitapta bölücülük propagandası yapıldığından dolayı her iki sanık hakkında 765 sayılı

TCK 169, 3713 sayılı yasanın 5. maddesi ve TCK 59/2 maddesi gereğince hüküm kurulduğu, 3713 sayılı yasanın 8/1-2-son maddesinden dolayı ise hakkında karar verilmesine yer olmadığına karar verilmiş olduğu anlaşılmış olmakla bozulmalı,

Sanıklar hakkında 5237 sayılı TCK 7/2 ve 5252 sayılı yasanın 9/3 maddesi göz önüne alınarak lehe olan yasa hükümlerinin uygulanması gerektiğinden 3713 sayılı yasanın 2906 2006 tarih, 5532 sayılı yasa ile değişik 7 maddesinde sanık hakkında 1 yıl hapis cezası öngörüldüğü ve ayrıca Basın yayın yoluyla işlendiğinden dolayı yarı oranında artırılmasının öngörüldüğü, değişiklikten önceki yasa maddesi de sanık hakkında 1 yıl hapis cezası öngörüldüğü dolayısıyla verilecek olan hapis cezasının 3713 sayılı yasanın 13 maddesi gereğince paraya çevrilemeyeceği ve ertelenemeyeceği yasal zorunluluk olduğu gözetilerek sanık ELİF ÇAMYAR'a verilen hürriyeti bağlayıcı cezanın toplam 4 152 YTL adli para cezasına çevrilmiş olduğu ancak sanık NEVİN BERKTAŞ'a verilen hürriyeti bağlayıcı cezanın paraya çevrilmediği anlaşılmış olmakla bozmak gerekmiş,

1.) Sanık ELİF ÇAMYAR hakkında mahkemenizce verilen 07.11.2001 tarihli, E 2000/267 K 2001/356 sayılı hükümde hürriyeti bağlayıcı cezanın paraya çevrildiği anlaşılmakla para cezası hürriyeti bağlayıcı cezaya göre sanığın daha lehine olduğundan bu nedenle bu sanık hakkında yeniden uzatlama yapılmasına yer olmadığına ve mahkemenizin 07.11.2001 tarihli, E. 2000/267 K 2001/356 sayılı kararının AYNEN İNFAZINA,

2.) Sanık NEVİN BERKTAŞ'ın müsnet suçtan eylemine uyan (5237 sayılı TCK 7/2 ve 5252 sayılı yasanın 9/3 maddesi göz önüne alınarak suç tarihinde yürürlükte olmadığından ve sanık aleyhine sonuç doğurmadığından 5237 sayılı TCK 58 maddenin uygulanmasına takdiren yer olmadığına,

Sanığın fiilden sonraki ve yargılama süresindeki davranışları sanığın geleceği üzerindeki olası etkileri sanık yararına takdiri hafifletici neden kabul edilerek cezasının 5237 sayılı TCK 62 maddesi gereğince 1/6 oranında indirilerek sanığın 10 ay hapis ve 416 YTL adli para cezası ile cezalandırılmasına,

Takdiren başkaca artırım ve indirime yer olmadığına,

5237 sayılı TCK 53 maddesinin 1,2,3 fıkralarınca sanığın 4 numaralı fıkrada sayılan hakları kullanmaktan yoksun bırakılmasına, bu hakları kullanmaktan yoksunluğun kendi alt soyu üzerindeki velayet, vesayet ve kayyımlık yetkileri açısından kesinlik kazanmasına kadar diğer haklar yönünden işbu hapis cezasının infazı tamamlanıncaya kadar sürmesine,

Sanığa verilen adli para cezasının 5237 sayılı TCK 52/4 maddesi gereğince sanığın ekonomik ve şahsi hal ve durumu göz önüne alınarak ve hükmün kesinleşip eden aylarda 6 eşit taksitte ödenmesine, taksitlerden birisinin zamanında ödenmemesi halinde geri kalanın tamamının sanıktan bir dilekçe aranmaksızın ödenmeyen adli para cezasının hapse çevrilmesine hükmolunmuş, (ihbarat yapıldı)

Sanığa hükum kesinleşmeden önce gerçekleşen ve sabıka durumuyla sınırlama sonucu doğuran bütün haller nedeni ile geçirilmiş sürelerinin 5237 sayılı TCK 63. maddesi gereğince hükmolunan hapis cezasından mahsubuna,

3713 sayılı yasanın 13. maddesi göz önüne alınarak yasal zorunluluk nedeni ile sanığa verilen cezanın paraya çevrilmesine ve ertelenmesine yer olmadığına

Emanetten 2004/284 sırasında kayıtlı Hüccetler esnafı bir adet kitabın iadesi olmak

dosyada saklanmasına.

Mahkemesinden verilen 1 YIL yargılama giderinin sanıklardan müştekilerden tahsiline.

Sanık FLİP CAMYAR ın yokluğunda, sanık NEVİN BERKTAŞ'ın yüzüne karşı, sanık NEVİN BERKTAŞ müdafii AV İNAYET AKSU'nun yüzüne karşı, aleni mahkemede C.Savcısı KADİR ALTINIŞIK'ın huzurunda ve talebine uygun olarak Yargıtay yolu açık olmak üzere oybirliğiyle karar verildi. verilen karar açıkça okunup anlatıldı ve sonuçta 7 günlük yasal süresi içerisinde temyiz yoluna başvurma hakkı olduğu, bunu bildirme üzere mahkemeye bir dilekçeye verilmesi veya zabıt katibine bir beyanda bulunmak suretiyle yapabileceği hususu CMK. 268 madde gereğince hatırlatıldı. 29.06.2017

Başkan 24442 Üye 20735 Üye 35019 Katip 86623

YARGILAMA GİDERİ :
Sanık FLİP CAMYAR : 0,50 YTL
Sanık NEVİN BERKTAŞ : 0,50 YTL

İstanbul 6 No'lu Devlet Güvenlik Mahkemesi Ceza Fişi

T.C.
İSTANBUL
6. NOLU DEVLET GÜVENLİK MAHKEMESİ
BAŞKANLIĞI

67 IX.

CEZA FİŞİ

T.C.
Devlet Güvenlik Mahkemesi
Cumhuriyet Başsavcılığı

Sayı :
Tarih :30/04/2002

[redacted]

A-)KİMLİK BİLGİLERİ

1.SOYADI	BERKTAŞ
2-ADI	NEVİN
3-BABA ADI	ARİF
4.ANA ADI	MAKBULE
5.DOĞUM TARİHİ (gün.ay.yıl)	15.01.1958
6.DOĞUM YERİ (il ve ilçe)	KOZAN
7.NÜFUSA KAYITLI OLDUĞU YER (il ve ilçe)	ADANA, SEYHAN, YEŞİLYUVA C:57, H:29

B-)VERİLEN CEZAYA AİT BİLGİLER

8.SUÇ TARİHİ	25.04.2000
9.KARARI VEREN MAHKEME	İSTANBUL 6.NOLU DGM
10.KARARIN TARİH VE NUMARASI	07.11.01 GÜN, 00/267 ES 01/356 KR.
11.KARARIN KESİNLEŞME TARİHİ	04.04.2002
12.UYGULANAN KANUN VE MADDESİ / TCK.169, 3713/5, 59/2,81/2-3, 31	
VERİLEN CEZA 3 YIL 16 AY 15 GÜN AĞIR HAPİS CEZASI	

Bu Ceza Fişi 3682 sayılı Adli Sicil Kanunu ile Yönetmelikte yer alan esaslara uygun olarak düzenlenmiş ve sıfresi içinde gönderilmiştir.

Resmi mühür ve
Hâkimin imzası
24.5.02

Resmi mühür ve
C.Savcısı imzası

İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı ceza fişi

T.C.
İSTANBUL
İstanbul (CMK. 250. maddesi ile Görevli) Cumhuriyet Başsavcılığı İlamat No :

Tarih : 06/08/2009

CEZA FİŞİ

A.) KİMLİK BİLGİLERİ	
1. T.C. KİMLİK NO	: 14335284134
2. SOYADI	: BERKTAŞ
3. ADI	: NEVİN
4. BABA ADI	: ARİF
5. ANA ADI	: MAKBULE
6. DOĞUM TARİHİ (Gün, ay, yıl)	: 15/01/1958
7. DOĞUM YERİ	KOZAN
8. NÜFUSA KAYITLI OLDUĞU YER (il ve ilçe)	: ADANA / SEYHAN / YEŞİLYUVA MAHALLESİ
B.) VERİLEN CEZAYA AİT BİLGİLER	
9. SUÇ TARİHİ	25/04/2000
10. KARARI VEREN MAHKEME	İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesi (Cmk. 250 Maddesi ile Görevli)
11. KARARIN TARİH VE NUMARASI	: 29/06/2007 Es 2007/236 Kr 2007/289
12. KESİNLEŞME TARİHİ	: 08/06/2009
13. UYGULANAN KANUN MADDESİ	: Terörle Mücadele Kanunu 3713 7/2, TCK 62, 63,53.
14. VERİLEN CEZA	: 10 AY HAPİS, 416,00 TL ADLİ PARA, BELİRLİ HAKLARI KULLANMAKTAN YOKSUN BIRAKMA(TCK 53/1)

Bu Ceza Fişi, 5352 Sayılı Adli Sicil Kanunu ile Yönetmelikte yer alan esaslara uygun olarak düzenlenmiş ve süresi içinde gönderilmiştir.

Resmi Mühür ve İmza
Başkan
24462

Resmi Mühür ve İmza
C Savcısı

Yargıtay 9. Ceza Dairesi'nin 2002 yılı ilamı

YARGITAY
9.Ceza Dairesi

YARGITAY İLAMI

Esas No : 2002/283
Karar No : 2002/744
Tebliğname No : 9/7103

Basın yolu ile yasadışı örgüte yardım ve yataklık yapmaktan sanıklar Elif Çamyar ve Nevin Berktaş'ın yapılan yargılamaları sonunda; Mahkumiyetlerine dair İSTANBUL 6 Nolu Devlet Güvenlik Mahkemesinden verilen 7.11.2001 gün ve 2000/267 esas, 2001/356 karar sayılı hükmün Yargıtayca incelenmesi C.Savcısı ve sanıklar vekilleri tarafından istenilmiş ve sanıklar vekilince incelemenin duruşmalı olarak yapılması talep edilmiş olduğundan dava evrakı C.Başsavcılığından tebliğname ile daireye gönderilmekle usulüne uygun olarak yapılan tebligata rağmen sanıklardan Nevin Berktaş ve vekilinin duruşmaya gelmedikleri ve geçerli bir nedene dayanan mazeret de bildirmedikleri anlaşılmakla iki sanık hakkında da duruşmasız olarak yapılan inceleme sonunda gereği düşünüldü:

Koşulları oluşmadığından, sanık Elif Çamyar vekilinin duruşmalı inceleme isteminin CMUK.nun 318.maddesi uyarınca reddine,

Suça konu kitabın 39-224-225.sahifelerinde Devletin bölünmez bütünlüğüne karşı propaganda yapıldığı, 3713 sayılı Yasanın 8/1.maddesi uyarınca da ceza tayini gerektiğinin gözetilmemesi aleyhe temyiz olmadığından bozma sebebi sayılmamıştır.

Yapılan duruşmaya, toplanıp karar yerinde gösterilen delillere, incelenen kitaptaki yazı içeriklerine, mahkemenin tahkikat neticelerine uygun olarak tecelli eden kanaat ve takdirine, tetkik olunan dosya mündarecatına göre sanıklar vekillerinin yerinde görülmeyen temyiz itirazlarının reddiyle, hükmün istem gibi ONANMASINA 4.4.2002 gününde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye	Üye
H.Gerçeker	A.İ.Hekimoğlu	N.Seber	F.Y Karadeli	Ö.Tönük

İstanbul DGM.
C. Savcılığı

Başkan

Karşılaştırıldı
DY.

Ne insan hücreye sığabilir Ne hücre o kadar büyüyebilir

"O kadar uzun bir destanı var / O duvarın dibindeki her bir karış yerin..." diyor şair.

Evet, o duvar(lar)ın dibinde bağlandı bizimkilerin kolları... O duvarın dibinde kurşunlandılar ve o duvarda -Spartaküsten bu yana- bizimkilerin Eyfeller gibi kemikleri yükseliyor...

İnsanların yakıldığı hapishanelerde, kitapların değeri olabilir mi? Okuma-yazma oranının bu denli düşük seyrettiği; eğitim-öğretim olanaklarından yararlanamayan milyonlarca çocuğun olduğu bir ülkede, yıllardır "cezaevleri birer okula dönüştü" sendromuyla hareket eden bir devletin kitap kaygısı ne olabilir?

19 Aralık; cezaevinde özenle toplanmış, üzerine titrediğimiz kitaplarımız için de "hayata dönüş" operasyonu oldu. Operasyon sırasında onbinlerce kitap, çalışma-araştırma notları ve arşivler de yakıldı. Hitler'in gaz odalarını, insan fırınlarını seyyar hale getiren bir zihniyet için, kitap yakmak hiç de şaşırtıcı değil...

İşte tam da o günlerde "İnancın Sınandığı Zor Mekanlar: HÜCRELER" adlı kitabımın yargılanması için DGM tarafından duruşmaya çağrıldım. Doğrusu bu durum, kitap düşmanlarının yarattığı tabloya çok da uygundu. "Basın yoluyla bölücülük yapmak, yasadışı örgüte yardım ve yataklık etmek, vb..." Yargılama için bunlar, yeter de artar nedenlerdi!..

Cezaevinde geçirdiğim uzun yılların önemli bir bölümünü de hücreler oluşturuyordu. 12 Eylül'ün karanlık hücreleri...

Başımdan geçenler üzerinden, bu hücreleri anlatmak istedim. Ortaçağın izbe hücrelerinden hiç farkı olmayan; farelerin, Çuku-

rova yılanlarının mesken tuttuğu, kibritin bile alev almadığı, vıcık vıcık nemli duvarlarıyla küçücük bir hücrede nasıl yaşanır bilinsin istedim. Güneşin doğuşunu, yağmurun sesini, çınarların kokusunu, sokağın gürültüsünü hiç duymadan; kitapsız, gazetesiz, mektupsuz, görüşsüz; ama falakalı, işkenceli bir hücrede nasıl yaşanır bilinsin istedim. Zorla istiklal marşı söyletmek, "komutanım" dedirtmek, ön ilikletmek, tek tip elbise giydirmek, en basit insani ihtiyaçlarını bile yaptırtmamak, nasıl bir işkencedir bilinsin istedim. En azından bilinenlere bir katkı olsun istedim...

Bir kadın olarak, bunları yaşamanın ek zorluklarıyla dolu yıllarda tek bir yaptırıma bile uymadan, tek başıma kalsam da bu karanlığa nasıl göğüs gerdiğimi, insan gücünün ne yenilmez olduğunu, hücrelerin kaç devrimci ve komünistin ölümüyle yıkıldığını anlatmak istedim. Toplumsal bir idealsizleştirme ortamında, inançlarım için her zorluğa direndiğimi-direneceğimi; bu dünyada hala idealleri için ölen insanlar olduğunu bir kez daha vurgulamak istedim...

Bunları yaşadım, anlattım ve şimdi yargılanıyorum. Tüm yaşanmışlıklara karşın, hala hücreyi savunan mantık değil, ama benim kitabım yargılanıyor!

Sizlerden bu haksız yargılamayı kamuoyuna duyurmanızı istiyorum... Ben her şeye rağmen ve her şeyden dolayı, hücre karanlığının yırtılacağına inanıyorum. Bunu hiç kaybetmedim. Çünkü ne insan hücreye sığabilir, ne hücre o kadar büyüyebilir!

Eylül 2001
Nevin Berktaş

Yargılanan ve ceza alan kitap:

İnancın sınandığı zor mekanlar: HÜCRELER

Duvarların ardında
yürekten bir nehir
sevdadan bir ilmek
ve umuttan bir yarın dokuyanlara...
Ölen ama yenilmeyenlere...

Hücreler
İnancın sınandığı zor mekânlar

Bu kitap;
faşizmin unutturmaya çalıştığı
direniş tarihimizden ve
geçmişten geleceğe süzülüp gelen
geleneklerimizden koparmaya çabaladığı
genç kuşaklara gönderilen bir selamdır...
Cesaret ve özveriyi norm haline getiren,
geleceğin devrim savaşçılarını
yaratanlardan bir mesajdır...
Tarihimizde insanlığın,
devrimci ve komünistlerin,
köleliğe, soykırıma, faşizme, ulusal ve sınıfsal
sömürüye başkaldırması mücadelesinde
yaratılan gelenek ve normları unutturmadık,
unutturmayacağız...
Daha iyi bir yarın için savaşanlara
bilincimizi ve yüreğimizi akıtıyoruz
bu kitapta...

Daha iyi bir yarın için...

Hapishaneler, yeryüzünde sınıflar ortaya çıktığından beri, insan öğüten kıyım makinaları olarak çalışmaya başladı. Nice ömürler tüketildi burada, nice utanç verici suçlar işlendi insanlık adına. Saraylar, saltanatlar, sömürü çarkları, bu sayede sürdürüldü. Sömürücü sınıflar ortadan kaldırılmadığı sürece de bu suçlar işlenmeye devam edecek... Bu sistem içerisinde de insanlık suçu işleyen halk düşmanları, halka hesap verecekler, cezalandırılacaktır. Ancak proletarya ve emekçi kitleler kapitalizmi mezara gömmeden soyları tükenmeyecektir...

Tarihin hiçbir yerinde ve dönemecinde egemen sınıflara karşı direniş geliştirilmeden, insanca yaşama koşulları, insanlık onuru ve değerleri korunamamıştır. Tarihimiz kanlı mücadelelerle, inanılmaz vahşet ve acılarla doludur. Şüphesiz yüzyıllar boyu geleceğe taşınan, ağır bedeller sonucu kazandığımız en güzel değerlerimizden biri de, zor karşısında teslim olmamaktır. Özgürlük için savaşanlar, amaç ve ideallere bağlılığın yarattığı çok zengin bir miras bırakmıştır insanlığa...

Güç karşısında eğilmek, güç ve baskıyı hiçbir zaman ortadan

kaldırmamış, işkencenin dozunu azaltmamıştır. Tersine daha fazla katmerlenerek artmasına ve gelecek kuşakların yaşamının kararmasına yol açmıştır. Yenilgi, her zaman çok ağır sonuçlar doğurmuştur. Zafere ulaşmak, yenilginin yarattığı ağır tahribatları gidermek ve teslimiyeti kırmak, çok daha zorlaşmış, yeni bedeller ödenmesine neden olmuştur.

Sömürüsüz-sınıfsız bir dünyaya ulaşmak uzun bir yoldur. Engebelidir. Yenilgiler de olacaktır... Mücadele sabır ister, iradeyi çelik gibi kırılmaz kılmak ister. Yenilgiler yaşandığında ise, önemli olan bunu zafere giden yolda bir kaldıraç haline getirebilmektir. İkinci dünya savaşında Nazi vahşetine karşı direnen bir savaşçının dediği gibi; *"Yirmi dört saatte her şeyin çözümleneceğine inananlar ütopyacılardı; ama onların gözünde başlangıç, son kadar uzaktı. Yükselişin en zor anı nedir bilir misin? Aşağıdan yukarıya tırmanıldığı sıra tepeye bakıldığı an değil. Tam ortaya varıldığında her dönemecin ne olduğu öğrenildiğinde yaşanır en güç an; koşarak aşağı inilebilir ama çıkmak için yürümek, yürümek gereklidir... Bu yol korkunçtur, taşlarla, çamurlarla, kanla kaplıdır. Ama yoldur işte."*

* * *

Dünyanın dört bir yanında cezaevleri, insan yemeye devam ediyor. "Uluslararası Hapishane Gözleme Örgütü", geçen yıl (1999 yılı-yn), 55 ülke üzerinden yaptığı araştırmanın sonuçlarını açıklarken, korkunç koşullarla karşılaştıklarını dile getirdiler. Örneğin Çad'da "suçüstü" yakalanmanın karşılığı topluca infaz edilmedir. Ruanda'da nefes alamayacakları hücrelere tıkılıyor tutsaklar. İran'da vahşetin boyutu, kadın ve çocukların tecavüze uğramasına dek uzanıyor. Fas'ta, çölün ortasına inşa edilmiş karanlık hücrelere atılıyorlar.

Söz konusu araştırmada, Avrupa ülkeleri, Rusya, Bulgaristan ve Türkiye gibi ülkelerde de cezaevlerinde sistemli işkence yapıldığı tespit ediliyor... Ancak Nazi yöntemlerini en başarılı ve

sistemli uygulayan ülkelerin başında, Almanya ve Amerika'nın geldiği gizlenemez bir gerçek. Bu iki ülke, hapishaneleri hücreleştirmek ve hayvani koşullar yaratmak anlamında da nam salmışlardır.

Kapitalizmin vahşeti ABD hapishanelerinde kendini bütün iğrençliğiyle sürdürüyor. Bu 'utanç abideleri' için trilyonlarca dolar harcanıyor. Yapılan araştırmalara göre harcanan bu dolarların sadece dörtte biriyle çocuklara iyi bir eğitim verilebilirmiş... Sadece eğitim açısından mı bu böyle? 21. yüzyıla henüz girdiğimiz bu günlerde, otuz milyon ABD'li çocuk açlık sınırında yaşıyor. Otuz milyonu da bir sonraki öğünde karınlarını doyurma garantisi olmadan... (Tufts Üniversitesi "Açlık ve Yoksulluk Araştırma Merkezi"nden elde edilen bilgiler.)

Amerika, emperyalist-kapitalist sistemin doğal bir sonucu olan işsizlik sorununu da kendi yöntemleriyle 'çözmeye' kalkışmış... Açlık çekenlerin sayısı son dört yılda hiç azalmazken, son beş yılda cezaevlerinin sayısı, iki yüzden fazla olmuş. Çünkü cezaevlerine, ortalama haftada bin 708 kişi atılıyor ve Amerika halkının her yüz bininden altı yüzü cezaevlerine konuyor. Fransa'da 27, İrlanda'da 55, Finlandiya'da 29 işsize bir hükümlü düşerken, ABD'de 2.7 işsizden biri cezaevinde.

Ayrıca ABD'de mahkumlar, ucuz işgücü durumunda. Çünkü cezaevleri de karlı bir sektör. Giysi, ayakkabı, üniforma üretiliyor buralarda. Hükümetin bozuk ve kaza yapan araçları mahkumlara tamir ettiriliyor. Fabrikalar, hapishane sanayi otoritesi yönetiminde bulunuyor. Yıllık 150 milyon dolarlık da ciroları var. Hükümlü sayısı Adalet Bakanlığı'nın son raporlarına göre 1.7 milyona yükseliyor. Bu rakam, ABD tarihinde en yüksek düzeyi oluşturuyor. Cezaevlerini, kölece çalıştırdıkları işsizlerle doldurarak, devasa karlar elde ediyorlar.

Amerika'da cezaevleri özelleştiriliyor aynı zamanda. Satın alan şirketlerin yıllık ortalama karı, trilyonları buluyor. Bunlar,

kan emici tekellerin çıkarlarına hizmet eden, o çok övündükleri teknolojileriyle personel sayısını düşürerek, kameralarla 24 saat gözetliyorlar mahkumları. ABD Barolar Birliği adına konuşan İra Robbins'in sözleri, bu işin korkunçluğunu kendi çapında açıklamaya çalışmış: *"Adalet sisteminin özel teşebbüs çıkarları doğrultusunda yönetilmesini mi istiyoruz?"*

Doğaldır ki, mahkemeler de bu çarka uygun olarak çalışıyor ABD'de. Çok ağır hapis cezaları veriliyor. 47 yıldır cezaevinde yatan insanlar var. Örneğin, dünyada başka bir benzeri bulunmayan, Amerika'nın Alabama eyaletindeki Hamilton Hapishanesi, çok fazla yaşlanmış mahkumlarla dolu ve etrafı elektrikli tellerle çevrili. Ama sadece ömür boyu hapis cezaları vermekle ünlü değil Amerikan mahkemeleri... Mahkemede *'çok konuşuyorsun'* diyerek, 8 saniye süreyle 60 volt elektrik verilmesini emreden yargıçlar bulunuyor. Bu elektrik verme işi, bele sarılan bir kuşaktan yapılıyor ve bu kuşak da bir sektör oluşturuyor. Çünkü, işkence öyle tekil bir uygulama değil, sistemli bir devlet politikası ve insanlığı çürüten bir uygulama olarak varlığını sürdürüyor...

Amerika'da işkence öyle bir sektör haline geliyor ki, 1983 yılında bir pazarlamacı ve sanayici, 1977 yılında devreye giren elektronik kelepçe ile tutsakların evde hapsedilme uygulamasından sonra, bu kelepçeyi üretmeye başlıyor. Üstelik bu sistemi geliştirmek için üç milyon doları araştırmaya harcıyor. Bu söz konusu sistemle, ABD'de 75 bin kişinin hapsedildiği düşünülürse, (silahlanma ve savaşları bir yana koyalım) insanlığın canı ve kanından, çektirilen acılardan ve emeğinden nasıl devasa karlar elde edildiğini görebiliyoruz...

* * *

Burjuvazinin 21. yüzyılı "insan hakları yüzyılı" ilan ettiği bu günlerde, demokrasi havarisi kesilen ABD'nin, cezaevleri bu durumda işte...

Avrupa ülkelerinde durum daha mı farklı?

Almanya, bu insanlık suçunu uygulama ve etkili kılmada başı çekiyor. Hitler faşizmi döneminde uygulanan Toplama Kampları, bugün en yüksek teknolojilerle donatılarak sürdürülüyor. Adı, "Yüksek Güvenlik Bölümleri"...

'70'li yıllarda Alman burjuvazisinin "Ayaklanmaya Karşı Mücadele Programı"nın bir ürünü hücreler... Bugün Türkiye dahil dünyanın birçok ülkesinin, devrimci ve komünistlere, hatta adli tutsaklara uyguladığı tecrit modeli de, Almanya'dan ihraç edilmiştir. Bu izolasyon merkezlerini gezen ülke heyetleri, benzerlerini inşa etmekte gecikmemiştir.

'70'li yıllarda Hamburg Üniversitesi kapsamlı bir araştırma programı başlattı. Konu, ölümcül bir hastalığın tedavisini bulmak ya da hayatı kolaylaştıracak bir buluş yapmak değildi. Daha doğrusu insana dair bir konu değildi bu. En verimli izolasyon yöntemleri nasıl uygulanır? Bir insan bir daha geri dönülmeyecek bir tarzda duygu ve düşüncelerinden nasıl arındırılır? Bedenin ve ruhun yavaş yavaş, sessizce öldürülmesi nasıl sağlanır? Bu soruların cevabını bulabilmek için, birçoğu ordudaki askerlerden oluşan denekler kullanıldı. İnsanlar, uzun süreler boyunca her türlü ses ve insani fonksiyonlarından yalıtılmış bir şekilde, izole bölümlerde tutuldular. Sürekli gözetlenerek ruh halleri, verdikleri tepkiler kaydedildi. Bu deneylerden elde edilen sonuçlar, ilk olarak RAF militanlarında denendi.

Alman tabutluklarında her şey tek renktir. Elektronik araçlar yardımıyla günün 24 saati gözlemlenir ve tutsağın verdiği tepkilere göre yeni düzenlemeler yapılır. Hücrenin etrafı bomboştur, yemek getiren gardiyan dahi, yüzünün görülmediği bir bölmeden yemeği içeri sürüp gider. Herhangi bir ses duymak ise imkansızdır. Eğer pencere varsa, kurşun geçirmez puslu camlardır ve hiçbir görüntü net olarak görülmez.

Alman tabutluklarında kalan tutsaklar, en küçük talepleri için

uzun mücadeleler vermek zorunda kaldılar. Bu talepler, en fazla mektuplara sansür konulmaması, görüş olanaklarının rahatlatılması gibi şeyleri içeriyordu. Tek kişilik değil de grup olarak kalma talebi ise, asla kabul edilmedi. Halen bu tabutluklarda kalan RAF militanları vardır...

Almanya'da tek kişilik hücrelerde tutulan tutsaklar, son derece kötü yemekleri yemek zorunda kalıyorlar. Sadece Remscheid Cezaevi'nde on büyük firmanın işini, hem de zorla yaptırıyorlar. Çalışmama özgürlüğü yok. Eğer bu 'özgürlüğü'nü kullanmak istersen, ayda bir yapılan görüş hakkından ve kantin alma hakkından mahrum kalacağını bilirsin. Ölümlerden ölüm beğenme özgürlüğü, burjuva demokrasilerinin özelliği...

* * *

Emperyalizm, tüm iğrençliği ile sürdürdüğü bu vahşeti, kendisine bağımlı hale getirdiği ülkeler için de bir model olarak sunuyor. Latin Amerika halklarına karşı aynı vahşi uygulamalar sürdürülüyor. Özellikle son yıllarda daha bir ısrarla Türkiye'de de dillendirilen ve "villa tipi" diye yutturulmaya çalışılan "ölüm hücreleri"ni de aynı amaçla gündeme sokuyorlar...

Bu plan yeni değil! Adalet Bakanı Hikmet Sami Türk, *"konu MGK'da tartışılan, 1992'den beri üzerinde durulan bir çalışmadır"* diyor. Bu kanlı planın, oldukça uzun bir geçmişi var. H. Sami Türk'ün dediği gibi, "92 Konsepti"yle birlikte cezaevlerini MGK'nın gündemine soktular, ama her yeni hükümetin bir önceki hükümeti suçlayarak gündeme getirdiği "hücre tipi cezaevleri", Amerikancı 12 Eylül rejiminin kanlı planıdır. İdam ve müebbet hapis cezasına çarptırılan devrimci tutsaklar, yıllarca hücrelerde tutuldu. Her sabah idam edileceğini bekleyerek geçirenlere, hücreleri işkencenin bir aracı olarak kullandılar.

1983 yılında, ise bir ve üç kişilik hücrelerden oluşan İstanbul Sağmalcılar Özel Tip Cezaevi'ni gizlice inşa etmişlerdi. İçlerinde '84 ölüm orucu eyleminde şehit düşen Mehmet Fatih Öktül-

müş'ün de bulunduğu devrimci ve komünist önderleri tecrit etmek amacıyla *"direnenleri ıslah edeceğiz"* diyerek buraya koydular. En azgın işkencelere rağmen bir DİRENİŞ KALESİ olmaktan kurtulamadı burası da. Açılmasının üzerinden daha bir yıl geçmeden 1984 ölüm orucu patlak verdi.

Birçok şehire inşa edilen bu "özel tip"lerin en ünlüsü, Eskişehir Özel Tip Cezaevi'ydi. 1985 yılında açılan bu hücre tipi cezaevine, dört bir yandan sürgün edildi siyasi tutsaklar. Aylarca süren açlık grevleri ve iki şehidimizin kanıyla sulanan direnişler sonucu, yine iyileştirmeler yapmak zorunda kaldılar.

1995 yılında Ümraniye Özel Tip Cezaevi'ni açarak bir kere daha denediler. Yine sürgünler, yine şehitlerimizin aktı kanı... Tam altı yıl kapalı kalan Eskişehir'i 1996'da yeniden açarak on iki canımızı aramızdan aldılar, onlarcamızı da sakat bıraktılar.

Her defasında *"Avrupa standartlarını getiriyoruz"* diye çıktılar piyasaya. 1999 yılında Adalet Bakanlığı'nın özelleştirme kapsamında TÜSTAŞ'a verdiği cezaevleri; TÜSTAŞ Genel Müdürü Hikmet Taşyürek'in söylediğine göre *"Dünya Bankası kredisi normlarında yapılan cezaevleri"*ymiş. Avrupa ülkeleri ve ABD'nin bazı eyaletlerinde varmış sadece. Tümü şehir dışında ve hiç tuğla kullanılmadan yapılacakmış. Tüm yapılar blok betonlardan, kapı ve çerçeveler çelikten inşa edilecek, yataklar beton yuvalar içine yerleştirilecek, tutsaklar da kameralarla izlenecekmiş... Tam 24 trilyona mal olacakmış bu cezaevleri. Bundan Adalet Bakanlığı da 10.5 trilyon kar edecekmiş.

1999 Nisan seçimlerinin hemen ardından kurulan Ecevit Hükümeti'nin İkinci Bakanlar Kurulu Toplantısı'nda en önemli gündem maddesi; altı adet hücre tipi cezaevinin yapımının 2000 yılının Mayıs ayına dek bitirilmesi kararından oluşuyordu... Toplumun geniş kesimleri, açlık sınırında ve işsizlik girdabında yaşarken, bir yandan tarihsel kazanımlar bir bir gasp ediliyor, diğer yandan cezaevleri için trilyonlarca para akıtılıyordu. Sadece Ma-

yıs ayı içinde açılacağını söyledikleri İzmir ve Ankara hücre tipi cezaevleri için, 2 trilyon 248.1 milyar lira harcanıyordu. Tıpkı 12 Eylül karanlığı aydınlanmasın diye en fazla parayı cezaevlerine aktardıkları gibi... Kitleler halinde tutuklamalar yapmak, binlerce genç beyni ve bedeni çürütmek için...

Petrol-İş Genel Başkanı Mustafa Öztaşkın'ın açıklamasına göre, *"26 milyon emekçi, 2000 yılına açlık sınırı altında giriyor."* İktisatçı Faruk Türkoğlu'nun yaptığı araştırmaya göre ise, bir kilogram ekmek '80 öncesi 10 lira, '89 sonunda 32 liraya yükselirken, '99 sonunda 400 bin lira oluyor. TİE verilerine bakılırsa, sokakta 200 bin çocuk yaşıyor. Kimsesiz çocukların sayısı ise 570 bin. Aynı verilere göre, yılda 1815 kişi intihar etmiş ve 13 milyon da işsiz.

Hal böyleyken cezaevlerine trilyonlarca lira neden aktarılıyor?

Burjuvazi, ne zaman kitleleri yığın halinde teslim almak ve sömürüsünü ağırlaştırmak istese, olası başkaldırıları ve sistemi tehdit edecek direnişleri ve ayaklanmaları önlemek için, cezaevlerinin sayısını anormal derecede arttırdı. İşkencelerinin dozunu yükseltti. Şimdi "ölüm hücreleri" aynı amaçlarla devreye sokuyor. Sadece kitle önderlerini, devrim ve sosyalizm savaşçılarını değil, işçi ve emekçi yığınları hapishanelere doldurmak ve etkisizleştirmek için de, buna şiddetle ihtiyaç duyuyor.

* * *

Adalet Bakanlığı'nın sorumluluğunda Adalet Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı ve Jandarma Genel Komutanlığı uzmanlarından oluşan bir "Çalışma Grubu"yla işe koyuldular. Yurtdışında 40'a yakın cezaevinde hazırlanmış inceleme raporları değerlendirildi. İnternet aracılığı ile dünyadaki cezaevleriyle ilgili tüm yayınlar tarandı. Yurtdışına giden heyetler, başta Almanya ve Amerika olmak üzere Latin Amerika cezaevleri sistemini incelemeye aldı. Hazırladıkları projeye göre PİLOT CEZAEVİ UYGULAMASI baş-

latacaklardı...

"İmralı Tabutluğu" ve "Kartal-Soğanlık Tabutluğu"nu pilot cezaevi olarak açmayı düşündükleri bu ayların, Abdullah Öcalan'ı kıskaca aldıkları bir zamana denk gelmesi anlamlıydı. Hedeflerini de şöyle açıklıyorlardı: *"Tek kişilik hücreler şeklinde inşa edilecek. Cezaevinin giriş ve çıkışları teknolojinin son olanaklarıyla donatılacak ve güvenlik önlemleri arttırılacak. Yönetimi de dahil tüm personeli arayacak olan Özel Güvenlik Teşkilatı, 24 saat inceleme kameralarıyla da tutsakları gözetleyecek. Tünel kazmayı önlemek için özel taban kullanılacak. Ve bütün tutsaklar çalışacak..."* Bu hedefler basına yansıtıldığı sırada, Öcalan'ı sürek avı gibi izliyorlardı. Ve Şubat'ın ortalarında Öcalan'ı diri diri soktukları "İmralı Tabutluğu" yeni bir sayfa açmak için yapıldı. İmralı, geçmişten bu yana zaten ünlü bir cezaeviydi. Yıllar önce bir zamanlar İmralı Cezaevi'nde savcılık yapmış olan Cemil Kuyu şöyle demişti bir gazeteciye: *"Amerikan filmleri sayesinde ALCATRAZ CEZAEVİ hakkında yarım yamalak fikir sahibi olmuştuk, İmralı da bizim ALCATRAZ'ımızdı."*(*)

"Eğer proje başarılı olursa..." Bir sene önce söylenmiş bu söz boşuna değildi. Öcalan'ı tabutluklara atmak ve sonucunu görmek istiyordu faşizm. Öcalan, 12 metrekarelik hücrede kameralar ve gardiyan giysililer tarafından her saniye kontrol ediliyor, kitap, gazete, dergi, radyo, TV verilmeyerek, tüm dünya ile ilişkisi kesiliyordu. Bu gardiyan giysililer, avukat görüşmelerinde tepesinde dikiliyorlar, iki kişi de cam bir bölme arkasından izliyordu davranışlarını. Görüşme hücresine gidinceye dek tam dört

---

*Alcatraz cezaevi, 1868'lerde Kızılderili önderleri hapsetmek için askeri bir cezaevi olarak, Amerika'nın California Eyaleti'nde, San Fransisco Körfezi'nde kayalık bir adada inşa edilmişti. 1934'lü yıllarda da Adalet Bakanlığı'na devredildi. 1963'e dek de bir ömür boyu yatan tutsaklara tahsis edildi. Burada ya ölünür, ya ölünürdü. Başka seçenek yoktu... Kaçmaya kalkışanların çoğu boğulmuştu, ya da karaya ulaşamadan kurşuna dizilmişti.

kez aranıyorlardı. İlk görüşmelerde parmak izleri bile alındı avukatların.

Pişmanlık Yasası ve DGM'lerdeki asker üyenin kaldırılması aynı günlerde kampanyaya dönüştürülerek, bugünlere yeşil ışık yakılıyordu. Cam kafes içerisinde çabucak biten göstermelik bir duruşma ve idam kararı... Bununla ömür boyu ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasını meşrulaştırmaya çalıştılar... Tüm siyasi tutuklu ve hükümlülerin tecrit edilmesi, hücrelere kapatılması, DGM'leri kaldırarak bir tek celsede ağırlaştırılmış hapis cezalarının verilmesi uygulamasına geçiş yapacaklarının açık göstergeleriydi bunlar. Yani ÖLÜM HÜCRELERİ...

* * *

Faşizmin ÖLÜM HÜCRELERİ politikası, işçi sınıfı ve emekçi halk kitlelerinin öncü kesimlerinin yok edilmesi, geniş toplumsal tabakaların sessizliğe gömülmesi ve iliğine dek sömürülmesinin en önemli adımını atmak anlamına geliyor. Bununla, zihinsel ve fiziksel faaliyeti baskı altında tutmayı, siyasi kimliği ortadan kaldırmayı, birlikte yaşama ve sosyal-kültürel faaliyeti, dayanışma ve kardeşleşmeyi yok etmeyi, böylece devrimci ve komünistleri teslim almayı hedefliyorlar. Faşizmin bunu başarması için, örgütlenme araçlarımızı ortadan kaldırması gerekiyor. Temsilcilik Kurumu, Merkezi Cezaevi Örgütlülüğü, komün yaşamı vb. ortak hareket etme ve kolektivizmi atomize ederek, insanın insan olmaktan kaynaklanan tüm ihtiyaçlarının ve sosyal faaliyetlerinin yok edilmesi yani... Aile ve kitle desteğini ortadan kaldırarak yalnızlaştırılması... Akla gelebilecek her türlü ihtiyacın kısıtlanması. Kitap, gazete okumayı engelleme, TV seyretme ve radyoteyp dinleme gibi olanakları kaldırarak dünyadan habersiz, tek başına ve yalnız yaşanılmasını sağlama... Alıklaştırma ve beyinleri durdurma... İnsanı düşünsel, fiziksel, ruhsal ve kültürel her açıdan yok etme, posasını çıkarma ve kişiliksizleştirme...

Bu çok yönlü amaçlar bütününde "toplumsal bir çürüme ya-

ratmak" var. Kitlelerin önderlerine sahip çıkmasını engelleyerek, onursuz bir yaşama sürüklenmesini, kişiliksizleşmesini başarmak isteği var. Yani sessiz köleler haline getirmek... Yaşamın her anını hücreleştirmek... Tıpkı, burjuvazinin 12 Eylül uygulamalarını başlattığında, 750 bin civarında insanın gözaltına alınıp işkencelerden geçirilmesi ve binlerce insanın cezaevlerine doldurulması, işkencede katletmeler, ev baskınları ve sokak ortasında kurşuna dizmeler, idamlarla kıyım makinelerini devreye sokmasında olduğu gibi...

12 Eylül askeri faşist rejiminin hücre politikalarından öz olarak ayrı olmayan, ama farklılıklar da içeren bir politika olarak çıkıyor karşımıza ölüm hücreleri... O dönem daha çok kalabalık koğuşları teslimiyet yuvaları haline getirerek 'ödüllendirme', imrendirme; hücreleri de direnen ve başkaldıranları tecrit ederek cezalandırma mekanı olarak kullanıyordu. Politikalarının yaşam bulması ve vahşetin boyutu da her cezaevindeki güçler dengesine, mücadelenin ve örgütlülük düzeyinin güçlü veya zayıf olmasına göre değişiyordu. Örneğin, -her ne kadar ileriki süreçte Mazlumlar, ÖO'da şehit düşenler, Dörtler gibi öncü çıkışlar sonucunda itirafçılaştırma politikası geri püskürtülmüşse de- Diyarbakır ve Mamak, en koyu teslimiyeti yaşarken; İstanbul cezaevlerinde, hücrelerin yaptırım gücü hemen hemen hiç hayata geçmedi. En fazla bazı dönemler koğuşları hücreleştirmek zorunda kaldılar ki, bu da uzun olmayan bir sürede geri püskürtüldü. Çünkü, -kimi zaman zayıflasa ve gerilese de- hep bir direniş odağı yaratılabilmişti. 1984 Ölüm Orucu eyleminde, Mehmet Fatih Öktülmüş, Haydar Başbağ, Abdullah Meral ve Hasan Telci ölümü kucakladığında, sadece o günkü saldırıların önünde barikat olmalarıyla değil, faşizme ve teslimiyete karşı tarihsel bir yanıt olmalarıyla da ayırt edici bir özelliğe sahiptiler. Bu direnişin gelecek kuşaklara verdiği mesajın anlamı ve tarihsel kazanımları, olağanüstü büyük olmuştur.

Onlarca yoldaşımızın ve mücadele arkadaşımızın kanı ve canı pahasına, yüzlercemizin sakat kalmasına yol açan tarihsel kazanımlarımız, bugün gasp edilmek isteniyor. Faşist rejim, direnişlerimizin gücünü koğuş sisteminin varlığına hapsederek rezil bir aldatmacaya başvuruyor. Sanki koğuş sistemini kendisi lütfetmiş gibi geri almaya kalkışıyor... Oysa o dönemki hücre politikası ve faşist yaptırımları, ajanlaştırma ve teslim alma politikası, bütün vahşi yöntemlerine rağmen boşa çıkartılmıştı....

Faşizm koğuş sistemine son verip hayatı hücreleştirerek, sözde direnme gücümüzü ortadan kaldıracağını hesap ediyor. Ancak bunu başaramamasının tarihte onlarca örneği var. Komünist ve devrimciler, öyle olağanüstü direniş örgütleme yeteneğine sahiptirler ki, hiçbir teknoloji ve hiçbir yenilik, önlerinde engel teşkil edemez. Hele de böylesine görkemli ve zengin bir direniş tarihine sahipken, bu çok daha geçerlidir.

Çok ağır ve soylu bedeller ödendi. Belleklerden kolay kolay silinmeyecek ve kök salmış gelenekler yaratıldı... Faşist rejim bunun ayrımındadır ve onun korkularını büyüten esas etken de buradadır. Ama mücadeleyi birkaç yıl geriletmek bile kabulüdür.

* * *

12 Eylül kanlı rejimiyle TSK, ABD emperyalizmi ve onun işbirlikçileri tekelci burjuvazinin temsilcisi olarak bir "devlet partisi" rolü üstlendi ve engel olarak bütün kesimleri silip süpürmek için atağa geçti. Grev ve gösteriler yasaklanmış, en küçük bir kıpırtı dahi zorla ve kanla bastırılmıştı. İşkencede ve sokak ortasında katletmeler, kurşuna dizmeler ve yoğun bir terör dalgası başlatıldığında, cezaevleri de tıka basa doldurulmuştu.

Kuşkusuz tüm bunların bir anda gerçekleşmesi mümkün olamazdı. Ülke genelinde o güne dek görülmemiş yaygınlıktaki en büyük ve en militan sınıf ve halk hareketini bastırmak, kazanılmış zengin demokratik hak ve özgürlükleri bir anda ortadan kaldırmak sanıldığı kadar kolay değildi. Faşist cunta da doğrusu hiç

böyle bir hayale kapılmadı. Tersine çok büyük bir direnişle karşılaşacağını düşünüyor ve son derece temkinli ve hazırlıklı giriyordu bu sürece...

Cezaevlerinde de aynı temkinlilikle adım adım ördüğü politikalarıyla hedefine ulaşmaya çalıştı. Amaç, her şeyden önce beyinlerini teslim almaktı. Kitleleri güven duydukları devrimci ve komünist önderlerden uzaklaştırmak, yalnızlaştırmak, moralini bozmak ve direnme gücünü yok etmekti. Önce komünist ve devrimcilerin beynine hükmetmek için, önder güçlerin dizginsiz terörle boğulması ve yok edilmesi gerekiyordu. Ardından destek güçlerin ve kitle temelinin kurutulması izleyecekti.

İşkence ve zorla bastırdığı kitle hareketini susturduktan ve kendisini sağlama aldıktan sonra, cezaevlerinde tam bir hakimiyet kurmak için, yoğun bir faşist terör harekatı başlattı. Hemen askeri cezaevleri, sıkıyönetim kıyım mahkemeleri, ve askeri yaptırımları devreye soktu. Artık her cezaevi bir kışlaydı. Tıpkı ülkemizin tamamı gibi... Cezaevlerinde; Atatürkçülük dersleri, zorunlu spor, saç ve bıyıkların kazılması, askerlere komutanım deme ve ön ilikleme, İstiklal Marşı söyletme, yemek duası yaptırma, Atatürk'ün Gençliğe Hitabesi ve Nutku'nun satır satır ezberletilmesi, tek tip elbise giydirme vb. yaptırımlar, günlük yaşamın her anını karartmak için yapılan temel uygulamalar oldu. Cezaevleri, Nazi kamplarına dönüştürülmüştü. Bir yandan açlık ve hastalıklar kol geziyor, bir yandan onlarca cenaze çıkıyordu. İdam edilenler, katledilenler...

Hücreler de, bu askeri yaptırımlara başkaldıranlar için gündeme gelmişti. Teslim olanlar koğuşlarda kalacak, ama diz çökmeyenler, hücreleri boylayacaktı...

Bugün kazandığımız hiçbir hak bedel ödenmeden alınmadı. Tırnakla, dişle sökülerek koparıldı. Tarihsel kazanımlarımızın her karesinde şehitlerimizin kanı var. Devrimci ve komünistlerin gün gün eriyen bedenleri var. Yıllarca izi kalan ağrıların, sızıların,

hastalıkların, acı ve sevinçlerin resmi var haklarımızda. Haykırışların, yumrukların, zafer işaretlerinin, marşların, türkülerin güzelliği var. Analarımızın ve çocuklarımızın gözyaşı, kitlelerin öfkesi, açlığı, acıları var. Buralarda ne copun, hakaretin, ne falakanın, vahşi gülüşlerin hükmü sökmedi. *"Bu onur kırıcı aramayı kabul etmiyorum, normal arayın"*... Çırılçıplak, soyarak aramaya karşı böyle yüreklice seslenenlerin hükmü geçti buralarda... *"Komutanım"* demeyenlerin, *"hiçbir zaman pişmanlık duymayacağım"* haykırışlarının, copuna dayağına rağmen, İstiklal Marşı söylemeyenlerin sesleri yükseldi. Boyun eğmeyenler, diz çökmeyenler, kısacası ayakta ölmek isteyenler ördüler bugünlerimizi... Israrla diri kaldılar... Israrla bilinçlerini ve yüreklerini taşıdılar geleceğe... Israrla okudular, şiir yazdılar, türkü söylediler... Daha iyi bir yarın için geleceği güzellediler...

Bugün çok daha zorlu bir dönemeçteyiz. Savaş çok daha kanlı ve çetin geçecek...

2000'li yılların ekonomik ve siyasi programı, ABD emperyalizminin dünya çapındaki yeni stratejisinin "program tipi" olarak ele alınıyor ve üstünlüğü elde tutmanın bir kilometre taşı olarak, Türkiye'de her tür mekanizmayı kurmaya çalışıyor. Dolayısıyla bu programa çok fazla misyon yükleniyor...

Esasında işbirlikçi tekelci burjuvazi, '80'li yıllarda uygulanması istenen programını, geciktirmiş olmasının sancılarını yaşıyor. Sınıf mücadelesinin düzeyi, bu gecikmenin en temel nedeniydi. Şimdi ise, geciktirilen bölümü de kapsayacak bir hızlılık istiyorlar Türkiye'den... Kitleleri programlarına entegre edip, en küçük bir sesi de bastırarak, her koşulda uygulamayı hedefliyorlar. Dolayısıyla önümüzdeki iki yıl, işbirlikçi tekeci burjuvazi için son derece hassas ve önemli oluyor.

"Ölüm Hücreleri" politikasına geçiş yaparken, kendi aralarındaki çatlak sesleri de susturmuş oldular. Kuşkusuz bu çatlak sesler, cezaevlerine saldırı politikasında birbirlerinden geri kal-

mıyorlardı. Ancak rant kavgasında öne geçme savaşı belli ayrılıklara da yol açıyordu. Eski Adalet Bakanlarından Oltan Sungurlu, bunu kendi diliyle şöyle tescilliyor: *"Oda sistemine geçilmesi konusunda eskiden bir ittifak yoktu, şimdi o ittifak var"*. Ecevit'in dediğine göre de *"bu yıl ve önümüzdeki yıl, bu sorun temelinden çözülmüş olacak"*mış...

Çünkü cezaevleri, önlerindeki en büyük engel... İlk sırada ve mutlaka susturulmaları gereken, devrimci tutsaklar... Eğer bunu başaramazlarsa, işçi sınıfı ve emekçileri kontrol edemeyecekler... İşte Ecevit'in *"iki yılda sorun temelinden çözülmüş olacak"* dediği şeyin gerçek anlamı burada yatıyor. Mayıs ayı için bize verilen randevunun da anlamı bu kadar açık. Onlar kendi dilleriyle konuşacaklar... Biz kendi dilimizle konuşacağız... Bu gerçek anlamda şiddetli bir çarpışma olacak...

* * *

Faşist rejim, imha politikasına kitle temeli yaratmak için, cezaevlerinin "terörist yatağı" olduğu, "devletin değil, onların cezaevlerini yönettiği" yolunda yoğun bir propagandaya başvurarak, katliamlarına sözde meşru bir zemin yaratmaya çalışıyor. Bunu en son, Ecevit'in Amerika gezisi sırasında Ankara-Ulucanlar cezaevinde yaptı. On devrimciyi göz göre göre vahşice katletti. Onlarcasını da ağır yaralayarak amansız hastalıklara bıraktı. Bir yandan da tutsak yakınlarına saldırıyor, kitle örgütleri ve insan hakları savunucularını terörle susturmaya çalışıyordu. Bununla devrimci tutsakları destek güçlerinden yalıtıp yalnızlaştırmayı hedefliyor...

Aralık ayında MGK, 1999 yılının son toplantısını yaptı. Gündemlerinde Ankara-Ulucanlar katliamı tabi ki vardı. Aynı günlerde TSK, *"siyasi mahkum"* sözünden rahatsızlık duyduğunu açıklayarak sopa salladı. 2000 yılının ilk haftasında ise TBMM İnsan Hakları Komisyonu'na, Adalet ve İçişleri Bakanlıkları, Ulucanlar katliamı için *"kendi silahlarından çıkan saçmalarla öl-*

dükleri" yolunda açıklamada bulundu. Ardından yeni genelge ve Cezaevi Protokolü'nü açıkladılar. Yani yeni katliamlar, yeni ölümler ve işkencelere başvuracaklarını bağıra bağıra ilan ettiler. *"Ankara-Ulucanlar katliamını unutmayın, aynen öyle kıyım makinesine gireceksiniz"* mesajı bize, *"sessiz kalın"* mesajı da kitlelere... Kitlelere gözdağı ve korku salmak ve faşist terörü tırmandırmak için kendisini iyice sağlama almayı planlıyor faşizm.

Faşist rejim bu politikayı engelsiz uygulayabilir mi?

Bu soruya hemen "hayır" diye cevap veriyoruz. Çünkü birincisi, devrimci tutsakların örgütlülük düzeyi güçlüdür. İkincisi ve daha da önemlisi, cezaevleri direniş tarihi çok görkemlidir. Faşizm, henüz direnme geleneğini yokedememiş ve on yıllardır mayalanan direnme mirasından, çok istediği halde tam bir kuşak kopması yaratamamıştır. Bunu başaramayacaktır da...

Faşist diktatörlük, bu zengin tarihi ortadan kaldırmak için canhıraş çabalamaktadır. Zaten direnişleriyle ünlü cezaevlerinin kapatılması, direniş hareketinin dayanaklarını ortadan kaldırmak içindir. 12 Eylül karanlığında ışıldayan İstanbul-Metris ve Adana Kapalı Cezaevlerini kapatmak ya da devrimci tutsaklardan arındırıp çetelerin ve gericilerin yuvası haline getirmek... Tıpkı, sınıf hareketinin direniş geleneği güçlü fabrika ve işletmeleri, özelleştirme yoluyla ortadan kaldırma politikasında olduğu gibi... Hedefte İzmir-Buca ve Ankara-Ulucanlar'ın olması da tamamen bununla ilgilidir.

Direniş odakları haline gelmiş cezaevlerinde, ağır ve soylu bedeller ödenerek yaratılan şanlı direnişleri, tarihe gömeceğini zanneden faşizm, yeni Metrisler, yeni Adanalar yaratıldığını gördükçe çıldırmaktadır. Bir türlü kökünü kazıyamadığı direniş odaklarına yenileri eklendikçe de, bu korkusu hep devam edecektir. İşin doğası gereği böyledir. Yeni Bucalar, Ulucanlar, Bayrampaşalar, Ümraniyeler yaratılmaya devam edecektir.

Biz ise, tarihimizde yaratılan gelenekleri ve bugün yaşanmış

direnişleri sürekli canlı tutacak ve kuşaktan kuşağa aktaracağız. Hiç kuşkumuz yok ki, gelecek kuşaklar bu geleneklere aynı canlılıkla sahip çıkacak ve yeni direnişler yaratacaktır... Kararlılığını ve militanlığını, ideallerini ve inançlarını korumuş, bedenlerini siper ederek nice saldırıları püskürtmüş devrimci tutsakları teslim almak, öyle sanıldığı kadar kolay olmayacaktır. Bugün de aynı kararlılık gösterilecektir.

* * *

Adına bir zamanlar "özel tip" demişlerdi, şimdilerde "villa tipi" diyorlar. Adına ne derlerse desinler, biz bunun anlamını iyi biliyoruz: ÖLÜM HÜCRELERİ... Bu bir Yankee planıdır. Dünya devrimci ve komünistleri, işçi sınıfı ve emekçileri, özgürlük savaşçıları bu planı iyi bilirler. Dünyanın dört bir tarafında bu plana hep aynı cevap verilmiştir: *"PİŞMAN DEĞİLİM"*...

İnsan direncine ve dayanıklılığına akıl erdiremeyen caniler güruhu; devrimci ve komünistlerin, onuruna düşkün özgürlük savaşçılarının, ilerici insanlığın çelik iradesine çarpmışlardır hep. İnsan yenilmezliğinin büyüklüğünden daha büyük güç yoktur dünyada, yaratılamamıştır. Gelecekte yaşayanların gücüdür bu. Karanlığa tapanların korkulu rüyasını, işte bu güç oluşturuyor.

Bütün korkularına ve bütün koruma yöntemlerine rağmen bu sistem, kendisini yok edecek sınıfı, onun elleriyle inşa edeceği tabutu sırtında taşıyor. Bu tabutun içinde, sömürü, işsizlik, açlık, zulüm, vahşet var... Bunların yarattığı devasa bir güç var... Her gün kapitalizmin mezarını kazanların gücüdür bu. Kalabalıkların, koca bir halkın gücü... Yenilmezliğin kaynağı...

Özgürlüğüne, onuruna leke sürdürmeyenlerin, insanlığın en yüce değerlerine sahip olanların gücü, yenilmez, büyük bir güçtür! Bu toz duman arasında geleceğin mücadele yolunu görenleri kim yenebilir?

Mayıs 2000

Paslanmış o demir kapılarında
Kurtçuklar beslenir aralarında
Yosun bağlamışsın duvarlarında
Eskimişsin hücrem, bu düzen gibi

Tırnakla oyulan sözler taşında
Çakan şimşekleri gördüm düşümde
Patlıyordu karanlığın içinde
Sen zulümsün hücrem, bu düzen gibi

İki metre boyun, bir metre enin
Eksik olmaz yaşın, yeşermiş nemin
İğrenç geldi bana, senin her günün
Sen iğrençsin hücrem, bu düzen gibi

Sen insan kafesi, topraksız kabir
Benim azmim bile, seni çürütür
Bir gün devran döner, bir akım gelir
Yıkılırsın hücrem, bu düzen gibi...

İnancın Sınandığı Zor Mekanlar: HÜCRELER

İhtilalci komünist düşüncelerimden dolayı mücadele yıllarımın yarıdan fazlası işkencehaneler ve cezaevlerinde geçti. 12 Eylül faşist rejiminin bütün vahşetiyle hüküm sürdüğü ilk aylardaki kısa tutukluluğumu saymazsam, 19831990 yılları arası koca bir dönem geçirdim cezaevinde. Metris Askeri ve Adana Kapalı Cezaevleri olmak üzere çeşitli cezaevlerinde kaldım bu sürede. Hücrelerde geçirdiğim günler uzun tutsaklık yıllarıma göre sınırlıydı diyebilirim. Yaklaşık iki yıl...

Faşizmin şu dönemdeki hücre politikası ile 12 Eylül dönemi hücre politikası, özü aynı olmakla birlikte, büyük farklılıklar da içeriyor. 12 Eylül rejiminin hücre politikası, ağır bedeller ödeme pahasına geri püskürtüldü. Giderek işlevi ve amacını tümüyle yitirdi. Öte yandan faşizm için bu politika artık eskidi.

Cezaevinde yattığım süre içerisinde adli tutuklularla aynı ortamı paylaştığım oldu. Kısmen görebildiğim kadarıyla çıldıracak düzeye gelen, intihar eden, avazı çıktığı kadar bağırıp panik çığ-

lıkları atanlar vardı. Suskunlaşıp gözlerini bir noktaya dikmeye başlayan, insanlardan kaçan veya saldırganlaşanlar oldu. En önemlisi de kişiliğindeki zedelenme nedeniyle yaşamında önüne çıkan en küçük zorluğa dahi boyun eğen, sürekli kararsızlık ve dengesizlik haline giren sıradan insanlara rastladım. İlerici, devrimci veya komünist düşüncelere sahip olan insanlarda benzer şeyler hiç yaşanmaz da demiyorum. Tersine yenilgi yıllarının yarattığı tahribatlar derinleştikçe, faşizmin saldırılarının boyutu ağırlaştıkça, bunların sayısı her geçen gün artıyor da... Sınıfsal karakteri, bilinç ve örgütlülük düzeyi, aldığı kültür ve yetişme tarzına göre etkilenmelerin çeşidi değişik biçimler alabiliyor.

Ama hücrelerin yarattığı tahribatlara tarih boyunca en şiddetli, en güçlü karşı koyuş, komünist ve devrimcilerden gelmiştir. Bir ve aynı olmamakla birlikte açlığa karşı verilen savaşta da böyledir bu. Sıradan bir insanın bilimsel olarak en fazla 1015 gün açlığa dayanabildiği bilinir. Ama komünist ve devrimciler, 60'lı, 90'lı günlere dek uzanan bir direnç gösterebiliyorlar açlığa karşı. Nazi kamplarında, İrlanda Maze Cezaevi Ölüm Orucu'nda olduğu gibi ülkemizde de deneyimlerle sabittir. Kürt devrimcilerin '82 Diyarbakır Ölüm Orucu ile '84 İstanbul MetrisSağmalcılar Ölüm Orucu ve '96 Ölüm Orucu'nda da açıkça görülmüştür.

Hücrelerin insan dünyasında yarattığı tahribatlar, çok geniş ve kapsamlıdır. Kişiliğini paramparça etmenin önemli araçlarından biridir hücreler. Tahribatlar ve parçalanmışlığın boyutunu çok geniş yelpazede incelemek gerekir. Sokaktaki bir insan, toplumun en tortu tabakası diyebileceğimiz lümpen kesim, onuruna düşkün emekçiler, antifaşistler, tutarlı devrimciler ve komünistler, değişik düzeylerde yaşarlar hücreleri. Yaşamlarında bıraktığı izler de çeşitlilik gösterir dolayısıyla. Daha ağır, çok ağır ya da hafif derinlikte, iz bırakmadan da geçirilebiliyor.

Hücreleri, doğaldır ki daha çok kendi yaşadığım pratik üzerinden anlatacağım...

Hücreler, faşizmle çok çetin çarpıştığın kıran kırana geçen bir savaş alanıdır. Bu savaşı, yalnızca işçi sınıfının bilimine sarsılmaz bir inanç besleyen ve bu uğurda yorulmaz bir mücadele içinde olanlar kazanabilir. Eğer kendini koruma içgüdüsü beynine üşüşür, kişisel çıkarlarını toplumsal çıkarların üzerine çıkarırsan, teslimiyet yolu açılıyor ve yenilgi kaçınılmaz oluyor. Seni en temel ihtiyaçlarından yıllarca uzak tutup yalnızlığa mahkum eden faşizmin karşısında, yenik düşmek de vardır yenmek de... Orada eğer mücadele etmezsen, tam bir felaketle karşılaşıyorsun. Bu felaketin adı ihanet yoludur, teslimiyettir... Mücadele etmeden başka bir şey beklemek hayal olur. Ama eğer temel görevini, son nefesine dek savaşma gücünü korumak olarak belirlemişsen, davranışların, reflekslerin buna göre şekilleniyor. Duraksamaksızın bir ok gibi ileri fırlıyorsun hep.

Bu durum şaşırtıcı değil, oldukça doğaldır. Ne yaptığını bilen, önüne çıkan her tür zorluk ve olağandışı durumlarda şaşkınlığa düşmeyen, soğukkanlılığını koruyan her savaşçının doğal refleksidir bu. Savaş alanları hep böyledir. Eğer yanında savaşı yönlendiren bir komutan varsa ne ala, ama tek başına kalmışsan, dövüşmeni sağlayan, önceden edindiğin özelliklerin bir sonucu olarak ortaya çıkan bu doğal reflekslerdir işte. Burada artık komutan sensindir. Bilincin, yüreğin, beyninden oluşan komutan... Böyle olunca hiçbir zorluk yenemiyor seni. En barbar, en acımasız, hatta en akıllı düşman bile... Çünkü ruhunu, yüreğini, beynini ve bedenini; suyunu, gıdanı, havanı aldığın, soluduğun toprağa, yani işçi sınıfı ve emekçi halkın çıkarlarına, örgütünün ve yoldaşlarının maddi ve manevi gücüne teslim etmişsindir. Yaşam tarzını proletaryanın davasına en küçük bir leke sürmemeye göre şekillendirmişsindir...

İnsan, başka türlü nasıl olur da, yıllar sürecek bir yalnızlığın içerisinde, kendisini büyük kalabalıkların tam ortasında görebilir?

Nasıl olur da, bu küçücük dört duvar arasında, kitlelerin duy-

gularını, sevinçlerini ve acılarını, capcanlı ve güçlü bir tarzda duyumsayabilir?

Hem de koyu bir teslimiyetin kol gezdiği, azgın bir terörün tüm şiddetiyle hüküm sürdüğü kapkaranlık günlerde, nasıl olur da, kendini, geleceğin aydınlık günlerinin ışığında görebilir?

Sadece ve sadece, tarihin tek devrimci sınıfının zaferine ve onun öncü kurmayının gücüne duyduğun sarsılmaz inanç ve kararlılıktır bunun nedeni. Başka hiçbir güç, önüne çıkan zorlukları yenmeni başaramaz. Aksi hiçbir düşüncenin kırıntısı bile, açıklayamaz sonuna dek mücadele gücünü nereden aldığını...

Bu öyle olağanüstü bir güçtür ki, çıplak ayaklarına inen ve acısı beynini burgulayan her copun şaklamasında "ah" bile demezsin... Yıllarca manevi ve fiziki işkenceler altında yoğun bir ideolojik bombardımana tutulduğunda, gelecekteki zaferi düşünür, kazanacağından adın gibi emin olursun... Yanındaki yörendeki kim bilir belki yoldaşların ya da dostların düşer de tek başına kalsan da, hep yükseklerde dalgalandırırsın direniş bayrağını...

Bu böyle devasa bir güçtür işte...

* * *

Aralık 1984

Daha beş ay olmadı Fatih yoldaşı ölümsüzlüğe göndereli. Ölüm orucunun izleri taptaze. Koşullarımızda gözle görülür bir düzelme de oldu. Tam emeğimizin ürünlerini alacağımız, "sefası"nı da süreceğimiz bir sırada, dosyaların birleşmesi nedeniyle yoldaşların büyük bir bölümünü Adana Kapalı Cezaevi'ne sevk ettiler. İçlerinde ölüm orucu nedeniyle beyin hücrelerini yitiren ve sakat kalan Aysel Zehir de vardı. Adana dava dosyasıyla birleştirilmiş olmasına rağmen başka bir dava dosyasında yargılandığım için, henüz sevk etmemişlerdi beni. İstanbulMetris cezaevinde ölüm orucu eylemimizden dolayı sadece bizi ve Devrimci Sol tutsaklarını tecrit bölümüne koymuşlardı. Bizim için ek bir cezaydı

bu... Diğerleri, mahkeme, görüş, havalandırma gibi hakları, artık onur kırıcı soyarak arama kalktığı için kullanabiliyorlardı. Bizim için henüz kalkmayan yaptırımlar vardı. Bu tamamen yıldırmak amaçlıydı. Ama aynı zamanda intikam alıyorlardı. Biz ise, tersine daha çok bileniyorduk faşizme karşı.

O günlerde sevk çantam her an hazır, Adana'ya gitmeyi bekliyordum. Adana Kapalı Cezaevi'nin teslim alınmış bir cezaevi olduğunu duymuştuk. İçimde tuhaf bir heyecan vardı... Direnişe aşık olmanın, köleliğe başkaldırma isteğinin doğal bir sonucu olduğunu, her komünist ve devrimci kendi yaşamından bilir. Böyle bir heyecan işte... Karşımıza çıkarılan zorluklar, zevkli bir sorun oluyordu bizim için. Çözmek için savaşmak da zevkli bir uğraş...

Adana'ya doğru yol alırken, *"sıkı durun hücreler, sizi yeneceğim"* diyorum. İstanbul cezaevlerindeki teslimiyete ve faşizme karşı, nasıl bedenlerimizi ortaya koyup engel olduysak, Adana'da da tutuşturacağız direniş alevlerini...

Adana Kapalı Cezaevi'nin meşhur hücreleriyle daha önce tanışma şerefine nail olduğum için, beni nasıl zorlu bir kavganın beklediğini biliyordum. 12 Eylül'ün ilk aylarında, bir arkadaşımızı, cezaevinden şubeye tekrar işkenceli sorguya almaya geldiklerinde, direnişe geçtiğimiz için, bizi bu hücrelere atmışlardı.

Faşizm, aradan geçen dört yıl içerisinde çok fazla yol almıştı. İlk ayların şaşkınlığını, neyle karşılaşacağını bilememenin tedirginliğini atmıştı üzerinden. Çok kısa süre içinde devrimci hareketin öncülerini teslim almıştı çünkü. Oysa askeri faşist rejim, 6. Kolordu Komutanı'nın anılarında da belirttiği gibi, toplumsal muhalefetten ve onun öncülerinden şiddetli bir karşı koyuş beklentisinin korkusuyla, kendi burjuva partilerini kapatmak için bile, uzun uzun düşünmek zorunda kalmıştı. Ama şimdi devrimci örgütlerin panik halde kaçışından dolayı, beklemediği kolay başarı kazanmanın sarhoşluğuyla, saldırıyordu tüm değerlerimize. On binlerce gözaltı ve tıklım tıklım dolan cezaevleri, bu gerçeğin so-

mut bir göstergesiydi. Anadolu cezaevlerinin hemen tamamını susturmuş, teslim almıştı. Bu cezaevlerindeki siyasi tutsakları, asker statüsüne sokarak, askeri yaptırımları dayatmış ve önemli bir yol da almıştı. Askeri yaptırımlar ve tek tip elbise giydirme, İstanbul cezaevleri dışında tüm cezaevlerinde temel uygulama biçimi olmuştu.

Adana'ya doğru yol alırken benden dört ay kadar önce sevk olan yoldaşlarımın hücrede olduğunu düşünüyorum. Hiç haber alamamıştık. Cezaevleri arası mektuplaşma yasaktı Metris'te. Soyarak arama dayattıkları için, ne aile, ne de avukat görüşüne çıkıyorduk. Nelerle karşılaştıklarını, nasıl olduklarını bile bilmiyordum. Sadece tahminler yürütüyor, çok da merak ediyordum.

Bilinmezlere doğru yol alıyorum... Kapıda bir *"hoş geldin dayağı"* yiyeceğimden emindim, 12 Eylül cezaevlerinin temel uygulamalarından biriydi bu. Nasıl bir yere geldiğini ve asla başkaldırmamanı hatırlatmak içindi. Panikletmek ve eğer direnmek gibi bir niyetin varsa, baştan *"aklını başına topla"* demekti. Ben de kapıdan girer girmez, İstiklal Marşı'nı söyleyip söylemeyeceğimi soracaklar ve işkence yapıp hücreye atacaklar diye bekliyorum.

Ama öyle olmadı. Hiçbir şey sormadılar kapıda. Kadın gardiyan, kabul edebileceğim normal bir aramayla koğuşa aldı beni. Hala tetikte ve beklemedeydim. Bu işte bir gariplik vardı...

Kapıda yoldaşlarım karşıladı beni. Boynuma sarılıp ağlayanlar vardı. Bu duygu yüklü kucaklaşmanın etkisinden olsa gerek, önce hiçbir şey anlamadım. Herhalde koşulları değiştirmişler, haklar koparmışlar diye düşünüyorum.

Ama öyle değilmiş... Maddi ve manevi işkenceler karşısında yenik düşmüşler... Direnişlerinde gedikler açılmış...

Bu durum çok acı verdi bana. Şaşkınlık da geçiriyorum. Yolda gelirken en çok Aysel'i düşünmüştüm, çünkü kendisine bakacak durumda bile değildi. (Aysel Zehir, '84 ÖO gazisi yn) Bellek kaybı yaşamış, çocuklaşmıştı. Birine yaslanmadan yürüyemiyor,

en temel ihtiyaçlarını dahi karşılayamıyordu. Yanında mutlaka bir yoldaş olmalı, onun her şeyiyle ilgilenmeliydi. Yoldaşlar yaptırımlara direnir, hücrelere atılırlar ve o yalnız kalırsa ne yapar diye meraklanmıştım hep. Neyse ki, daha ilk duruşmada tahliye olmuş. Beni sevindiren tek şey bu oldu.

Yoldaşlarla hemen toplantı yapıyoruz. Derin bir iç rahatsızlık ve toparlanma isteği çok canlıydı hepsinde. Ama çok ciddi bir kırılma yaşamışlardı. Bunu ortadan kaldırmak ve bir iç güven sağlamak öyle kolay olmayacaktı. İstiklal Marşı töreni için iki günümüz vardı. Haftada iki gün, pazartesi ve cuma günleri, havalandırmada sıraya giriyorlarmış. Bir gardiyan da başa geçip İstiklal Marşı söyletiyormuş. Tıpkı okullardaki gibi... Dolayısıyla bu iki günü iyi değerlendirmemiz gerekiyordu. Geldikleri ilk günlerde direnmişler ve hücrelere atılmışlar. Falakaya çekilmişler. Sonra birerikişer direnişten vazgeçmişler. Bir yoldaş, tek başına epeyce götürmüş, ama hücrede sürekli falakaya çekmişler. Ağlıyorlardı anlatırken, *"direnmeliydik, ama zayıf düştük, kaldıramadık"* diyorlardı. Erkek yoldaşlar da aynı durumdaymış. Diğer örgütlerin temsilcileri, *"iç örgütlülük yaratıp hep beraber direnişe geçeriz"* demişler. Geçici bir süre ve tekrar topluca direnişe geçmek için koğuşlara dönmüş bizimkiler de.

Önce bu durumu düzeltmek gerekiyor. Örgütümüzün kesin kararı var: Faşist yaptırımlara asla uymayacak ve ideallerimize ihanet etmeyeceğiz...

12 Eylül cezaevlerinin teslim alınmasında en önemli etkenlerin başında, *"toplu direnilmiyorsa, tek başına direnmek anlamsızdır"* düşüncesi geliyordu. Topluca direnilirken yaygın dökülmeler başlayıp direnen sayısı düşünce, yorgunluk belirtileri baş gösteriyor, direnen az sayıda savaşçının bünyesi zayıflamaya başlıyordu. Aslında bu fikir, aynı zamanda iç çözülmenin kılıfı, yıllarca sürecek olan cezaevi yaşamının her gün işkenceyle geçecek olmasının yarattığı yorgunluk ve gelecek belirsizliğini meşru göster-

menin bir başka yoluydu.

İç örgütlülük yaratma fikri, en fazla eğer bu potansiyel varsa mümkün olabilirdi. Adana'da bu potansiyel vardı aslında. Yaptırımlara uyanların önemli bir bölümü pişmanlık ve teslimiyete düşmemişlerdi; yaptıklarından büyük bir utanç duyuyorlardı. Fakat yeniden bir diriliş gerçekleştirmede çok zorlanıyorlardı. Önce bu zorlanmayı ortadan kaldırmak ve direnme potansiyelini açığa çıkarmak gerekiyordu. Ama yaptırımlara uyarak bu başarılamazdı. "İç örgütlenme yaratacağız" diye direnmekten vazgeçenler, bir daha direnişe geçmeye cesaret edemiyordu çoğu kez. O ortamın bir parçası ve o ortama uyum sağlayan bir öğe olmaktan kurtulamıyorlardı. Yapılan tartışmalar, daha fazla umutsuzluğa sürüklüyor, bir türlü topluca direnişe geçmeyi sağlayamıyorlardı.

Oysa bunun yolu bellidir: En fazla örgüt temsilcileriyle yazışmak, görüşmek, haberleşmek ve en kısa zamanda direnişe geçmenin gününü tayin etmektir. Eğer mümkün ve olanaklıysa, hazırlık toplantıları yapılabilir, ama bu da kısa bir zaman dilimini gerektirir. Öyle aylar, yıllar almaz, almamalıdır. Bir ay, iki ay, bilemedin üç ay... Bu süre, haberleşme olanaklarına göre, daha kısa da tutulabilir. Adana'da bu olanaklar, istedikten sonra, fazlasıyla mevcuttu. Buna rağmen toparlanamıyorsa, *"gelen gelsin, yoksa..."* demekten başka bir yol yoktur.

Direnmek isteyen zaten iç kararlılığından, bahanelerin arkasına saklanmamasından bellidir. Bunu da zayıflık gösterdiğinden dolayı iç rahatsızlık duyanlar ve harekete geçmek için topluca direnişe geçmeyi bekleyenler gösterebilir. Aksi halde, hangi bahane geçerli olabilir? Beklenecek ne vardır ki? Direnilmesi gerektiği, iki kere ikinin dört etmesi kadar açık ve nettir...

Pazartesi törene topluca çıkmayacaktık. Kararımız buydu. İdare, sanırım bunu beklemiyordu. Muhtemelen yoldaşlarımı koğuşta direnmiyor bulunca, benim de direnmeyeceğimi, birlikte koğuşta kalacağımızı hesap etmişti. Girerken gösterdiği "tolerans"ın

anlamı bu olsa gerekti. Her ne kadar İstanbul cezaevlerinden gelenlerden fazlasıyla ürküyorsa da, yanılmayı umut ediyordu. Bunun için sığındığı fazlasıyla neden vardı. O güne dek gelenler, ilk günler direnmişler, ama sonrasını getirememişlerdi.

Yenilginin en koyusunu yaşayan cezaevlerinde, bir diriliş yaratmak öyle kolay değildir. İstanbul cezaevlerinde olduğu gibi, toplu direniş odaklarında, herkesle birlikte direnmek, kaldırılabilir bir durumdu. Şubeden yara alarak çıkanlar da, bu toplu direniş ruhundan etkilenir ve birbirinden güç alırlardı. Ama teslimiyetten çıkışı örgütlemek; ağır bedeller ister, yüksek bir inanç ve kararlılık ister, özveri ister, gerekirse kendini feda etmek, öncü bir çıkış, öncü bir müdahale ister.

O güne dek gelenler, kendilerinde bu gücü bulamamışlardı. Çünkü idare, direnenlere 15 günlük arka arkaya hücre cezaları veriyor, falaka da dahil her tür işkenceyi yapıyor, göz korkutma ve yoğun bir ideolojik bombardımana tutarak, bütün kozlarını oynuyor ve çok uzun olmayan bir zamanda sonuçlarını da alıyordu bu 'çaba'larının. Dolayısıyla moral üstünlüğünü sürekli elinde tutuyor ve her yeni gelene de, bu durumu örnek gösteriyordu.

15 günlük hücre cezalarını peş peşe vermek öyle bir uygulamaydı ki, usanç verici, ardı arkası kesilmeyecek ve yıllar süren bir hücre hayatı ile işkence, umutsuzluğu derinleştiren bir rol oynardı. Amaç da buydu zaten. Her 15 gün dolduğunda, koğuşa özellikle götürüyorlardı. Böylece koğuşun "cazibesi" sürekli canlı tutulmuş oluyordu. Eğer pazartesi günü törene çıkmamışsan, 15 gün sonraki salı günü koğuşa getirilirdin. Salı akşamı, çarşamba, perşembe ve cuma gündüzünü koğuşta geçirmeni sağlardı. Cuma akşamı törene yine çıkmadığında, tekrar hücreye alırdı. 15 gün sonra cumartesi sabahı koğuşa getirir, cumartesi ve pazar gününü koğuşta geçirmene bilerek izin verirdi. Pazartesi sabahı tekrar törene çıkmazsan, tekrar 15 günlük hücre...

Elbette hesap edildiği gibi bunun önemli bir yıpratıcılığı olur,

bıkkınlık yaratması sağlanırdı. Hücreye her götürüldüğünde, *"bu rezilliğe katlanacağına koğuşta rahatça otursana..."* diyerek, bir hesaplaşma içine girmeni körüklerdi. Dahası, üç kere 15 günlük hücre cezası almanın karşılığı, yasaya göre Adalet Bakanlığı'nın onayı ile altı aylık hücre cezası almak demekti. Hala direnmeye devam ediyorsan, *"bak, 15 günlük hücre cezalarının sayısı üçü geçti, vazgeç bu işten"* diyerek altı aylık hücrenin ürküntüsüne kapılmanı sağlamaya çalışırdı.

Üç kez 15 günlük hücre cezasını almanın bedeli, bu kadarla da sınırlı değildi. TCK'ya göre, aynı zamanda infazının yanması demekti. Eğer mahkemen sonuçlanmış ve hüküm almışsan, verilen cezanın tamamını yatman anlamına geliyordu. İnfazın yanmadığı durumda, teslim olursan eğer, örneğin 18 yıl vermişlerse, bunun sekiz yılını yatar çıkarsın. Ama infazın yanmışsa, yani faşist yaptırımları kabul etmiyor, direniyorsan, 18 yılın tamamını yatarsın.

TCK'nın bu maddesini etkili kılmak için cezaevi idaresi, bir haftalık ya da 5 günlük hücre cezası değil, 15 günlük hücre cezası verirdi. Sözde bu madde hükümlüler için geçerli, tutuklular için geçerli değildi. Ama direniyor olman, *"kötü halli"* olman demekti ve bunu mahkeme heyeti mutlaka dikkate alır, cezayı keserdi. Hatta bu durum örgüt üyeliğinin kanıtı olurdu.

Dahası da vardı. Hücre cezaları, cezaevinin disiplin kurulu, tarafından "disiplin suçu" olarak verilirdi. Disiplin Kurulu; birinci ve ikinci müdür, doktor, öğretmen ve başgardiyandan oluşan bir kuruldu ve hücreye göndermeden önce, doktor kontrolünden geçirilmesi gerekirdi. Ama hiçbir cezaevi doktoru, *"hücreye giremez"* raporu vermezdi, ölümcül hasta olsan bile... Hipokrat yeminli doktorlar da, işkencenin suç ortağı olurlardı ve hiçbir doktor buna karşı çıkma cesareti göstermezdi. Her 15 günlük hücre cezasında, savcı gelip ifade alır ve dava açardı. İstiklal Marşı'na hakaret etmenin karşılığı bir yıl hapis cezasıydı. Yani hücre cezası, salt hücrede yatmaktan ibaret değildi. Ömür boyu hapis cezasından

beter bir durum çıkıyordu karşına...

Aslında yasaya bakılırsa, zorla İstiklal Marşı söyletmek suçtu. Ayrıca İstiklal Marşı'nı söylememek değil, sadece hakaret etmek suç kapsamına giriyordu. Biz ise, devrimci düşüncelerimizin inkarı anlamına gelen sözlerine ve işkencenin bir aracı haline getirilmesine karşı direniyorduk ve bunun için açılan her dava dosyasından beraat ediyorduk. Ama bunun hiç önemi yoktu. Siyasi tutsaklara zorla ve işkence ile söylettirerek, ideallerinden vazgeçirmenin ve vahşi işkencelerin bir aracı olarak kullanıyorlardı. Bu da yetiyordu onlara...

Faşist yaptırımlar İstiklal Marşı'nı zorla söylettirmekle sınırlı değildi kuşkusuz. Bayanlar bölümünde yoktu, ama erkekler bölümünde zorunlu spor ve yemek duası da vardı. Sadece müebbet ve idamla yargılananlar, "müşahade hücreleri"nde tutulurdu ve onlar bu zorunluluktan muaftı. Zaten hücredeydiler, havalandırmaya çıkamazlardı.

* * *

Altı kişiydik... Pazartesi sabahı bayanlar acele acele törene yetişmeye çalışıyorlar. Terliğini giyen koşturuyor kapıya. Biraz sonra İstiklal Marşı'nın nameleri yükseldi. Bu sefer beş kişinin sesi daha eksik. Biz sıkı sıkı giyinmiş, koğuşta bekliyoruz. O sabah kadın gardiyana, törene çıkmayacağımızı söyledik. Uzun uzun ikna etmeye çalıştılar. Israrla çıkmayacağımızı söyledik.

Biraz sonra başgardiyan, gardiyan ve askerlerden oluşan kalabalık girdi içeriye. Doğrusu ya bizi hiç bekletmediler. Bu kadar kalabalık gelmelerinin nedeni korkutmak, panikletmekti.

İstanbul cezaevlerinde olduğu gibi hücrelere gitmemek için direnmek, bu aşamada pek mümkün değildi. Bunun için öncelikle belli bir direnme geleneği yaratmak gerekiyordu. Henüz işin başındaydık. Ona da gelirdi sıra...

Kadın koğuşundan çıkıp idare binasındaki hücrelere gitmek için uzunca bir yol yürünürdü. İdare binasına girdiğimizde, bize bir

de falaka sopası gösterdiler. Bu sefer sadece bir gözdağıydı bu. Hepimizi tek tek hücrelere koydular. Aslında topluca kalacağımız kadar büyüktü hücreler, ama bir arada olmamızı değil, yalnız kalmamızı istiyorlardı.

Aslında bu hücreleri, burada yaşamış, ama adını hatırlayamadığım bir şairin şu dizeleri kadar, iyi anlatan sözler bulunmaz sanırım. Ali Asker'in türkülediği şiir, Adana cezaevinde siyasi tutsakların dilinden düşmezdi hiç.

Paslanmış o demir kapılarında
Kurtçuklar beslenir aralarında
Yosun bağlamışsın duvarlarında
Eskimişsin hücrem bu düzen gibi

Tırnakla oyulan sözler taşında
Çakan şimşekleri gördüm düşümde
Patlıyordu karanlığın içinde
Sen zulümsün hücrem bu düzen gibi

İki metre boyun bir metre enin
Eksik olmaz yaşın, yeşermiş nemin
İğrenç geldi bana senin her günün
Sen iğrençsin hücrem bu düzen gibi

Sen insan kafesi topraksız kabir
Benim azmim bile seni çürütür
Bir gün devran döner bir akım gelir
Yıkılırsın hücrem bu düzen gibi...

Karanlık, izbe tavanından ve duvarlarından su sızacak kadar rutubetliydi bu hücreler. "Kapıaltı Hücreleri" denirdi buraya. Tavanından çok silik bir ışık yayan ampul sarkardı. Hücrenin maz-

gal delikleri, malta denebilecek geniş bir ara yere açılırdı. Bu küçük mazgal deliklerinden, diğer hücrelerle konuşmaya başladığımızda, ya da gardiyanlar kontrole geldiklerinde, yemek getirmek için girdiklerinde, ayak sesleri çok fazla yankılanırdı. Bu ses ürkütücüydü de. Gece ve gündüzün ayrımı yoktu burada. Sabah olduğunu gelen çorbadan anlardık. Her öğün, bize saati hatırlatırdı. Zamanın geçtiğini böyle anlardık.

"Kapıaltı Hücreleri"nin korkunçluğunu ve vahşiliğini anlamak için, filmlerde gördüğümüz ortaçağ zindanlarını getirin gözünüzün önüne. Yosun bağlamış duvarlar, vıcık vıcık çamurumsu yerler düşünün. Hava namına girebilecek tek delik yoktu. Birileri size kazara sigara ve kibrit atmışsa, yakamıyordunuz. Havasızlıktan ve nemden kibrit alev bile almazdı. Kenarda duvarı olmayan bir delik vardı. Bu pislik yığını, tuvalet taşıydı güya. Ayağınızı basmaya bile iğrenirdiniz. Faşizm, insanın bu en temel ihtiyacını, işkencenin bir aracı olarak kullanmakta oldukça ustalaşmıştır. İleriki zamanlarda bizi tuvalet deliği bile olmayan hücrelere de attılar. Tuvalet diye teneke koydular bir köşeye. Böylece tuvalet bile, alınması gereken bir hak haline geldi. Bazen aylarca sizi bunun için uğraştırırlar. Yataktan, battaniyeden, yemekten bile çıkarıp, bu noktaya odaklayabilirler.

Fareler, sümüklü böcekler, Adana'nın meşhur kanatlı ve büyük hamam böcekleri, yani karafatmalar, hem de havada uçan cinsinden... Bir de sivrisinekler... Kışın bile eksik olmazdı buralarda. Üstelik kanınızı emmesine izin vermeyip kovaladığınız için, size kızan ve aynı gürültülü vızıltısıyla gelip fena hale sokan sivrisineklerdi bunlar... Ya fareler?...

Abarttığım düşünülebilir ama kedi büyüklüğünde kocaman şeylerdi. "Malta gibi yer" dediğim, hücreleri birbirine bağlayan ara koridorda koşuştururlarken, ortalık deprem oluyormuş gibi sallanırdı. Bazen de kapı mazgalından burnunu uzatır şöyle bir yoklarlardı içeriyi. Sonra gelir, içerde bir tur atar, tuvalet deliğine girer-

lerdi. Onun mazgaldan süzülerek içeriye girmesini ve bir tur atmasını seyretmek düşerdi size de. Eğer fareden korkuyorsanız gayet doğaldır vay halinize! Ben de korkmamayı hücrede öğrendim zaten. Öyle ya, faşizmin iğrenç yüzünden daha fazla tiksinti duyulacak yaratıklar değillerdi ki... Sadece uyurken üzerine gelir de burnunu, kulağını koparırlar diye korkuyorsun. Hani bunlar, avının üzerine tuhaf bir salgı salgılar ve acı duyurmadan, uyandırmadan koparır giderlermiş. İşte bu ürkütüyor insanı ve burada her şeyi hissedecek kadar duyarlılaşıyorsun. Eğer çömeldiğin yerde uykuya dalmışsan, sıkça uyanıyor ve etrafa kontrol çekmeye başlıyorsun.

Bu fareler, bulaşık bezimiz oluyordu aynı zamanda. Bulaşık olarak bir köşede bekleyen tabağımızın temizlendiğini görürdük. En küçük bir ekmek kırıntısı da kalmazdı ortada. Süpürgeniz de olurlardı yani.

Kısacası, bir tek duvara zincirlenmediğimiz kalmıştı. Gardiyanların söylediğine göre dip köşedeki hücre, *"zincirli bir hücre"*ymiş. Yiğit komünist Mehmet Fatih Öktülmüş'ün bir zamanlar orada kaldığını söylüyordu gardiyanlar. Onu tanıyanlar saygıyla söz ederlerdi. Zaten Fatih yoldaşın en belirgin yanlarından biriydi, düşmanın bile ondan saygıyla söz edebilmesi. Bir zamanlar Fatih yoldaştan *"Allah birdir"* demesini istemişler. Bunu söylemediği için duvara zincirlemişler hücrede.

* * *

Bu "zincirli hücre"nin tılsımlı bir etkisi vardı aramızda. Nice komünistleri, nice devrimcileri barındırmıştı. Devrimci Yol davasından Adana Cezaevi'nde tutuklu bulunduğu bir sırada firar eden ve 12 Eylül sonrası yeniden yakalanan Mustafa Özenç'i de şubeden buraya getirip zincirlemişlerdi. Kollarından ve ayaklarından prangalara vurulmuştu.

Duvarların, prangaların dili olsa, anlatacak ne çok şeyleri olurdu. O kadar çok yiğit devrimci ve komünistin tutsaklığında, o de-

rece insanlık dışı şeylerin aletine dönüşmüşlerdi ki... Çağlar boyu onları yenen; prangaları bir demet çiçek tutarmışçasına taşıyan; duvarların soğuk yüzünü yüreğinin ateşiyle eritenlerdi onlar... Olmaya da devam edecek. Ta ki daha iyi bir yarın için savaşanların önderliğinde, işçi ve emekçi yığınların öfkeli yumruklarıyla yerle bir edilinceye dek... Tıpkı çarların, şahların zindanlarının yıkılması gibi...

Daha niceleri gibi Fatih yoldaş da, Mustafa Özenç de buralara yüreklerinin ateşlerini akıttılar. Çok sık düşündük onları. Hepsine söz verdik... *"o büyük gün geldiğinde"* o büyük zaferin tarifsiz coşkusuyla birlikte haykıracağız, birlikte sevineceğiz, horon tepeceğiz hep birlikte...

Mustafa Özenç'in Adana hücrelerinde yazdığı şiiri hatırlamaya çalışıyoruz:

"O büyük gün geldiğinde,
Ben kim bilir kaç yıldan beri
Ebedi yatağımda, toprağın derinliklerinde
Sonsuz bir uykuda uyuyor olacağım.
Fakat alınca ne zamandır beklediğim haberi,
Uyanıp, sesimi kimse duymadan
O büyük zaferin tarifsiz coşkusuyla
Kara toprağın altından
Ben de haykıracağım...
Unutup geçmişte kalan acı günü
Üzerimi yorgan gibi kaplayan
Bembeyaz karın soğuğundan,
Ya da sonbahar mevsiminde
Kemiklerime işleyen yağmurdan duyacağım
Ve milyonları saran o doyumsuz sevince
Ben de sessizce ortak olacağım...
Mevsim ilkbahar, sıcak bir yaz da olsa

Gece gündüz fark etmez
Ben her zaman hazırım.
Adımın yazıldığı taş bile yıkılsa,
Hatırlayıp tek canlı gelmese başucuma,
O müjdeyi ben doğadan alacağım.
Nasırlı ellerde yaratılan o görkemli bayrama
Hiç kimse fark etmeden ben de katılacağım..."

Adana'nın emekçi mahalleleri çok iyi tanır Mustafa Özenç'i. Anti faşist mücadeledeki yiğitliği, derin izler bırakmıştır. Cezaevinden firar ettikten sonra, bir süre kırda gerilla birliğinde yer almış. 12 Eylül sonrası, yaşadıkları belirsizlik ve panik ortamında, o bir grup yoldaşıyla birlikte Tarsus'un kırsal kesimine gelmiş, örgütten haber bekliyorlarmış. Ama bir bekçinin ihbarı sonucu ormanda çatışarak yakalanmış, oranın karakoluna götürülmüşler. Bir yoldaşını şehit etmiş jandarmalar. Sonrasında ise, buradaki hücrelerin soğuk duvarlarını da eriten yüreğinin ateşini konuşturmuş Mustafa...

Üst aramasında gözden kaçan bir Baretta ile giriyor karakola. Bir fırsatını bulup tuvalete gitmek üzere kelepçelerini açtırıyor. Açtırmasıyla Baretta'sına sarılması bir oluyor. İlk kurşun kendilerini ihbar eden bekçinin beynine... İkincisi karakol komutanına... Ve üçüncüsü... Yoldaşını katlederken 'aslan'laşan ama Baretta'sının karşısında tir tir titreyen çavuşa... Nizamiye kapısında nöbet tutan ve G3'ünü Mustafa'ya doğrultan askere dördüncüsü de... Ve Mustafa, gecenin koynunda özgür, kaçıyor...Günlerce aç, susuz dolaşıyor. Portakal bahçelerinde portakal yiyerek, otlarla beslenerek saklanıyor. Yoldaşlarından haber alabilmek için Adana'ya gelmek dışında çaresi kalmadığını düşünüyor ve bir yoldaşının akrabasının evine gidiyor. Ve daha ertesi gün, bir ihbar sonucu evde uyurken basılıyor. Yastığının altındaki silahını kullanmaya fırsat bulamadan, silahları dayıyorlar kafasına...

Cezaevine getirdiklerinde, onu bahsettiğim bu hücreye koymuş, ayaklarından prangalamışlar. O günlerde hücrelerde kalmış yoldaşlar, onun pranga sesinin şangırtılarını nasıl duyduklarını anlatırlardı. Morali hep yerindeymiş, karşılıklı türkü istemişler birbirlerinden. Türküler, şiirler okumuşlar. Ve başından geçenleri, yakalanış öyküsünü orada anlatmış. Bu hücrelerdeyken çıkarmışlar duruşmaya. Yakalandığının ilk haftası. 12 Eylül'ün 'suçüstü mahkemesi' ilk celsede idamı basmış.

İdam verilince, Mustafa'yı da müşahade bölümündeki hücrelere götürmüşler. Okuduğunda insanı zafer günlerinin coşkusuna boğan, nasırlı ellerin yarattığı müjdeyi duyumsatan yukarıdaki şiirini, Mustafa burada yazıp, bir şekilde yoldaşlarına ulaştırmış. Ve hücresinde ölümü beklemeye bırakılmış...

Ama o neşesinden, güzel günlere olan inancından hiçbir şey yitirmeden, şiirler, mektuplar yazmış. Gazetelerde onunla ilgili çıkan haberler olduğunda ya verilmiyormuş, ya da haberi kesiyorlarmış. Ona yemek, gazete vb. götüren askerler, büyük bir hayret ve saygıyla anlatırdı. Gazete verilmediği zaman, *"anladık, idamım kesinleşmiş, ama getirin de diğer haberleri okuyayım bari"* deyişini. Ondaki ölümü beklerkenki rahatlığı, suküneti, yaşama tutkusunu... Nasıl ki daha ilk haftada ve tek celsede idama mahkum ettilerse, iki ay içinde de cezası yargıtayda onaylayıp infazını gerçekleştirdiler. Korkuları öylesine büyük, nefretleri öylesine derindi.

Kalabalık postal sesleri hücresine doğru yaklaştıkça *"o an"*ın geldiğini anlamış Özenç. O dönemin Adana Emniyet Müdürü Osman Çitin'in de aralarında bulunduğu kalabalık faşist topluluk, *"hazırlan, açık görüş yapacaksın"* demişler. Gecenin bu saatinde açık görüş olur mu? Daha önce THKPC/HDÖ savaşçısı Serdar Soyergin'i idama götürürken de aynı yalanı söylemişlerdi. Serdar, askerler arasında hücreden çıkarken *"elveda arkadaşlar"* diye seslenip slogan atmaya hazırlanırken, bir sürü el ağzına yapışmış

ama koğuşlardan yükselen *"Serdar Aramızda Yaşıyor"* sloganına karşılık olarak *"Serdar Aranızda Yaşıyor"* haykırışıyla cevap verip, idam sehpasını kendi ayağıyla tekmelemişti... Serdar'ı bu yiğit ölüme, yatakları tutuşturarak yolcu etmişlerdi tutsaklar...

Mustafa Özenç'i idamdan önce müdürün odasına götürüyorlar. O dönem orada "uzman çavuş" olarak görev yapan, soyadını hatırlamadığım Köksal çavuş, alaylı bir tarzda, *"Özenç pişman mısın?"* diye soruyor. Özenç; *"niye pişman olayım ki? 41 ben galibim"* diyor. İdama giderken bile yapılan bu psikolojik saldırıyı boşa çıkartmak için, onlardan dört kişiyi götürdüğünü hatırlatıyor.

İdam sehpasına çıkıp ilmeği boynuna kendisi geçiriyor Mustafa Özenç... *"Kahrolsun Faşizm Yaşasın Mücadelemiz"* sloganı çarpıyor duvarlara... Ayağının altındaki tabureyi iten de kendisi oluyor. Gecenin içinde, idam sehpasında yiğit bir yürek atıyor yenemedikleri... Tıpkı 12 Eylül faşizminin idam sehpalarında faşizmin iğrenç yüzünü, yüzlerine haykıran onlarca devrimcinin yaptığı gibi...

Bu topraklarda idam sehpasında hiçbir devrimcinin dizlerini titretemediler... Bu yürekler karşısında her zaman titreyen faşizmin kendisi oldu...

Şehitlerimize sözümüz var: Mustafa Özenç'in yazdığı o yalın şiirinde olduğu gibi nasırlı ellerin yaratacağı o görkemli bayram, o büyük gün mutlaka gerçek olacak... Mutlaka...

Mustafa Özenç'in bu şiirini her hatırladığımda, yüreğim kafesine sığmıyor... Sanki, bütün hücrelerinin derinliklerinde duyarak yazdığı bu dizelerden kalkıp geliyor, sonsuz uykusundan uyanıp aramızda dolaşıyor... Şimdi ben bir başıma mı dolaşıyorum "hücrem"de?... Hayır... Milyonlarız biz, halkız biz, tükenmeyiz, yenilmeyiz... Özenç'in dizeleri bana hep, Bulgar devrimcisi Vapstrov'un ölmeden hemen önce hücresinde yazıp ulaştırabildiği o soylu dizeleri hatırlatıyor;

"Amansız, dizginsiz bir kavga bu
Başsız sonsuz destansı
Burada tek adamın hesabı olur mu?
Benden boşalan safı, bir başkası dolduracak,
işte o kadar..."

İşte o kadar... Ne kadar sade ve yalın bir söz değil mi? Hücrede nasıl da büyük bir anlam kazanıyor bu sözler... O büyük günler için, insanlık ne büyük değerler yarattı. İnsan, özellikle devrimci olduğu ilk yıllarda, nedense kitaplardan okuduklarını çok uzaklarda bir yerlerde şeyler yaşanmış gibi okuyor. Örneğin, Direnme Savaşı romanı... Dünya devrim tarihinin bu büyük ünlü klasiğini her devrimci okumuştur. Ben de okudum tabi ki. Ama ilk okuduğumla sonraki okumam arasında, edinmem gereken dersler açısından, dağlar kadar fark oldu. Devrimci düşüncelerle henüz yeni tanıştığım ilk günlerde, çok büyük bir hayranlık duymuştum. Savaşmak ve her koşulda direnmek... Düşmandan nefret etmeyi öğrenmek... Ama Vietnam devrimcilerine yapılanlar inanılmaz, biraz da imkansız gelmişti. Ne olağanüstü bir direnişti...

Yıllar sonra 12 Eylül rejimi kapıyı çalıp da Diyarbakır, Mamak cezaevlerinde yapılanları okuduğumda, duyduğumda, Saygon zindanlarını hiç de aratmayacak uygulamalar olduğunu görmüştüm. Bir gün benim başıma gelebileceğini hiç düşünmüş müydüm? 12 Eylül öncesi halk hareketi o kadar yüksek, mücadele öylesine canlı ve demokratik hak ve özgürlükler bu kadar güçlü kazanılmışken, doğrusu hiç düşünmemiştim. Ya şimdi? Hücre, hayatım olmuştu... Kanım, sofram, nefesim, kim bilir belki de yıllar sürecek kalp atışlarım olmuştu... Etle tırnak kadar somuttu işte...

Ülkemiz ve dünya devrim tarihlerini her yönüyle kavramak ve incelemek gerekiyor. Geçmişten süzülüp gelen ve çok ağır bedel-

ler ödenmiş gelenekleri her açıdan içselleştirmek gerekiyor. Bir de değişik tarihsel koşullarda yeniden yeniden okumak... Göreceğiz ki, daha önce atladığımız bir çok fikir, satır aralarından çıkıp ete kemiğe bürünecek...

* * *

15 gün sonra Salı günü, koğuşa götürdüler bizi. Önümüzde Cuma gününe dek süre var. Şimdi beş kişiyiz. Bir yoldaş hücrenin altıncı günü tahliye oldu. Hücredeyken duruşmamız olduğu halde götürmezlerdi. Avukata da çıkarmazlardı. Yasal hakkımız olduğu halde, savunma hakkımız her yönüyle engellenirdi. Bunu daha sonra uzun mücadeleler sonucu elde edebilmiştik. Faşizm, bunu doğrusu çok iyi becerirdi. Her şeyi, bir toplu iğneyi bile, yeniden yeniden kazanmak zorundaydın.

Metris'teyken, hücrelere gireceğimi bildiğim için, savunmamı Metris'de hazırlanmış bir şekilde Adana'ya getirmiştim. Adana Cezaevi hücrelerini ve işkencelerini de ekleyerek, verdim idareye. O dönem savunma, dilekçe vb. mahkemeye ne götüreceksen, idare kanalıyla göndermek zorundaydın. Tahliye olduğun zaman da, önce şubeye götürürlerdi. Emniyetten gelen işkenceci polislere teslim ederdi cezaevi idaresi.

Bu üçdört gün içerisinde erkek yoldaşlarla da haberleşip topluca direnişe geçmeye karar verdik. Kimi ikna edebilirlerse onları da katacak, ama ikna edemiyorlarsa, kendileri direnişe geçecekti.

Bu sefer direnişçi sayımız 50'nin üzerine çıktı. Bir dilekçe ile açlık grevine başladığımızı açıkladık. Taleplerimizin ana eksenini, faşist yaptırımların kaldırılması oluşturuyordu. Diğer taleplerimiz, yaşam koşullarımızın düzeltilmesine ilişkindi. İdare, bu kadar insanın direnişe geçmesine hem şaşırmış, hem de çılgına dönmüştü. Bu sefer işini daha sağlama alıyor: Hamam...

Cezaevlerinde hamamların ek bir işlevi daha olur hep: İşkencehane... Bu etkili bir silah olurdu genellikle. İlk falakada yaygın

bir çözülme baş gösterdi. Bir anda sayımız yarıdan aza indi. Beni hamama indirdiklerinde, karşımda 50'den fazla gardiyan ve personel vardı. Başlarında işkencecibaşı, kadınsı hareketleriyle dikkat çeken başgardiyan Mustafa Gezer bulunuyordu. Ellerinde copla bekliyorlardı. Yanlarında Emine Talayman isimli faşist ve dengesiz biri olan kadın gardiyan da vardı. Gözlerimi kapamaya hiç gerek görmediler. 5060 kişiyi bir anda süzemiyorsun, ama hafızanızda kalanlar oluyor mutlaka. Kimileri yüzlerini kapıyor, kendisini saklamaya çalışıyordu.

Mustafa Gezer, *"şimdi sen İstiklal Marşı'nı söylemeyecek misin?"* diye sordu.

"Söylemeyeceğim"

Bu söz ağzımdan çıkar çıkmaz kendimi yerde buldum. Gözlerim açık bakıyordum onlara. Mustafa Gezer, ilk copu sallamadan önce Emine Talayman, çoraplarımı çıkarttırmaya çalıştı. Öyle hızlı davranıyorlardı ki, coplar inip kalkmaya başladı bile. Başgardiyanlardan Kasım Çakmak'la karşılıklı sallıyorlardı copları. Coplar inip kalkıyordu çıplak ayaklarıma... Benden *"ah"* sesi bile çıkmıyordu bu alçaklar güruhu karşısında. Başlarken M. Gezer, homurtuyla karışık bağırıyordu: *"Ben 400 Dev Yol'cuya diz çöktürdüm, senin gibi bir bacaksıza mı diz çöktüremeyeceğim!"* Ama bir süre sonra, daha ilk andaki şaşkınlığı giderek umutsuzluğa döndü... *"Götürün hücreye..."*

Yorgunluk ve aynı zamanda yenilgisini gizlemeye çalışmanın ifadesiydi bu sözler. Çünkü ilk faşist yaptırımlar uygulamaya sokulduğunda, kısa sürede başarmış olmanın şımarıklığıyla böbürlenerek gezerdi hep. Epeydir yenilgiyi tatmadığı belli oluyordu. Ama daha bugünlerde aldıkları yenilgi bizim ilk raundumuz. Beklesin biraz... Biz şimdilik sabırlıyız. Yumruklarımızı sıkıyoruz. Sinirlerimizi sağlamlaştırıyoruz. Direnişimizi adım adım öreceğiz, ama mutlaka kazanacağız. Beklesinler...

Geriye kalan az sayıdaki direnişçi ise, açlık grevi sürerken çö-

züldü. Bunlar, faşist yaptırımların dışında kalan yaşam koşullarımızla ilgili taleplerin bir bölümünün karşılanacağı sözü aldıktan sonra, koğuşa dönmüşler. Bizimle haberleşmeye gerek bile görmeden... Bir bölümü müşahade bölümüne gitme sözü almış...

Müdür, beni odasına çağırdı. *"Herkes grevi bıraktı, koğuşuna döndü, siz de bırakın."* Geriye sadece iki bayan kalmıştık. Bundan cesaret alıyor, zafer kazanmış edalarda konuşuyordu benimle. *"Biz açlık grevine devam ediyoruz"* dedim ve çıktım odadan.

Yılbaşından hemen önceydi. 1985 yılına açlıkla ama gururla giriyorduk. Altımızda incecik bir sünger vardı, ama nemden ıslanıyordu. Açlık, soğuk, yalnızlık... Savaşın en zor anını yaşıyorduk. Terk edip gidenler, en keskin zorlu bir sınavla karşı karşıya kalmana yol açıyor aynı zamanda. Düşman moral üstünlüğünü eline almıştır. Topluca direnişe geçtiğinde boyun eğdirme düşüncesi zayıflamışken, yeni bir atağa geçecektir. Umudu artmıştır. Gedikler açabileceğini görmüştür. Ama hiçbir güç, tek başımıza kalsak da askeri faşist yaptırımlara boyun eğmemizi başaramayacak. Belli ki açlık greviyle bir sonuç alamayacağız, ama fiili olarak direnmemizin önünde hiçbir engel tanımıyoruz, direnişimize devam edeceğiz...

25'li günlere doğru açlık grevini bıraktığımızı, ama İstiklal Marşı'nı söylemeyeceğimizi bildirerek koğuşa döndük. Annemin yoğun uğraşları sonucu hastaneye kaldırdılar ve 10 günlük *"hücreye giremez"* raporu verdi hastane doktoru. Cezaevine gireli iki yıl dolmak üzereydi, ama defalarca uzun süreli açlık grevi yapmak zorunda kalmıştım. Ölüm Orucu eyleminden çıkalı da çok olmamıştı, hiç bu kadar sağlığımın bozulduğunu hatırlamıyorum. Çok zorlu günler geçiriyorduk. Dostluklar, arkadaşlıklar, yoldaşlıklar, güçlü bir sınavla karşı karşıyaydı. 12 Eylül'ün karanlığı öyle zifiriydi ki, tanıdık eş, dost, akraba bile selam vermeye korkuyordu bize.

Hastanede doktor muayene ederken, gözüm hemşireye iliş-

mişti. Bu okuldan sınıf arkadaşım değil miydi? Evet oydu, ama ben *"asker çıkmadan muayene olmam"* derken, askerle kikirdeşiyordu ve beni tanımazlıktan gelmişti. Sürekli kusuyordum. Midem hiçbir şey kabul etmiyordu. Doktor, kandaki aseton oranının çok yükselmiş olduğundan bahsediyordu. Ve o günlerde bir doktorun 10 günlük *"hücreye giremez"* raporu vermesi bile mucizeydi...

Koğuşta on gün nasıl geçti anlamadım. Beni sevindiren tek şey, ailemle görüşme olanağına sahip olmak oldu. Kaç yıldır göremiyordum onları... Adana'ya geldikten sonra da böyle nadir anlar dışında yıllarca göremeyecektim. Annemin evi, cezaevine minibüsle beş dakikalık uzaklıktaydı ve her görüşte kapıya gelirdi, ama görüşemezdim.

Annem (ailem) önceleri beni hiç anlayamadılar. Neden herkes gibi koğuşta değildim? Şu "meret" İstiklal Marşı'nda ne vardı sanki söylemiyordum? Okulda söylememiş miydim? Söyleyenler koğuştaydı, görüşüyorlardı aileleriyle. TV seyredebiliyor, kantinden yiyecek alabiliyorlardı. Güneş yüzü görüyor, havalandırmaya çıkıyorlardı...

Ama İstiklal Marşı söylüyorlardı. *"Vatanmillet sağolsun"* diyerek *"Allahlarına"* şükrediyorlardı. Her sabah zorunlu spora çıkıyor, başlarındaki gardiyan, türkü söyletiyordu zorla. Sesleri "hücrem"e dek ulaşırdı. *"Yaylalar, yaylalar..."* Onlar, her gün içlerinden bir şeyler yitiriyor, inançlarından ödün veriyor, onurlarını ayaklar altına alıyorlardı. Dürüstlük, erdem ve bağlılık gibi insanı insan yapan, insanı güzelleştiren ne varsa ondan uzak bir şekilde... Yaşıyorlardı işte...

Annem, o kesitte bunları anlayabilecek durumda değildi hiç. Aileme karşı da yoğun bir psikolojik baskı uyguluyor, cezaevi kapılarında aşağılıyor, onur kırıcı davranışlarda bulunuyorlardı. O dönemde, öyle kolay değildi, direnen birinin annesi olmak. Bilinçlerini karartmaya çalışıyor, kendi evladını bile terk etmesi, ar-

kasını aramaması için terör estiriyorlardı. Bazı aileleri de annemin üzerine yürütüyordu idare: *"Hep senin kızının yüzünden çocuklarımızın rahatı kaçtı"*. Kimi zaman babam bile baskı yapardı anneme: *"Yeter artık çektiğimiz, düşme şu kızın peşine"*. Bazı aileler, nadiren beni gördüklerinde; *"çocuklarımızı kandırıp hücreye götürüyorsun, oturun koğuşta, ne varmış sanki marş söyleseniz"* diyerek çıkışırlardı...

Bu kadar yaygın bir teslimiyet ortamında onları nasıl ikna edebilirdim? Anlatırdım, ama nafile... Faşizmin etkisinden kurtarıp, okları faşizmin iğrenç yüzüne çevirebilmem için bana zaman gerekiyordu... Sabır gerekiyordu... Sinir sağlamlığı gerekiyordu... Bir gün rüzgar tersten esecekti. Şimdilik sabırla anlatmalıydım. Devrim rüzgarı güçlü esmeye başladığında beni anlayacaklardı...

Beni ikna etsin diye nadiren annemle görüştürdüğü olurdu idarenin. Açlık grevini bırakayım diye de yapmıştı bunu. Sanırım 22. gündeydik. Müdürün odasına girdiğimde beni halsiz ve kirpas içinde görmenin şokunu yaşıyor annem. Sarılıyor... Kokluyor... *"Ne güzel kokuyorsun kızım."* Ana yüreğinin derinlikleri, ne yüce duygularla dolu... Haftalardır banyo yapmayan vücudum ve kötü kokularımla annemin şefkatli sözleri ve faşist müdürün vahşi gülüşüyle bu tabloyu seyreden pis suratı... Bu tezat belleğimde çok canlı olarak hep tazeliğini korudu...

Beni her gördüğünde tüyleri diken diken olan, bu insan mı hayvan mı belli olmayan adamın, aklı almıyordu bir türlü. Alabilir miydi? O çürüyen bir sistemin insanlık düşmanı bir celladı, ben ise geleceğin, sosyalist sistemin temsilcisi bir insandım... O benim sınıfsal bir düşmanımdı ve onun insan kavramı ile benimki arasında uçurum vardı. Temelden farklıydı yani... Anlayamazdı, çünkü emperyalistkapitalist sistemin çıkarlarını savunmak onu hayvanlaştırmıştı. Gaddar ve aşağılıktı... Beyni ise faşist ideolojinin ve yok oluşa giden sistemin çürümüş düşünceleriyle doluydu...

Bazen de nutuk çekmek için "hücrem"den çıkarılıp odasına götürülmemi isterdi, ama buna katlanamazdı da. Başgardiyan beni kapıda bekletir, haber vermek için girerdi içeriye. Kapanan kapının ardından müdürün bağıranböğürenköpüren sesini duyardım. Kapı açılıp da adımımı içeriye atar atmaz, *"götürün onu, gözüm görmesin"* diye avazı çıktığı kadar bağırırdı. Bu haliyle komikti de. Biraz bilinçli biraz da kontrolsüz bir tepkinin ürünü olurdu genellikle. Bir yandan sözde bana gözdağı veriyor, ama diğer yandan da kararlığıma tahammül edemiyordu. Nutuk çekmek, direnişi bırakmam için ikna etmek istiyordu, ama buna cesaret de edemiyordu. Alışmıştı karşısında süklüm püklüm durulmasına. Yenilgisini sadece verdiğim cevaplarda, ya da başımın dik durmasında değil, bakışlarımda da görüyordu. Her defasında morali yükselerek ve güçlenerek "hücrem"e dönen ben, yenilen ve yorulan o oluyordu. Copuna, falakasına, hücresine rağmen, iradem karşısında çaresizdi...

Tek başına kalsan da bir direniş cephesi yaratmak...

Bu fikir, fiziken ve ruhen yara almadan çıkmama yol açan ve düşmanla göğüs göğse çarpıştığım en önemli tutunma noktam oldu. *"Ölebilirim ama asla teslim olmayacağım!"* Bu kuraldı, bilincimde son derece açık ve net olan. Öyle soyut, cansız bir açıklık değil... Tersine mücadele içinde kazandığın özelliklerle, konuştuğun gibi yaşamakla, kavgayı yaşam biçimi haline getirmekle doğrudan bağlantılı capcanlı bir netlik...

Hücrede geçen günlerim de bu canlılığın ve hareketin bütün izlerini taşıyordu. Yoksa, düşman bu kadar acımasızken, bir savaşı hepten zorlaştıran tüm dezavantajlarla kuşatılmışken, bir de karşına geçip, *"boşuna direniyorsun, devrim artık hayal, yenildiniz"* diyerek psikolojik baskı altında tutulmuşken, kendini yenik sayarsın sahiden de... Devrimin alevleri, içinde yanmıyorsa, *"tek başına kalsan da direnilmelidir"* demek, içi boş bir seda olur...

Adana Cumhuriyet Savcısı Ali Galip Dinçer ve Cezaevi Müdürü Mehmet Aydoğdu için korkulu rüya olmuştum. Çünkü, bu mevzi tek kişilik de olsa varoldukça, direnme fikri hep canlı kalıyordu. Teslim alınanların iç dünyasındaki çatışmayı canlı tutuyor, sürekli kılıyor ve "emsal" teşkil ediyordu. Benimse, amaçlarımdan biri buydu. Her şeyden önce İhtilalci komünist düşüncelerimden, inançlarımdan, yoldaşlarıma ve halkıma duyduğum saygımdan dolayı direniyordum. Tarihin tek devrimci sınıfı olan proletaryanın yüce davası sınıfsızsömürüsüz bir dünyaya olan özlemimden ve bir gün mutlaka bu dünyanın zafer kazanacağına olan inancımdan direniyordum... Ek olarak, bu tutunduğum "minicik" gibi görünen, ama aynı zamanda kocaman bir direniş kalesi olan "hücrem"de bir meşale yanıyordu... Aydınlatıyordu...

Düşmanla dipten süren "sessiz" bir savaş gibiydi "hücrem".

Evet, hücreler bir savaş alanıdır, sınanırsın burada... İnancın sınanır... Düşman, seni yalnızlık ve çaresizlik duygusu içinde bırakarak, zavallı ve sefil bir insan durumuna düşmeni ister. Unutulmuşluk ruh haline sokarak, seni teslim almanın yolunu açar. Burada sorun şudur: Geleceğe nasıl bakıyorsun?

Geleceğe nasıl bakıyordum?

Ömür boyu devrimin hizmetinde olmak ve gelecek kuşaklara, devrimin saygınlığına en küçük bir leke sürmeme fikrini taşımak... Dahası, belli bir kesitte zayıflık göstermiş ama devrimci özünü tümüyle yitirmemiş yoldaşlarıma ve dostlarıma karşı duyduğum sorumluluk da vardı...

İşkence yuvası "hücrem"e son derece kötü cezaevi yemeği dışında, hiçbir şey alınmıyordu yiyecek adına. Yemek vb. her şey ya mazgaldan ya da kapının alt aralığından verilirdi. Bina ve kapılar çok eski olduğu için, kapının alt kısmı hem paslı ve dardı, hem de pasları dökülüyordu. Yemek dolu tabak geçerken, kapı aralığı süpürürdü yemeğin üst kısmını. Kantin yoktu, çay ve sigara yoktu. Mektup gönderemezdim kimseye. Kağıt ve kalem veril-

mezdi. Görüş yoktu. Güneş yüzü göremezdim, havalandırma yoktu. Yemek tabağımı bile yıkayamazdım, bulaşık deterjanı yoktu. Banyo ne kelime, elimi yüzümü bile yıkayamazdım. İçme suyu dışında su verilmezdi. Kışın üşürdüm, hırka yoktu. Yazın Adana'nın keskin ve boğucu sıcağında yanardım, esinti girebilecek bir delik yoktu. Ama hepsinden önemlisi bizim havamız, suyumuz, gıdamız kitap, dergi, gazete yoktu...

Böyle dünyadan habersiz, ama biriki gün ya da üçbeş ay değil, yıllar boyu bu esaretin içinde geçiyordu yaşamım... Bütün bunlar inançlarımdan soyunmam içindi. Yöntem yine aynı bildik yöntem... Zor ve kaba kuvvetin yanı sıra onunla at başı giden ikna yöntemi... Bu ikna yöntemi, en tehlikelisi ve sürekli kılınan bir yöntem olarak hiç eksik olmuyordu hücrede... Öyle sadece bir başına "rahat"da bırakmıyorlardı. Ansızın kapı mazgalında dikilebilirler, uykunu bölebilirler. Sen henüz sersem gibiyken, uyanmamışken daha, başlarlar nutuklara:

Yazık değil mi sana? Betonda yatıyorsun. Şu genç halinle romatizmalara kalacaksın. Şimdi gençsin, anlamazsın ama ilerde çok çekeceksin. Ne var söylesen şu marşı? Söyle de kurtul buradan, canından, gençliğinden önemli mi?

Beni çok düşünüyorsanız, yatak verin o zaman...

Olur mu hiç? Hücrede yatak mı olur? Çek git koğuşuna. Koca dünyada bir sen mi kaldın? Yahu, ben şimdi anlamadım, o kadar adam yanlış da sen mi doğrusun? Tek başına Don Kişot musun sen? Devrimci düşüncelerine ters geliyormuş, şimdi İstiklal Marşı söylemenin devrimle ne ilgisi var. Hem ne devrimi? Devrim-mevrim bitti, o eskidendi..."

Bunu söyleyen, kendisini iyi adam olarak gösteren bir başgardiyandı. Babacan konuşur, diğerleri gibi ağzını bozmazdı, ama böyle umutsuzluk yayardı işte. Bir ihtiyacın var mı diye sorardı sıkça. Israrla *"yatak ve battaniye"* diye cevap verirdim bu soruya. O anda verip vermeyecekleri önemli değildi. Müdürün izni ol-

madan veremezdi zaten. Bu isteğim hiç bitmedi. Bazen hücrenin beşinci, altıncı gününde bir battaniye geldiği olurdu. Ama sonraki 15 günlük başladığında, yine günlerce betonda yatırırlardı. İsteklerim sadece yatakbattaniye ile sınırlı kalmazdı. Kitapgazete bile isterdim. Hatta müşahade hücrelerini talep ettiğim olurdu. Çünkü bu faşist yaptırımların kaldırılması uzun vadeli bir mücadeleyi gerektiriyordu. Direnişimizin meyvelerini bir gün mutlaka alacaktık, ama o günler şimdilik kısa vadede olacak bir şey değildi. O halde hücre koşullarını düzeltmem gerekiyordu önce.

* * *

Hücreler çok yönlü bir savaş alanı... İdeolojik bombardıman ve psikolojik çöküntü içine girmen için öyle çok uğraşılıyor ki, küçücük ama insan yiyen bu makinede, kişisel yaşam ile devrimci mücadele kıyasıya çarpışıyor. Ama'larla başlayan hiçbir bahaneye sığınmadan yaşamak, diz çökmeden onurunla yaşamak için, her açıdan direnmek, direnmek gerekiyor. Çünkü hücrede direnmek, öyle bireysel, basit bir şey değil. Tek kişi de kalsan, senin şahsında dışarıdaki mücadele de sürecek demektir. Bu nedenle de karakteristik özelliklerini sürekli güçlendirmek büyük önem kazanıyor. Çünkü faşist ideoloji ve onun satın aldığı ve elindeki sopaya göre işleyen beyinlere sahip bekçi köpekleri, insani olan ne varsa onu yıkmaya çalışıyorlar. Bir yerde teslim almanın yolu buradan geçiyor. İdeallerinle yaşamak, yaşamak için savaşmak şart. Burada yaşanan en küçük bir zayıflık, bozguncu ve dağıtıcı düşüncelerin pıtrak gibi bitmesine yol açıyor. İşte o zaman devrimin çıkarları donmaya başlıyor. İyi ama bu nasıl, birden bire mi olur? Tabi ki, ansızın üşüşmez bozguncu düşünceler... Sürekli bir uyanıklık, canlılık gerekiyor. Her şeyle ilgilenmek, yaşama sımsıkı bağlanmak, insanların sorunlarına karşı ilgili olmak, öyle çok zor bir şey değil...

Her açıdan kendinle yalnızken bu nasıl olacak? Yemek alışverişi dışında hiçbir hareketlilik yok hücrede...

Yemek saatleri bile önemliydi benim için. Sabah mı akşam mı olduğunu anlardım. Sabahları genellikle çorba gelirdi. O kötü çorbaların tadı öyle güzel olurdu ki... Pis mi, kötü mü, hiç yemek seçmedim. Ne bulursam yedim, hem de büyük bir iştahla. Kapının altının süpürdüğü pilavları gören bazı gardiyanlar, moralimi bozmaya çalışırdı. Bazıları da sahiden şaşırdığı için söylerlerdi: *"Sen okumuş bir insansın, burada nasıl yaşıyorsun? Bu kötü yemekleri kendine layık görüyor musun?"* Anlamazlardı ama hep aynı şeyleri söylerdim onlara: *"Bana iki seçenek sunuyorlar burada. Ya devrimci düşüncelerinden vazgeçeceksin, ya da burada yaşacaksın. Ben ikincisini tercih ediyorum. Tabi ki, burada yaşamak istemem. Ama karşılığında şunu yap, şunu söyle derlerse, her yerde yaşarım ben."*

Şimdi bana yıllarca tek başına nasıl yaşadın diye sorabilirsiniz. Neler düşündün? Vaktin nasıl geçti? Doğrusunu isterseniz, yaklaşık 15 yıl öncesine dönüp ince ince neler düşündüğümü, neler yaptığımı hatırlayamam. Bana kalırsa bu çok da önemli değil... Kuşkusuz belleğimde hala canlılığını koruyan, bir kısmını da buraya aktarmaya çalıştığım pek çok şey oldu. Ama kesin olarak bildiğim bir şey var ki; ne beton zemin, rutubet, faresisümüklü böceği, ne açlık ne de pislik gözüme görünmedi. Rahat olan yüreğimdi, beynimdi...

Yemekleri sübyanlar getiriyordu. Cezaevinin en ağır işlerini çocuklara yaptırıyorlardı. Bunların içlerinde bir tanesi vardı ki, yaşamımda çok derin izler bıraktı O... Hiç unutamadığım, ama kimbilir bir daha hiç karşılaşamayacağım insanlardan biri olacaktı. Ona çok değer verdim. Böyle değer verdiğim bazı gardiyanlar da oldu. Küçük bir yardım, bir gülümseme, dostça bir söz... O karanlık günlerde bunların anlamı ne büyük, ne yüceydi... Kapitalizmin pisliği, faşizmin vahşeti içinde, tertemiz kalabilmiş bu insanları hep sevgiyle anacağım.

Sözünü ettiğim çocuk, 10 yaşlarında bir Kürt çocuğuydu. Şim-

di 25 yaşlarında bir genç olmalı. Kim bilir nerelerdedir? Gerilla olmuş mudur? Yaşıyor mu acaba? Belki yaşamıyordur. Bir gün mahkemeye giderken, sırtında çıkan bir ur nedeniyle hastaneye gittiğini söylemişti bana. Aynı ring arabasında gitmiştik. Sırtını açıp bakmıştık. Adli tutuklularla birlikte. Kocaman mor bir şeydi. Korkmuştum, ölmesin diye geçirmiştim içimden. Bir daha hiç görmedim onu.

Yemek getirdiğinde gardiyanın önünde konuşamazdık, ama o, gözleriyle konuşurdu benimle. Hiç o kadar güzel gözler ve tertemiz yüreğinden akıp gelen bakışlar görmemiştim sanki... Öyle ışıl ışıl bakardı. Anlardım ki, direnişimi gönülden destekliyor, saygı duyuyordu. Hareketlerindeki hızlılığa hayran kalmıştım bu küçük dostumun. En küçük bir boşluğu nasıl da değerlendiriyordu. Gardiyanın bir dalgınlığı, bir yüz çevirmesi, yani saniyeler bile, onun bana fazla ekmek tutuşturmasını veya hücreme bir şeyler atmasını sağlardı. Elleri korkunç becerikliydi. Cesur bir yüreği vardı. Cezaevine niçin geldiğini söylemedi bana. Çocuklar genellikle hırsızlık nedeniyle gelir ve utanırlardı bunu söylemeye. Sorunca da yalan söylerlerdi çoğu kez. Bazı zamanlar hücrelerin açıldığı ara bölümü temizlemeye gelirlerdi, eğer iyi bir gardiyana rastlamışsak, konuşabilirdik çocuklarla.

Koğuşlarda olup da bir biçimde notlar gönderen arkadaşlar oluyordu "hücrem"e... *"Koğuşa dön"* diyorlardı, *"Aramızda örgütleniyoruz, yakın zamanda birlikte direnişe geçeriz."* Her defasında bu *"yakın zaman"* ne kadar sürecekse, hücrede bekleyeceğimi söylüyorum onlara. İç rahatsızlıklarını derinleştirmek ve aralarındaki örgütlenme sürecini hızlandırmak istiyordum bununla. İnanıyordum direnişe geçmek istediklerine, ama onların *"tek başına direnilmez"* fikrini yanlış buluyordum. Üstelik, düşmana verilecek geçici bir taviz de olsa, bunun olabilecek en kısa sürede bitmesi gerektiğini anlamaları gerekiyordu artık. Ayrıca bu gelgitler düşmanı fazlaca cesaretlendiriyordu. Kararsızlık, direnişi çöze-

ceğine dair umutlarını güçlendirmişti. Tek kişilik de olsa bu direniş mevzisini korumalıydım... Çekim merkezi, bir odak olarak mutlaka varlığını sürdürmeliydi...

Yürümek ve düşünmekle geçiyordu günlerim. Düşünürken hücrede olduğumu bile unutuyorum. Öylesine dalıp gidiyorum. İnsanın tüm yaşamı bütün ayrıntılarıyla gözünün önüne geliyor. Hücrede olduğu kadar başka hiçbir yerde, hiçbir zaman bu kadar ayrıntıyı hatırlayamazsın. Kim bilir, o güne dek belki unuttuğun, veya bilinçaltına attığın her şey üşüşüyor beynine. Her yönüyle canlanıyor tüm yaşadıkların. Hatta çocukluğun bile...

Sanırım insan hiçbir yerde bu kadar cepheden ve kıyasıya bir hesaplaşmaya giremez kendisiyle. Yalnız bırakılmanın en önemli nedenlerinden biri bu olsa gerek. Hiçbir yerde bu kadar çok düşünme zamanı bulamazsın. İnsan beyninin bütün kıvrımları harekete geçiyor sanki. Düşman madem ki bunu istiyor, o zaman yaşamını her yönüyle gözden geçirip daha iyi bir komünist, daha iyi bir savaşçı, daha iyi bir insan olmanın bütün bir dökümünü yapıp, buradan güçlü çıkmanın manivelası haline getirmek, en iyi karşı saldırı taktiği olabilir herhalde. O halde hücrede bunu başarabilmek, önemli bir sorumluluk haline geliyor...

Aslında sadece bu yanıyla değil, yaşamının güzel karelerini düşünmenin büyük hazzı da duyuluyor hücrede. Geleceği avuçlarının içinde hissettiren en yüce değerlere sahip devrimci mücadelenin kareleri bunlar...

Örneğin, bir işçiyle yaptığım ateşli bir konuşma veya yorgunluktan bitap düştüğü, gözlerinden uyku aktığı halde, iş dönüşü yapılacak eğitim çalışmasını iple çeken işçi yoldaşlarla geçirdiğim saatler... Birini örgütüme kazanırken verdiğim yoğun emek... Yoldaşlarımla paylaştığım devrimci bir eylem... Şehit yoldaşlarımın yaşamları, onlarla geçirdiğim değerli anlar... Ya da bir yoldaşla yaptığım doyumsuz bir sohbet, hatta bir işi daha iyi örgütlemek için yaptığımız acıtatlı kavgalar... Annem ve babamla ge-

çirdiğim güzel anlar ya da yediğim dayaklar... Onları, özellikle annemi üzdüğüm konular... Okuduğum kitaplar...

Örneğin, hayatımı değiştiren "Ne Yapmalı" kitabını ve Lenin'i çok düşündüm. Lenin'in, tüzüğün birinci maddesi için menşeviklerle yaptığı ateşli tartışmalar çok canlıydı bilincimde. Profesyonel devrimcilikle ilgili bölümleri okuduğumda beynimde nasıl şimşekler çakmıştı. Okuduğum ilk kitaplar arasındaydı ve beni müthiş etkilemişti. 24 saatimi devrime adamayı düşünmüştüm hemen. Ne iyi etmişim...

İstanbul'dan bir ana giriyor düşüncelerimin arasına. Beni evine götüren yoldaşa, *"oğlum bu daha çocuk, yeni evinden koparıp benim yanıma mı getirdin, ya iki tokatta evimi verirse ne olacak?"* sorusunu tebessümle düşünüyorum. Sonradan beni çok sevmişti. Onunla Osman Yaşar Yoldaşcan'ın mezarına gidip çam dikişimiz geldi gözümün önüne. Çiçekleri gösterir, *"hadi, şunu da gidip dikelim"* derdi. Çıktığım zaman gidip evine sarılamayacağım ona.

İçeride sevdiklerinin ölüm haberini almak kadar zor bir şey yoktur. Böyle bir kara haber de bir anadan gelmişti. Bize çocuğu gibi bakan, evine gittiğimizde etrafımızda pervane dönen anamız... *"Hadi gir banyoya"*... *"Bak, şu güzel yemeği senin için yaptım"*... *"Şurda bir akraba çocuğu var, gidelim de örgütle"*... 12 Eylül'ün zifiri karanlığında birçoğu sakin limanlara demir atarken, o bizimle nasıl da koştururdu. Böyle yiğit analarımız varken, *"bu halk adam olmaz"* diyen çürümüş kafalar geliyor aklıma. Aysel... Mangalda kül bırakmayanlar, kaçar göçerken, gencecik bedenini ölüme süren Aysel...

Mücadeleyi öbek öbek terk edenlerin olduğu günler... O, profesyonel devrimci olmaya karar vermiş, defalarca yakalanmasına rağmen düşmana tek sır vermemişti. Üsteğmene kafa tutuşu geliyor gözümün önüne. Koğuşlardan sürüklenerek çıkarılışımız... Hücre haline getirilen Metris'in 8. koğuşu... Duvardan "tıktık"la

haberleşiyoruz diye, elinde hep bir anten parçasıyla dolaşan ve bu yüzden "Anten" lakabını taktığımız üst teğmenin askerleriyle kapıdan ansızın girişi. Aysel elindeki şifre dolu kağıdı ağzına attı, hemen üzerine çullanan askerlerle boğuşuyoruz. Üst teğmenin düşen kepi... Bizi sırayla "popo falakası"na aldırması... Slogandan başka ses duyamadıkça çılgına dönmesi... Doktor çağırdı. Aysel'in yuttuğu kağıdı çıkaracak ille de. Boğazına sarılıyorlar, kusturmaya çalışıyorlar. Doktor kılıklı işkenceci, üst teğmenin kağıdı nasıl çıkarması gerektiğine dair sorduğu soruları cevaplıyor... Sırtımızdan, bacaklarımıza dek moraran vücudumuzla ikimizi ayrı ayrı hücrelere attırıyor. O halimizle iç pencereye tırmanışımız, Aysel'e çorap verişim... Yoldaşlık duygusunun, direnişi birlikte omuzlamanın yaratıcılığı kadar güzel bir şey yoktur herhalde...

İnsanlık, acılarla yoğrulmayı, acıları bal eylemeyi öğrenmesi sayesinde yarınlar adına savaşmayı öğrenmemiş midir? Sevinçler, çekilen acılar üzerinden yaratılıyor. Eğer bu sevinçler, yarınların getireceği güzellikler yaratılamazsa, umutlar da yeşermeyecek. Öyleyse bu "yaşamına" değil, "ölümüne" kavgayı kazanmak zorundayız.

Nisan 1985

Başgardiyan "hücrem"in kapısını açtı. İdare binasına doğru yürüyoruz. Kimbilir, yine 15 günlük hücre cezası nedeniyle savcı ifade almaya gelmiş olmalı. Bu komedi aylardır sürüyor. Açılan her dava için adliyeye götürüyorlar beni. Aslında bir yerde iyi oluyordu. Kısa aralarda Adana'nın o çok iyi bildiğim caddelerini, insan kalabalığını seyrediyordum, küçük delikler arkasından. Ring arabasının minik delikli minik pencereleri, beni başka diyarlara götürüyordu her zaman. Her yerde toplumsal hareketi susturmuş olmanın rahatlığı ve pervasızlığı hissediliyor. Adliye binasında dertli, kederli, sıkıntılı, asık suratlı görüyorum Adana halkını. Çok

büyük ve geniş olan Adana Adliyesi koridorları, her defasında öyle kalabalık oluyor ki... Hani şu kavgalarıyla ünlü Adana Adliyesi...

İki asker arasında kollarım kelepçeli yürürken, hep ilgi dolu bakışlarla karşılaşırdım. Tanıdıklara rastladığım bile olurdu. Bir tek onlar anlardı siyasi tutsak olduğumu. Çünkü hücrede sıradan bir ev kızının giysileri gibi görünen, ama Metris'ten bu yana adına "savaş kıyafeti" dediğimiz giysiler olurdu üzerimde. Hücrede kilimim olan eteğimin altında eşofman, üzerine kalın kalın çekilmiş çoraplar, başımda kulaklarımı sıkıca kapadığım eşarp, kirli ve yerde yatmaktan iyice eskimiş kötü kazaklar. Bu halimle adliye koridorlarında haber avına çıkmış yerel gazetecilerin de ilgisini çektiğim olurdu. Kimbilir belki kocasını öldürmüş genç bir kadın görüyorlardı bende. Ya da... hırsızlık yapmış bir sokak kızı...

Bir defasında mahkeme odasının kapısında iken başımda bekleyen askere, muhabirlerin *"fotoğrafımı çekip röportaj yapmak istediklerini"* söylerken duymuştum. *"Hangi suçtan yatıyor?"* Asker onları uzaklaştırmaya çalıştı. *"Bu siyasi, çekin gidin"* diyor fısıltıyla. Birden değişen bakışlarıyla karşılaşıyorum. Gülüyorum bu hallerine, şaşkınlıklarına...

Bazen duruşma salonunda rastlarım onlara. Hakim iddianameyi okur: *"İstiklal Marşı'na hakaret edip, ayağa kalkmamışsın, söylemiyormuşsun... Ne diyorsun kızım?"... "Devrimci düşüncelerimle bağdaşmayan ve zorla söylettirilmeye çalışılan bu marşı söylemiyor ve törene çıkmıyorum..."* Her defasında hücre koşullarını, bana işkence yapıldığını anlatır, suç duyurusunda bulunurdum. Özellikle ilk zamanlar, faşist olduğu açıkça belli olan bazı hakimlerin bağırarak, beni salondan kovduğu oluyordu. Daha ağzımdan *"devrimci düşüncelere sahibim"* sözü çıkar çıkmaz, köpürmeye başlardı bunlar. *"Ne devrimcisi? Milli marşımıza hakaret ettirmeyiz..."* falan... Sonra da beraat ettirmek zorunda kalırlardı. Çünkü İstiklal Marşı'nı söylememek, ayağa kalkmamak (tören

havalandırmada olduğu için ben zaten koğuşta olurdum) suç teşkil etmiyordu. Bazı başgardiyan ve gardiyanları tanık olarak dinlerlerdi. Dedim ya, tam bir komedi olurdu bu duruşmalar...

Müdürün odasına girdiğimde yalnızdı, savcı falan yoktu. Ama garip bir şekilde, sakin ve rahat görünüşlüydü müdür. Saniyelerde düşünceler geçiyor kafamdan. Bu sefer bu faşistin gözleri niye parlıyor? Niye öyle sakin duruyor? Kesin bana acı verecek bir şeyler biliyor.

Gerçekten de Mart 1985'te, merkezi operasyonla onlarca yoldaşımın yakalandığından haberim yoktu. Ama o, yalnızca bunu biliyor olmaktan değil, yüreğimi sıkıştıran daha önemli bir kart bulmuştu kendisine. Gözlerindeki bu ışıltının nedenini masasındaki gazeteye gözüm ilişince anlayacaktım. Tercüman gazetesi kocaman bir manşet atmıştı: *"Enver Hoca Öldü"*... Bunu görmemi sağlayacak şekilde bilerek koymuştu müdür. Ama onun yapmamı istemesinin tersine hiç bakmıyor göründüm. Başladı nutuklarına...

Şimdi Enver Hoca Türkiye'ye gelseymiş İstiklal Marşı'nı ayakta dinlemez miymiş?! Ona dik dik bakarak dedim ki; *"Evet, ayakta dinlerdi, ama Turgut Özal Arnavutluk'a gitseydi o da Arnavutluk milli marşını ayakta dinlerdi. Sosyalist ülkelerin başkanları, ticari ve kültürel anlaşmalar gereği, ziyaret ettikleri ülkelerin milli marşlarını ayakta dinleyebilirler. Protokol bunu gerektirir. Ama siz bambaşka bir amaçla, burada düşüncelerimden vazgeçmem için zorla söyletmeye kalkışıyorsunuz. İkisi bir ve aynı değil. İstiklal Marşı'nı hiçbir zaman söylemeyeceğim."* Masasından ayağa kalkarak *"Peki"* dedi, *"Seninle bir anlaşma yapalım. Söyleme ama törene çık"*... Gele gele geldiği ve verdiği sözde taviz buydu.

Hücremde Enver Hoca yoldaş ve tüm devrim şehitleri için saygı duruşuna durduğumda, bir kez daha yemin ettim, sosyalizmin bayrağı hiç yere düşmeyecek. Benim "hücrem'de de...

Öteden beri büyük bir sempati beslediğim Arnavutluk halkını

düşündüm. Arnavutluk radyosunu dinleyip, kaydettiğim günler geldi aklıma. Enver Hoca'nın kitapları... Özellikle de eğitim çalışmalarımızın baş kitaplarından olan AEPParti İnşası kitabı. Aramızda bir sorun çıksa, hemen eleştiriözeleştiri bölümünü açar gösterirdik karşımızdaki yoldaşa. AEP Tarihi ilk okuduğum kitaplardan biriydi.

Sosyalist devrim ve demokratik devrim arasındaki kesintisizliği öğrenmeye çalışırken okuduğum bir cümleden, Arnavutluk'un demokratik devrim yapmadan sosyalist devrime geçtiğini sanmıştım ve bunu da yoldaşların karşısında hararetle savunuyordum. İsmail Cüneyt yoldaş, kitapevimize gelip, *"hani nerde göster bakalım şu alıntıyı"* dediğinde, anladım ki yoldaşlar hemen "yetiştirmişler"... Raftan kitabı indirip, *"bak yoldaş, işte şurası"* dedim kendimden emin bir şekilde. Bana uzun uzun öyle olmadığını, tek başına o cümleden de böyle bir anlam çıkmadığını anlatmıştı. Yoldaşlarla aramızda bu epeyce mavra konusu oldu.

"Bataklık", "Boyun Eğmeyeceksin" romanları... Hepimizin kendimizi bir roman kahramanı yerine koyduğumuz günler... İsmail yoldaşın elimizden çektikleri... Cıvıl cıvıl biz gençlere öğretmeye çalıştığı siyasal ve pratik ne varsa...

Onu ilk kez bir miting sırasında çok sıkıntılı görmüştüm. 1978 yılının yaz aylarıydı. Oldukça kalabalık ve coşkulu bir grup olarak gitmiştik, ama biz pankartımızı açmış beklerken onun koşuşturduğunu görüyorduk. Çok sıkıntılıydı hem de. Uzun uzun devrimci örgüt temsilcileriyle tartıştığına tanık oluyorduk. Sonra yanımıza geldi, öfkeli ama sakin görünmeye çalışarak; *"bu mitinge katılmayacağız yoldaşlar"* dedi. Ve durumu şöyle özetledi: İçlerinden ayrıldığımız "Halkın Kurtuluşu" (HK) bize saldıracağını söylüyormuş, diğerleri de karışmayacaklarını, tersine bizim, mitingin güvenliğini düşünerek çekilmemiz gerektiğini bildiriyorlarmış. *"Ayrıntısını sonra anlatacağım. Şimdi dikkatli bir şekilde dağılın ve HK'lılara dikkat edin"* dedi.

Hiç tartışmasız dediğini yaptık. Ama öfkeden kuduruyoruz. Sonradan İsmail yoldaşın nasıl başının etini yediğimiz geliyor gözlerimin önüne. *"Neden, neden? Saldırsalardı da görselerdi günlerini..."* Bize uzun uzun, güç topladıktan sonra mitinglere de katılacağımızı ve oportünizmin yüzünü açığa çıkaracağımızı anlattı.

Konferansımızı yapıp kendimizi ifade etmeye başladığımızda, istenmeyen çatışmaların ardı arkası kesilmemişti. O zaman İsmail yoldaşı daha iyi anlamıştık. Akan devrimci kanı ve 12 Eylül'le birlikte tuzbuz oluşları... Hani neredeydiler şimdi? Ya onlara destek çıkanlar? İsmail yoldaş, Fatih yoldaş... Hepsi son nefeslerinde bile devrim ve sosyalizm sloganı haykırırken, onlar teslimiyet kulvarında kulaç atıyorlardı. Onlara güvenen kitleleri yüz üstü bırakmışlardı, öbek öbek Avrupa'ya kaçmışlardı. Kalanlar ise, 12 Eylül'ün işkencehanelerinde, cezaevlerinde, mahkemelerinde nedamet getiriyorlardı. Fatih yoldaşın bedeni hücre hücre erirken, "On dörtlüsü"yle Stalingrad'da çarpıştığını sayıklarken, onlar faşist albay ve binbaşılarla tek tip elbise giymenin pazarlığını yapıyorlardı.

Kolay günlerin devrimcileri, zor karşısında yüzgeri etmişler, yenilgi yıllarının mihenk taşında tuzbuz olmuşlardı. Böyle olur her zaman... Faşizmin baskıları arttığında, devrimin yolu taşlarlaengebelerle döşendiğinde, dostdüşman bütün çıplaklığıyla çıkıverir ortaya.

* * *

Müdür beni ne zaman görmek istese daha ağır bir uygulama kapımı çalacak anlamına gelirdi bu... Bekliyordum...

"Orta Kapalı" denilen hücreler, yeraltındaki *"kapıaltı"* hücrelerine göre (bu tam müdürün odasının da bulunduğu idare binasının altına denk düşen, yere doğru kazılmış ahır gibi bir yerdi) temiz sayılırdı. Bir duvarla ayrılmış tuvaleti bile vardı. Hatta gökyüzünü görebileceğim kalın tel örgülerle kaplı küçük bir penceresi

de...

Bu pencereden o kış kırk yılda bir Adana'ya düşen kar tanelerini görme şansına sahip olmuştum. Karı görünce çocuklar gibi sevindiğimi hatırlıyorum. Bana İstanbul'a şöyle bir uğramayı sağlayan sulusepken serpiştiren bu kar, İstanbul sokaklarında, dağıttığım bildirilerin içinde dolaştırdı. Yaşamımda ilk karla İstanbul'da tanışmıştım. Yürümek ne zor geliyordu. Kaç kere yokuşlardan yuvarlandığım olmuştu. Bildiri dağıtırken, ayakkabılarımın üzerine çorap geçirip öyle çıkardık evden. Bana eşlik eden işçi yoldaşların sevimli gülüşleri...

"Orta Kapalı" hücrelerinde epeyce kaldım. Burada günler daha çabuk geçiyordu sanki. Çok hareket ve ses olurdu. Cezaevi hoparlörünün sesi, yandayörede olan koğuşların havalandırmalarından yükselen sesler... Hayatın canlılığını duyumsardım.

Hoparlör, adli cezaevlerinde idarenin haberleşme aracıdır. Her koğuşta bir de vericisi olduğundan, tüm cezaevi yapılan çağrıları duyar. Bağırtısı, koğuşta işkence olurdu, ama hücrede anlamı çok farklıydı. Mahkemeye, hastaneye gidenlerin isimleri buradan okunurdu. Görüşçüsü gelenlerin isimleri de. Kantinde satılan malların isim ve fiyatları da. Hatta birbirini arayan gardiyanlar da buradan çağırırdı birbirini. *"Başgardiyan Mustafa Gezer... Başgardiyan Mustafa Gezer.... Acilen idare binasına geliniz"* gibi anonslar... Bilmem kaçıncı koğuştan bilmem kim, şuraya geliniz gibi... *"Kantine yoğurt gelmiştir, almak isteyen listelerini göndersin"* gibi... Bu anonslar oldukça eğlenceli oluyordu benim için. Düşündüren, kafamı yoran, çalıştıran bir araç... Kimin görüşçüsü gelmiş, kimler mahkeme ya da hastaneye gidiyor, kantine neler gelmiş, hangi gardiyan kimi çağırıyor... Dinliyor, yorumlar yapıyordum. Koğuştaki insanların sorunlarına, yaşamlarına giriyordum.

Sabahları havalandırmadan toplu spor sesleri gelirdi. Bana en çok acı veren sesler... *"Öptüm yarimin dudağından..."* Gardiyan böyle türküler de söyletirdi koştururken. Koğuşlardan gelen not-

ları düşünüyorum. *"Direnişe geçeceğiz, hazırlanıyoruz, sen de koğuşa dönüp biraz dinlen, nasıl olsa topluca direnişe geçeceğiz."* Onlarla düşüncede bağımı sürekli canlı tutuyorum. *"Haydi arkadaşlar, çabuk olun. Şu onursuz yaşamdan çıkın bir an evvel."* Böyle konuşuyorum içimden.

Fatih yoldaş giriyor dünyama böyle anlarda. Ön iliklemiyor, *"komutanım"* demiyor diye haşat etmişler onu, Metris ilk açıldığında. Metris'in tarihi ne güçlü direnişlerle doludur. Her sabah, hem de sabahın altısında slogan sesiyle fırlardık yataklarımızdan. Mahkemeye götürülmek için alınan arkadaşların sesi olurdu bu. Onlarca insanı her sabah kıyasıya döverek götürmek için, sabahın erken saatlerinde alırlar, bir de havalandırma işkencesine tabi tutarlardı. Tek tip elbise giymeyenler, sadece şortla kardakıyamette saatlerce bekletilirlerdi. *"Kahrolsun Faşizm"* dayak sloganıydı Metris'te. Nerede ve ne saatte olursa olsun, bu slogan duyulur duyulmaz, yüzlerce ağızdan hep birlikte haykırılırdı. Bu müthiş bir dayanışmaydı. Sürekli faşizmi lanetleyen sloganlar yükseliyordu pencerelerden. *"İşkencecilerden Hesap Soracağız"*... Böyle yıllar süren bir direniş karşısında hangi işkenceci durabilir? Morali ve sinirleri bozulan hep onlar olmuştur. *"İşkenceci Katiller Halka Hesap Verecekler"*... Her gün bunu duyan düşman mı güçlüdür copuna, falakasına rağmen... Hücrelerin hiç hükmü geçmedi burada. Kimi, hangi birini alacaktı hücreye? Bine yakın insanı mı?

Burada ne zaman *"yaylalar, yaylalar"* türküsünü duymayacağım acaba? Daha kaç zaman geçecek bu zinciri kırmak için? Şöyle gümbür gümbür slogan seslerini ne zaman duyacağım? Bekliyorum... Bekliyorum...

* * *

Askeri yaptırımlar, 12 Eylül cezaevlerinde temel uygulamaydı. Adana Kapalı Cezaevi'nde yoktu, ama askeri cezaevlerinin tamamında sayımda ayakta sıraya dizilip içtima yaptırmak, ön iliklemek, *"koğuşumuzda vukuat yoktur komutanım"* demek, saç-

sakal ve bıyıkların kazınması, çırılçıplak soyarak arama, Atatürkçülük dersleri verilmesi, hem de bizzat siyasi tutsakların kendilerinin ağzından vb... Asker statüsünde sayılan uygulamalar, özel olarak vardı ve bunlara uymamak, yıllarca hücrede kalmak, her gün dayak yemek anlamına gelirdi. Mamak ve Diyarbakır gibi cezaevlerinde ise, elini oynatmak, oturduğun yeri değiştirmek için bile askerden izin almak zorunluydu: *"Sinek kondu komutanım, kovabilir miyim?"*...

Faşistlerle devrimcilerin aynı hücreye veya koğuşa konulması (adına "karıştırbarıştır" derdi faşizm). İstanbul cezaevlerinde bunların hiçbirini kabul ettiremediler. Komünist ve devrimciler tarafından (zaman zaman çeşitli düzeylerde zayıflıklar gösterilmiş olsa da) cepheden ve toplu bir karşı koyuş örgütlendiği için, bu faşist askeri yaptırımların tamamı geri püskürtüldü.

Adana'da bunların hepsi yoktu. Ama zaten İstiklal Marşı söyletme, zorunlu spor, yemek duası okutma, tek tip elbise giydirme vb. uygulamalar, engelsiz hayata geçmişti. Bayanlar bölümünde ise, sadece İstiklal Marşı söyletme vardı.

Müdürün odasına çağırtıp Enver Hoca'nın ölüm haberini gazete manşetinden bana göstermesinden sonra, tetikte beklerken, nihayet yapacağını yaptı ve yerimi değiştirdi. Hamamın yan kısmında yanyana küçücük dört hücreden oluşan bölüme götürüldüm. Burası korkunç bir yerdi. Hiçbir hava deliği olmayan, su içinde, boğucu, sisliydi. Gardiyanların *"sinek bile yaşamaz"* dediği yerlerdendi. Çok değil, bir ay kalmak, ömründen yıllar götürürmüş, her tür hastalığa kalırmışsın. Böyle diyorlardı ve öyle herkesi de koymazlardı buraya.

İğrençti gerçekten de. Çok fazla sümüklü böcek vardı. Aşırı yumuşak, çok şeffaf olan bu hayvanlar, süründüğü yerde beyaz parlak izler bırakır. Yattığım yerde görürsem bu izleri, telaşlanır uyuyamazdım. Üzerine tuz döküp öldürüyordum, eriyip giderlerdi hemen. Niyedir bilmem, bu tuz dökme işinden sonra kayboldular

bir süre, sanki öleceklerini hissediyorlardı... Ama buranın en kötü yanı, hiç volta atacak yerin olmayışıydı. "Orta Kapalı" hücrelerde olduğu gibi hoparlör sesi de gelmezdi. Orada beşaltı adım da olsa voltalaya biliyordum, ama burası tam tabutluktu. Diri diri mezarlığa gömülüyorsun... Otur, çömel, ayağa kalk ve bol miktarda düşün... En fazla boyu 2, eni 1 metre...

15 gün dolduğu halde koğuşa götürülmüyorum. Bu işte bir gariplik var. Ne olabilir? Aklıma hiçbir şey gelmiyor... İnsan beyni ne garip... Saniyelerle değişik düşüncelere atlıyor. Bir sıyrılıyorsun, *"buraya nerden geldim böyle"* diyorsun, bulamıyorsun. Hele de hücrede. Ne kadar vakit geçti böyle, neler düşündüm bulmaya çalışırken, başka diyarlara gidiyorsun.

İsmail yoldaş kapıdan içeriye giriyor. *"Off, kuru fasulyeyi yakmışsın, kokuyu hiç duymadın mı?"* Ne için bu kadar dalmış olduğumu görmek istedi. '81 yılında bazı işçi yoldaşlar, cunta sonrası tüm sendikalar kapatılıp bir tek Türkİş kalınca, bu sendikayı işyerlerine getirip getirmeyeceğimizi sormuşlardı bana. DİSK ve diğer sendikalar kapatıldığına göre, işçiler hangi sendikada örgütlenmeliydiler? Bunu komitede tartışmıştık. Aranır duruma düşmeden önce fabrikada işçi olarak çalışan yoldaşla birlikte, *"faşist de olsa Türkİş içinde örgütlenmek gerek"* diyorduk. Diğer yoldaş buna ikna olmuyordu. *"O olacağına hiç sendika olmasın daha iyi"* diyordu. İsmail yoldaş, biz tartışırken epeyce sesini çıkarmadı. Onun daha çok bizi konuşturması, kafa yormamızın hoşuna gitmesiyle sıkça karşılaşırdık. Sonra söze girer etraflıca, ikna edici anlatırdı uzun uzun. Hatırladığım kadarıyla, *"eğer işçiler sendika istiyorlarsa, Türkİş de olsa sendikalaşmak önemlidir"* demişti. *"Ama biz aynı zamanda illegal Devrimci Sendikal Birlikler yaratarak çekirdek gruplar örgütlemeliyiz."*

Bana bu konuda araştırmamı ve broşür gibi bir şey hazırlamamızı söyledi. *"Yoldaş, bu kadar işin arasında nasıl yazarım"* diye itiraz edecek oldum, ama bunu engelledi; iki gün evden çıkmaz-

sın, çalışırsın... Bir de gün verdi. O gün gelip alacaktı yazıyı. Kapıdan girdiğinde bu yazının müsveddelerini temize çekmekle meşguldüm. Bu arada yemek yanmış hiç duymamıştım bile. Ama, yanan yemekten çok, beni öyle yoğunlaşmış görmekten son derece memnun görünüyordu İsmail yoldaş.

Düşüncelerimden sıyrıldığımda, dizlerimin ne kadar ağrıdığını fark ettim. Biraz ayağa kalkmam lazım. Bir parça ekmek koparıyorum. Mücadele alanlarında duyduğum tatlı heyecanlar dünyama girmeye devam ediyor. Bu sefer OrakÇekiç'in ilk sayısını elimize aldığımızda, amblemimizi ilk gördüğümüzde, duyduğumuz heyecanla çarpıyor yüreğim. İleri Militanlar Toplantısı'nda alınan karar gereği her bölge kendi teksir makinesini kendisi edinecek ve çoğaltacaktı yeraltı basınımızı. İlk sayımızın dağıtımını büyük bir heyecanla yapmıştık. Saman kağıdına basılmıştı ilk sayı. Çerçeveleri daktilonun "k"larıyla süslenmişti. *"Asla Affetmeyeceğiz Asla Bağışlamayacağız"* yazısı aramızda epeyce konuşulmuştu. Sıkıyönetimden, generallerden bahsediliyordu. Bir yoldaş, Ataman yoldaşla kahvede otururak kitlelerin ne dediğini, nasıl izlediklerini anlatmıştı bize. İki köylü konuşuyormuş kendi arasında, *"Bir zamanlar derlerdi ki Rus bayrağı kapımıza gelecek, yahu sahiden gelmiş, gördün mü?"*

Örgütlü yaşam içerisinde, örgütünün çizgisine ve pratik mücadeleki tutumuna duyduğun güven, olağanüstü bir direnç kazandırıyor insana. Düşüncelerin bireysellikten tamamen uzaklaşıyor böylece. Biz mücadele alanlarını terk etmedik. Örgütümüzü tasfiye edip yoldaşlarımızı kendi haline bırakmadık. Sisteme entegre olmasına yol açabilecek en küçük bir boşluk yaratmadık. Bize güven duyan kitleleri yüzüstü bırakıp hayal kırıklığı yaşamasına, devrim ve sosyalizm mücadelesine, devrimci ve komünistlere güvenini kaybetmesine neden olmadık.

İşte böylesine canlı bir heyecan duyabilmenin ve onlarla bu kadar içten bir bağ kurabilmenin kaynağı buradaydı. Beş yıldır bu

kadar yoğun sürek avına çıkan faşist sürüler, soluk aldırmamak için amansız bir takip yürütüyordu. Ama buna rağmen hem merkezi yapımızı koruyor, hem de organ çalışması içinde kadrolarımız sürekli bir çelikleşme yaşıyordu. Bırakıp gidenler yok muydu? Olmaz mıydı? Bu kavganın zorlu günlerinde iyi bir sınav vermeyenler tabi ki çıkacaktı...

Kapı tıkırtısıyla kendime geliyorum. Akşam yemeği... Yaşam biçimimi hangi hücre olursa olsun, koşullara göre ayarlıyordum. Betonda uyuklarken üşümüşsem kalkıp volta atardım. Buradaki gibi volta atacak yer yoksa, mecburen oturupkalkıyorum. En küçük bir sese dahi duyarlılaşmıştım. Ya da ne bileyim, fare geçiyorsa hissediyordum. Dış kapının kilidine anahtar takılsa duyuyordum. Uyuyorsam bile fırlıyordum yerimden. Gardiyan ve askerlerin beni yatarken görmelerini hiç istemedim.

Aslında bayan olduğum için, askerin ya da erkek gardiyanın kaldığım yere girmemesi gerekirdi. Benimle her tür ilişkiyi kadın gardiyan aracılığıyla yapmaları gerekiyordu. Ya da bulunduğum yere girerken, yemek vb. ihtiyaçlarım için mazgala geldiklerinde, yanlarında kadın gardiyan olması gerekirdi. Ama kendi kuralları-nı da çiğniyorlardı. Kuralsızlıklar diyarıydı hücreler...

* * *

İstiklal Marşı söylemediğim için açılan dava dosyalarından biri için Adliyeye götürülüyorum. Cezaevi ring aracı da epeyce kalabalık. Hepsi adli tutuklu. Bayanlar da var. Tutuklular arasında hücrede yaşadığım için bir ilgi odağıyım. Aslında gardiyanlar arasında da öyle. Her 15 günde bir kapı altında hücreye götürmek için bekletilirken, ordanburdan gardiyanlar koşar, bana bakmaya gelirdi. Tuhaf bir varlık görmüş gibi seyrediyorlardı: Yine mi geldi?... Allah, Allah!?...

Bayan tutuklularla sohbete daldık. *"Sizinkilerden, tutuklular geldi. Biri senin kardeşinmiş... Sizden İstanbul'da yakalananlar varmış. Evde çatışma çıkmış. Kızın biri hastanedeymiş..."* Duygu

dünyam altüst oldu bunları duyunca. Operasyonun düzeyini merak ediyordum. Şubede neler oldu? Ölen var mı? Kaç kişi, kimler yakalandı? Binbir soru üşüşüyor beynime... 15 gün dolduğu halde, neden beni koğuşa götürmediklerini de anlamış oldum böylece...

"Hücrem"e döner dönmez başgardiyanı çağırıyorum. Günümün dolduğunu, koğuşa gitmem gerektiğini müdüre hatırlatmasını istiyorum.

Ama beni oyalayıp duruyorlar. Gidip geliyor, ama altı aylık hücre cezası verildiğini, koğuşa götürmeyeceklerini söylüyor başgardiyan. Yalan söylüyor, bunun için Adalet Bakanlığı'nın kararını göstermelerini istiyorum...

Hala oyalayıp duruyorlar. Bir manevra yapmam gerekiyor...

Başgardiyanı tekrar çağırıyorum. *"Beni burada15 günden fazla tutamazsınız, çıkarmak zorundasınız..."*

Gidip geliyor tekrar ve *"İstiklal Marşı'nı söyleyecek misin?"* diye soruyor. *"Hayır"* desem anladım ki, götürmeyecekler. Burdan çıkana dek *"evet"* desem, bu da ağrıma gidiyor... *"Koğuşa götürün ne olacağını o zaman görürsünüz"* diyorum.

Bunu söylüyorum ama düşman ağzımdan *"evet"* sözü almak istiyor...

Yaşamımın en zor anlarından birini yaşıyorum yine... Böyle unutamadığım benzer durumlar oldu yaşamımda. 1984 başlarında Metris'te, 1996 ortalarında Sakarya'da... Ne için ve hangi amaçlarla yaptığımı bilmeme rağmen, bu üç şey, her hatırladığımda tıpkı o günkü gibi zor anlar yaşatır bana...

1984Metris

Ölüm Orucu eylemi tartışmaları ve sonuçlarını öğrenmek için onur kırıcı aramayı kabul edip mahkemeye gitmem gerekmişti o gün. Not alıp vermek ve haberleşmek için yapmam lazımdı. Koğuştan çıkmadan önce *"aramayı kabul ediyor musun?"* sorusu-

na ilk kez *"evet"* demiştim. İşkenceci binbaşı Muzaffer, şaşkınlıkla, kaşlarını şöyle bir kaldırıp baktı bana: *"Akıllandın demek."* Bunu bilerek söylemişti. Her defasında kapıyı açtığı anda, kolkola girmiş etten bir duvarla karşılaşırdı. Arkasındaki askerlerine *"saldırın"* emri verdikten sonra, sıra mahkemeye alacağı kişiyi aramaya gelirdi. Önce etten duvarı parçalayıp, kadın polise arkadakilerin içinden seçmesi için yol açması gerekirdi. Sloganlar eşliğinde kenetlenen kollarımızı açmak, belli bir zamanı gerektiriyordu. Ama suratlarına patlayan *"Kahrolsun Faşizm"* sloganı ve yüzlerce ağızdan çıkan seslerin inlettiği cezaevi korkulu rüyalarıydı.

Önce tek tek koparılıp koğuş dışına atılırdık. Sonra mahkemeye gidecek olanı çekip alırlardı. Aşağıda, kadın polislerin odasında çırılçıplak soyulan vücudumuza onlarca cop inip kalkardı. Mahkeme heyetinin karşısına saçlarımız, üstümüz, başımız darmadağın, savaştan çıkmış bir halde çıkardık. Suç duyurularımızın hemen hepsi *"bizi ilgilendirmez"* duvarına çarpardı.

Psikolojik işkence yanı, binbaşının *"akıllandın demek"* lafıyla kalmadı. Aşağıda kadın polisler karşıma geçip, *"Oooo, sen de mi?"* diyerek başladılar mastika oynamaya. Mesleklerinin bütün şirretliği ve değersizliğiyle kıvırıyorlardı. Ama esas olarak dönüşte görmek istiyordum yüzlerini...

Mahkeme Dönüşü...

"Soyun!"

Her duyduğumuzda, tüylerimizi diken diken eden bu sözü söyleyen, kadın polislerin içinde en iğrenç tiplerin başında gelen Yasemin'di. Sabah karşıma geçip mastika oynarkenki hali kadar iğrençti yine... Elindeki copu avucunun içine değdirip değdirip kaldırıyordu. Yanında yöresinde arkasında, ondan fazla kadın polis ve gardiyan var. Hepsinin elinde birer cop. Oldukça eğlenceli geçeceğe benziyor bu işkence seansı...

"Soyunmuyorum!"

Bu da benim cevabım. Yasemin, tıslayan bir sesle *"bak hele!..."* dedi ve kirli, sapık elleriyle kıskaca almaya çalışıyor. Bir yandan coplar şaklıyor kafamda, omuzlarımda, bacaklarımda. Birileri de kazağımı ve gömleğimi çıkarıyor hışımla. Eteğime yapışan diğeri ise, yere yuvarlıyor beni. Kollarımı kurtarıp eteğime sarılırken, onlarca cop iniyor vücuduma. Bir yandan çırılçıplak soymalarını elimden geldiğince geciktirmeye, zorluk çıkarmaya çalışırken, diğer yandan *"Kahrolsun Faşizm"* diye haykırıyorum yüzlerine. Kapalı kapının arkasında maltada sırasını bekleyen yoldaşın, *"İnsanlık Onuru İşkenceyi Yenecek"* sloganını duyuyorum. Ardından, koğuşlardan yükselen sloganlar yayılıyor dalga dalga... İşkencenin lanetlendiği sloganlar eşliğinde dayak yemek... O anda işkencenin hükmü sıfıra iniyor. Güzel bir türkünün nameleri gibi sarıyor bütün benliğimi...

İnsan müsveddelerinin iç çamaşırlarıma uzanan pislik ellerini bütün gücümle itiyorum. Cop sallamaktan nefes nefese kalmış biri, kollarımı arkaya kavuşturuyor. Yasemin serserisi ayağıyla belime basarken, saçlarımdan kavrıyor ve yüzümü döşemeye sürmeye başlıyor. Ağza alınmayacak küfürler sıralıyor. Öfkeden kudurmuş halde boyalı siyah saçlarını geriye iterek yüzümü kaldırıp tekrar sürtüyor yere...

Yorulmuş bir halde "giyin" dedi. Onlar için en hoşnut oldukları anlardan biri de işkencenin bu aşamasıdır. Karşına dizilir seyrederler. Çeneleri de hiç durmaz. Gözlerinin içine nefretle baka baka giyiniyorum. Burnumdan akan kana aldırmadan bitiriyorum işimi...

Kapı açılır açılmaz yoldaşla göz göze geliyoruz. Kan içinde kalan yüzüm, onu telaşlandırıyor. Daha içeriye girmeden kadın polislere bağırmaya başlıyor. Beni hızla merdivenlerden çıkarıp koğuşa sokuyorlar. Daha kapı kapanır kapanmaz, kadın yoldaşın sesi geliyor: *"Kadın tutsakları asker soyamaz"*... Çılgına dönüyoruz... Sloganlar... Kapı dövmeler... Öyle bir gürültü çıkarıyoruz ki,

yer yerinden oynuyor. Slogan ve kapı dövmelerde, sadece beş kadın koğuşundan değil, erkek bloklarından da aynı tepki gelirdi hep.

Yoldaşın aranmasına askerleri sokmaya kalkmışlar. O da kapıyı açmış ve maltaya çıkarak başlamış bağırmaya. Telaşla, apartopar gitmiş askerler. Gürültümüzden korkuya kapılıp yoldaşı koğuşuna götürdüler de öyle sustuk. Bu işi sessizce yapacaklarını sandılar ama suçüstü yakalandılar.

Gece hemen duvarlardan, pencerelerden haberleşip karar çıkarıyoruz; topluca Sıkıyönetim Mahkemesi'ne suç duyurularında bulunduk.

'96 ÖO eyleminde de benzer bir zorlanma yaşamıştım. *"65. gün eylemi bırakacaksın."* Bu haber geldiğinde, bir duygu altüst oluşu tüm benliğimi sarsmaya başlamıştı. Gözyaşlarımı tutamamış sessizce ağlamaya başlamıştım. Nasıl bırakırım?! Her gün ölüm haberleri gelir, daha kim bilir kaç şehit vereceğimizi beklerken, bu öylesine zor bir durumdu ki... Bu karar çok ağır geldi bana. Çok halsizleştiğimi ve iyice güçten düştüğümü hissetmeme rağmen, hastaneye gitmemiştim. Düşmanın kullanmasını, burjuva medyanın boy boy görüntü almasını istemiyordum.

Müdür, *"İstiklal Marşı'nı söyleyecek mi"* diye soruyor. Düşüncelerim bu sesle Metris'ten uzaklaşıyor. Ünlü falakacı başgardiyan, bu sefer benimle müdür arasında elçilik yapıyor. *"Git söyle müdüre, koğuşa gideceğim"* dedim öfkeyle. *"Yani sen şimdi İstiklal Marşı'nı söyleyecek misin?"* Şaşkınlıkla bakıyor, inanmıyor...

Aradan iki gün geçti. Gelengiden yok. Gene gidip koğuşu karıştırmak istediğimi anlıyor, güvenmiyorlar bana. Ama yapacak bir şeyleri de yok. Götürmek zorundalar.

* * *

Yoldaşlarım kaç gündür telaşla beni bekliyorlardı. Hücrelerde birbirimizden haber alamayacağımız yerlere götürülme olasılığına

karşı bir tedbirdi yaptıkları. Onlar da epeyce koğuştan yüklenmişler getirilmem için.

Önce şubeyi, operasyonun boyutunu konuşuyoruz hemen. Buraya gelenlerden biri itirafçılık düzeyinde çözülmüş. Onunla tüm ilişkilerimizi koparıyoruz.

Bu operasyon büyük bir talihsizlikti bizim için. Tam ektiklerimizin ürünlerini alacağımız bir süreçte, faaliyetimiz kesintiye uğrayacaktı bir süre...

1978'80 arası devrimci dalganın hızlı yükselişe geçtiği yıllardı. Biz bu canlı dönemin içinde devrimci olmuş, örgütümüzle de bu süreçte tanışmıştık. İşçi ve emekçilerin hükmü sokağa hakimdi. Tariş'ten Antbirlik'e, Paktaş, Bossa, Çukobirlik ve Sasa'dan CocaCola'ya, Tekel'den Aliağa'ya uzanan, işçilerin ekonomikpolitik grev ve direnişleri... İstanbulAdanaİzmir ve Ankara'ya, diğer il ve ilçelere dek yayılan antifaşist halk hareketi... Devletin giremediği fabrika ve işyerleri, semt ve bölgelerde yaratılmış kurtarılmış bölgeler... Devletin vurucu gücü ordu ve polis teşkilatları içerisinde bile sağsol ayrımının derinleşmesi...

Bütün bu görüntüler, devletin en temel kurumlarını sarsarak ilerleyen, işlemez hale getiren devrimin fırtınalı yıllarına aitti. Elli bin işçi ve emekçi ordusunun grevde olduğu 12 Eylül '80 sabahı, Amerikancı faşist ordusunun postal sesleriyle yankılandı her yer. Aslında şaşkın ve tedirgindiler. Ama uzun sürmedi bu. Kendisini bu günlere göre konumlandırmayan devrimci güçler, uzun bir sessizlik dönemine girdiler. Fırtına "bir anda" kendisini ölüm sessizliğine bıraktı. Askeri faşist cuntanın temel amacı, komünist-devrimci örgüt ve partileri ezerek teslim almak, kitleleri yıldırarak susturmak ve daha ağır kölelik zincirlerine vurmaktı.

12 Eylül rejiminin ilk baştaki tedirginliği kalkmıştı üzerinden. Henüz işçi sınıfı ve emekçilerin grev ve direnişleri sürerken, panik halde dövüşsüz bir kaçış başladı. Bir avuç tutarlı devrimci ve antifaşist savaşçı dışında, büyük çoğunluk sakin limanlara demir

atarak, devrimin kendiliğinden yükselişe geçmesini beklemeye başladılar. Cezaevlerine girenler ise, çoğunlukla kafaca ve ruhça azgın gericilik yıllarına hazırlıklı değildiler. İlk yılarda onurluca başkaldıranların büyük bir bölümü ise, karanlık koyulaştıkça yorgun düşmeye ve teslimiyet kulvarına girmeye başladı. Zaten büyük bir çoğunluk, polis işkencehanelerinden iyi bir sınav vermeden çıkmıştı.

Biz ise, 1979'da kurulduğumuzda legalizme duyduğumuz nefretle sağlam bir yeraltı örgütü olarak doğduk. Her koşulda mücadeleyi sürdürme kararlılığı ve disiplinine uygun konumlandık. Faaliyetlerimizin esas yönü, sınıf içinde örgütlenmekti. Bu nedenle 12 Eylül'ü, pek çoğu işçi sınıfının en ileri bölüklerinin içinden çıkan sağlam kadrolarla karşılamıştık. '80 Nisan'ında toplanan Birinci Konferans kararlarımızın arasında, kendimizi zorlu kavga günlerine göre hazırlamak vardı. Faşist darbe tehlikesine işaret etmiş, eksikliklerimize karşı savaşımda güçlü bir istek duymuştuk.

Bizim için 12 Eylül yılları, eşi görülmemiş kahramanlıklar, inanılmaz enerji ve özveri, yüksek fedakarlıklarla örülü, mücadele yılları demekti. Bu beyaz terör yıllarında, ajitasyon ve propaganda faaliyetlerimiz hiç durmadı. Kapatılmayan Türkİş sendikası dışında hiçbir sendika ve kitle örgütü kalmadığı için, ağır faşist yasalar karşısında işçiler soluksuz kalmıştı. Sendikasız birçok işyeri ve fabrikada, Devrimci Sendikal Birlikler'den (DSB) oluşan gizli çekirdekler oluşturduk. İşyerlerinde çeşitli kılıflar altında toplantılar düzenliyor, o zamanın büyük eylemleri demek olan yemek boykotu, iş yavaşlatma, servislere binmeme gibi eylemler yaptırıyorduk. Bu eylemlerle kısmi bazı haklar bile koparabilmişti. Bazı küçük işletmelerde işçiler, temsilcilik düzeyinde kurumlaşmayı başarmıştı.

Daha önce faaliyet yürüttüğümüz fabrika, işyeri ve semtleri terk etmediğimiz gibi, yeni alanlara açılmak için büyük bir çaba

içerisindeydik. Adana'da, Paktaş, Çukobirlik, Bossa, Sümerbank; İstanbul'da Profilo, Coca Cola, Tekel, Haymak dışında, bazı küçük işletmelere dek uzanan bir propaganda faaliyeti yürütüyorduk. Büyük işletmelerde ise, işkolu düzeyinde Profilo DSB, Gıda-İş DSB, Tekstil DSB gibi özel yayınlarla, sınıfın öncü kesimlerine ulaşmaya çalışıyor ve bağlar geliştiriyorduk. İşçileri ateşleyen ve yüreklendiren bu faaliyetler, onları yenilgi yıllarının boğucu etkisinden sıyırıyor ve hareketlendiriyordu.

Bazıları ise, öylesine coşuyordu ki, kendini 12 Eylül öncesinin günlerinde sanarak, bireysel çıkışlar yapmaya yöneliyordu. Adana Paktaş işçileri için servislere yaptığımız dağıtımda, bir işçi, eline aldığı bildirimizi, geçerken karakola fırlatıyor. Servis aracının peşine düşen polisler, fabrikaya dek gelip işçileri sorguluyor, ama kimseden istediği yanıtı alamıyor. Bildiriyi kimin attığını gammazlamıyor işçiler.

Leninist "geri çekilme taktiği"ne geçiş yapmak zorunda kaldığımız günlerde bile, bir an olsun durmadık. Onlarca pankart, binlerce bildiri, duvar yazıları, yeraltı yayın organımız OrakÇekiç, kitlelerle buluşmaya devam etti. Yaprak bile kımıldamayan günlerde, çevre ilişkilerimizin evleri yüzümüze hiç kapanmadı. Bize karşı güvenlerini yitirmediler. Çünkü, onlara karşı hep çok saygılı, sevgi dolu yaklaştık. Bize yataklarını açan, yemeyip yediren, çayınısuyunu içtiğimiz insanları arkadan hançerlemedik, ihanet etmedik onlara...

İdamların sayısının arttığı 198283 yıllarında, idamlara karşı propaganda düzeyinde kampanya yürüttük. Ben bu kampanya sırasında yakalanmıştım. Cunta şeflerinin *"terörün kökünü kazıdık"* dediği ve zafer naraları attığı aynı günlerde "Sefaköy Direnişimiz" beyinlerinde patlayan bir volkan oldu. Ev baskınında, yoldaşlarımızın kurşunlarıyla, üç işkenceci orada serildiler yere. Aslan Tel ve Mehmet Ali Doğan yoldaşlar şehit olduğunda, ben henüz işkencehanedeydim. Çok yaygın ev baskınları yapıp, Sefa-

köyBahçelievler'deki tüm çevre güçlerimizi işkenceden geçirmişlerdi. Sefaköy Direnişimizin komutanı İsmail Cüneyt'i, kitleler teslim etmediler devlete. Onu, başına ödül koyarak aylarca aradılar. Aralık '83'te rezil bir çözülme sonucu yakaladıklarında da, hemen kurşuna dizdiler. Ama dilinde örgütümüzün adı vardı ve yüreklice haykırdı kurşun atanların suratına...

12 Eylül faşizminin teslim alma politikasının karşısında, alanlarda, polis işkencehanelerinde, cepheden nasıl direndiysek ve mücadeleden yüzgeri etmediysek, cezaevlerinde de teslimiyetin ve faşizmin önüne set ördük... Cezaevinde bir şey fark etmiştim. Bizim için açılan dava dosyalarının hemen hepsi, sadece 12 Eylül öncesi faaliyetlerimizi kapsamıyor, sonrasındaki eylemlerimizi de içeriyordu. Ya benim gibi iş üzerinde, ya bir randevu ve ev baskınında, polis takiplerinde...

'85 Merkezi Operasyonu'nu duyduğumda, bizim *"kaderimiz"* Arnavutluk'un *"kaderi"* ile nasıl da çakıştı diye düşündüm. Aslında uzun süredir böyleydi bu. Onlar, sosyalist ülke olarak tek başlarına emperyalist ve revizyonist bloka karşı küçücük üç milyonluk nüfusuyla meydan okuyorlardı. Biz de faşizme ve teslimiyete meydan okuyorduk... Küçücük ama çelikten müfrezemizle...

Bu arada İstanbul'daki ev baskınında silahı tutukluk yapan kadın yoldaşı, hemen evin bodrumuna indirip üzerine ateş açtıklarını öğrendik. Hastanede uzun bir yaşam kavgası verdikten sonra, Metris Cezaevi'ne götürüyorlar. Burada yanımızda aynı operasyonda yakalanan ve itirafçılık düzeyinde çözülen bayanı bir ara kapıda hain Adil Özbek ile görüştürdüler. Bu görüşme sonrasında itirafçılık dilekçesi yazdığını öğrendik. Adil Özbek haini, tıpkı Metris Cezaevi'nde olduğu gibi, burada da insanları itirafçılığa teşvik ediyordu. Sözünü ettiğim bayanla itirafçılık dilekçesini geri alması için konuştum. Vazgeçti ve daha sonra bizimle birlikte direnmek istediğini, en azından devrimcilerin yanında kalmak istediğini söyledi. Sonraki açlık grevimize de katıldı. Onu düşman

cephesinden koparıp almak, itirafçı olmasını önlemek için ilgilendik. İyi de ettik, çünkü tahliye olana dek uzun yıllar yanımızdan hiç ayrılmadı.

Bütün hazırlıklarımızı tamamlayıp, tam topluca yoldaşlarla tekrar hücreye gitmeyi düşünürken, hastane dönüşü bir yoldaşın eline tutuşturulan not yine durdurdu bizi. İstiklal Marşı törenine birkaç gün var. Not, yine koğuşlarda bulunan diğer siyasetlerden geliyor. *"Çok önemli bir gerekçemiz var, biraz bekleyin size yazacağız. Eğer gerekçemizin makul olduğuna karar verirseniz birlikte hareket ederiz"* diyorlardı. Haberleşme yollarını gösterip, sürekli yazacaklarını söylüyorlardı. En kısa zamanda bana ulaşmalarını, bir hafta bekleyeceğimi yazıyorum. Önce bir şifre geldi. Bir süre sonra da not. Gerekçeleri, bence yapılması mümkün olmayan bir özgürlük eylemine dayanıyordu. Söylediklerine göre, dışarıdan silahlı güçler gelecek, baskın yapıp bizi götüreceklerdi. Hem de plana göre, koca cezaevi avlusunu geçecekler, idare binasına girip, personeli rehin alacaklar, hücreleri açtırıp kaçıracaklar... Bu koşullarda ve bu örgütlülük düzeyinde olacak bir şey değildi. Olabilecek bir özgürlük eylemini, hem de bu vahşetin içinden çıkıp faşizme bir tokat atmayı kim istemez? Ama bu haliyle olabilecek bir şey değildi. İkna etmeye çalışıyorum, ama öyle inanmışlar ki bekleyeceklerini söylüyorlar. Artık yapabileceğim bir şey yok. Son bir tarih koyuyorum. Aksi halde beklemeyeceğimizi söylüyorum.

Bu sefer yüzden fazlaydı sayımız. Açlık grevimiz başladığında yine dökülmeler oldu. Ama geriye kalanlar, açlık grevi sonrasında koğuşa dönmeyip ilk kez fiili direnişe geçtiler.

Bu büyük bir başarıydı. Artık koşullar olgunlaşmış, baharda çiçeğe durmuştu direniş ağacımız...

Koğuşta iki ay kalmıştık. Bir hafta, on beş gün derken bizi tam iki ay oyalamışlardı. Sonradan öğrendik, özgürlük eylemi konusunda ciddi bir çalışma da yokmuş zaten.

Bu süreyi oldukça verimli geçirmiştik. O günün koşularında aslında direnişi terk eden yoldaşlarla ilişkilerimizi sınırlar, hatta komüne almazdık. Ama koğuşta kaldığım sürece yoldaşlarla uzun uzun konuşma fırsatım oldu. Yeniden direnişe geçecekleri konusunda kendilerine bir şans daha tanıyorlardı. Tartışmaların sonucuna göre ne zaman direnişe geçersek, o zaman hazır olduklarını dile getiriyorlardı. Komün dışı bırakmadım onları. Tersine ilişkilerimizi yeniden güçlendirmenin çabası içinde olduk karşılıklı. Yeni gelen yoldaşlarla birlikte sayımız sekiz olmuştu kadın koğuşunda. TİKKO ve THKPC/ACİL davalarından iki de arkadaş vardı. Bir ara eskiden bizim yoldaşımız olan, sonradan mücadelenin dışına çıkmış bir arkadaş da geldi. Onun kısa bir süresi vardı, yatıp çıkacaktı. İki de çok güzel çocukları vardı yanında. Diğer tutukluların hepsi adlı davalardan yargılanıyorlardı. Çeşit çeşit hırsızlar, kadın satıcıları, kendini satanlar, uyuşturucu satan ya da kullananlar, zina, cinayet vb. vb. gibi nedenlerle gelmiş onlarca kadın.

Koğuşta yaşamak da farklı bir mücadele alanıydı doğrusu. Faşizm, sözde koğuşların rahatlığından bahsederdi. Oysa son derece kötü yemekler çıkardı. Zaten hücrelere de aynı yemek geliyordu. Kantinden öyle her istediğini alamazdın. Fahiş fiyatlarla satarlardı her şeyi. Satılan eşyaların çeşidi de sınırlıydı. Koğuşun düzene girmesini, adlilerin bütün temel ihtiyaçlarını biz sağlardık. Kantin listeleri, dilekçeleri, mektuplarını biz yazardık, çünkü okuma yazma bilen hemen hiç kimse olmazdı. Ya da nadiren çıkardı böyleleri. Yemek dağıtımının adilce yapılabilmesi çünkü aksi halde birbirlerine girerlerdi, banyo vb. sırasında kargaşa çıkmasını önlemek, sıraya sokmak... Faşizm, ihbarcılık, birbirlerini gammazlama, birbirleri üzerinde üstünlük kurmaya çalışma gibi insani özelliklerini yitirmeleri için çok uğraşırdı, ama bizim varlığımız pek çok şeyde yardımcı olmamız, koğuşta inisiyatifin elimizde olması bir yerde engel teşkil ederdi. Aralarındaki bütün sorunları bi-

zimle çözmelerini sağlardık. Özellikle ihbarcılığa çok kızdığımızı bilir, korkarlardı bizden.

Kitap okumak, TV bültenlerini izlemek, gazete okuyabilmek... Bizim için en önemli şey bunlardı. Sadece cezaevi kütüphanesinden değil, Cumhuriyet Kitap Kulübü'nden de kitap getirtebiliyorduk. Bunu daha önceki açlık grevi içinde kazanmışlar; bir tek bu kanalla dışarıdaki kitaplara ulaşabilirdik. Tabi adlilerin gürültüsünden uzak durmak mümkün olmazdı. TV haberlerini dinlemek bile mucizeydi. Her an, her saat ellerine geçirdikleri bir tepsiyi çalıp oynadıkları için susturmak çok zordu. Bunu bir pazarlık sonucu halledebilmiştik. Eğer haberlerde susmazlarsa, biz de Türk filmlerinde türkü söyleyeceğiz. Böylece onlar haberlerde, biz de Türk filmlerinde sessiz kalmaya söz vererek, bir konsensüs sağlamış oluyorduk. Kitap, gazete vb. okuma işlerini, onların uyuduğu sabah saatlerinde ve gece vakti yapabilirdik ancak. Ya da eğer gürültülerinden okuyabilirsen ne ala...

Kadın koğuşu oldukça büyüktü. Havalandırmadan koğuş kapısına dörtbeş basamak merdiven sonrasında girilirdi. Hemen yan taraf yatakhaneydi. Girişinde kadın gardiyanların kaldığı küçük bir oda vardı. Bu odanın koğuşa açılan ve demir parmaklıklı büyükçe bir penceresi olurdu. Buradan içeriyi her an kontrol ederdi gardiyanlar. Gece yatakhanenin kapısı kapanır, gardiyan içeri giremezdi.

Koğuşun yatakhanesinin hemen karşısında, zemine inilen bir merdiven daha vardı. Merdivenin altına gelen bölüm mutfaktı ve hiçbir penceresi yoktu. Elektrikler kesildiğinde kimse buraya inemezdi. Zaten bir an evvel bulaşıklar yıkanır ve çıkılırdı buradan. Demir kapısı mutfağa açılan, aynı büyüklükte eski bir hücre bulunuyordu. Çok eskiden adli kadın mahkumları, en küçük bir bahaneyle göz korkutmak için, bu hücreye atarlarmış.

Zemin kat, yatakhanenin altına gelen bölüm, güya büyükçe yemekhaneydi. Taştan bir masa ve oturaklar vardı, ama kimse

burayı yemek yemek için kullanmaz, ranzasına taşırdı. Banyo ve tuvalet de buradaydı. Zemin katın ürkütücü ve korkutucu görünümü olurdu.

Kadın koğuşu, en fazla elli kişi alabilirdi. Ama 12 Eylül'ün ilk aylarında yarıdan fazlası siyasi olan yüz elliye yakın kadın, tıkış tıkış yaşardık burada. O günlerde yemekhaneyi de kullanırdık. Ama hücrenin yeri, dünyamızda özel bir yere sahip oldu. Adlilerin gürültüsü ve kalabalığın boğuculuğundan kaçıp "eğitim odası" olarak kullanıma açmıştık burayı. Adliler korkudan hiç giremezlerdi buraya. Buranın bir de kör penceresi vardı ki, bizim zulamızdı. En değerli eşyalarımız, yazılı materyal ve yayınlarımızı buraya saklardık

Güney illeri yılan yatağıdır. Yılanın, kavurucu sıcakta çıkmayacağı delik yoktur. Cezaevinin kendisi gibi tuvaleti de izbe ve karanlıktır. Burada yılan bir yarık bulmuş kendisine. Aşağıdan çığlık çığlığa sesler geldiğinde, koşa koşa aşağı iniyoruz. Bir de ne görelim?!... Yılan... Baş aşağı tuvalet taşına doğru parlak bir sopa gibi uzanmış ve kafasını dikmiş öylece duruyor. Bir kadın tutuklu, tuvalete girdiğinde onu bu vaziyette karşılamış. Yılan haberi üzerine, elinde sopa ve küreklerle erkek gardiyanlar girdi içeri. Vurdular... Vurdular... Yılan yaralı halde süzüldü gitti yarıktan.

Halk arasında, yaralı yılanın tekrar gelip intikam aldığı söylenir. Bir de süt kokusuna gelirmiş. O günden sonra bütün delikler betonlandığı halde, yılan korkusu hiç geçmedi. Alt tuvaletler korkudan kullanılmaz, süt neredeyse satın alınmaz oldu. Ama bu işin ucu bize dokundu. Kör penceremizi de öyle betonlamışlardı ki, zulamızdaki her şey adeta tarihe gömüldü...

* * *

Açlık grevimiz 22 gün sürdü. Yine askeri yaptırımları kaldıramadık. Fiili direnmeye devam edeceğiz. Biliyorduk ki, uzun erimli bir savaş içindeyiz. Bunlar, düşmana son darbeyi indirmek için yürüdüğümüz yolun kilometre taşları... Bu taşları geçe geçe yü-

rüyeceğiz. Engelleri aşa aşa ilerlemeli, haklarımızı santim santim kazanmalıydık. Engeller, bizim için irademizi güçlendiren ve ateşleyen bir araçtan başka bir şey değildi. Sınanıyorduk... Ateşle sınanıyorduk... Faşizm, mutlaka yenilecekti, çünkü biz haklıydık. Bir savaşta en önemli faktörlerin başında, haklı olduğuna inanmak gelir... Onların görünürde en güçlü olduğu zamanlarda bile, gelecek zafer günlerine duyduğumuz sarsılmaz inanç... Savaşma azmimizi kamçılayan ve sabırla yürüten ana düşünce buydu.

Geleceğe duyulan inanç... Bu öyle soyut bir fikir değildir. Gelecek, benden sonra gelecek kuşak değildi... Bendim, benim kuşağımdı aynı zamanda. Gelecek, bugün ne yaptığında saklıdır. Bugünü kazanamayan geleceği kazanabilir mi? Bugünü kazanmalıydık. Mutlaka kazanmalıydık.

Direnişimiz böyle büyüdükçe, hücrelere sığmıyoruz artık. Kapıaltı hücreleri... Orta Kapalı hücreleri... Her yer ağzına kadar dolu. Derken buldukları her deliği hücre yapmaya başladılar. Direnenlerin sayısı artınca, kadınları koyacak hücre bulamadılar. Yıllardır kullanılmayan kadın koğuşunun mutfağındaki hücre de kullanıma açıldı. "Eğitim odamız" artık hücreydi. Tuvaleti olmadığı halde kadınları topluca buraya attılar. Bunu protesto için belli saatlerde kapıları dövmeye başladık. Ardından üç günlük açlık grevi... Sadece tuvalet değil, yatak, gazete, kitap istiyorduk...

Bizi tuvaleti olan, ama son derece nemli bir yere taşıdılar. Burası hamamın yan tarafında eskiden berberhane olarak kullanılan rutubetli, pis bir yerdi. Bu kadar kötü bir yer olmasına rağmen, aldığımız kimi küçük haklar hayatımıza renk katmıştı. Hem bir aradaydık, hem de günlük gazete okuyabiliyorduk. Yatağımız da vardı, ama varyok arası bir şeydi. Sünger yatakların altı su içinde kalıyordu. Aslında yatak, yatak olmaktan çıkıyordu. Duvara astığımız elyüz havlusu, daha kullanılmadan su içinde kalıyordu. Bir mendil yıkasak bile kurumazdı.

Ömrü çok kısa süren "Hürgün" gazetesi ile burada tanışmıştık. Yanlış hatırlamıyorsam Haluk Gerger çıkarıyordu. Gazetelerde ilanını görünce, abone olmuştuk ona. '85'86 yılları, faşizmin demokrasi yutturmacasını en yoğun işlediği yıllardı. Bu gazete, kitlelerin en duyarlı olduğu demokrasi, cezaevleri, işkenceler vb. konuları işlediğinden, devrimci kamuoyu susamışçasına okuyordu. Faşist cuntanın, Turgut Sunalp gibi beyinsiz işkencecileri parlattığı bir dönemde, "Hürgün" onu hedefe çakmıştı. Ünlü *"coplu tecavüze ne gerek var, taş gibi oğlanlarımız var"* sözü, bu azgın işkenceciye aitti ve büyük bir tepki toplamıştı. İşkencehanelerde tecavüz etme çok olağan bir uygulama olarak devam ediyor, pervasızca savunuluyordu da böyle. Turgut Sunalp gibileri, herkesle alay edercesine rahatlıkla bu sözleri sarf edebiliyordu. "Hürgün" onu teşhir eden yazılar yazdığı için kapatıldı. (Yine yanlış hatırlamıyorsam yayın hayatı biriki hafta gibi çok kısa bir zaman sürmüştü) Biz yer yataklarına sıkışık, dipdibe yatarken, güncel gelişmelerle ilgili sohbet ederdik, aynı gazetede bazı dizi yazılar çıkmıştı. 12 Eylül yenilgisi, yazın dünyasında öylesine belirgindi ki...

Ortalığı kaplayan teoriler, o güne dek kazandığımız en güzel değerlerimize saldırıyordu. Sevgi, arkadaşlık, dostluk, vefa... Yaygın bir değersizleşme, en çok da bu konularda fışkırıyordu. Tasfiyecilik, özünde yeraltı örgütünün lağvedilmesinde yaşanmıştı, ama yaşam biçimi olarak da ihanet, inkarcılık, döneklik, laçkalık, hiçleşme biçiminde yansıyordu. Çünkü faşizm, ideolojik olarak liberal bireyciliği her kesime öyle bir yaymıştı ki, gemisini kurtaran kaptan oluyordu. Ülkemizin dört bir yanında umutsuzluk hakimdi. Özellikle aydınlar... Ama hemen herkes direnenlerden, değerleri korumaya ve yaşatmaya çalışanlardan uzak duruyorlardı. Umarsızlık vardı. Devrimcilere, devrimci yaşam tarzına küfürler kaplamıştı ortalığı... Birey keşfediliyordu! Bunun için faşizmin çabası ise, taktire değerdi doğrusu!...

Direnenlerin yazma koşulu yoktu, engelleniyordu. Yazmak ne

kelime, kalem, kitap, gazete yasaklanıyordu. Onların boşluğunda kaçkınlar ortalığı kaplamıştı. Bir hüzün edebiyatı, umutsuzluk kol geziyordu her yerde... Romanlarda devrimcilere, devrime saldırılar had safhada işleniyordu. Bazı sözde aydınlar ve dönekler, basında ahlaki yozlaşmayı körüklüyorlardı.

Sözünü ettiğim dizi yazıda, kocası cezaevinde yatan bir kadının dilinden, bir insanın iki kişiye birden aşık olabileceğini yayıyordu. Biz bu tür teorilere tiksintiyle yaklaşıyorduk. Kendi aramızda derin bir sohbete daldık, bu yazı dizisi üzerine. Hatırlamaya çalıştığımız bir şiirin, hatırladığımız bölümleri kadarıyla bile, sevmek, ihanete uzak durmaktı bizim için... Bu şiir, Rosenbergler için yazılmıştı. Şairini bile hatırlamıyorduk. Galiba şöyle dizeleri vardı:

"...
Sevmek
Mavi yıldızlara salıncak kurmaktır
Ama elektrikli sandalyeye de
Salıncağa oturur gibi el ele oturabilmektir...
Onurlu olmak
İnançta ve sevgide
İhanete uzak durmaktır sevmek...
Binlerce sevda vardır anımsanacak
Ama ben onları anımsarım..."

Daha önce söylemiş miydim? İdare binasındaki hücrelerden kadın koğuşuna geçmek için, cezaevi avlusundan giriş yapılıyordu. 15 gün dolduktan sonra, bu pis ve rutubetli hücreden çıkarıldık koğuşa götürülüyoruz. Avluya çıkar çıkmaz derin bir nefes aldık hepimiz. Hava henüz kararmıştı. Çok güzel bir aydınlık vardı gökyüzünde. Hafif hafif esen rüzgar yüzümüze çarpıp yaladı şöyle. O kötü yerden çıktıktan sonra bunun verdiği haz nasıl anlatılır bilmem...

Gökyüzü yıldızlardan geçilmiyordu. Ay, hilal şeklinde bütün

parlaklığıyla gülümsüyordu bize. İnsan, izbe ve karanlık bir yerden çıktıktan sonra, böyle ayrıntılara fazlasıyla dikkat ediyor. Başka bir zaman belki bu kadar duyumsayamazsın bu güzelliği. Bugün bile bilincimde bu güzelliğin ayrıntıları hala tazeliğini koruyor. Hepimiz birbirimizi dürtükleyip çarpılmış gibi gökyüzüne bakıyoruz. Önümüzdeki çavuş, merdivenlerden inerken bir yandan bize kulak kabartıyor. Aksilik bu ya, avluda askerler dizili halde bando eşliğinde İstiklal Marşı'nı söylemeye başladılar. Çavuş bir anda, hazır ola geçmekle geçmemek arasında bocalama geçirdi. Biz yürüyoruz... Şaşalıyor. Ne yapsa acaba? Hazır ola geçmezdik. Zaten bunun için hücreden geliyorduk. Bunu teklif etmeye cesaret bile edemedi. Bizi bırakıp orada çakılı kalsa bir türlü, bize yetişmeye çalışsa bir türlü... Baktık, o da bizimle yürüyor... Çavuşun 'görev aşkı' böyle bir "suç" işlemesine yol açmıştı. Birbirimizi dürtükleyip gözlerimizle gülümserken, o kös kös kapıya kadar bize eşlik etti.

* * *

Mersin Cezaevi'nden 5060 kişilik bir sevk grubu geldi ansızın. Askeri yaptırımlara direnenlerdi bunlar. Hemen direnişe geçtiler. Hücreler dolup taşıyor, yetmiyordu. Direnişçi sayısının hızla artmış olması, artık mayanın iyice tutması anlamına da geliyordu. Artık şeytanın bacağı kırılmıştı... Mersin'den gelenlerin elebaşısı olarak gördüğü dört kişiyi, daha önce beni koydukları hamam yanı hücrelere yerleştirmişlerdi. Bu korkunç yerde ikiüç ay kaldılar onlar...

Hücrede aldığımız haklar gasp edilirdi. Bu haklarımızın hiçbir istikrarı olmadı. Defalarca aynı haklar için, ek açlık grevleri, protesto eylemleri yapmak zorunda kalıyorduk. Savaşı sıkça yeniden şiddetlendiriyorlardı. Katıksız hücre hapsi bunlardan biriydi örneğin. Hücrede ve sadece günde bir ekmek...

Kadın koğuşunun altındaki hücreye tuvalet taşı inşa ettiler. Yılan çıkan koğuşun tuvaletini de hücre yapmışlardı. Bu işkenceci

faşist yüzbaşının "dahice" buluşuydu. Hücre sıkıntısını böyle gideriyordu. Bu aynı zamanda, koğuşun bütün yaşamını da derinden etkiliyordu. Nerede bulaşık yıkanacak? Tuvalet ihtiyaçları ne olacak? Yatakhanede tek tuvalet vardı ve koku yaptığı için gündüz kullanılmazdı. Yatakhane kapısı kilitlendikten sonra, gece kullanılırdı sadece. Artık bulaşıklarını banyoda yıkayacaklar, bu tek tuvaleti de kullanıma açacaklardı. Özellikle banyoda bulaşık yıkamaya zorlamak, her tür hastalığa kapı aralamak demekti. Tastabak yerlerde sürünüyordu doğal olarak. Bunun bir nedeni de, bana ve bir yoldaşa gelen altı aylık hücre hapsi cezasıydı. İkimizi aynı yere koyup, tuvaleti kullanım dışı bırakmayabilirlerdi, ama altı ayı tek başımıza hücrede geçirmeliydik!

Altı aylık hücre hapsini, ilk kez bizim için kullanıyorlardı. İki kez üst üste altı aylık hücre hapsi verdiler hem de. Bunu daha sonraki süreçte Adana Kapalı Cezaevi'ni boşaltmak için yaptıkları sürgünlerle, ünlü Sinop Cezaevi'ne gönderdikleri Garbis Altınoğlu için de kullandılar. (Garbis, Mersin Cezaevi'nden sevk gelen ve o insan eriten hamam yanı hücrelerde kalan dört kişiden biriydi. TKP/ML Hareketi davasından yargılanmış, müebbet hapis cezası verilmişti.)

Altı aylık hücre hapsi nedeniyle, kadın koğuşunun mutfağına atıldığımda, bazı hakları alabilmek için epeyce uğraşmak zorunda kalmıştım. Sonunda aldım da. Yatak, kapkacak vb. mutfak eşyaları, kantin ihtiyaçlarım dahil, mektup yazma, kitap, gazete alma haklarım... Bunları kullanabiliyordum artık. Ama aile görüşü, havalandırma yoktu. Görüş günü ailemin getirdiği giysi, battaniye gibi şeyleri de alabiliyordum. Hatta yatağımın altına yerden on santim yükseklikte tahta bir korunak bile alabildim. Artık yatağım direkt betonla temas halinde değildi. Üstüme örteceğim battaniyelerim vardı, ama her şeyden önemlisi kitap okuyabiliyordum. Cumhuriyet Kitap Kulübü kitaplarını posta ile ödemeli olarak getirtebiliyordum. Erbil Tuşalp, Aziz Nesin gibi yazarların

kitaplarını okuyabilmek bile ne mucizeydi...

Burası genişçe bir yerdi. Dokuz adım. Bir ileri, bir geri voltalaya biliyordum. Bir köşede yatağım vardı. Bir köşede mutfak eşyalarım, giysilerimi koyduğum valiz... Yemeğimi de hemen yatağımın yanında yerdim. Sabah, öğle ve akşam her gün bir saat banyoda bulaşık yıkanması için koğuşa açılırdı kapı. Sadece seslerini, gürültülerini duyardım. Bütün gün açık olan havalandırmadan sesler gelirdi. Koğuşun canlılığı dünyama girerdi. Mektup yazabildiğim için, ailem, yoldaşlarım ve arkadaşlarımla bağım vardı. Ve cezaevi yaşamımda en fazla mektup yazdığım yer oldu "hücrem." İstanbul cezaevlerindeki yoldaşlar, bu altı aylık hücre hapsine çok bozuluyorlardı. Oralarda mücadele öyle yüksekti ki, asla bu kadar uzun süreli hücre cezaları verilmezdi.

Bu canlı bağlar kuşkusuz yaşamımı değiştirmişti. Hava alamamak, görüşe çıkamamak gibi en temel ihtiyaçlardan uzak olmak bile, o kadar büyümemişti kafamda. Her köşeden mektuplar yağıyordu "hücrem"e. Komşularımızın, eşdost ve akrabalarımızın selamlarını alıyordum. Bana üşümeyeyim diye yün çorap ören komşularımız vardı.

Ama hücre koşullarımızı düzeltmiş olmakla yetinmeyecektik biz. Bu insanlık dışı yaptırımların kaldırılması ve hücrelerin tarihe gömülmesi için savaşımımız sürecekti...

Her sabah sporla başlıyordum güne. Bir de saatlerce voltalı yürüyüş. Kalabalıkların içine en çok voltadayken girersin. Saatler boyu düşüncelerin her yeri dolaştırır sana. İşkencehaneler ve hücreler bana oldukça yüklü dersler sundu diyebilirim. Acı ama gerçek... İnsan işlerin yoğunluğu ve telaşı içerisinde, meğer ne çok ayrıntıyı kaçırıyormuş... Diyordum ki, eğer cezaevinde şehit olmaz da dışarıya çıkabilirsem, olaylara üstten ve bütünden bakabilmek için, kendime durup bir düşünme fırsatı yaratacağım. Planlıprogramlı bir düzen ve sistem içinde çalışmak, işleri büyük oranda hızlandıracaktır. Eminim ki, o durumda daha az hata ya-

pacağım...

Böyle bir başına yürürken, insan beyni en küçük ayrıntılara bile takılıp, geçmişe götürebiliyor. O güne dek yaşadıklarını en ince ayrıntısına dek inceleyebiliyorsun. Acıtatlı ne varsa, bir film şeridi gibi geçiyor gözlerinin önünden. Kitap sayfaları içinde de yüzebiliyorsun. Seyrettiğin filmlere tekrar tekrar gidebiliyorsun... Keşke şöyle yapmasaymışım, keşke şu yoldaşı kırmasaymışım, keşke annemi öyle üzmeseymişim... Bu güzel keşkeler insanı olgunlaştıran keşkeler... Yaşamımdaki eksiklik ve yanlışları buldurmuyor sadece. Kimi düşüncesizce yaptığım davranışlar, kimi kafaca ve ruhça uzaklaşamadığım toyluklar, acemilikler oluyor bunlar, ya da ne bileyim, seni çok etkilemiş olaylar... Fark etmediğin, burada yoğunlaşınca bulup çıkardığın ayrıntılar... Örneğin anneannemin ölümü. O güne dek hiç düşünmediğim bir sahne... O hep öldüğü zaman, annem onun başucunda olamayacak diye korkardı. Korktuğu başına gelmişti. Öldüğünde, annem çok uzaklarda, yurtdışındaydı. On altı yaşlarındaydım. Çenesini bağlamışlar, öylesine uzanmıştı yanına gittiğimde. Üzerine kapanıp ağladığımda, *"annemin olmayışına ölmeden önce ne çok üzülmüştür"* diye düşünmüştüm. Bende bu anın izleri kalmıştı. *"Annem öldüğünde onun yanında olamazsam"* diye çok düşündüğüm olurdu çünkü. Ya da evden ayrıldığım yıllar, annemin beni her gördüğünde eve gelmem için ikna etmeye çalışması... Böyle bir ikna konuşmasının arkasından kızgınlığımdan dolayı beni öpmesine izin vermemiştim. O an dikiliverdi karşıma örneğin. Ne büyük bir kabalık yapmışım. Onun üzüntüsünün derinliğini görmeyen, sadece istemediğim bir şeye beni ikna etmesine takılıp kalışım...

Yaşamımdaki böyle kareler meğer ne çokmuş... Metin Aydın yoldaşın şehit olduğu sabah örneğin... Bilmiyordum eyleme hazırlandığını. Sabah kahvaltıyı birlikte yapmak istemişti. Geç yatmıştım ve sabahın altısında kahvaltı yapmak istemiyordum.

"Uyumak istiyorum yoldaş" deyip kalkmadım. Akşam ölüm haberi geldi. Şimdi o sabah, bütün ayrıntılarıyla dikiliyor karşıma. Çok acı duyuyorum. Sanki ölmek üzere olan bir insanın son isteğini yerine getirmemişim gibi... Öyle günlerdi ki, her an ölümle burun buruna... Mehmet Ali Doğan yoldaş... Ben yakalandıktan bir ay sonra şehit düşen yoldaş... Onunla geçirdiğim her an, ne kadar canlı... Aklımda en çok kitlelerle kurduğu sıcak bağlar ve hareketlerindeki hızlılık yer etmiş. Bir de sabrı... Emekçi özelliklerinin kazandırdığı sabırla elini attığı her işi mutlaka başarırdı. Çok yönlüydü. Çok becerikliydi. İyi bir sürücüydü örneğin. Araba sürmeyi birkaç yoldaşa birden öğretmeye çalışırken, hiç kızmadan nasıl saatlerce uğraştığı anları görüyorum. Bir çukura girişimiz... Uzun uğraşlar sonucu arabayı çıkarması. *"Tamirci çağıralım"* diyoruz, bizi dinlemiyor. Uğraştı ve çıkardı. Asker arkadaşlarından bile bağış toplarkenki sabrı. Ne eder eder, en küçük bir katkı da olsa, onu devrime sunması için etrafındakileri harekete geçirir. Saatlerce bu yenilgi yıllarının nasıl aydınlığa çıkacağını anlatır çevresine... İnanırdı, yürekten inanırdı buna...

Kim bilir kaçıncı adımımda, voltamda Fatih yoldaş var yine... Dosyamızın Adana ile birleştirildiği gün. Adil Özbek hainini de Adana'ya gönderiyorlar. Asker kapıyı açtı ve bir anda önden çıkan Adil köpeği, Fatih yoldaşla göz göze geldi. Fatih yoldaşın gözlerinden nasıl bir öfke saçılıyor. Aynı anda arkada beni fark etti. Saniyelerde değişen bakışları öylesine canlı ki hala... Öfkeli bakışları bir anda parlamaya başlamıştı. Adil haininin ise, pancar gibi kırmızılaşmış suratı ve korkudan tir tir titreyen hali. Fatih yoldaşın saniyelerdeki bakışı bile yetmişti bacaklarının titremesine. Soğuk soğuk terler döküyor. Bu tabloda, yine bir anda kollarıma yapışan ve beni uçururcasına uzaklaştıran asker ellerini hatırlıyorum. Bir yandan kollarımı kurtarmaya çalışıyor, bir yandan arkamı dönüp avazım çıktığı kadar bağırıyorum: *"Beni Adana'ya götürecekler"*... Uzaklaştıkça *"tamam"* diye seslenmesini, yoldaş

sevgisiyle bakan gözlerinin ışıltısını hatırlıyorum.

Ne müthiş bir tesadüftü böyle. İki cezaevinin birbirinden habersiz askerleri, mahkeme kapısında böyle buluşturmuştu bizi. Fatih yoldaş Sağmalcılar'dan şortla gelmişti. Tek tip elbiseye karşı direnişin şiddetlendiği günler. Ben de Metris'ten dayakla getirilmiştim. Böyle tesadüfi anlar, ne kadar nadir olurdu o günlerde. Ve ben ne kadar şanslıydım böyle... Bir süre sonra Ölüm Orucu eylemine başlayacağımızı, bunun Fatih yoldaşı son görüşüm olacağını bilemezdim...

Bolşevik Fatihler 2000'li yılların ışığı
graniti olacaklar...

Yeraltı örgütii ve profesyonel devrimcilik... Devrim ve sosyalizm mücadelesinin önderi olmak, önderler yetiştirmek... Sınırsız bir enerji... Yarın devrim olacakmış gibi coşkulu ve ateşli bir faaliyetin örgütleyicisi... Yoklukları dize getiren bir yaratıcılık...

Yaşamımızı, tüm doğallığında ince ince örerek, ne zevkli ne yaşanılası bir hayat armağan ettin bize Fatih yoldaş. Biliriz ya, şehitler ölmez! Nasıl oluyor bilmiyorum ama, bu gerçek en fazla sende cisimleşiyor. Sadece son mektubunu okuduğum zaman, bedenen aramızda olmadığını anlıyorum ve her okuduğumda kendimi, '84 yılının 17 Haziran'ında buluyorum. Tıpkı o günkü gibi, yine sessizce yaşlar süzülüyor, yine öfkem doruğa çıkıyor. Sanırım, hep aramızda yaşıyor olman, seninle konuşur haldeyken, mektubun acı gerçeği beynime vuruyor, yüreğimi sıkıştırıyor, tarifsiz bir özlem duyuyorum o anda.

Başka zamanlarda da hep karşımdasın ve engin tecrübelerinle konuşuyor oluyorsun benimle. Önemli karar alma anlarında, düşmanla direkt yüz yüze gelişlerde, önemli bir işi çözmem gerektiğinde, fenerinle önümde yürüyorsun. Karmaşık bir işi çözmek için düşünmeye başladığımda seni çağırıyorum. Ya da rüyalarımda sevinçlerimi paylaşıyorum seninle. Bu ne güzel yoldaşlık, ne olağa-

nüstülük... Üstün özelliklerini örgütümüzün yaşamına mal etmeyi, ancak senin gibi komünist bir önder başarabilir.

Söylediğin her sözün, her davranışın, yaşamımızda nasıl sarsıntılar yarattığını biliyor, görüyor ve hissediyordun, bense bunu yıllar sonra fark ettim. Anladım ki, sen oya işler gibi işliyor, göz nurunu dökiiyordun kadrolarına... Sınıf kavgasına adadığın sade, proleter yaşamınla, bu ateşle kor olmuş yüreğinle, bizi geleceğe taşıyor, ateşliyordun...

Bütün çocukluklarına, düzlüklerine, nasılda sabırla yaklaşırdın. Profesyonel devrimcilikle ilgili ne demiştin bana? Işıltılı gözlerini, yeraltı kurallarıyla henüz yeni şekillenen bilincimi nasıl sarıp sarmaladığını, şu anda karşımda konuşuyormuşsun gibi hatırlıyorum. Devrimci olmadan önce girdiğim postane sınavlarının sonucunu annemden öğrendiğimde, senin tatlı tatlı gülümsemene yol açan bir soru sormuştum: "Profesyonel devrimci bir işe girip çalışmaz ki, 24 saatini devrime adar, değil mi yoldaş? Anneme 'ben çalışmam' dedim." "Olur mu" der gibilerinden baktın bana. "Kalinin, 12 saat Zavot'da çalışırken, profesyonel devrimci değil miydi?" dedin, "24 saatinin devrime ayrılması, yürekte ve beyindedir. Profesyonel devrimcinin 24 saatinin içinde bir işe girip çalışmak da vardır. Aslında şimdi senin postanede çalışmanın, örgütümüze çok yararı olurdu. Postaneler kilit alanlardır. Bu alanda mutlaka örgütlenmek gerekir. Şu an sana verdiğimiz alan, bir işe girip çalışmana engel. Onun için 'gir çalış' demeyeceğim. Ama profesyonel devrimcilerin bir işe girip çalışabileceğini bilmelisin".

Yaptığımız iyi şeyler olduğunda da şımarırız diye öyle sessizce geçiştiren, sadece hatalarımızı gördüğünde eleştiren önderlerden değildin, tersine kitlelerle canlı bağlar kurmamızı sağlayacak bir akış sağlar, teşvik ederdin. Çok çalışmamızı, işimize ruhumuzu katmamızı ve yaratıcılığımızı göstermemizi isterdin bizden. Özellikle fabrikalara dönük işçi sınıfının örgütlenmesi için yaptığımız işlere, özel bir itina gösterilmesini beklerdin. Senin yapmamı iste-

diğin duvar gazetelerini hazırlarken, masaya eğilip nasıl incelediğini hatırlıyorum. Bunu işçi yoldaşlar fabrikalarına asıyorlardı, semtteki yoldaşlar da işçi servisi duraklarına... OrakÇekiç'te yer alan sınıfa dönük makalelerimizin özetini, kocaman gazete kağıtlarına ince ince yazıyor, amblemimizi özenle çiziyordum. Bir günde onlarca çıkarıyordum bunlardan.

"Çok iyi yapıyorsun yoldaş, işçiler zevkle okuyacaklar" diyordun. Gerçekten de işçiler arasında bunun çok güçlü yankısı olmuştu. Çay ve tuvalet molalarında asılan bu duvar gazetelerinin önünde öbekleşiyor, okuduklarını dilden dile yayıyorlarmış. Bana bunu heyecanla aktarıyor, işe zevkle sarılmamı sağlıyordun. Ya da faşistlerden semtleri temizlemek için çatışmaya, nöbet tutmaya giderken, belimize silahı nasıl taktığımızı seyreder, sevgiyle bakardın. Mutlaka ateşleyici birkaç söz etmeyi ihmal etmeden...

Karşılaştığın her olayı, devrim ve sosyalizm odağından irdelediğine tanık oluyordum senin. Başka siyasetlerden olsa da, devrimci bir duruş içinde olanları sevmeyi ve saygı duymayı, böyle anlardan birinde, yine senden öğrenmiştim. Randevuya geç kalan yoldaşı beklerken, semtin gençleri etrafımızda dolaşmaya başladığında söylediğin sözleri unutmuyorum hiç. Hani MHP faşizmine karşı gençler nöbet tutarlardı ya, hiçbir yabancı dikkatlerinden kaçmazdı. "Gençler sorumluluk sahibi. Şimdi bize kimlik sormaya gelecekler. Şu hallerini çok sevdim" dedin. Oysa sen bunu söylemeden önce, onların DevYol'cu gençler olduğunu düşünmüş, kızgınlıkla bakmıştım. Böyle etrafımızda dolaşıp sana kimlik soracaklar diye telaşlanıyordum. Sense, sakince, gayet memnun, oradan uzaklaşmamızı sağladın...

Birinci Konferans'tan sonra, benimle beni konuştuğun uzun ve eğitici sohbetinde, proleter sezgilerinle yönelttiğin soruların olmuştu. O zaman fark etmediğim, sonradan bilincime çıkan bir tarzın vardı. Anladım ki, hangi kaygılarla olursa olsun, örgütümle paylaşmadığın her şey, sonradan seni vuran bir silaha dönüşüyor. Sağ-

lam özellikler edinmişsen eğer, içinde büyüttüğün sorunu bir şekilde çözüyorsun. Ama ya kafanı duvara çarpıyor öyle sıçrıyorsun, ya da o senin önüne engeller çıkara çıkara yol oluyor. Neyse ki, senin kazandırdığın özellikler nedeniyle, ben birincisini yaşadım. Kadro ve yöneticileri dönüştürmede herkesin payı olması gerektiğini, yeterince bilincime çıkaramamış olmanın verdiği acıları, yaşamımda çektikçe görmeye başladığım şeyleri, o zaman seninle paylaşsaydım, çok derin dersler verir, beni geleceğe karşı zırhlandırırdın.

Yine de iç rahatlığıyla söyleyebilirim ki, senin öğrencin olarak, gözünün arkanda kalmasına yol açmadım yoldaş. Şimdi de senin önderlik özelliklerini akıtmaya çalışıyorum. Türkiye devriminin yetiştirdiği ender önderlerden biri olarak, devrimimize önderlik edeceksin... Nasıl ki Fatihler, 12 Eylül'ün karanlık ve kanlı tarihine gün ışığı ve granitten kale olarak geçtilerse, İhtilalci Bolşevik Fatihler de 2000'li yılların faşist kuşatmasını yaran ışık, granit olacak... Burjuvazi bir Bolşevik dalgayla yine sarsılacak.

Devrimci yaşamımızda öyle izler bırakmışsın ki, şimdi bu iddiayı taşımak, tıpkı senin kurduğun bağda olduğu gibi, son derece doğal ve olağan geliyor bana. Olağandır, çünkü önderler ve kadrolar arasında derin bir alışveriş vardır. Öğretmeyi ve öğrenmesini bilmek gerekiyor. Mütevazilik ve sadelik, iktidar fikrinin güç verdiği bir kararlık ve etki gücü, kendisini buradan da sınıyor.

Şimdilerde moda olan bir tarz var Türkiye Devrimci Hareketi'nde... Bürokratik önderlik yerleşti, kanıksandı adeta. Kolektif önderlik anlayışı, geleneği kayboldu. Bu hele de durağan, gerileyen bir örgütsel yapıda, iyice batar oldu, sırıttı ve büyük sorunları beraberinde getirdi. Devrimimiz senin gibi önderlere öyle yakıcı bir ihtiyaç duyuyor ki, biz bu ihtiyaca cevap vereceğiz...

Duydum ki, daha '80'li yıllarda bizlerden öğrendiğini de söylemişsin. Sahte kimlikle yakalanıp direndiğimde, "bu bizim örgütümüze mal olmalı" demişsin. Çok duygulandım, çok etkilendim.

Çünkü bizim direnmemizi sağlayan sendin, örgütümüzdü. İlk aranmaya başladığımda, bana sahte kimliğimi uzatırken "bunun her şeyini ezberleyeceksin" demiştin. "Yakalanırsam ne olacak" diye sormuştum ya, o zaman sana çok yakışan, net ve kesin tek kelime çıktı ağzından: "Direneceksin"...

Daha o anda bu sözünün büyülü etkisi tüm benliğimi sarmış ve sanki ışıklı bir hale oluşmuştu etrafımda... O zaman önderlerimizi korumak, örgütümüzü, devrimimizi korumak için ölmek neydi ki? Yaşam kadar güzel... Sense kaç kez ölüm çemberini yardın... Yoldaşcan'ın şehit olduğu, senin yaralı olarak çıktığın çatışmadan sonra, bir kez görüştük seninle. Özenle sakladığın kolunu tesadüfen görmüştüm. Bilemezdim çatışmada yaralandığını. Sormazdım zaten. "Bilmemiz gerekenin dışında sorulmaması, öğrenilmemesi gerektiği" altın kuralını sen öğretmiştin bize.

Ben yakalandıktan iki ay sonra, yine gelmişsin bölgemize. Polisin silahını almaya çalışıp kaç çember yardıktan sonra, yaralı olarak yakalanmışsın. Cezaevinde Milliyet gazetesinde morarmış gözlerin, alnına bir perçemi düşmüş dağınık saçların, dimdik başınla duruyordun karşımızda. Bozık plak gibi "Adım Dilaver Yanar" diyormuşsun. İmzadan imtina etmiş, ifade dahi vermemişsin...

Böyle yazıyordu gazete. Demek adının efsane gibi aramızda dolaştığı Fatih yoldaş sendin ha!!! İşte yoldaş, bizi yaşadığın gibi eğittiğin için, güven duyuyorduk sana. Bu denli güven vermezseydin, yeraltı kurallarıyla büyütmeye çalışmasaydın, direnebilir miydik? Yüreğinin derinliklerindekini yansıttığın davranış biçimleriyle bizi şekillendirmeyip, öğütlediğin gibi yaşamasaydın, direnmeyi örgüt tarzına çıkarabilir miydik? Kitlelerin devasa gücüne güven duymayı yaşamınla göstermeyip, enerjinle bizi canlı tutmasaydın, yenilgi yıllarında yarınki ışığı görebilir miydik?

'83'te tekrar yakalandığımda, senin gibi ifade vermediğimde, işkencecilerin "bunlar Fatih'in ..." demesi boşuna mıydı? Attığın

her adım, yaşamının bütünü direnmekti senin. Örgütüne, yoldaşlarına, proletaryanın önder gücüne sınıfsız, sömürüsüz bir dünyaya güven duymandı ve zaten bunun içindi direnmeyi yaşam biçimi haline getirmen... Bu içiçelikti bize bıraktığın "vasiyet"inde de işlediğin. "Bendeki mal mülk belli, o da siz yoldaşlarımda fazlasıyla var zaten..."

Her zamanki gibi tüm doğallığınla şehitlerimizi nasıl anmamız ve nasıl yaşatmamız gerektiğini de öğretiyorsun bize. Bizde olanın şehitlerimizde olması, şehitlerimizde olanın bizde olması... Geçmişten geleceğe kuracağımız köprü bu işte!

Nisan baharıyla çiçeğe durdular

12 Eylül generallerinin hiçbir zaman teslim alamadığı İstanbul cezaevleri için uyguladığı özel politikasını, yeni bir evreye sıçrattığı ve özel yöntemlerle yeniden yönelmeye başladığı günler... Her yönelişinde, faşizmin kaldırdığı taş ayağına düşmüş, dersini almıştı, ama bu sefer işimizin oldukça zorlu olacağı belli oluyordu.

'83 Temmuz yenilgisinin ardından azgın faşist saldırılar doruğa çıkmış, cezaevi yaşamının her anı işkence olmaya başlamıştı. Ama faşizmi dize getirmek, güçlü ve topyekün antifaşist kardeşleşmeye çarparsa, zor olmazdı. Asıl zorluk, devrimci örgütlerde baş gösteren, teslimiyetçi ruh halinde gösteriyordu kendini. Artık statükocu görüşlerin de gerisine düşülmüş, yorgunluk önce önder kadrolarda görülmeye başlamıştı. Sarsma çabalarımız ise, daha fazla duvara çarpar olmuştu. Kaybedecek vaktimiz yoktu, ama uzun süreli ve sonuç almaya dönük açlık grevi önerimiz, aylarca tartışılmış, üstelik sonuçsuz kalmıştı. Tıpkı İrlandaMaze ve KürdistanDiyarbakır cezaevindeki Baby Sandslar ve Kemal Pirler gibi, ölümü kucaklayacak öncü bir çıkış şart olmuştu. Yalnızca faşist kuşatmayı yarmak için değil, teslimiyetin önüne de barikat kuracaktık... Karanlığı yaran gün ışıklarının, nisan baharı ile bir-

likte çiçeğe durması, faşizmin diz çöktürme gayretinin ve girilen teslimiyet yolunun zorunlu bir sonucuydu. Boranda ve karda direnç çiçekleri ve gün ışıkları, şimşek olup çakmalı, aydınlatmalı ve gürlemeliydi. Nisan '84'de İstanbul Metris ve Sağmalcılar cezaevlerinden Türkiye İhtilalci Komünistler Birliği ve Devrimci Sol, Ölüm Orucu eylemine başladı.

18 Haziran akşamı *"Apo, Haydar, Fatih Ölümsüzdür"* sloganı duvarları yara yara bize ulaştı... Şimşek çaktı... Gökyüzü aydınlandı... Gürledi...

Yeryüzü gülecek, bu ışık geleceğe taşınacak...

Duvarlar arasında, tel örgü ve demir parmaklık, küçücük pencerelere hapsedilemeyen yüreğimiz ve beynimiz, sıkılı yumruğumuz ve patlayan sloganımız, faşist kudurganlığı çaresiz bırakmıştı yine. O gece, kılı kırk yararak saatler süren hesaplarımız sonucu, pankartımızı tel örgülerin önüne alarak özgürleştirmiş, meşalelerimizle onu aydınlatmıştık.

Bu nasıl başarılırdı?! İşkenceciler ve karşı koğuştaki hainler, panik halde ve şaşkınlıktan küçük dillerini yutmuşlardı. Azgınca saldırdılar açlıktan kuruyan bedenlerimize... İçimizde ikinci grup Ölüm Orucu ekibimiz de vardı. Aysel yoldaş ise gelişmelerden uzak, bilincini kaybetmiş halde yatıyordu hastanede. Şehitlerimizden ve gazilerimizden sonra bizi hiçbir güç durduramazdı artık. Ne sıkılan tazyikli suları, ne copları, ne de kenetlenen kollarımızı birbirimizden koparıp yerlerde sürüklemeleri... Onca işkenceden sonra atıldığımız havalandırmada, gözümüz pankartımızdaydı. O da faşizmin inadına ne güzel süzülüyordu öyle!...

Bu pankart, midesine oturmuştu askeri faşist cuntanın. TİKB ve Devrimci Sol'un kadın tutsakları, açılan pankart davası duruşmalarını, faşizmi yargıladıkları kürsüye dönüştürdüler...

1986 Yazı

Merkezi operasyonda yakalanan yoldaşlarımın dosyası bizim

dava dosyası ile birleşmiş, Metris'ten Adana'ya sevk olmuşlardı.

Direnişçi sayımız, kadın koğuşunda yeniden arttı. Onları yer yokluğu nedeniyle benim "hücrem"e getirmek zorunda kalmışlardı. Hep birlikteyiz.

Uzun süreli son açlık grevimizi de başlattık. Askeri yaptırımları yine püskürtemiyoruz. Ama hücre koşullarını ve o berbat yerde kalan dört arkadaşımızı çıkarıyoruz. "Orta Kapalı" denen daha "iyi" hücrelere taşıyorlar onları. Bu greve, önceki iki uzun süreli grevimize göre, katılım oranı çok yüksek olmuştu. Neredeyse siyasi tutsakların tamamının katılımını sağlamıştık. Bizim açımızdan en büyük kazanım buydu. Grev sonrası fiili direnişe geçen tutsak sayısı, alabildiğine artmıştı da.

Cumhuriyet Başsavcısı, müdürler, başgardiyanlar, kalabalık bir grup 'ziyaretimize' geldi. Taleplerimize karşılık olarak, alay eden kışkırtıcı sözler söylüyorlardı. Bizim yaşama bağlılığımız, bu faşist güruhu çıldırtmıştı. Gecekonduya benzetmişiz burayı...

Hücreyi küçük bir oda görüntüsüne sokmuştuk. Ortalık tertemizdi. Duvarları resimlerle süslemiştik. Yataklarımız yer divanına benziyordu. Hücrenin olmayan tuvaletine renkli bez "duvarlar" dikmiştik. Bu ayrı bir renk, ayrı bir güzellik katıyordu "hücrem"ize. Nasıl olur da bu denli içsel bir rahatlığa ve cıvıl cıvıl bahar havasında olabilirdik bu izbe yerde? Gözlerimiz niye böyle ışıl ışıldı?... Neden böyle dik başlıydık?...

Ateş saçan öfkeli gözler değil, morali bozuk, ürkek ve korku dolu bakışlar bekliyorlardı bizden. Ama biz ne yapıyorduk? Başlarımız yukarı kalkık, haklarımızı hatırlatıyorduk onlara. Bize işkence yapmakla suç işlediklerini, en azından kendi yasalarını çiğnememelerini söylüyorduk. Her kafadan bir ses çıkmıyor, belli bir düzen içerisinde konuşuyorduk.

Biz faşizmin vahşeti içinde pırlayan güzel insanlardık...

Savcının ise, yüreğinin kötülüklerini ve beyninin insanlık düşmanı fikirlerini yansıtan, çok çirkin bir suratı vardı. Üstelik fikirle-

ri gibi yaşlı, pörsümüş yüzüyle, kapitalist sistemin kara yüzünü yansıtıyordu. Eğer, hala *"nasıl biri acaba"* diye gözünüzün önüne getiremiyorsanız, buldog köpeklerini hayal edebilirsiniz...

Savcı, duvardaki işçi fotoğrafını gösterip *"çıkarın şunları"* dedi. Siyahi bir işçiydi bu. Bunun üzerine bir yoldaş öne çıktı ve bütün öfkesiyle buldog surata bağırdı: *"Sizin hücreleriniz bizi düşüncelerimizden hiçbir şekilde vazgeçiremeyecek!"*

Böyle söyledi ve arkasını dönüp geriye çekildi. Pörsümüş ve sallanan etleriyle savcı titremeye başladı: *"Nee... Ne... Bu hücrelere beni mi sokacaksınız? Atın şunu tuvalete..."*

Etrafındaki yalaka güruhla beraber hışımla çıkıp gitti savcı. Sonradan bazı gardiyanlardan öğrendiğimize göre, savcı neredeyse kalpten gidecekmiş. Bütün prestiji de ayaklar altına alınmış. Herkes, *"terörist"* kızların savcıya *"hücrelere sizi tıkacağız"* demesini konuşuyormuş. Faşist idarenin yıllardır direnişimizi bir türlü kıramıyor olması, bazı gardiyanlar arasında saygı ve sempati duymalarına yol açmıştı. İdareye de korku ve panik yaşatıyordu. Aslında savcı o anda öyle şoka girmişti ki, *"Allah beni bunların eline düşürmesin"* diye duaya başladığında, kafasından geçenleri söylediğimizi düşündü sanırım.

Kol kola girip yoldaşı almalarını bekliyoruz. Gürültülü bir şekilde 5060 gardiyanın gelmesi fazla uzun sürmedi. Tuvalet demek, yılanlı hücreye alınmak demekti. Sloganlarımız ve kenetlenen kollarımızdan koparıp almaları epeyce uzun sürdü...

Savcı emir vermiş. 15 günde birimiz yılanlı hücreye alınacakmışız... Biz her 15 günde bir, kolkola giriyor, vermiyorduk yoldaşımızı. Zorla çekip alıyorlardı aramızdan. Öğrendik ki bu işi yapmaktan rahatsızlık duyan, bize el sürmek istemeyen gardiyanlar olmuş. Bunların görev yerlerini değiştirmişler.

Sıra bende... Yarın karar mahkememiz var. Yoldaşlara not yazmam gerekiyor. Zulaladığım minik kağıt ve tükenmez kalem içiyle hazırladığım notu, hap haline getirip voltalamaya başladım.

Betonluk hali kalmamış betontoprak karışımı ıslak zemine oturuyorum, kalkıyorum. Dört adımlık yer. Dön dön uyuyamıyorum. Şimdi yılan çıkarsa ne yaparım? Kafamdan okuduğum, duyduğum yılan öldürme hikayeleri geçiyor. Onu boğazından kavrıyor, sallıyor sallıyor duvara çarpıyorum. İşte öldü; sıçrayarak uyandığımda yılanmılan yoktu. Ama yılanı öldüreceğimi öyle işlemiştim ki beynime, rüyalarıma girmişti. Düşüncemde yendiğim korkuyu ve yılanı nasıl öldürmem gerektiğini, rüyamda görüntülemiştim. Korku, insana özgü doğal bir duygu. Korkusuzluk, korkularının üzerine yürümektir. Faşizmin iradene hükmetmesine izin vermemek, yaptırımlara uymamak, sömürü dünyasını mezara gömmeye bir kez daha karar vermektir. Faşizmin inançlarımızdan vazgeçmemiz için dayattığı her şeyin üzerine yürümek ve bu amacını boşa çıkarmaktır korkusuzluk...

Karar mahkemesine götürmek için ringe doldurdular bizi. Özlemle birbirimize sarılıyoruz. O gün, içinde bazı yoldaşların olduğu bir grup arkadaşı, başka cezaevlerine sürgün yollamışlar. Sonradan anlayacaktık, cezaevini toptan boşaltmanın ilk adımıydı bu. Daha birbirimize hal hatır sorarken, kadınlar olarak bizi ringten indirip başka bir ringe aktardılar. Bu uygulama genel değil, bize özeldi.

Aramızda karar okunmasından sonra, sadece idam ve müebbet ceza verilmesi kesin gözüyle bakılan yoldaşların slogan atmasını kararlaştırıyoruz. Ailelerimiz, tutuksuz yargılanan yoldaşlar, büyükçe olan salonun arka bölümünde bizi izliyorlardı. Kalabalık bir gazeteci topluluğu da izliyordu duruşmayı.

Dört idam, altı müebbet... '84 Ölüm Orucu'nda şehit düşen Mehmet Fatih Öktülmüş yoldaşla birlikte beş idam... Diğerlerimize 18, 13 ve 6 yıl arasında değişen örgüt üyeliği... Karar okunduğunda, kadınlardan idam ve müebbet yoktu aramızda. Bir kişi tahliye oldu. Aralarında Aysel'in de olduğu tutuksuz yargılananlar, yattıklarıyla çıktılar.

Karar, hepimiz ayaktayken okunuyor yüzümüze. Biter bitmez yoldaşların sloganları inletti salonu. Heyet, hemen yandan arka bölüme kaçtı. Askerler yoldaşları coplamaya başladı. Karar aldığımız için slogan atamamak zaten çok ağrımıza gitmişti. Bunun acısını çıkarırcasına yoldaşlarımızı coplayan askerlere saldırmaya başlıyoruz. Bir yandan da basına bağırıyoruz: *"'özgür' basın, çeksenize 'özgürlüğün' fotoğrafını!"* Boy boy çekiyorlar...

Ertesi gün bütün yerel ve genel basının sayfaları, dayak yiyen, bağıran fotoğraflarımızla süslenmişti. O günlerde böyle fotoğrafları basının çekmesi pek adetten değildi! *"Nasıl oldu da çektiler"* diye düşünmüştük. Böyle askerlerin saldırılarını görüntüleyen fotoğrafların günlük basında yer almasına ise, hemen hiç rastlanmazdı. Bu da esen "demokrasi" rüzgarının bir parçası olmalıydı...

Aynı günlerde bir fırsatını yaratıp ailelerimize gizli bir not ulaştırdık. Bize yapılanları, yılanlı hücreleri, hücre koşullarımızı, işkenceci gardiyan ve başgardiyanların isimlerini yazıp, basına ulaştırmalarını istedik. Aradan fazla zaman geçmeden basın bizden bahsetmeye başladı. İsmini verdiğimiz işkencecilerin paçaları tutuşmuştu. İdare telaş içinde suçüstü yakalanmış olmanın paniğini yaşıyordu. İşkenceci olarak ismini verdiğimiz biri, yanımıza kadar geldi: *"Vallahi ben değilim, yanlış görmüşsünüz"*...

Aradan çok zaman geçmedi... Faşist rejim bir infaz yasası çıkardı. Buna göre, o güne dek verilen disiplin cezaları (bütün hücre cezaları da dahil) silinecek, ama eğer 9 ay *"akıllı"* olursan, infaz indirimi yapılacaktı. Bu demekti ki, 9 ay boyunca her tür faşist yaptırıma uyacaksın...

Ve... Hücreler boşaltılıyor...

Hepimize görüş ve mektup yasağı vererek koğuşta kalmamızı sağladılar. Düşünmemiz için bir zaman aralığı... Bir hesaplaşma süresi...

İstiklal Marşı'na sözde ara bir çözüm buldular bir de. İstiklal

Marşı hoparlörden okunacak, sadece törene çıkılacak... Biz yine çıkmıyoruz: Tamamen kaldırılsın!...

Aynı günlerde Baro'dan başkanla birlikte bir avukat topluluğu geldi. Aşağı inip hücrelere baktılar, gezdiler, dolaştılar... Basına ulaştırdığımız bilgileri onlara da anlattık. Bizi dinlerken notlar aldılar...

Bütün bunlar direnişimizin ürünleriydi. Kitlelerin alttan alta biriken, patlamaya yüz tutmuş öfkesinin yarattığı sıkışma ve bunu bir şekilde yatıştırma çabalarıydı. Cezaevleri cephesinden oluşan kamuoyunun bu patlamaya yol açmasını önleme telaşını yaşamasıydı. Bu haliyle, bu politikaları daha fazla götüremeyecek olmaları, böyle bir değişimi zorunlu kılıyordu.

Üç aylık görüş ve mektup yasağı biter bitmez, biz yine törene çıkmadık. İstiklal Marşı hoparlörden okunuyor olmasına rağmen... Bizi tekrar hücreye almışlardı, ama anlıyorduk ki bu artık son çırpınışlarıydı.

* * *

Apartopar öbek öbek sevkler başladı. Bir süre önce gönderilen gruptan sonra ikinci kafileyi biz oluşturuyoruz...

Yeni bir cezaevi, yeni bir mücadele alanına doğru yol alıyoruz... Hücre cezaları yasayla silinmiş olsa da, kabarık dosyalarımız "iflah olmazlar" kapsamına alınmamıza yetecekti...

Hücreler inancın sınandığı zor mekanlardır... Sakince bu zorluğu göğüslemek ve onu yenmekten başka bir seçenek yoktur. Daha doğrusu, çizgi son derece nettir. Ya direneceksin, ya da teslim olacaksın... Ya gelecek kuşaklara direnme ruhu ve geleneğini taşıyacaksın, ya da onursuz bir yaşamı seçip bünyede onarılmaz yaralar açacaksın. Bu ise yıllarca başın öne eğik, alnında koca bir lekeyle dolaşan, ezik bir kişilik olmana yol açacak. Ya da belki de tahribatın boyutu öylesine büyüyecek ki, bu utancı bile duyamayacak kadar aşağılık bir kişi olacaksın...

İnsanın ulaşmak istediği ereğe bağlılığı, güvenci, inancı ve sevgisi ne kadar güçlüyse, örgütüne ve yoldaşlarına, kitlelerin yaratıcı gücüne ve sosyalizm idealine duyduğun güven ne ölçüde sarsılmazsa, karşısına çıkan zorlukları yenmesi ve yenilgi yıllarının karanlığında parlayan ışığı, gelecek günlerin güzelliğini görebilmesi de o ölçüde kolaylaşıyor. Eğer örgütünün hamuru çeliktense ve sana kazandırdığı karakteristik özelliklerinde inandığın, sevdiğin şey için her tür fedakarlığı yapmaya hazır şekillenmişsen, inancını ve bağlılığını sınayacağın zamanın zor anlar olduğu, halkımızın deyimiyle "kara gün dostu olma"nın gerekliliğini bilirsin. Zorluklar, yenmek için vardır ve yenilgi yılları, devrimimizin önemli dönemeçleri, sıkı ve sağlam durmayı gerektirir. O zaman görürsün ki, işkencede direnmek, hücrede belki de yıllarını geçireceğini bilmek, hava ve su kadar doğal, peynir ekmek yemek kadar kolaydır. Devrime sevdalıysan eğer, hem de karasevdaya tutulmuşsan, onun için katlanamayacağın şey yoktur. Bireysel olan hiçbir şey, buna canın da dahil görünmez gözüne.

Adana Kapalı Cezaevi işkencehanesini, hiç istemedikleri halde dağıtmak zorunda kalmaları, bizdeki bu iradeye çarptığı içindi işte...

Direnişimizi sabırla iki yıl boyunca öyle örmüştük ki, baş edemediler bizimle. Çünkü biz, bir direniş odağı yaratmıştık. Bir direniş cephesi... Bir cezaevi... Bir grup... Tek kişi... Hiç önemli değil! BİR DİRENİŞ CEPHESİ YARATMAK sabırla ördüğün bu cepheyi büyütmek arkasından gelecektir.

Ailelerimiz! Yakınlarımız! Onlar da alanlara dökülmeye başladı. Tek kişilik direniş cephemiz, sadece direnişçi sayısını büyütmekle kalmadı, ailelerimizi de kazandırdı bize. Direnişimiz, analarımızı da devrimcileştirdi. Valilik önüne yürüyor, cezaevi kapılarında işkencecilere yaka silktiriyorlar. '84'de henüz işin başındayken, direnişimizi bırakmamız için bizi ikna etmeye çalışan analarımız yok artık karşılarında. Onlar şimdi işkencecilerin üzerine

yürüyor, burjuva medyanın kapısını aşındırıyor. İşkencecilerin isimlerini, yılanlı hücreleri yazmalarını istiyor...

Annem ve kucağında daha üç aylık bile olmayan bebeğiyle gelinimizi evi basıp gözaltına alıyorlar. *"Söyle, notu sana hangi gardiyan getirdi?"* Sorguluyorlar... Sorguluyorlar... Bütün gardiyanları sıraya dizip gösteriyorlar anneme. *"Hangisi bunların?"* Annem ısrarla kimsenin kendisine bir şey getirmediğini söylüyor.

1992 Başı...

Şehrin içindeki cezaevinin önünden geçiyorum minibüsle. Şimdi yerinde sadece yıkık bir harabe var. Tutsakları çoktan şehrin dışında yapılan yeni cezaevine taşımışlar. Yüreğir Belediyesi, cezaevinin yerine "hal" yaptıracakmış.

Kocaman bir taş yığınını gördüğümde aklıma ilk gelen hücreler oluyor. O an hissettiklerimi, kelimeler nasıl ifade eder bilemem?!

Bu işkencehanenin yıkılan duvarlarının her taşında, direniş nameleri var. Koca bir direniş tarihi yazıldı burada. Bu tarih yok edilebilir mi?!

Düşüncelerim, "hücremiz" ve kör penceresine yaptığımız zulamıza takılıyor. Yıkıntılar arasından zulaladığımız yayınlarımız çıkmış mıdır acaba? Çıktıysa, inşaat işçileri ne düşünmüştür? Kimbilir...

Minibüs geçti gitti önünden. İnsanlara bakıyorum. Değişen koşulları düşünüyorum. Ne acılar çekildi! Ne bedeller ödendi! Daha kim bilir niceleri çekilecek?!

"Seni yıktırdık sonunda" diyorum, *"Yıktırdık seni! Ama ilerde, buraya hal değil, okul inşa edeceğiz."* O durumda herhalde isim bulmakta zorlanırdık. Kimler gelip geçmedi ki içinden?...

SUSMAK

Gelecekler, cellatlar gene gelecekler,
gene dağlanacaksın, gene köpekleşecek acı.
Dört duvar arasında tepende böğürecekler:
"Söyle, kimler, neredeler? Konuş haydi!"

Gık demeyeceksin. Oysa bir yurdun var senin,
yurdunda çile var, bunaltısı var esirliğin.
Ve sözler var, bu çileden, bunaltıdan doğan,
bu sözlerle, istesen ölüye can verebilirsin.
Gık demeyeceksin. Oysa bir yurdun var senin,
yurdunda yurtseverlerin var, kavga var.
Ve bu kavgada nice yiğit, nice cesur sözler var,
bu sözlerle, istesen düşmanı kurşunlayabilirsin.

Ah sözlerin senin, söyleyemediğin sözlerin!
Yarın arkadaşların söyleyecek hepsini, arkadaşların.
Ama burada, bu dört duvar arasında, sana ne yapsalar,
bir tek söz söylemeyecek, gık demeyeceksin!

Sordukları kimler, neredeler, sakın ha!
Susacaksın! Bağırmak da yok! Ölmek mi, öleceksin!
Yarın bütün yurdun duyacak nasıl olsa
burada, bu cehennemde sustuğunu senin!

Dobri Jotev

Çeviren: A. Kadir, Fahri Erdinç

Onları unutmayacağız...
Saygon... Maze... ve diğerleri

Ciğerlerini doldurarak nefes almanın tadını kim bilmez? Oysa onlar bir yudum nefes için bile bedel ödemek zorundaydılar. Siz, evinizde, işinizde, otobüste... yani hayatın kaçınılmaz zorunlulukları içinde, günlerin ve ayların peşini kovalarken, orada an an, sevda sevda bir sabır biriktirdiler. Dostlarınızla koyu bir sohbette, çocuğunuzla doyulmaz bir oyunda iken siz; orada düşman yüzlerin ortasında yıllar boyunca, umut ille de umut makamında türküler söyledi onlar. Güneş, hava, toprak, meydanlar, caddeler, kaldırımlar, çocuk gülüşleri, yoksul evleri, çınarlar ve kavga! Nicedir bu hasretlerin ortasında kocaman bir yürekle direnç motiflerinden dünyanın en güzel kilimlerini dokudu onlar. Siz herhangi bir zamanda herhangi bir işteyken, yemek pişirirken örneğin, kapınızı süpürürken, vardiyanızı bitirirken, yürürken bir caddeyi; bilmediğiniz, belki de adını bile duymadığınız bir yerlerde, insanlık suçuna karşı direndi onlar. Fabrikalar, meydanlar, tarlalar, ev-

ler, yani yaşamın tümü bir tabuta dönmesin diye "tabutluklar"da hayatı savundu onlar...

Onları anlatmak için güzel cümleler aramak boşuna.

Harflerden çiçekli sözcükler örmek ve yakalarına takıvermek bunları... O da gerekmez. Sadece yapılması gereken yapıldı; iki metrelik alanda devrimin saygınlığı gösterildi düşmana ve taş duvarlar-demir kapılar ardındaki derin karanlıklarda yaşam savunuldu. Çünkü buna değecek kadar güzeldir yaşamak. Tıpkı, İtalyan faşistleri tarafından kurşuna dizilen Habeşli gencin eşine söylediği gibi:

"Yaşamak ne güzel şey
Taranta-Babu
yaşamak ne güzel şey
Anlayarak bir usta kitap gibi
bir sevda şarkısı gibi duyup
bir çocuk gibi şaşarak
yaşamak
Yaşamak,
birer birer
ve hep beraber
ipekli bir kumaş dokur gibi
Hep bir ağızdan
sevinçli bir destan
okur gibi
yaşamak"

Yaşamak, ayakta yerine getirilmesi gereken bir iştir. Asla diz çökmemeli insan.

AYAKTA ÖLMEK...

Vietnam'ın Saygon zindanlarında, bir hücrenin ışık sızan tek yerine özenle kazınmıştı bu iki kelime. Tavan aralığından süzülen incecik gün ışığı, önce bu kelimelerin üzerine doğuyordu. Özelik-

le seçilmişti burası. Çünkü yazı, hücrenin içinde olan birinin mutlaka göreceği; dıştan bakan birinin ise gölgesiyle ışığı kapattığından göremeyeceği bir yerdeydi. Yıllar boyunca ayakta yaşamak, yoksa ayakta ölmeyi tercih edenlere cesaret aşılayan bir yoldaş, yüreklendiren bir ışık olmuştu bu yazı.

Nguyen Duc Thuan'ı alacakaranlıkta hücresinden çıkardılar. Sımsıkı bağlayıp emredercesine bağırdılar;

"Diz çök.

Tam takım bütün çete gözleri dönmüş ve öfkeden titreyerek çevremi aldılar.

Her hecenin üzerine basarak, berrak bir sesle alabildiğine rahat bir karşılık verdim:

BUNA, DİZ ÇÖKMEYE HİÇ ALIŞIK DEĞİLİM.

Buldukları kemiği paylaşamayan köpekler gibi hep birlikte üzerime atladılar ve beni yere fırlattılar. Yumruklar, tekmeler, tırnak batırmalar, ısırmalar,. Boğazımı sıkmalar... Sonra vurmaya başladılar. Öfke nöbetlerine tutularak kuduz gibi böğürdüler.

.... Beni önlerinde yere diz çökmüş olarak görmek de çok hoşlarına gidecekti. Ama burada çok aldanmışlardı. Çünkü hiçbir sosyalist ne baş eğmesini ne diz çökmesini asla bilmez." (Direnme Savaşı- sf.50-51)

İrlanda'da Maze Cezaevi'nde yeni bir gün daha başlamıştı. Hücrelerdeki yüzlerce IRA militanından biriydi Boby Sands. İrlanda halkının özlemleri gibi tabutluğa hapsedilmişti o da. Gecenin yarısını soğuktan büzülmüş bir halde geçirmiş, penceresinden içeri dökülen kar taneleri altında günün ilk ışığını beklemişti. Cezaevi elbisesini giymediklerinden çıplaktı. Sarınacağı birkaç battaniyesi ise günün belli zamanlarında veriliyordu. Sessizliği metalik bir anahtar sesi bozdu. Ağır çelik kapılar gürültüyle açıldı ve siyah üniformalılar güruh halinde hücreye girdiler.

"İki güçlü kol arkamdan sardı beni. Kollarım arkama büküldü ve ayaklarım yerden kesildi. Siyah yığın çevreme toplandı ve

ani bir hamleyle beni sürükledi. Yere düştüm, bir çift cilalanmış deriden resmi çizme üzerime bastı...

Kendini atayan gaddar 'hey' diye bağırdı. 'At o havluyu, çevrende dön. Eğil ve ayak ucuna dokun.'

Havlumu çıkardım, çevremde tam bir daire çizdim ve çıplak bir halde sıkılarak orada ayakta durdum. Bütün gözler vücudumu dikkatle tetkik ediyordu.

Sözcü, 'bir şey unuttun' diye hırladı.

'Hayır unutmadım' diye kekeledim bir kabadayılık kriziyle.

'Eğil serseri' diye tam yüzüme doğru ıslık gibi bir sesle konuştu. Sesi, zoraki bir sabrı ima ediyordu. İşte zamanı geldi diye düşündüm.

'EĞİLMİYORUM' dedim. ...

Bir iki saniye içinde beyaz ışıkların ortasında, her yerden yağmur gibi yumruklar yağarken döşemeye düştüm. Yeniden doğruldum. Masanın üzerine tıpkı lapa gibi yüzükoyun fırlatıldım. Araştırıcı eller kollarımla ayaklarımdan çekti. Beni deri postu gibi yaydılar. Biri saçlarımdan tutarak başımı arkaya çevirdi. O sırada birkaç sapık anüsümü dürtüp parmak atmaya başladı. ...

'Bir gün bu namussuzları ele geçireceğiz' dedim kendi kendime. O zaman ne kadar büyükler görürüz diye düşündüm köşeye doğru ağız dolusu kan tükürürken. ...

'O zaman ne kadar büyük olduklarını göreceğiz.'" (Hücremde Bir Gün-sf. 21-22)

Asıl büyüklük, diz çökmemektir. Bu, dünyanın her yerinde böyledir. Egemenlerin gözü, tam da bu diz çökmeyen büyüklüğümüze dikilmiştir. İki metrekarelik bir ölüm hücresinde, sürekli işkence ve yaptırımların karşısına, 'pişmanlık seçeneği' çıkarmaları bundandır. Bir yanda en basit ihtiyaçların dahi verilmeyip hayvani bir şekle büründürülen yaşam, diğer yanda sahte vaatlerle dolu pişmanlık... Bir yanda her koşulda devrimin yüceliğini koruyabilmek ve gelecek kuşaklara miras bırakmak, diğer yan-

da anlatılmaya utanılan bir tarih yazmak, ayağa kalkamayacak denli büyük bir utancı üzerinde taşımak... Hücrelerin en önemli amaçlarından biri budur; teslim almaya çalışmak ama bunun yanında hiçleştirmek, korkunç bir düşkünlüğe sürüklemek... Vietnam'ın Saygon zindanlarında yüzlerce tutsak içerisinden ölenler ve teslim olanlarla, 'direniş kıtası' beş kişiye kadar düşmüştü. Bildik şeyleri onlara da söylediler elbette. Söyleyenler ve söyleme tonları farklıydı belki ama hepsi aynı adreste buluşuyordu: Teslimiyet ve İhanet!

"Kaç kişi kaldınız ki şurada, sizi öldürmek çok kolay"

"Beş kişiyle onları nasıl yenersiniz, siz de öleceksiniz"

"Çok yazık, şu halinize bakın"

"Nasıl olsa yenildik sayılır, direnmenin ne anlamı var"...

Ne anlamı var?! Elbette beş kişiyi öldürmek çok kolay olabilirdi. Ancak her şeye rağmen direnen "beş kişi" olmasaydı, bugün Vietnam ve dünya devrim tarihine 'direnme savaşı' yazılamayacaktı. Bütün mesele, geleceği hissedebilecek bir inanç sağlamlığında olabilmektir. Kitleler teslim olmayanları asla unutmazlar...

Hiçbir hücreye sığmayan direnme gücü

Birçok defa kanıtlanmış bir gerçek var ki, komünist ve devrimcilerin yaratıcılık ve direnme gücü, bütün fiziki sınırların dışındadır. Onlar için imkansız durumlar, olanaksız koşullar yoktur. En olunmaz koşullara rağmen hücrede 'hücre'yi yazmak ve dışarı ulaştırabilmek... Hücrelerde haberleşmenin, direniş selamları iletmenin yöntemlerini bulmak... Hatta eğitim çalışmaları yapmak... Siyasi gündem üzerine tartışmak... Eylem kararlarını ortaklaştırabilmek... Bunların hepsi yapılabildi hücrelerde. Boby Sands'in yazdıkları Metris'e girdi gizlice. İrlanda özgürlük savaşından selamlar esti, demir kapılarda. Kimi zaman mors alfabesinden tık tıkları dolaştı yürekleri. Belki de dünyanın en küçük

karakteriyle yazılmış yazılar ulaştı tutsaklara. En küçük zaman birimlerinde birbirine kenetlendi eller, sarıldı gözler. Küçücük hediyeler, bir şeker, bir sigara taşınabildi yan tarafa. Dünyanın en görülmemiş modelindeki minyatür trenler, tramvaylar, kanallar inşa edildi orada. Yüreklerini binbir titizlikle taşıdılar.

Hitler kamplarının vahşetinde bile yaşandı aynı ruh. Bugün direnişlerimizde sembol olarak kullandığımız *"dikenli telin ardındaki direniş"* başlıklı resim bu kampların ürünüdür. Çizeri hakkında bilinen tek şey, "Zdanek Alda" olarak attığı imzası. Canlı canlı fırına atılanlardan, kaç derecede donduğu test edilmek için buz kalıplarına gömülenlerden, gaz odalarında hücre hücre ölenlerden biri olmadığını kim bilebilir? Herhangi bir çizimin, dostça bir gülümseyişin, yaşamı kolaylaştıracak küçük bir yardımın bile karşılığı ölmekti çünkü. Ve sadece resim yaptığı için asılan yüzlerce insan olmuştu. Buna rağmen bu çabadan hiç vazgeçilmedi. SS'lerin kayıt için kullandıkları küçük kağıtlar, atış talimi yapılmış delik deşik kağıtlar resim için tuval olmaya yetiyordu. Bürolardan kalem-boya aşırılamamışsa paket kağıtları ve sebzelerden boya elde etmek zor değildi. Yaşananların resmedilmesi manevi bir direniş demekti. Her şey bunun hammaddesi olabiliyordu. Majdanek kampında tutsaklardan Kızılhaç ziyareti için bir anıt sütun inşa etmeleri istendiğinde, ortaya çıkan ürünün en tepesinde daha önce yitirdikleri arkadaşlarının külleri duruyordu.

Ünlü Yahudi Alman filozofu Adorno, *"Auschwitz'ten sonra şiir yazılamaz"* diyordu. Ancak bu kamplarda çizilen 30 bin dolayında resim, bunun tersini söylüyordu. Kamplarda direniş örgütlemek, resim yapmaktan bin kere daha zordu elbette. Direniş için gizli hücreler kuruluyor, bunlar, koşulları iyileştirmek, yardımlaşma ve dayanışmayı sağlamak, eylemler örgütlemek, kamplardan kaçışları yerine getirmekle uğraşıyordu.

Yazıldığı kadar kolay değildi elbette. Kimi zaman ceset taşıma, ölülerin altın dişini çekme, gaz odalarına gidenlerin saçlarını

kesme gibi işlerde görevlendirilen ve diğerlerine nazaran biraz daha serbest hareket eden Yahudiler örgütlüyordu bu direnişleri. Kimi zaman kamp dışında kurulan komiteler içeri sızarak yapıyordu. TAP (Gizli Polonya Ordusu) üyesi bir subay olan Pilecki, kendisini özellikle yakalatarak Auscwitz'e sızmıştı. Çeşitli yollarla içeri sokulan parçaları birleştirerek gizli bir verici imal eden Pilecki, dışarıya 7 ay boyunca bilgiler iletti. Aynı kamptan 667 kişinin firarı örgütlendi. Kaçanlar civardaki revirlerde tedavi edildikten sonra yeni direniş ve firarları örgütlemek için Auscwitz yakınlarındaki partizan gruplarına katılıyorlardı. Esir düşen Sovyet komünistleri en değerli direnişleri örgütleyenlerdi. Savaş Esirlerinin Kardeşliği Örgütü, gizli hücreler aracılığı ile bir dizi faaliyet örgütledi. Bunun için onlarca Sovyet subayı kurşuna dizildi.

Saygon'da kaplan kafesleri denen hücrelere gitmeden önce yaşam oldukça renkliydi. Kırık bir çanak parçası kalem, bir bez parçası silgi görevi görüyordu orada. *"Dersler tutukluların ısrarlı isteklerine göre düzenlenmişti. Matematik sınıfının yanında edebiyat sınıfı, daha ötede coğrafya sınıfı ve köşede tarih sınıfı. Elektrik, fotoğraf makinesi çiziliyor, sonra her parçasının çalışması, ışıklandırma, film çekme süresi, düğme basma anı açıklanıyordu. Şoför kursları ise çok kalabalıktı. Vitamin eksikliğinden iltihaplı, kanamalı, mide ülseri olmuş hastalar ve işkenceler sonunda katılaşmış bacakları, kanlı çıbanlarla hasta tutuklular bile titizlikle direksiyon kurslarını izliyor, trafik işaretlerini öğreniyorlardı; değişik işaret panoları, giriş yasağı, tehlikeli virajlar, vasıta geçmek, geçiş istemek, geri geri gitmek vb. ... Hatta müzik dersleri bile vardı. Ele geçen şeylerden özellikle eski konserve kutularından yapılan müzik aletleriyle kurslar görülüyordu."* (Direnme Savaşı-sf. 115)

İlk yardım dersleri en gerekli olanıydı. Ancak serum, iğne, pansuman aletleri gibi tıbba dair şeyler yoktu. Karın ağrısına karşı duvardaki kireçleri yutmak, baş ağrısı için bir tutam saç kopar-

mak, kabızlığa karşı yabani patates filizlerini yemek... tedavi araçları bunlardan ibaretti. Sağlık için ilaç üretme yeteneği; konserve kutularından saç işlemek, kablo parçalarından iğne yapmak, Hindistan cevizi ve deniz kabuklarından yüzük imal etmek gibi konularda da gösteriyordu kendini. En ateşli tartışma ve çalışmalar politika üzerineydi. Son gelişmeler, devrimci taktikler, hapishanedeki mücadele yöntemleri... hepsine kafa yoruluyordu.

En zevkli saatler kuşkusuz film ve tiyatro saatleriydi. İzlenen film ve tiyatrolar ustalıkla canlandırılıyordu. Sahnede neler yoktu ki. Kavgada düşenlerin, büyük bir insan selinin omuzlarında taşınması... Yıllardır görmedikleri günbatımları ve gündoğumlarının hayranlık verici kızıllığı... Uyanan bir şehrin usulca yükselen gürültüsü... Ayın altında kolkola yürünen uzun Vietnam caddeleri... Yankeelerin işgali altındaki evler ve oralardan silah zoruyla çıkarılan Asyalı kadınlar... Uğrunda öldükleri bayrağın Amerikan askerleri elinde buruşturulduğu öfkeli anlar... Vietnam işgaline karşı dünyanın her tarafından yükselen kardeşlik ve dayanışma sesleri... Ve zafer! Yüreklerini yerinden fırlatan heyecanların ve saklayamadıkları gözyaşlarının vazgeçilmez düşü...

İrlanda'da Maze tabutluğunda en zevkli işlerden biri kanallararası posta işlemiydi. Hiçbir postanede, hiçbir kargo şirketinde böyle özenle üzerine titrenilen başka bir kanal yoktur herhalde. Görüşten gizlice içeriye sokulan sigaralar, yazılı not kağıtları, küçük sürprizler gidip geliyordu bu kanalda. Bir de haber saati vardı. Her akşam aynı saatte belli bir hücreden başlardı bültenler... Hücrelerdeki yeni gelişmeler, dövülen arkadaşlar, dışarıdan gelen haberler, işkencecilerin durumu... Burada da dersler vardı elbette. Savaşçıların olduğu heryerde bir öğrenme-öğretme eylemi vardır. Kolektif yaşamın en temel öğelerinden biridir bu. Ve hücreler de bunu yok etmeye dönüktür. Birçok yerde de bunun maddi koşullarını ortadan kaldırmaya çalışırlar. Ancak bir sürü şey gibi bunun da yönteminin bulunduğu örnekler az değildir.

"Koridorun en sonundaki hücreden biri bağırarak İrlandaca dil dersi için herkesi kapıya yakın bir yere çağırdı. Öğretmenin ayrı, öğrencilerin ayrı ayrı sınıflarda olduğu bir dersti bu. Öğretmen ağzını kapı mazgalına dayayarak sorular soruyor, sözcük ve deyimleri heceliyordu. Gönüllü öğrenciler pis, bozuk duvarlara çalakalem yazıyorlardı o arada. Kaba ve düzensiz bir öğretme yoluydu bu ama iş görüyordu. Sözcük ve deyimleri içgüdüsel olarak kullanacak kadar öğrenene dek, öğrendiklerini sürekli konuşmaya çalışıyordu herkes." (Hücrede Bir Gün-sf. 39)

Çek devrimcisi Julius Fuçik, Hitler faşizminin elinde *"hücre 267"*de tutsakken yazdığı son yapıtının yerine ulaşıp ulaşmayacağını bile bilmiyordu. Bir uyarı belgesi, bir umut yapıtı kaldı ondan en son. İlmek ilmek örülmüş harflerden, görüldüğü anda katledilmeyi göze alarak insanlığa bir direniş klasiği bırakabilmek... Sadece yüreği ve bilinci hücreye sığmayanların dili olabilmek için... Gazeteci ve yazar Fuçik'in son röportajıydı bu. Ölümün eşiğinde son anlarını yaşayan kendisiyle, onlara bekçilik yapan karanlık hayatlarla ve sizinle... Son röportajı:

"Bir dileğim var sizden. Şu günlerin sonunda sağ kalırsanız, bazı şeyleri unutmayın n'olur. İyi kişileri de, kötü kişileri de çıkarmayın kafanızdan. Sizler için can vermiş kimselerle ilgili ne kadar bilgi varsa toplayın bir bir. Unutmayın. Zaman gelecek, bugünlere 'mazi' denecek. Büyük bir dönemden, tarih yaratan bir takım adsız kahramanlardan söz edilecek. Adsız kahraman diye bir şey olmadığını herkes bilse ne iyi olurdu. Bir zamanlar onlar da bizim gibi insandı. Adları, sanları, kendilerine göre bir görünüşleri vardı. Umut içinde yaşıyorlardı. Gönülleri binbir istekle doluydu. En geride çarpışmanın çektiği acı, adı oldum olasıya dillerde dolaşan en ilerde çarpışanın çektiği acıdan daha az değildi. Gönül isterdi ki, dostlarımız gibi, ailemizdeki insanlar gibi, kendimiz gibi yakın olalım onlara... Gelecek için yürekten savaşmış, onun güzelim günleri uğruna canını vermiş bu kişiler

taştan birer heykeldirler. Ama geçmişin kiri, pisliğiyle devrim seline set çekmek isteyenler, kollarında yaldızlı sırmaları da olsa, çürük ordudan yapılmış tahta heykelciklerden başkası olamaz." (Darağacından Notlar-sf. 73-74)

Türküsüz olmaz, Türküler umutsuz olmaz

Türkülerimiz... Onlardan ayrı kalabildiğimiz bir zaman, bir mekan olabilir mi? Bağdaş kurup düşlere, notaların sofrasına oturmadan yapabilir miyiz? Aç kalırız onlar olmasa... Çölde susuz, yolda yorgun, sevdada yavan... Dosttur onlar, sırdaş, kavgacı-çetin... Yüreğimizin alfabesi, aklımızın aydınlığı gizlidir türkülerimizde. *"Bir tek yüreğin perdeleri inik, kapısı kilitli evinde"* oturamaz onlar. Rüzgarda, yağmurda, karda ve ormanda... özgürlüğün kocaman ellerinde dolaşırlar hep. Afrikalı maden işçisinin türküsü, Victor Jara'nın gitarında konaklar... Onlarca dilde birden söylenen Enternasyonal, yüzünü güldürür acılı bir Kürt ağıtının... Coşkulu bir İspanyol ezgisi doldurur İskoç gaydasının içini...

"Biz anlamayız
tek ağzın türküsünü.
Her matem gecesi
her bayram günü,
Şarkılarımız
bir gaz sandığını yere yıkarak
sandığın üstüne çıkarak
kocaman elleriyle
tempo tutmalıdır.
Şarkılarımız,
savaşta en önde saldırmalıdır
düşmana.
Bizden önce boyanmalıdır
şarkılarımızın yüzü kana..."

Kavgamızın kanlı uzun özeti vardır türkülerimizde... Cüretin

ritmi, bin yıllık hasretimizin rengi, öfkenin ateşi, güneşin sarı sıcak ışıkları... Tatlı su göllerinin değil, acılı yağmurların ezgisiyle bestelenmiştir onlar. Karikatür sevdaları değil, büyük aşkları konu edinmiştir. İnternetlerin, chiplerin, gökdelenlerin dünyasında yok olduğu masalı okunan nasırlı ellerin mızraplara dokunuşudur onlar. Grev çadırlarında ısınmak için ateşe uzanan eller vardır türkülerimizde. Ve grev yerinde evlenen üzüm gözlü işçi Ayşe kız... Kömür karasının aydınlığı... İşçi evlerinin boş sofraları... Basılan evlerin talan edilmiş kitapları... Yeraltı nehirlerinin dingin dingin akışı... Çatışmaların, ölüm oruçlarının yiğitleri... Çocuk gülüşlerinin yarınsı saflığı... Yakılmış köylerin acısı... Kardan demlenmiş gerilla çayı...

Sürgüne gönderilir türkülerimiz. Başları giyotine sürülür, silahla vurulurlar, gözaltında kaybedilirler, yargısız infazlara çekilirler...

Kırk örüklü Kürt kızları halay çeker türkülerimizde; işkencede direniş, gelecek, darağaçlarında yarınları söyler... Sevdaları yarım bırakır ölümler, nöbeti teslim alır sıradaki, tebessümle donanır geceler, çocuklar ağlar, zalimler güler... Yokuşu tırmanır hayat... Ve umudun öyküsünü yazar türkülerimiz...

Hücreler de türküsüz değildir hiçbir zaman. Ve yandan akan mapushane çeşmeleri, tel örgülere konan kuşlar da değildir yalnızca konuları. Orada cigaramız karanfil kokmayabilir, görüşmeciniz yeşil soğan getirmeyebilir ve siz memleketin bahar gelmiş dağlarını yıllarca göremeyebilirsiniz. Ama yine de türküsüz olmaz ve türküler de umutsuz olmaz! Direneceğini haykırırsın türkülerle, şehitleri onunla uğurlar, gelenleri onunla karşılarsın. Dışarıdan gelen haberler türküler söyletir sana. Kimi zaman sen bestelersin onları; direnişler sol anahtarı olur, acılar es verir, notaları daima sürer...

"Yaylı sazlar; demir parmaklıklar ve demir kilitli demir kapılar / vurmalı sazlar; taş duvarlar ve taş katılığında kör baskılar / üf-

lemeli sazlar; şafakta idamlıklar ve direnen tutuklular..."

Onlar için dayak yersin, işkenceye çekilirsin, düşmanın beynini bir burgu gibi deler türküler... Parmaklıklar erir, üst üste kilitli kapılar açılır, duvarlar yıkılır, yıldızlar düşer pencereden... Ve sen en güzel, en coşkulu ezgilerle selam edersin dostlara, yoldaşlara...

"Hücre 267 türkü çağırıyor. Bütün ömrümce türkü çağırdım ben. ... Oldum olası türkü çağıran, yaşadıkça da türkü çağırmayı elden bırakmayan insanlar gibi türkü çağırıyoruz şen şakrak. Nasıl güneşsiz hayat olmazsa, türküsüz hayat da olmaz. Ama doyamıyoruz. Söylediklerimiz az geliyor. Daha daha söylemeliyiz. Çünkü güneş müneş gördüğüm yok hiç... Nasıl da koca koca ışıklar saçıyor güneş. Şu sihirli yuvarlağa bak hele sen. İnsanların gözleri önünde ne mucizeler yaratıyor. Güneş gören insan pek az. Ama gün gelecek ışık yağmuruna tutacak herkesi o. Bunu bilmek ne güzel. Ama sen bit kadar önemsiz, incir çekirdeği doldurmayan bir şeyi daha öğrenmek isteyeceksin: Güneş bizim için de doğacak mı acaba?" (Darağacından Notlar-sf. 49-50)

Acı ve işkencenin türküyle karşılanışı, direncimizden alır kaynağını. Acıdan gül yaratan usta ellerin netliğinden alır. Metris'te aramak, yani talan etmek, onur kırmak için kapıya dayanır jandarma sürüsü. Kolkola girip direnirsin. Sonra yağmur gibi dayak ve talan... Pirinçler kazaklara, bardaklar sulara, dolaplar camlara karışır... Postal, cop ve dipçik. Kırıklar, morluklar, şişlikler... Durmak olur mu, haydi halaya arkadaşlar! Henüz kapıdan çıkmış olan düşmanın tepesi atar bu işe... Haydi bir daha postal, cop ve dipçik... Halayların, türkülerin başında inip kalkar azgınca...

Yunanistan'ın ücra bir köyü, Hitler'in faşistleri tarafından işgal edildiğinde tüm erkekler öldürülür. Sakin ve sade köylülerin dağarcığına yeni sözcükler girer; işgal, gaz odaları, işkence, direniş falan... Erkeklerini yitirmiş kadınlar teslim olmak istemez SS subaylarına. Köylerin uçurumuna gelirler, manzarası müthiş, serin

uçurumuna... Diz vura vura başlarlar Zaloga halayına. Uçurumun kenarına gelen halay başı, düşman işgali altındaki köyüne bakar son kez ve *"elveda"* der hayata. Sonra sırası gelen diğer halay başı ve diğeri... Gün doğduğunda Ulucanlar'da; ölüleri sırtında, yaralıları omuzunda türküler söyler özgürlük tutsakları... Kana bulanmış sigara paketinden bir tane yakıp kol kola yürürken... *"Gün doğdu hep uyandık, siperlere dayandık..."*

İrlanda'da en pis işkence yöntemlerinden biriydi hücreyi yıkamak. Deterjan ve vücut için son derece tehlikeli, gözleri ve genzi yakan, kusma ve geçici körlük krizi yaratan dezenfektanla karıştırılmış tazyikli su... *"Hortum top gibi patladı. Fırtınalar koparan sıvılar kapıların altından hızla geldi. Islık gibi sesi duyup, kapının altından akan yeşil renkli sıvıyı gördüm. Anında korkunç duman çarptı beni. Öksürmeye başladım. Pencereye doğru giderken gözlerim yaşardı. Midem altüst olmuştu. Pencerede hava almaya çalışırken çıkartacağım diye düştüm. Kafam demir çubuklara sıkıca yapışmıştı. Herkes pencerede öksürüyor olmalıydı. Arkadaki yüksek tazyikli hortumun ıslığından, işitebildiğim her şey bu kadardı. Gözyaşlarım beni engelliyordu. Hiçbir şey göremiyordum. Sonra su, kapıların kenarından süzülüp karartılmış döşemeye aktı. Umrumda değildi. Titriyor ve öksürüyordum. ... Sean'ın feci şekilde kustuğunu işittim. Tüm kat inlemeler, ağlamalar ve öksürük sesleriyle doldu..."* (Hücremde Bir Gün-sf. 79) Herkes sırılsıklam, bitkin ve darmadumandı. Hücrelerden biri her zamanki gibi bağırdı; *"küçük bir şarkı söylemeyecek mi kimse"*. Su ve dezenfektan operasyonunun üzerine de bu giderdi ancak. İlk şarkıcı coşkulu tezahüratlar ve alkışlar arasında sahneye çağrıldı: Mazgalın önü... Dinleyiciler hücrelerinin içinde ıslak ve çamurlu döşemenin üzerinde volta atmaktaydılar. Her şarkıcı aynı alkışlarla çağrıldı, kiminden istek parçalar, kiminden bildikleri tek şarkılar istendi. Tören komutanı son şarkıyı söylemesi için birini daha davet etti sahneye, tüm kat neredeyse yıkılacaktı: "The

Wind that Shakes the Barley". (Başakları Savuran Şu Rüzgarı)

Hücrede de yaşar kavga günleri

1 Mayıslar, devrim yıldönümleri, şehit anmaları, yılbaşları... bunlar yalnızca dışarıda kutlanır sanmayın. Hücrelerde de çok özeldir bu günler. İnsan seliyle dolu alanlara çıkılamaz, dalgalanan bayraklar taşınamaz belki. Ya da zaptedilecek meydanlar, yürünecek caddeler, süslenecek duvarlar sensizdir... Hücrenin içine milyonlar sığmaz, büyük çatışmalar olmaz. Ama *"buradaki tören ölüm sınavı geçiren, yok olup gitmeyecek, üstelik çelik gibi sertleşmiş güçlerin töreni"*dir.

Julius Fuçik ve diğer tutsaklar tertemiz giyindiler o sabah. 1 Mayıs 1943... Prag caddelerinde bir sel gibi akan kitlelerin, Moskova'daki Kızıl Meydan'da milyonlarca insanın oluşturduğu denizin içinde olmayı çok isterlerdi kuşkusuz. Ama bu yıl mücadelenin 'küçücük' ve devasa, 'karanlık' ve aydınlık, 'az' ve kalabalık cephesinde kutlanacaktı 1 Mayıs... Yan hücreler duvara vurarak verdikleri selamı daha güçlü, daha törensi veriyorlar bu sabah. Ekmek dağıtan tutsak, bakışların bile kontrol altında tutulduğu kapıda parmaklarını sıkıyor Fuçik'in. Avluda gezinen kadınlar yumruklarını kaldırıp selam veriyorlar. *"Şimdi sıra bizde. Yarım saatliğine avluya çıkıyoruz. Ben yaptırıyorum bugün cimnastiği. Bugün 1 Mayıs canlar. Öbür günlerde olduğu gibi başlamayacağız bugün. Gözetleyiciler afallasın varsın. N'olacak? Birinci hareket: Bir iki bir iki çekiç sallama hareketi. Öbürü orakla ot biçmek...*

Çekiç ile orak... Şöyle bir parça kafalarını çalıştırırlarsa anlar bunu canlar. Sağa sola bakıyorum: Gülümsüyorlar. Canla başla yapıyorlar hareketleri. Anladılar. İşte dostlar 1 Mayıs gösterimiz bu bizim. Oynadığımız bu sözsüz oyun ölüme giderken bile bağlı kalacağımız 1 Mayıs andı.

Hücrelere dönüyoruz. Saat dokuz. Kremlin'in saati onu vuru-

yor şimdi. Kızıl Meydan'da geçit başlıyor. Aha Enternasyonal başladı söylenmeye. Bizim hücreden tut da, dünyanın dört bir yanında yankılanıyor ses. Şarkılar söylüyoruz. Devrimci marşlar birbirini izliyor. Yalnız kalmak istemiyoruz. Yalnız değiliz. Dışarıda göğüslerini şişire şişire şarkı söyleyen, ama bir yandan da bizim gibi kavga verenlerle yan yanayız." (Darağacından Notlar-sf. 55)

Saygon'da 1959'a giriliyordu. Yeni bir yıl yeni kavgalar, yeni şehitler demekti. Geçirilen yılların anısı, kaybettikleri canlandı hepsinin gözünde. Birçok badireden çıkıp, günleri ve ayları sürükleyerek gelmişlerdi yeni yıla. O gün besinsiz ve çıbanlı vücutlarına en temiz ve en az yırtık giysilerini giydiler. Yılbaşlarında içki masalarında kadeh kaldırarak girmek bir kavgacının işi olamazdı. Marş söyleyeceklerdi o gün. Tüm yaratıcılıklarını kullanarak hazırladıkları tiyatroları oynayacaklardı. Yeni bir yıla marşlarla hele de Enternasyonal'le girebilecek olmanın anlamı ne kadar farklıydı.

Saygon tutsaklarından biri ayağa kalkarak yılbaşı konuşmasını yapmaya hazırlandı, yüzünde beraber geçirilen yılların hüznü ve sevinciyle karışık bir gülümseme vardı:

"Amcalarım, kardeşlerim yeni bir yıl başlıyor. Yaşamımızın ve tutukluluğumuzun yıllarına bir yıl daha ekleniyor. Bu, bizi olgunlaştırıyor ve inancımızı pekiştiriyor. Yıllarımız geçti ve yaşlandık. Umutla dolu 'Ulusal Tet Bayramı'na başlarken, bu odada kollarımız arasında can veren yoldaşlarımızın anısı önünde eğilelim. Bizim utanç değil, onurla, yüzümüzün akıyla dönmemizi uman, topraklarımızda binbir güçlük ve acı çeken ailelerimizi, karılarımızı, çocuklarımızı düşünelim. Dünyada en çok sevdiğimiz ve saydığımız kişileri düşünelim." (Direnme Savaşı-sf. 129)

Bir dakikalık saygı duruşuna başladılar. İşkence çemberinden geçmiş çelimsiz ve bir deri bir kemik vücutlarıyla bir grup insan anayurtlarına, halklarına ve şehit arkadaşlarına karşı nöbetteydi-

ler. Hepsi aynı iplikten dokunmuş; düşleri, beklentileri, özlemleri, hasretleri aynı insanlardı. Görüntü dramatik bir şiirin konusu olmaya çok hazırdı. Ancak dünyanın bütün dramatik şiirleri karşılık verdiler bu öneriye: *"Hayır. Bu olsa olsa bir yüzyıl klasiği, ya da çılgın bir nehrin romanı olabilir."*

Saygı duruşunun ardından hep bir ağızdan marşlarını söylediler. Ciğerleri parçalanıyordu neredeyse:

"Ho Chi Minh... ışıldayan yıldız
Yaşasın Ho Chi Minh... Yaşasın ..."

El Salvador'da gece 12'den sonra fişekler atılmaya başlayınca, zindanlarında da heyecan sardı tutsakların içini. Salvador'un bir şarkısını söylediler hep birlikte. Çok sevdikleri "Parti" adlı şiiri ortaklaşa anımsamaya çalıştılar:

Yüreğini ve hayatını
getirmiyorsan beraberinde
hiç zahmet etme
aramıza katılmak için.
Katılmanla ayrılman bir olur.
Rahat bir yer arıyorsan,
sıcak sudan soğuk suya değmeyecekse elin,
hiç zahmet etme
yaranın en güzel çiçek olduğu
bu meydana gelmeye.
Bu yol ancak
baş koyanlar içindir...
Burada sen
yemekte en sonuncu
edinmede en sonuncu
uykuda en sonuncu,
ama ölmede
en birinci olacaksın..."

"Bu şiir cesaret ve umutla dolduruyordu içimizi. Lil bitirince

öyle etkilenmiştik ki, alkışlayacak halimiz kalmamıştı. Kimse bir şey söylemiyordu. Derken, yeni yılı haberleyen siren seslerini duyduk. 'Yaşsın Halkımız, Yaşasın Devrim" diye bağırdık hep bir ağızdan. Lil ile kucaklaştık. 'Umarım dışarıda her şey yolundadır ve bütün sorunlar halledilir.

Christobal bana seslendi: 'Fina, kucaklıyorum seni. Bütün arkadaşlarımızı anıyorum.

Sonra sustuk. Herkesin yoldaşını andığını düşündüm. Hepimiz yeni yılı, dışarıdaki savaşımın sürdüğü inancı ve umuduyla karşılamıştık."

Büyük yarınlara varmak için kaç hücre gerek daha?

Hücre yaşamı nasıl anlatılabilir? Orada yemek, uyku, hareket, zaman... yani insana dair ne varsa anlamı farklıdır. Yaşama biçimi değişiktir. Yoğun yaşanmış bir günün sonundaki uyku; sıradan işleri yapmak için yerine getirilen bir hareket; günlük faaliyetlere bölünmüş bir zaman dilimi yoktur orada. Birçok yerde hücreler, insan ve sesten yalıtılmıştır. Yıllar boyunca tek bir insan yüzü göremez, kendi konuştuğun sesi bile duyamazsın. Hücrelerin biçimi her ülkeye göre değişik olabilir. Kimi yerin altında, kimi ıssız bir çölün ortasında kimi son teknolojiyle donatılmış binaların içinde... Ancak hepsinin ortak özellikleri vardır: İnançlarından soyundurmak ve yaşamsal fonksiyonlarını ortadan kaldırarak hayvani bir hayata zorlamak...

En uygun tanımıyla hücre, canlı olduğunu bile bile tabutta yaşamaktır.

Güneşin doğuşu ve batışı, yıldızlar ve rüzgar, gündüz ve gece, yağmur ve kar yoktur hücrede. Zaman kavramını tümden unutman istenir. Sabah mıdır, akşam mıdır, bilemezsin ve bu kocaman bir boşluk hissi doğurur. Kocaman bir boşluk ve kocaman bir sessizlik... İnsan kulağının duymaya alışık olduğu sesler de yoktur hücrede. Kalabalık caddelerin uğultusu, yağmurun gürül-

tüsü, gök gürlemesi, konuşma sesi, çocuk bağırtıları, fabrika sirenleri, televizyon, radyo, sinema, tiyatro... hiçbiri duyulmaz. Sessizliğe gömmek, kendi içine hapsetmektir amaçları. Ve bir gün değil, bir hafta değil uzun yıllar geçirilir burada. Dikkat edilirse, hücreler anlatılırken *'şu kadar adım eninde, bu kadar adım boyunda'* diye başlanır. Aslında adımlara hapsedilen yaşamdır. Ve bu, sınırların dışına kafa olarak da çıkmaman içindir. Bu daracık mekanda, hiçbir şeyle uğraşmayıp hiçbir şey düşünmeyip kendini dinlemen istenir. Geçmişini sorgulaman, yaşadığın yalnızlığın faturasını düşüncelerine çıkarman hedeflenir. Sıradan bir teslim alma değil, kişiliksizleştirme, hiçleştirme hatta çıldırtma ve delirtme...

Orada yarının ne getireceği belli değildir. Her an kapı açılıp işkenceye çekilebilirsiniz. Sürü halinde gelip *'teslim ol, vazgeç'*le başlayan beyin yıkama seanslarına tabi kalırsın. Yaşamın tümünü kontrol altında tutmaya çalışırlar. Yemek saatin, uyku saatin, ışığın hangi zamanlar yanık kalacağı onlar tarafından belirlensin isterler. Günün 24 saati *"şimdi ne olacak"* sorusuyla beklemek... Boby Sands anlatıyor:

"Sessizlik çirkin ve korkunçtu. Üstümüzden geçen karga karanlıkta bağırdı. Uzakta, yavaşça giden bir helikopterin ışığı dansetti. Ailemin iyi olup olmadığını merak ettim. Bir sonraki ayın ziyaret zamanı gelene kadar ölesiye meraklanacaklardı. Zor bir gün oldu. Her günde böyle değil mi sanki? Ve yarının neler getireceğini Allah bilir. Yarınki şansızlar kimler olacak? Kimler lime lime vücuduyla ceza bloğuna (özel olarak işkence yapılan bir bölüm-nba) *doldurulacak? Kimler hortumla ıslatılacak, dövülecek ya da operasyon sırasında paramparça olacak? Yarın salt daha fazla acı, işkence, üzüntü sıkıntı ve korku getirecek. Ve kimbilir ne kadar da aşağılama, zalimlik ve dehşet... Karanlık ve yoğun soğuk, boş mide ve insana kötü durumunu hatırlatan pis, kabus dolu mezarın, dört Allah'ın belası duvarı. İşte yarın yüzler-*

ce çıplak Cumhuriyetçi Siyasi Savaş Tutuklusu'nu bekleyenler. Fakat sabahın işkenceyle dolu olduğundan emin olarak dayanacak ve teslim olmayacağız. Zordu, çok zordu, çok çok zordu diye düşündüm. Fakat bir gün zafer bizim olacak ve hiçbir İrlandalı erkek ya da kadın bir İngiliz cehennem deliğinde olmayacak, asla." (Hücrede Bir Gün-sf. 83)

Hücrede en basit insani taleplerin diyeti mutlaka ödetilmek istenir. Mektup, görüş, kantin, tedavi... tüm bunlar için ağır bedensel tahribatlar bırakacak mücadele yöntemlerine girişmek zorundasındır. Yoksa karşına bir yaptırım listesi çıkarırlar. *'Uyarsan sahip olabilirsin...'*

Saygon zindanlarında tifo, kolera olan tutsakların başına 'Hipokrat yeminli' doktorlar gelip sorarlar; *"pişman mısın?"* Cevap *"hayır"*sa, ilaç dolu şırınga, doktorun sırıtan suratı eşliğinde yandaki kanlı sıvıların üzerine boşaltılır. Kimi zaman da hasta olduğu için *'fazlalık'* teşkil eder tutsaklar. Ve *'iyileşmeleri'* için verilen haplarla öldürülürler... Pişman olmadığı için en incesinden en kabasına işkencelerle karşılaşırlar. Sürekli bir yıpratma harekatı düzenlenir. *"Dört aylık sürekli eziyetler bize zulmedenlerin gayretkeşliğini azaltmıştı. Çanak ve çubuklarımıza el koymayı da akıl ettiler. Artık pirinci yere döküyorlardı. Dört ayak üstünde pirince yanaşmak bize düşüyordu. Pirinci nereye döküyorlardı dersiniz? Evet kapının eşiğinde ihtiyaç giderdiğimiz yerin üstüne.*

Uzun zamandır pis su kaplarını kaldırmış oldukları için kafesin girişinde ihtiyaç gideriyorduk. Önceleri kum ve su ile günde bir kez burayı temizliyorlardı. Ama işte bir aydır hiç oralı değillerdi. Pislikler girişte birikmişti, her yana saçılmıştı, sidik birikintileri üstünde pislikler yüzüyordu. Ve tam bunların üstüne yiyeceğimizi boşaltıyorlardı. Belli saatlerde gelip kapıyı açıyorlar, bir kase pirinç dolduruyorlar ve hop. Pisliğin tam üstüne boşaltıyorlar, kapıyı kapıyor ve son derece memnun giriyorlardı. O zaman hiç mırıldamadan eşiğe doğru sürünüyor ve zavallı yiyeceğimizi tü-

ne tüne topluyorduk. Niçin olmasın? Bunu elbette ki yiyorduk. Yaşadığımız sürece, düşman, gözlerinin önünde var olmamıza bir çare bulamıyordu." (Direnme Savaşı-sf. 291)

İnsanlık; dalıp gitme uykulara

"Bu tür onur kırıcılık ve işkenceye kim ad takabilir?" diye soruyor Boby Sands. Dünyada her şeyin bir adı vardır... Nesnelerin, duyguların, şeylerin... *"İnsanlar uygulanan zalimliğe dikkat çekmek için pislik grevine girişmek zorunda kalacak kadar işkenceye uğradığı zaman, bu tür onur kırıcılık ve işkenceye kim ne ad takabilir? H Blok konusunda hangi hümanist geçinen sessiz kalabilir? Daha ne kadar çekeceğiz diye düşündüm. Çıplak ve acıyla iki büklüm olmuş, hastalık ininde, çürüyen çöp yığınlarının ortasında bir köşeye çömelmiş, dışkı kokusunun sidik ve çürüyen artık yiyeceklerin hasta edici kötü kokusuna karışıp kalacağı yere bağırsaklarını boşaltmaya zorlanan yıkanmamış bir beden. Bu tür işkenceye bir ad bulsunlar haydi diye düşündüm, ayağa kalkıp temiz hava almak için pencereye giderken. Dayaklar, tazyikli sular, açlık ve yoksunluk. Bu kabuslar kabusuna iyi bir ad taksınlar haydi!"* (Hücrede Bir Gün-sf. 37-38)

Hücrenin adı, insanlık suçudur. Sömürü dünyasının ömrünü uzatması için inşa edilmiş dayanaklardır.

Susmak, korkunç şeylerin olmasına gebe bir suçtur... Kendi yaşamına kendi elinle kefen biçmektir. Susmak, ortak olmaktır.

Julius Fuçik, yıllar öncesinden içimizdeki insana sesleniyor:

"ACABA İNSANOĞLUNUN GÖZÜNÜN AÇILMASI İÇİN DAHA KAÇ YÜZYIL GEÇECEK? İNSANLIĞIN BÜYÜK YARINLARA VARABİLMESİ İÇİN KAÇ HÜCRE GEREK DAHA? HEY NERUDA'NIN SEVGİLİ ÇOCUĞU, BİZİ BÜTÜN İNSANLARIN KURTULUŞUNA GÖTÜRECEK YOLUN BAŞI, NİCE NİCE UZAKLARDA HALA. AMA N'OLUR UYUMA ARTIK. N'OLUR DALIP GİTME UYKULARA."

BUĞDAYIN TÜRKÜSÜ

Halkım ben, parmakla sayılmayan
Sesimde pırıl pırıl bir güç var
Karanlıkta boy atmaya
Sessizliği aşmaya yarayan

Ölü, yiğit, gölge ve buz, ne varsa
Tohuma dururlar yeniden
Ve halk, toprağa gömülü
Tohuma durur bir yerde
Buğday nasıl filizini sürer de
Çıkarsa toprağın üstüne
Güzelim kırmızı elleriyle
Sessizliği burgu gibi deler de

Biz halkız, yeniden doğarız ölümlerle.

Pablo NERUDA

Makbule Berktaş

O içeride hücredeydi ben dışarıda...

'78 yılında cezaevi mücadelem başladı. 12 Eylül cezaevleri uygulaması başladığında, kızım Metris Cezaevi'nde yatıyordu. O zaman görüşler Metris'te telefonla yapılıyordu. 10 ila 15 dakika arası telefonla konuşabiliyordun. Zaten telefonlar dinleniyordu. Birbirimize halimizi hatırımızı sormadan bir bakıyorduk ki, telefonlar kesilmiş. *"Hadi görüş bitti"* diyorlardı. Bir anne için, veya yakını için ne kadar zor bir durum değil mi?

1984 yılının Nisan ayında, Metris Cezaevi Müdürü'nden bir telgraf geldi. *"Kızın ölürse mesuliyetli biz değiliz"* diye yazıyordu. Çünkü kızım Ölüm Orucu'ndaydı. Böyle bir yazıyı alan bir ana yüreğini düşünebiliyor musunuz? O an ne yapmalı? Tabi ben soluğu Metris Cezaevi'nde aldım.

Bana dediler ki, *"Kızın Haydarpaşa Hastanesi'nde yatıyor."* Hemen oraya koştum. Ben İstanbul'u tanımam, Adana'dan geldim çünkü. Ama analık duygusu beni yollara düşürdü. O an başıma ne gelirse gelsin gözüm görmüyordu. Gittim kızımı gördüm.

Hastanede yatakta yatıyor. Jandarmalar bekliyor. Jandarma

iki koluna girmiş, sanki sürüklüyorlardı onu. Kapının küçücük deliği vardı. Adına mazgal deniliyor. Oradan görünce kendimi kaybettim. *"Benim yavrum bu halde olamaz"* diye bağırdım. Beni hastaneden dışarı çıkardılar. Bir hafta boyunca hastanenin önüne sabah 6'da geliyordum, akşam 9-10'a kadar bekliyordum.

Ölüm Orucu bittikten sonra arkadaşlarını Adana Cezaevi'ne getirdiler. Bu arada ben de telgraf üstüne telgraf çekiyordum. Fakir olduğumu söyleyerek, çocuğumun Adana Cezaevi'ne gelmesini Adalet Bakanlığı'ndan istiyor ve o telgrafların fotokopisini çekip kaldırıyordum. Arkadaşlarından 15-20 kişiyi, sonra da kızımı Adana Cezaevi'ne getirdiler. Arası bir hafta sürdü mü bilmiyorum, ama cezaevinde açlık grevine girdiler. Bu arada kızımın arkadaşlarının aileleri İstanbul'da oturuyorlardı. Onlar çocuklarının görüşüne geliyorlardı. Benim evim cezaevine yakın olduğundan onları evime götürüyordum. O zaman haftada iki defa görüş vardı. Çarşamba ve cumartesi. Bu günler sanki bana bayram günüymüş gibi geliyordu. Ama ne yazık ki o günleri bana zindan ettiler.

Yukarıda belirttiğim gibi açlık grevine başlamış. Adana Cezaevi Müdürü beni çağırmıştı. Korkarak cezaevine gittim. Bana dedi ki *"Kızın gelir gelmez bu cezaevini açlık grevine götürdü. Kızına söyle açlık grevini bitirsin."* Aslında yalnız kızım değil ki, cezaevinin hepsi açlık grevine girmiş. Neymiş o geldikten sonra başlamış diye kızımı suçluyor. Müdüre dedim ki, *"Ben çocuğumun açlık grevine girmesini ister miyim? Ama yalvarsam da bırakmaz."* Öyle de oldu ne yaptıysam, *"biz haklıyız"* diyordu.

Müdür dedi ki, *"bir karış 5 parmak kızın var, ama dinamit gibi."* Müdür bunu odasında, tutsak ailelerinin yanında söylüyor. Onların çocukları da açlık grevinde. O zaman dedim ki, *"Müdürüm benim kızım koca cezaevini açlık grevine koyduysa ne mutlu ona. Ama oradakiler mantıklı ve akıllı insanlar. Herkes kendi iradesiyle girmişdir açlık grevine. Yalnız şunu da söylemeden yapamam. Ben kızımı ilikle besledim. Bilseydim buraya gireceğini*

daha fazla ilik verirdim."

Bir süre sonra kızımla açlık grevine girenlerin hepsi bıraktılar. O bırakmadı. İstiklal Marşı'nı söylemedi diye cezaevinin taa bodrumundaki yılanlı hücreye koydular. "*Adana Cezaevi'nin hücresinde değil insan, hayvanlar bile kalmaz"* diyorlardı. Sigara bile yanmıyormuş. Rutubet desen öyle, zaten o yerde durulmuyor, pislikten kokudan. Size bahsettiğim hücreye koydular, İstiklal Marşı söylemiyor diye. O zaman da mektup, görüş yasağı vardı. Bunlara tek başına direndi.

Ben de 6 ay cezaevi kapısında onun ölümünü bekledim. Sabah altı, akşam sekiz, gardiyanlar çıkana kadar kapıda kamp kurdum. O orada yaşadı hücreyi, ben dışarıda yaşadım. Ve mücadele ettim. Çocuğumun oradan çıkması için ölümü göze aldım. Coplandım. O zaman üstümüze su fışkırtıyorlardı, ben yılmadım. '80 sonrası benim üç yavrum Adana Cezaevi'nde kaldı. Onları sadece beşer dakika görebiliyordum.

Direnişlerden sonra Adana Cezaevi'ni kapattılar. Daha sonra 2.5 yıl Antakya, 2.5 sene Ermenek Cezaevi'ne taşındım.

Gözü kapalı bir anneydim. Fakat bu cezaevleri ve hücreler, beni dinamit gibi yaptı. Çocuk, benim çocuğum. Elbette yanında olacağım. Bir ana, çocuğuna başkasının bir tokat vurmasına bile razı olmaz, önüne durur. Onun dayak yemesini boş verin, göz göre göre yılana-fareye yem olmaması için uğraş verdim o günler.

Sokak bilmezdim, çarşı bilmezdim. Önce *"bunlar niye başımıza geldi"* diye düşünürdüm. Evde ağlar, ağlar dururdum. Ama dışarı çıktığımda, cezaevin önüne gittiğimde başım dikti, bir damla gözyaşı dökmezdim. Yine "*önce çocuklarım*" derdim, "*kızım*" derdim. Hücrede kalmasını istemiyordum, onu görmek istiyordum. Ama kızım bana hep haklı olduklarını söyledi, neden direndiklerini anlattı, bundan hiç vazgeçmedi. Ben onu anlamaya başladıkça, onlar kararlı şekilde direndikçe, değişmeye başladım.

Yılanlı hücrelerde kaldıklarını öğrendikten sonra başvurmadığ-

mız, gitmediğimiz yer kalmadı. Onları oradan çıkartacaktık, diri diri mezara gömdürmeyecektik. Ben birşeyler yaptıkça, ağlamamaya başladım. Çünkü çaresiz değildim. Onlar içerde, biz de dışarda mücadele verdik. Onları o hücrelerden çıkardık. Bu öyle kolay olmadı. Aileler olarak birbirimize destek olduk. Herbirimiz diğerinin çocuğunu kendi yavrusu belledi. Bir avuçtuk, toplanacağımız yer yoktu. Ama birbirimizi bulurduk ve çalmadık kapı bırakmazdık.

Bügün yine hücreleri getiriyor devlet, hem de daha kötüsünü. Ben İnsan Hakları Derneği'nin "Cezaevi Komisyonu"ndayım. Burada çocuklarımızın hücrelere atılmasını engellemek için neler yapacağımızı konuşuyor, eylemler yapıyoruz. Biz anaların, babaların, çocuklarımızın yanında olmamız gerekir. Aileler olarak çocuklarımıza önce biz sahip çıkmalıyız ki, başkaları da sahip çıksın.

'96'daki ölüm oruçlarında haftalarca Ankara'da Yüksel caddesine, biz aileler çıktık. Dayak yedik, küfür işittik vazgeçmedik. Bugün daha kalabalık olmalıyız. Nerede bir eylem varsa, aileler olarak toplanıp oraya gidelim. Herkese derdimizi anlatalım. Kim bizden daha iyi bilebilir çocuklarımızın haklı olduğunu. Onlar *"lüks villa"* desin, ben hücreleri kızımla yaşadım, ne demek olduğunu hücreyi yaşayan analar iyi bilir.

Altı ay sonra hastalandığı için, kısa bir süre hücreden çıkardılar kızımı. Pislikten çıkmış kızım, sarıldım. Bana kokusu sanki mis gibi geliyordu. *"Anan kurban olsun sana ne güzel kokuyorsun"* dedim. O an o hasretlik içinde bana o kadar güzel koktu ki, anlatamam.

Analar size sesleniyorum, biz analar yine sokaklara, alanlara çıkalım. Geç kalmadan el ele vererek mücadele edelim.

Mayıs 2000

Belgeler

ANKARA VALİLİĞİNE

ANKARA

Adana Kapalı Cezaevinde tutuklu bulunan Beyza Bektaş'ın annesiyle, Kapalı Adana Cezaevine geldiği günden bu yana(1,5 yıldır) görüşülmemiştir. Kapalı hücre sakinlerinin, görüş-aktivite yasaklarının uygulandığı tek yer sanırım Adana Kapalı Cezaevidir. Kanımca daha önce hasta cezaevlerinde de yatmış, hapishanenin ayrı bir dünyasını da olmamıştır.

Bir ay kadar önce 22 günlük açlık grevinin ardından ciddi cinsel hallere gelmesine rağmen mektupsuz artık bilinen o hücreden başka hücrelerinde bilinç tam etkilenmiştir. Hücrelerin nasıl olduğunu anlatmaya gerek duymuyorum. Çünkü gerek TBMM'de gerekse basında yeterince anlatılmış bulunmaktadır. Sadece aylardır kızımın güneş yüzüne hasret bırakıldığını, havasızlığın, rutubetin en sağlıklı bir insanın dahi bir-iki ay içinde ne hale getireceğini sizin takdirlerinize bırakıyorum.

Kızım İstanbul'da yakalanmış, ondaki gözaltında kaldığı süre içerisinde gördüğü işkenceler sonucu ciddi bir hastalığa yakalanmıştır. Adana Kapalı Cezaevine getirildiğinden sonra doktorların "acilen ameliyat olmalarına rağmen cezaevi idaresi kızımın hastanede yatırılmasına hala izin vermemektedir. Çünkü diğer halkın da duymasına başlanan tüpten geçirilen kelime telkinesi ile beraber mücadeleye devam etmektedir. Mutlaka tıbbi müdahale yapılarak hastanemeye sevk edilip ameliyata alınması gerekmektedir. Bu durum yetkililerin bilgi dahilinde olmalarına karşın değişen birşey olmamıştır.

Kızım şimdi 64 iş aylık görüş ve mektup cezası ile hücrede dönüşmektedir. İki disiplin cezasının ayrı, ayrı verilmesi mümkün olduğu halde mektup ve görüş cezasının verilebilmesinde hangisi tatbik edilmiş, hücre cezası verildiğinde ise bekletilmeksizin derhal uygulamaya izin verilmektedir. Uygulama bir keyfilik mekanizmasıdır bu, ne yapacaklarını da kendilerini yasal ve hakla gösterebilmektedirler. İstedikleri şekilde ceza verebilmektedirler. Bu işkence değil de nedir? Kızla aynı söylenebilecek cezanın görüşsüz mektupsuz yıllarca hücre yaşamı kısmen bile nedir? Cezaevi idaresi tarafından dolayı mahkemeye verildi, mahkemede beraat etmişlerdir, fakat ortada bir ara vardır. Bugün olmadığı yerde ceza uygulamak mı? Mahkemenin verdiği beraat kararına rağmen cezaevi idaresinin verdiği insanlık-dışı cezaları keyfiliğin dışında açıklayabilmek mümkün mü?

Bu koşullar altında çocuklarımızın biç sesiz çıkışmasından yasal dayanağı olmayan sürekli cezalara rızası olmalarını beklemek insafsızlık olur. Her gençgenin hürgü gelmesini, hala da açlık grevi yapmasını asla istemez. Onlarda gibi göre göre ama gibi erimelerinde hangi ana baba isteyebilir? Ancak bir kendi kendine işkence yapar, sebepsiz yere günlerce aç kalır? Bu durumu sorumlu bilmek bilinen cezalarıyla çocuklaşmadı da, hizları da kanaatten, en ilkesel hastalıklarda dahi ilgilenmeyen, hücrelerde ölmeye mahkum eden cezaevi idaresindedir.

Sözlerimin tek istediğimiz yetkililerin duymadı birkaç da çocuklarımızın durumlarını, sorunlarını dinlemede, yakından ilgilenmeyi olacaktır. Zevcilik, bakmalık, milletvekillerine ödül ve yazılı olarak bu durumları anlatıyoruz. Kaçalar böyle devam ettiği sürece çözümsüz yağ-malis çıkmayacağını görmek mecbur olacaktır.

Saygımı muhafaza bildirir, gereğinin yapılmasını saygılarımla arz ederim.

8.4.1984

Malatyalı
Berktaş
M. Berktaş

AD[illegible] BİRİNCİ FIRKA

[illegible]

Ben Adana Kapalı Cezaevinde tutuklu bulunan Nevin Demirbaş'ı ziyaret ettiğim. Daha önce de cezaevinin koşullarının ne durumda olduğunu bildiren dilekçeler yazıp mahkemeye göndermiştik.

Kırmızı üç aylık görüş ve mektup yasağı ölüm orucu nedeniyle kaldırılmıştır. Dün (27.Nisan 1982) Adana askeri Cezaevinin mahkumlarının ailelerini ziyaretlerine izin verilmiş, ve dün akşam mahkumlar ailelerinden ayrılmışlardır. Ben ve benim durumumda olan ailelerde sabah bu sayede çocuklarımızın durumunu öğrenmiş olduk.

Mahkemede dile getirilen insanlık dışı uygulamalarla yetinmiyor da bilgi dahilinde olmayı gerektiği insancıyla yaşamayı insanlık görevi sayıyoruz.

Bildiğiniz gibi Adana Kapalı Cezaevi, hiç bitmeyen sürekli hücre cezalarına, görüş mektup yasaklarına, sık sık uygulanan işkence yöntemlerine, tamamen özel doğal hakkı olan havanın hakkının engellenmeleri, avukatlarıyla bile zaman zaman görüştürtülmeyip, bir defasında vurluk çıkarmalara, arama bahanesiyle onur kırıcı bir şekilde soyunmak arama yapmaları ve daha bir dizi uygulamalarıyla Ülke çapında adından en çok söz edilen sivil cezaevidir. Bu durum gerek mahkum ailelerimizin dilekçe yada sözlü anlatımlarında, gerek tutuklularımızın mahkeme salonlarında savunmalarıyla, gerekse Avukat bahanın da yer vermesiyle tüm kamuoyunca bilinen acı bir gerçektir. Hal böyleyken Cezaevinde ölümler hiçbir şey olmadığı gibi, tüm tepki her geçen gün daha da çoğalmaz bir hale bürünmektedir, yatta kanşmaz durumdadır.

Sorunlar bir kısım milletvekillerinin ziyaretlerinde incelemeye yapılacaklarını duyup duymadığımız. Oysa geleci milletvekillerinin yapılanları mahkum cezaevi idaresi ile görüşüp, onlarla dilekçelerini dinlemekten öteye gitmediğidir. Hapishane geleneği daha önceden O.İdaremizce bilindiğinden hasım hücreler hazırlatılıyor, tavsiz bahçe işlerine girdiğiniz ve hazırlık görüş görüştüğünüz içinde, havuzlu, banlı ve yeşillik fazlası, her türden hoşluk yoktur gibi bir de yalan eklenmiştir. Kadın koğuşunun altında bulunan tuvalet bugün hücre olarak kullanılmaktadır. Bu tuvalette geçtiğimiz aylarda bir yıldız görülmüş, mahkumların komşuları önerine gelen görevli gardiyanlara ölüdürülmüş çalışılmasına da başvuru başarısız. Cezaevi idaresinin bilindiği halde, kötü bulan olanaksızın gibi, çocuklarımız bu tuvalete kapatılıp ölüme terk edilmiştir.

Mahkemede sanıklar ve avukatlarına dile getirilen ve zapta geçen bir durumu daha değinmeden geçemiyoruz:

Kadın koğuşunda görev yapan Emine TAKAYMAZ adındaki bir bayan gardiyan, akıl ve ruh hastalıkları hastahanesinde tedavi görmüş ve iki kez de deli raporu verilmiş biridir. Cezaevinde görev yapacak memurların eğitilmiş, özellikleşe insan psikolojisini bilen kişilerden seçilmiş olması gerekirken iki kez rapor almış bir gardiyanın hangi düşünceyle görev verilmektedir? Onun cezaevi müdür, kumandanı müdür? Bu durumda gardiyan mahkumlara nasıl davranır bilinmektedir, bu acı hakaretleri küfürleri sövgülerini, sanırı intihadığı zaman inkarını kim yapacaktır. Daha önce basına da duyurulmuş işkenceci gardiyanlar görevdedir. Ancak hiçbiri hakkında resmi işlem yapılmamıştır, bireyek her geçen duyurusunda bulunduğu halde. [illegible] yapılan yardımları olayları yüceltiyor, sanki bir bilginin ifadesiyle [illegible] Adana Cezaevinde [illegible] yapılmaktadır. Durum cezaevi [illegible] Adana [illegible] yapılmaktadır.

Bütün bu başvurulara, insanlık-dışı uygulamalara nihâyet etip, son verecek yetkili kurullar neden hâlâ gereksiz yapıyorlar?

TBMM'ce oluşturulan Adalet Komisyonu, cezaevlerinde incelemeler de bulunmuş ve bunun sonucu basında da yer alan değerlendirme ve önerileri olmuş ve çok isabetli bulmuş sevinmiştik. Bu öneriler arasında yer alan görüş sonucu ise yürekleri parçalamıştı. Cezaevi idarelerince ağır ağır verilen cezalar yüzünden aylarca hatta yıllarca görüşemeyen ailelar var. Ise de iki yılda yalnız bir günedir aylarca kimsenin görüşemiyen bir suç olarak aynı rakamları yazıyorum. İşte çok yakında 23 Nisan var. Bu yıl da açık görüş verilecek mi? Bekliyoruz. Bu vesile ile ve benim durumumdaki anneler çocuklarını görebiyecekler.Geçen sene de aynı gerekçelerle açık görüşlerde billeri görebilmişlerdi. Oysa İstanbul, Ankara vb. illerdeki hükümlü ve tutuklular cezaevi dahi açık görüş izni verilmiş ve ailelerinin görüştürülmüştü. Bu uygulama da sadece Adana Kapalı Cezaevine mahsustur. Bu yıl da aynı durumla karşılaşmamak için dayatma bekliyoruz. Bugün Adana'da mahkûmların kalkınmasına göre yetki Adalet Bakanlığı yada Adana valiliğine verilmesi gerektiği değişmedi ile yazıyorum: Açık görüş önemli, çocuklarımızla cezaevi dahi olsalar açık görüş yapabilme izni verir, dayısı cezaevi idaresine bildirir yada elimize değil bir belge verebiliyoruz, bu mutlu günde bizleri de mutlulaşa bırakmış, sevindirmiş olacaksınız. Aksi takdirde normal görüşlerde aylardır yapamadıkları gibi tüm açık görüşleri de yapamıyacaklar. Uygulamanın bu görüş ve mektup yasaklarını sadece çocuklarımızı değil, asıl bizi ailelerine verilen bir cezadır, Mahkeme Adalet Komisyonun gözönü etkisin raporunda; "görüş bir lütuf değil, hakkın" denilmektedir.Bu hakkın yerine getirilmesini istiyoruz.

Yukarıda yazdığım tüm konularla yakından ilgilenmenizi saygıyla dilerim. Bilginize sunar gereğinin yapılmasını saygılarımla arz ederim.

15.4.1985

Mahkûm Bakkuş

Alıcı:
Valilik Mah. Müd/2 ek.yok
Adana

12.6.1986

Basın Açıklaması

Adana Kapalı Cezaevi, sürekli hücre cezaları, kötü hücre koşulları ard arda verilen görüş-mektup yasakları, açık görüşlerin dahi "cezalılar" gerekçesiyle verilmediği, mahkumların ve mahkum ailelerinin yetkili mercilere koşulları tüm ayrıntılarıyla anlatmalarına, inceleme komisyonlarını davet etmelerine rağmen hiç bir düzelme olmadığı gibi her geçen gün daha ağır ve zorlu yaşama koşullarına terk edildiği bir cezaevidir.

Bu kötü koşulları bir kez daha dile getirmekte yarar var.

1-Siyasi tutuklulara karşı sürekli hücre cezası uygulanarak, bunu bir işkenceye dönüştürerek onların yavaş yavaş adım adım hastalığa, ölüme terkediyorlar. Bayan tutukluların durumu çarpıcı bir örnek olu[illegible] durumundan değinmeden geçilemez. İstanbul Metris Askeri Cezaevi'nden Adana Kapalı Cezaevine 1984'ün kasım ayında sevk edilen Nevin Berktaş, Adana'ya geldiği 1,5 yılın 1 yılını hücrelerde geçirmiştir. Yine aynı cezaevinden 1984'ün Temmuz ayında Adana Kapalı Cezaevine getirilen Mürüvet Çakar'ın toplam 4,50 günü hücrede kalmıştır. Diğer siyasi tutukluların da durumu pek farklı değildir.

2-Aradan yıllar geçtiği halde, bu hücrelerin durumu içler acısıdır. İncelemeye gelen heyetlerce ve cezaevi doktoru tarafından "insan yaşayamaz", "kullanılamaz" raporu verilen hücreler kullanılmaya devam edilmektedir. Koğuşlarda önceden tuvalet olarak kullanılan yerler, demir kapı takılarak hücre haline getirilmiş, lağım suları ve pis kokuların içinde, kedi büyüklüğünde lağım farelerinin, her türlü haşeratın, yaz aylarını çıkan [illegible] arasına bırakılmaktadırlar.

Hücrede [illegible] sigara, kantinden alınan her türlü yiyecek, gazete kitap yasaktır. Son aylarda yatak dahi verilmemektedir. Erkek tutuklular onur kırıcı aramalarla çırılçıplak soyulup cezaevi gardiyanları ve askerlerce [illegible] hücreye atılırken, bayan tutuklular da [illegible] gardiyan ve askerler tarafından [illegible] [illegible] tutulmaktadırlar.

[illegible] olarak, tavanın ancak üç-dört [illegible] kapılı [illegible] [illegible] [illegible] bir [illegible] [illegible] insan girebildiği, son derece rutubetli yerlerdir. Bu durumu [illegible] Adana Cumhuriyet Savcısı Ali Galip GÜNGÖR, "havayı ne yapacaklar, bir toplu iğne deliğinden bile giren havayla insan yaşayabilir" diyebilmektedir.

3-Sağlık koşullarının böylesine elverişsiz olduğu bir ortamda cezaevine doktor [illegible] haftada bir kez gelmekte ve ancak ölümcül durumdaki hastalara bakabilmektedir. Tutukluların dayak izlerinin tesbiti için doktora [illegible] için verilmemektedir. Hücreye alınacaklar sadece formalite [illegible] doktor kontrolünden geçirilmektedirler. Hastaneye sevk edildiği [illegible] tutuklular aylarca hastaneye götürülmemektedir.

4-Ne be[illegible] verilen mektup görüş yasaklarıyla çocuklarımızdan aylardır haber alamıyoruz. Açık görüşlerde dahi görüştürülmüyoruz. Bu yasaklar öylesine artar ki, [illegible] mektube cevap alamadan bir yeni yasak daha geliyor. Verilen mektup görüş yasakları aileler verilmiş bir ceza niteliğine bürünmüştür. Çocuklarımızın sağlığı ve [illegible] konusunda bilgi edinmemiz yasaklanmıştır.

5-Kitap ve dergiler verilmemektedir. Daha önceden alınan Nokta, Yeni Gündem, Düşün, Bilim ve Sanat vb. dergiler, Savcının "zararlı neşriyat" nitelemesi sonucu yasak edilmiştir. Ayrıca Adana Kapalı Cezaevi ile ilgili haberlerin yeraldığı gazeteler [illegible] [illegible] ve diğer gazeteler verilmemektedir.

6-15 gündür bir arttırılan sıcak sudan hücrede bulunan tutuklular yararlanamamaktadır. Ayrıca cumartesi günleri 15-20 kadar gardiyan (erkek) bayan tutukluların banyolarının bölümüne rahatlıkla girebilmektedir.

7-Yemekler hem besin değeri düşük hem de yetersiz çıktığı gibi, hücrede bulunan tutuklular kantinden ek besin de alamamakta yarı-aç bir durumda yaşamaya çalışmaktadırlar.

İnsan Hakları ve Mazlumları Adana Cumhuriyet Savcılığı Ali Kalıp Hakkında. Cumhuriyet Savcısı Mehmet AYDOĞDU. Cumhuriyet İş Mahkemesi Başkanlığına Sayın Başkanlığınız'dır. Sayın tutuklularla görüşmek üzere Adana Cumhuriyet Savcılığı tarafından verilmiştir.

Bu uygulamaların yanı sıra İstanbul'da yer yer yapılmaktadır. Bizzat İstanbul'da katılan gardiyanlar; Mustafa ÇİKEK, Kasım ÇAKMAK, Celal CÜNEYT, Bilal [illegible] ve Ahmet TALAYHAN'dır.

Ramazan Ekinci(Yaşlı)
Babası S. Mehmet Tosh

Ersel Aykaç
annesi Mediha Aykaç

Ahmet Akgün
annesi Elif Akgün
ELİF

Mahir Balkaya'nın annesi
Mahmure Balkaya
M. Balkaya

Erol Özmenmanni
Zülfü Özmen

Elif Öz
Annesi Nüsna Öz

Mehmet Akgün'ün annesi
Ayşe Gül

Fatma Demirel
Erdik Demirel'in annesi

[illegible] Kaymakamlığı
[illegible] Mahkemesi Kaymakamlığı

Cevdet Uçar
annesi Zarife Uçar

Abdurrahman Kırkar
annesi Zarife Kırkar

Sayın Cumhuriyet

Coşkun Kahraman
annesi Naci Kahraman

Bayazıt Durmuş annesi
Zeliha Durmuş

Ramazan Deniz
Rıza Deniz (babası)

İsmail Yücel
annesi Fatma Yücel
F. YÜCEL

Nusret Maya
eşi Sabahat Maya

Eyüp Kırık
annesi Gülü Kırık

Adana Cezaevi'ndeki

tutukluların yakınları:

"Sürekli hücre cezaları işkenceye dönüşüyor"

ADANA, ÖZEL

ADANA Cezaevi'ndeki siyasi tutuklu ve hükümlülerin yakınları sürekli uygulanan hücre cezalarının işkenceye dönüştüğünü öne sürerek önlem alınmasını istediler.

DSP Adana İl binasında bir basın toplantısı düzenleyen mahkum aileleri hücre cezalarının kötü hücre koşullarının artırılarak verilen süreç mektup yasaklarının sürdüğünü, açlık grevlerini dolu, "Cezalar" gerekçesiyle verilmediğini belirttiler. İstanbul metrin nakli cezaevi iken Adana'ya getirilen Nevin Bektaş'ı örnek gösteren mahkum aileleri, bu mahkumun Adana'da kaldığı 3,5 yılda 630 günü hücrede geçirildiğini öğrenmenin durumlarının

hemşire tarafından takibine rağmen ölümden kurtarıldığını söylediler.

DSP Adana İl Başkanı Ahmet Küçükmustafa, Türkiye genelindeki cezaevlerinde en kötü uygulamanın Adana Cezaevi'nde olduğunu yaptığı tüm girişimlere rağmen tutukluların yaşam koşullarının değişmediğini

Cezaevi, mahkum ailelerinin şikayetlerini dinledi

"Cezaevi'nde insanlık dışı uygulamalara göz yumuluyor"

● DSP Genel Sekreter Yardımcısı, Adana ve C. Adaleti'nde Savcı, Emniyet amiri görüşmelerini kadınlar hükümlüler gördü.

S

Cezaevindeki siyasi tutuklu ve mahkumların yakınları:

"Hücre cezası bizi kahrediyor,

Canver: Erkek gardiyanın kadın koğuşunda işi ne?

ADANA (Cumhuriyet) — Adana Cezaevi'nde hükümlü ve tutuklular üzerinde uygulanan baskı ve hücrelerde uygulanmakta olan rejimle ilgili olarak basına açıklama yapan SHP Adana Milletvekili Cüneyt Canver, Adalet bakanına yöneltiği bir dizi soru içinde, "Erkek gardiyanların kadınların koğuşlarına nasıl sevkedildiğini öğrenebilirsiniz" de sordu.

Adana Cezaevi'nde incelemeler yapmak üzere Adalet Bakanlığı'ndan yetkili üst düzeyde bulunacağını da belirten Cüneyt Canver, Adana C.Savcısı Ali Galip Dinçer'i de, cezaevlerinde uygulamalara göz yummak ve ölümlü kazalanmalara neden olmakla suçladı.

Adana SHP İl Merkezi'nde cezaevlerindeki hükümlü ve tutuklularla ailelerinin de katıldığı toplantıda, gördüklerini görüşmüş gibi dere tepeden inme ve tarafsız sözleriyle parmaklık dövdüklerini anlatan Canver, şunları söyledi:

"Türkiye bir devlet, devlet ise, cezaevleri de bir hukuk geçerli olmalıdır. Mahkûm, hükümlü, yasaların ve anayasanın uygulanacağı yerlerdir. Keşke olursak hayalet odası cezaevi yönetkilileri ve gardiyanların durumları ile ilgilenmeyen başta Adalet Bakanı ve diğer yetkilileri bir kez daha ziyaretimiz. Bir gün sizler de bu vatandaşlık haklarını kullanmaya ihtiyacınız olabilir.

SHP Adana İl Başkanı hücre toplantısı yaptı

Kılıçdaroğlu: "Cumhuriyet ve laiklik Sevcan ile Cezaevi Müdürü hakkında duruşmanın açılmalı" dedi

'Cezaevlerinde baskı var'

Adana Cumhuriyet Savcısı Ali Galip Dinçer'in tutum ve davranışlarının Adana Cezaevini 'Bir işkence yuvası' haline getirdiği, savcının tutuklulara '45 milyonun rahatı için 5 milyonunuzu biçeceğiz' tehdidinde bulunduğu ileri sürüldü.

Samsun Askeri Ceza ve Tutukevi'ndeki tutukluların yakınları, TBMM Başkanlığı ve Milli Savunma Bakanlığı'na başvurarak, Cezaevindeki Yaşam koşullarının düzeltilmesini ve tutukluların sağlık denetiminden geçirilmesini istediler.

ANKARA (ANKA) — [illegible]

Adana Baro Başkanı cezaevi koşullarını "Çok ağır" buldu

ADANA, ÖZEL

ADANA Barosu Başkanı Muzaffer Terliksiz, [illegible]

5 TEMMUZ 1996

ANKARA NOTLARI

MUSTAFA EKMEKÇİ

Mapushane Çeşmesi

Yargıç ve savcı için suç duyurusu

'Vatandaşı öldüren karakol komutanı, devletle bir değil'

Ekspres

147 sanıklı TİKB davası sonuçlandı

Adana'da 4 idam 6 müebbet hapis cezası verildi

Adana'da 4 idam 6 müebbet hapis cezası verildi

ADANA (Ekspres)

[illegible]

Nevin Berktaş gözaltında

Yakınları Berktaş için açlık grevinde

Açlık grevine EKB'den destek

Sokaklardan vazgeçmeyeeekler

Tutuklanmasının ardından...

Nevin Berktaş, Dava Dosyasını sunduğumuz "İnancın Sınandığı Zor Mekanlar; HÜCRELER" kitabından 10 ay ceza aldı, 2 Kasım 2010 tarihinde tutuklanarak Bakırköy Kadın Hapishanesine götürüldü.
Bu haksız cezayı ve tutuklamayı protesto etmek için, "Nevin Berktaş'a Özgürlük!" kampanyası başlatıldı. Bu kampanya kapsamında;
- çeşitli sokak eylemleri ve basın açıklamaları gerçekleştirildi,
- imza kampanyası başlatıldı, çeşitli illerde, merkezi yerlerde ve semtlerde imza standları açıldı, binlerce imza toplandı,
- onbinlerce bildiri dağıtıldı, yüzlerce afiş asıldı, sayısız yazılama yapıldı, sticker yapıştırıldı,
- freedom_for_nevin_berktas.org isimli internet sitesi kuruldu,
- birçok köşe yazarı, köşesinde konuyu işledi, bazı televizyon ve radyo kanallarında Nevin Berktaş'ın annesi ve avukatıyla programlar yapıldı,
- gercekinatcidir@gmail.com sitesi, internet üzerinden imza kampanyası ile destek verdi,
- bazı devrimci dergilerin internet sitelerinde ya da dergilerinde haber yayınlandı,
- Almanya'dan Die Linke milletvekili Andrej Hunko, Almanya PEN Başkan Yardımcısı Christa Sczvenke, yazar Günter Wallraff ve Cumhuriyetçi Avukatlar Birliği Temsilcisi Antonia Vonder Behrens'in katıldığı heyetler geldi, milletvekili Nevin Berktaş ile bir görüşme gerçekleştirdi. Heyetler basın açıklamaları yaptılar,
- İsveç PEN ve Türkiye PEN, Nevin Berktaş'ı onur üyesi ilan etti. Türkiye PEN, Duygu Asena ödülünü Nevin Berktaş'a verdi,
- BDP Diyarbakır Milletvekili Akın Birdal tarafından mecliste soru önergesi verildi, milletvekili ile Nevin Berktaş'ın annesi mecliste bir basın açıklaması gerçekleştirdi,
- Amerika'dan Avustralya'ya, Artvin'den Diyarbakır'a kadar dünyanın ve ülkenin her köşesinden mailler yağdı, yazılar yazıldı, internet sitelerinde ve facebook sayfalarında Nevin ile ilgili çalışmalar yürütüldü,
Kitap yayına hazırlanırken, "Nevin Berktaş'a Özgürlük" kampanyası, ülke içinde ve dışında değişik biçimlerde sürdürülüyordu.
Kampanyaya katkıda bulunan, destek veren, Nevin'e mektup yazan, dayanışma amacıyla çeşitli faaliyetler yürüten tüm dostlarımıza -son derece güzel örnekler olmasına rağmen yer darlığından dolayı kitapta yer veremediklerimiz de dahil olmak üzere- teşekkür ediyoruz.

Merhaba

Ben, Nevin Berktaş. İstanbul Bakırköy Hapishanesi'nden yazıyorum size. "İnancım Sınandığı Zor Mekanlar: Hücreler" kitabını yazdığım için 10 ay hapis cezası kesildi ve 2 Kasım 2010 tarihinde tutuklandım.

"İnancım Sınandığı Zor Mekanlar: Hücreler" kitabını 2000 yılı başında Gebze Hapishanesi'nde yazmıştım. Yani neredeyse 11 yıl oluyor. Kitap, Nisan 2000'de baskıdan çıktıktan bir hafta sonra toplatıldı. Hakkında da dört ayrı dava açıldı. Ayrıca "Yediveren Yayınları" Yazı İşleri Müdürü Elif Çamyar ve "Berdan Matbaacılık" sahibine de dava açıldı. Hakkımdaki -biri hariç- üç dava dosyası kapandı (para cezası, beraat vs. nedenlerle), diğeri "örgüte yardım yataklık yapmak"tan devam etti. Ve dört yıla yakın hapis cezası verildi. Sonra bir yasa değişikliği yapıldığı için, avukatım, "yeni yasaya göre dosyanın yeniden görülmesi" isteminde bulundu. Böylece infaz durdurulmuş oldu.

Bu arada ben 2007 Şubat'ında tahliye oldum. Avukatım, tahliye edilmem için uğraşırken yaklaşık altı yıl kadar da fazla yatırıldığımı açığa çıkardı. Bu fazlalık yanlışlıkla olmuş!

Örgüt üyeliği ve bazı ek davalar nedeniyle 1995-2007 yılları arasında on üç yıl kalmıştım hapishanede. Daha önce de 1983-1991 yılları arasında sekiz yıl... Yani, hayatımın toplam 21 yılını hapishanede geçirdim. Şu anda 52 yaşındayım.

Kitap davası, 2007'de ben tahliye olduktan sonra yeniden görüldü. Ve 10 ay hapis cezası geldi. Avukatım, bu sürenin, fazladan yatırıldığım altı yıllık süreden düşürülmesi için savcılığa başvurdu. Savcılık fazladan yatırıldığım süreyi incelemekteydi ve resmi kanallardan bazı eksik evraklar gelmesini beklemekteydi.

Savcılığın dosya inceleme süreci bitmemişken tutuklama kararını çıkartmış olması ve beni adresini bildikleri evimin kapısından almaları oldukça anlamlı.

Öte yandan, 19 Aralık 2000'de yaşadığımız katliam ve hücre tipi hapishanelere geçiş öncesinde, 12 Eylül'ün en ağır işkencelerini yaşamış biri olarak, kitabım, 12 Eylül uygulamaları ve hücre politikasına karşı nasıl direndiğimizi anlatıyordu. Sömürülen ve ezilenlerin yanında insanlığın kurtuluşu mücadelesi veren biri olarak yaşadıklarımı üzerinden zor ve işkence karşısında direnmeyi anlatmaktan daha doğal ne olabilir?

Düşüncenin suç olmadığına dair ve 12 Eylül işkencehanelerinde ne çok haksızlık yapıldığı üzerine çokça konuşulduğu bir dönemde, bunları anlatan kitabım nedeniyle ceza verilmiş olması ve apar-topar yeniden tutuklanmam, bana göre iki yüzlü bir politika yürütüldüğünün göstergesi.

İlgilenmeniz dileğiyle... Selamlar...

Kasım 2010
Nevin Berktaş

22 KASIM 2010

BASINA ve KAMUOYUNA

Proleterce Devrimci Duruş yazarı NEVİN BERKTAŞ, 2000 Nisan'ında Yediveren Yayınları tarafından basılan "İnancın Sınandığı Zor Mekanlar: HÜCRELER" kitabından dolayı 3 Kasım 2010'da tutuklanarak Bakırköy Kadın Cezaevi'ne konuldu.

10 yıl süren yargılama sürecinde örgüt propagandası yapmakla "suçlanan" Nevin Berktaş, kitapta 12 Eylül zindanlarında kaldığı hücreleri ve direniş sürecini anlatmıştı. Yayınlandığı andan itibaren devletin saldırısına uğrayan kitap, toplatılmış ve hakkında davalar açılmıştı. Hem kitabı yayınlayan Yediveren Yayınları, hem de Nevin Berktaş, para ve hapis cezalarına çarptırılmıştı. Bozulan hükümler son olarak geçtiğimiz yıl 10.5 ay hapis cezası olarak kesinleşmiş ve Yargıtay tarafından da onaylanmıştı. Berktaş'ın 5 yıl 8 ay fazla yatırılmış olması ve verilen hükmün buradan düşürülmesi gerekirken, avukatlarının bu yöndeki itirazlarına rağmen, dosya adeta sümen altı edilmiş ve yeniden tutuklanmıştır. Devlet bu kararı, Nevin Berktaş'a bir saldırı vesilesi haline getirmiştir.

1984 ve 1996 Ölüm Oruçları'na ve uzun süreli açlık grevleri ve fiili direnişlere katılan Berktaş, 12 Eylül faşist darbesinden itibaren toplam 22 yılını cezaevlerinde ve hücrelerde direnerek geçirdi. Bu direnişini anlattığı kitaptan dolayı yeniden içeri alınması, 12 Eylül zihniyetinin devam ettiğinin en açık göstergesidir. "Demokrasi", "düşünce özgürlüğü", "insan hakları" kavramlarını "yeni" anayasa sürecinde de ağzından düşürmeyen burjuvazi ve onun hükümetlerini, bizzat hayatın kendisi yalanlıyor. Sosyalist ve devrimci dergilere, gazetelere davalar açılıyor, kitaplar toplatılıyor, yazarlar ağır cezalara çarptırılıyor. İşçi ve emekçilerin hak alma mücadelelerine azgınca saldırılar sürüyor. Kürt illerinde yüzlerce çocuk tutuklanıyor, cezaevlerine dolduruluyor. Cezaevleri, yüz bini aşkın tutuklu ve hükümlü sayısı ile Cumhuriyet tarihininin en dolu dönemini yaşıyor. Devrimci tutsaklara dönük saldırılar artıyor.

Krizin her gün kendini iyiden iyiye hissettirdiği koşullarda, hiçbir direniş odağına tahammül edemeyen devlet, öncü güçleri yok etmenin planlarını yapıyor. Komünist ve devrimcilere saldırının altında yatan budur. Nevin Berktaş'ın tutuklanması da bu kapsamda ele alınmalıdır. Devlet kendi hukukunu hiçe sayarak komünist bir kişiyi tutuklamıştır. Ancak bu saldırılar, 12 Eylül gibi faşizmin en azgın döneminde bizleri yıldıramadığı gibi, bundan sonra da yıldıramayacaktır!

12 Eylül cezaevlerinin faşist yaptırımlarına yıllarca direnen ve bu direnişini kitaplaştırdığı için yeniden cezaevine atılan Nevin Berktaş'ı sahiplenmeli, bu hukukdışı uygulamayı protesto etmeliyiz! Tüm devrimci demokrat kişi ve kurumları bu konuda duyarlı olmaya, Nevin Berktaş için açılan imza kampanyasına katılmaya, mektup ve kartlarıyla onu yalnız bırakmamaya çağırıyoruz.

NEVİN BERKTAŞ DERHAL SERBEST BIRAKILSIN!

ZİNDANLAR YIKILSIN TUTSAKLARA ÖZGÜRLÜK!

Proleterce Devrimci Duruş Dergisi

5 Aralık 2010

BASINA ve KAMUOYUNA

Nevin Berktaş. yıllarca yattığı 12 Eylül zindanlarını anlattığı "Hücreler" kitabından dolayı, bir ayı aşkın süredir Bakırköy Kadın Hapishanesi'nde tutuklu bulunuyor.

Türkiye'de en uzun süre cezaevinde kalan siyasi kadın tutsak olan Berktaş, faşist yaptırımlara boyuneğmediği için hücrelere atılmış, çeşitli işkencelere maruz kalmıştı. Bu sürecin bir kesitini "İnancın Sınandığı Zor Mekanlar:HÜCRELER" adlı kitabında özetledi. Kitap, 2000 yılında Yedi veren Yayınları tarafından yayınlandı ve bir hafta içinde toplatma kararı çıkarıldı. Ardından yayınevi sahibi ile yazarı hakkında çeşitli davalar açıldı. Para ve hapis cezaları verildi. Fakat bunlar, yasa değişiklikleri ile düştü. Buna rağmen kitap hakkında yeni davalar açılmaya devam edildi. Son olarak, para cezasının yanı sıra 10 ay hapis cezası verildi ve Yargıtay tarafından da onaylandı. Geçtiğimiz ay, bu cezayı yatırmak için Nevin Berktaş'ı yeniden tutukladılar.

Bu tutuklama; rejimin yalan ve demagojilerini açığa vurduğu gibi, hukuksuzluğunu da gözler önüne sermektedir. Çünkü Nevin Berktaş, sözkonusu kitabı cezaevinde bulunduğu sırada, bundan 10 yıl önce yazmıştı. 19 Aralık katliamının hemen ardından, kitap hakkında dava açılmış ve 10 yıl süren yargılama süreci başlamıştı. 2007'de tahliye olduktan sonra da bu süreç devam etti ve geçtiğimiz aylarda sonuçlandı. Avukatlarının. Nevin Berktaş'ın yaklaşık 6 yıl fazladan yatırıldığını tespit edip, hapis cezasının bu süreden mahsup edilmesi yönündeki başvuruları da, aylarca savcılıkta bekletildikten sonra, tutuklama kararı çıkarıldı.

Nevin Berktaş'ın toplam 22 yılı bulan cezaevi süreci, zaten baştan sona hukuksuzluk abidesidir. 1983 Mart'ında "İdamlara Hayır" bildirisi dağıtırken yakalanmış, ağır işkencelerden geçirildikten sonra tutuklanmıştır. Gözaltında ifade vermemesi, "örgüt üyeliği"ne kanıt sayılmış. buna cezaevlerindeki faşist yaptırımlara direnmek ve mahkemede devrimci kimliğini savunmak da eklenince, örgüt üyeliğinin en üst sınırından ve iki kez ceza verilmiştir. Aynı davada iki kez örgüt üyesi olmaktan ceza verilmesi gibi bir hukuk garabeti de, 12 Eylül mahkemelerinin kabarık siciline işlemiştir.

Fakat hukuksuzluk, 12 Eylül mahkemeleri ile sınırlı değildir. Bugünkü mahkemelerin de aynı zihniyeti taşıdıkları görülmektedir. Yine kitaplar yargılanmakta, yaşadıklarını yazmak bile "suç" sayılmakta, cezalandırılmaktadır...

Nevin Berktaş, yıllarca kaldığı Adana Cezaevi'nin hücrelerini anlatmıştır kitabında. Ortaçağın karanlık izbelerinden farksız, kedi büyüklüğündeki farelerin cirit attığı, her tarafından suların sızdığı, yılanların ziyaret ettiği bu hücrelerde, devrimci kimliğini koruyarak nasıl yaşadığını anlatmıştır. "İnsan kalamaz" raporları verilen bu hücrelerde, 15'şer günlük cezalarla aylarca tutulmasını; bir sabun, bir battaniye almak için bile günlerce açlık grevi yapmak zorunda kalışını ve bunların her defasında geri alınıp, yeniden kazanmakla karşı karşıya bırakılışını anlatmıştır. Daha önceki yıllarda aynı hücrelerde kalan Mehmet Fatih Öktülmüş, Mustafa Özenç gibi devrim şehitlerininin direnişlerini anlatmıştır.

Her hücre cezası, aynı zamanda ayrı bir işkence seansıdır. Falaka ve meydan dayağı bunun başında gelir. Görüş ve mektup yasakları, açılan davalar, psikolojik yıpratma ve hakaretler, yıllarca sürüp gitmiştir.

"Hücreler" kitabında, işkence yapanların isimleri de yazılıdır. İşkenceyi yapan gardiyanların, bu emri veren cezaevi müdürü ve savcısının isimleri vardır. Bu yönüyle kitap, bir "suç duyurusu" niteliğindedir. İsimleri yazılı olan savcı, müdür, başgardiyan ve gardiyanlar, işkence yapmak gibi bir insanlık suçundan yargılanmaları gerekirken; savcılar, bu kişiler hakkında değil, kitabın yazarı hakkında dava açmış, cezalar yağdırmıştır. Ve bütün bunlar, sözde 12 Eylül anayasasının kaldırıldığı, cunta şeflerinin ve işkencecilerin yargılanacağı, demokratik ve insan haklarına saygılı bir döneme geçildiği yaygarasının en üst perdeden yapıldığı bir dönemde gerçekleşmektedir.

12 Eylül mahkemeleri, hiç bir kanıt olmadan yılları bulan ağır cezalar verdi. Yetmedi, infazları yaktı. Yetmedi, yıllarca fazladan yatırdı. Defalarca işkencelerden geçirdi, hücrelere attı, disiplin cezaları verdi. Bütün bunlar, sömürü ve baskı düzenine başkaldıran, tüm işkencelere ve cezalara direnen, devrim ve sosyalizm inancını yitirmeyen kişilere yapıldı. Şimdi de aynı zihniyet devam ediyor. Nevin Berktaş şahsında direnen, başeğmeyen insan yargılanıyor!

Nevin Berktaş, Adana Cezaevinde kaldığı yıllarda tek başına bir direniş cephesi yarattı ve sonunda tüm cezaevinde direnişi başlatmayı başardı. '84 ve '96 ölüm oruçları dahil olmak üzere birçok kez açlık grevleri yaptı, fiili direnişler gerçekleştirdi. En zor şartlar altında bile direnilebileceğini gösterdi. HÜCRELER kitabını da 2000 yılında devletin F tipi hücre cezaevlerine hazırlandığı bir dönemde yazdı. Başından geçen deneyimler ışığında, devrimci tutsakların hücrelerde de direneceklerini, siyasal kimliklerini koruyacaklarını daha baştan ilan etti.

Devletin, "Hücreler" kitabına ve yazarına bitmeyen öfkesi bundandır. Ama iyi bilinmelidir ki, 12 Eylül işkencelerinin ve zindanlarının yıldıramadığı komünist ve devrimcileri, bu cezalar da yıldıramaz! Sömürü ve zulüm düzeni varolduğu sürece, direnenler hep olacaktır! Onlar, insanlığın yüzakı olarak tarihe kazınırken, işkenceciler ve onları koruyup kollayanlar her zaman lanetlenecektir!

Bir kez daha Nevin Berktaş'a ve yazdığı kitaba karşı yapılan bu hukuk dışı uygulamayı kınıyor, bu duruma bir an evvel son verilmesini, Nevin Berktaş'ın derhal serbest bırakılmasını istiyoruz. Tüm devrimci, demokrat, ilerici kişi ve kurumları, bu doğrultuda yapılanlara katılmaya, destek vermeye çağırıyoruz. Atacağımız imzalarla, yazacağımız mektup ve kartlarla yanında olduğumuzu gösterelim diyoruz. 12 Eylül'ün tüm uygulamaları ile birlikte ortadan kaldırılması için, birleşik mücadeleyi yükseltmemiz gerektiğini, faşizmin ancak bizim mücadelemizle yıkılacağını yineliyoruz.

Nevin Berktaş Serbest Bırakılsın!

Zindanlar Yıkılsın Tutsaklara Özgürlük!

Kahrolsun Faşizm! Yaşasın Birleşik Mücadelemiz!

Proleterce Devrimci Duruş Dergisi

BASIN AÇIKLAMALARI VE GÖSTERİLER

Adana İHD, 23 Kasım 2010

Bakırköy Hapishanesi'nin önü, 10 Aralık 2010

Sağmalcılar Hapishanesi önü, 19 Aralık 2010

Kartal meydanı, 5 Aralık 2010

Maltepe meydanı, 2 Ocak 2011

Kamuyonu açılan imza metnidir

Nevin Berktaş Serbest Bırakılsın!

Nevin Berktaş, 1980'den itibaren yaklaşık 22 yılını cezaevlerinde geçiren, ülkemizde en uzun süre hapis yatmış kadın siyasi tutukludur. Cezaevlerinde kaldığı süre boyunca faşist yaptırımlara boyun eğmediği için, hücre cezası da dahil, birçok cezaya maruz kalmış ve infazı yakılarak yıllarca içeride tutulmuştur. Bu hukuk dışı uygulamalar yetmezmiş gibi, 5 yıl 8 ay gibi uzun bir süre de fazladan yatırılmıştır. 2007 yılında tahliye olduktan üç yıl sonra, 3 Kasım 2010 tarihinde, bu kez içeride yazdığı bir kitaptan dolayı yeniden tutuklanmıştır.

Berktaş, devletin "F Tipi cezaevleri"ne geçişe hazırlandığı bir dönemde, 12 Eylül cezaevlerindeki hücreleri ve o hücrelerde geçirdiği işkenceleri anlatan "İnancın sınandığı zor mekanlar: HÜCRELER" adlı bir kitap yazdı. Kitap, Nisan 2000 tarihinde Yediveren Yayınları tarafından yayınlandı. Yayınlandığı günden 7 gün sonra toplatıldı, hakkında davalar açıldı, para ve hapis cezaları verildi. Yasa değişiklikleri ile bu cezalar düştüğü halde, yeniden dava açıldı.

Geçtiğimiz yıl yayınevi sahibine para cezası; kitabın yazarı olarak Nevin Berktaş'a ise, 10 ay hapis, 461 milyon para cezası verildi ve bu karar Yargıtay tarafından da onaylandı. Avukatları, Nevin Berktaş'ın daha önceden haksız yere yattığı yılları göstererek, bu cezaya mahsup etmelerini talep ettiler. Buna rağmen Nevin Berktaş tutuklanarak Bakırköy Kadın Hapishanesine götürüldü. Bir kez daha kendi yasalarını çiğnediler, hukuk-dışı bir uygulamayı yaşama geçirdiler.

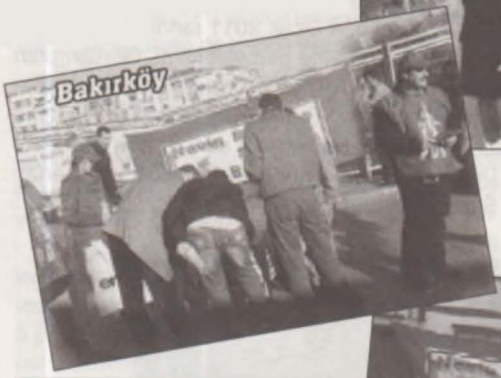
Bütün bunlar, sözde 12 Eylül anayasasının değiştiği bir dönemde gerçekleşti. Güya 12 Eylülcüler artık yargılanacaktı! Oysa yargılanan yine 12 Eylül'ü anlatan kitaplar ve ona karşı direnen devrimci ve komünistlerdi. Nevin Berktaş'ın son tutuklanışı, 12 Eylül zihniyetinin aynı şekilde devam ettiğinin bir göstergesi oldu.

Biz aşağıda imzası olanlar, kitaba ve yazarlarına cezalar yağdıran bu zihniyeti kınıyor, Nevin Berktaş'ın serbest bırakılmasını istiyoruz.

Taksim
Nevin Berktaş
Serbest

Kızılay
ÖZGÜRLÜ

Kartal

Bakırköy

Mecidiyeköy

Gazi

Alman Sol Parti (Die Linke) milletvekili, Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisi ve Almanya Federal Parlamento Avrupa Birliği Komisyonu üyesi Andrej Hunko, Aralık ayının ilk günlerinde Türkiye'ye geldi. Nevin Berktaş ile görüşmek üzere çeşitli girişimlerde bulundu, ancak bunlar reddedildi. Ocak ayının ilk günlerinde yeniden gelen Hunko, 4 Ocak 2011 tarihinde, Bakırköy Hapishanesi'nde Nevin Berktaş ile bir görüşme gerçekleştirdi. Görüşmenin ardından, 6 Ocak 2011 tarihinde, İstanbul İHD'de bir basın toplantısı yaparak izlenimlerini aktardı. Basın toplantısında, Tutuklu Gazetecilerle Dayanışma Platformu Sözcüsü Necati Abay, PEN Hapisteki Yazarlar Komitesi temsilcisi Halil İbrahim Özcan, Düşünce Suçuna Karşı Girişim sözcüsü Şanar Yurdatapan ve Şaban Dayanan konuşma yaptılar.

Şubat ayının ilk haftasında, Almanya'dan bir heyet, Nevin Berktaş ile görüşmek üzere girişimde bulundu. Heyette, Almanya PEN Başkan Yardımcısı Christa Sczvenke, yazar Günter Wallraff ve Cumhuriyetçi Avukatlar Birliği Temsilcisi Antonia Vonder Behrens bulunuyordu. Ancak görüşme yapılmasına izin verilmedi. Bunun üzerine, PEN Türkiye Temsilci Halil İbrahim Özcan, 10 Şubat 2011 tarihinde, Türkiye Gazeteciler Cemiyeti Lokali'nde bir basın toplantısı düzenlediler. Toplantıya, Almanya'dan gelen heyetin yanısıra, Türkiye Yayıncılar Birliği Başkanı Ragıp Zarakolu, TGDP Sözcüsü Necati Abay ve avukat İnayet Aksu katıldı.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın Adalet Bakanı Sayın Sadullah ERGİN'ce yazılı olarak yanıtlanmasını dilerim.

Saygılarımla. 14.01.2011

AKIN BİRDAL
Diyarbakır Milletvekili

Nevin Berktaş, 1980'den itibaren yaklaşık 22 yılını cezaevlerinde geçiren, ülkemizde en uzun süre hapis yatmış kadın, siyasi tutukludur. Cezaevlerinde kaldığı süre boyunca hukuk dışı yaptırımlara boyun eğmediği için, hücre cezası da dahil, birçok cezaya maruz kalmış ve infazı yakılarak yıllarca içeride tutulmuştur. Bu hukuk dışı uygulamalar yetmezmiş gibi, infaz hesabında yapılan hata nedeniyle 5 yıl 7 fazla cezaya çarptırıldığını ve 1991'de yürürlüğe giren kısmi aftan yararlandırılmadığı tespit edilmiş ve 2007 yılında cezasının dolmasına 6 ay kala tahliye edilmiştir. 3 Kasım 2010 tarihinde de içeride yazdığı bir kitap nedeniyle yeniden tutuklanmıştır.

Berktaş devletin F tipi cezaevlerine geçişe hazırlandığı bir dönemde, 12 Eylül cezaevlerindeki hücreleri ve o hücrelerde geçirdiği işkenceleri anlatan "İnancın Sınandığı Zor Mekanlar: Hücreler" adlı bir kitap yazdı. Kitap Nisan 2000 tarihinde Yediveren Yayınları tarafından yayınlandı. Yayınlandığı günden 7 gün sonra toplatıldı, hakkında davalar açıldı, para ve hapis cezaları verildi. Yasa değişiklikleri ile bu davalar düştüğü halde, yeniden dava açıldı.

Geçtiğimiz yıl yayınevi sahibine para cezası, kitabın yazarı Nevin BERKTAŞ'a ise 10 ay hapis, 461 milyon para cezası verildi ve bu karar Yargıtay tarafından onaylandı. Avukatları bu cezanın, Nevin BERKTAŞ'ın daha önceden haksız yere yattığı 5 yıl 7 aydan düşülmesini istedi ancak mahkeme bu talebi reddetti. Berktaş, tutuklanarak Bakırköy Kadın hapishanesine götürüldü.

Bütün bunlar sözde 12 Eylül Anayasasının değiştiği bir dönemde gerçekleşti. Güya 12 Eylül'ü yapanlar yargılanacaktı! Oysa yargılanan yine 12 Eylül'ü anlatan kitaplar ve ona karşı direnen muhaliflerdi. Nevin Berktaş'ın son tutuklanışı, 12 Eylül zihniyetinin aynı şekilde devam ettiğinin bir göstergesidir.

Ülkemizde; Terörle Mücadele Yasası (TMY) olmak üzere çeşitli yasal düzenlemelerle düşünce ve ifade özgürlüğüne, basın özgürlüğüne yönelik saldırılar her geçen gün artıyor. Düşünce ve ifade özgürlüğü kapsamında açılan davaların sayısı 1200'ü geçmiş durumdadır. Nevin Berktaş dahil halen cezaevlerinde 10'u yazı işleri müdürü 40'ın üzerinde gazeteci ve yazar tutuklu bulunmaktadır.

Bu çerçevede konuyla ilgili olarak;

1- Nevin Berktaş'ın cezasının infazının yanlış hesaplanması nedeniyle 5 yıl 7 ay fazladan yattığı ve 1991 de yürürlüğe giren kısmi aftan yararlandırılmadığı tespit edilmiş ve1997 de tahliye edilmiştir. Bu sürenin tazmin edilmesi gerekli değil midir?

2- Her ne kadar ayrı yasa maddelerinden kaynaklansa da bu mağduriyeti gide-

recek bir düzenleme düşünülmekte midir?

3- Nevin Berktaş'ın daha önce uzun süre cezaevinde yatmış olması nedeniyle beden ve ruh sağlığının korunması yolunda ne tür önlemler alınması gerekmektedir?

4- Avukatı, Berktaş'ın 10 ay hapis cezasına çarptırılmasının ardından mahkemeye başvurarak aldığı cezanın daha önce fazladan yattığı 5 yıl 7 aydan düşülmesini talep etmiştir. Mahkemenin bu talebi reddetme gerekçesi nedir?

5- Yazarların mahkum olduğu bu tür kararları, düşünce ve ifade özgürlüğünü güvence altına alan, Türkiye Cumhuriyetinin altına imza attığı uluslararası sözleşmeler ve Anayasanın 90. maddesi açısından nasıl değerlendiriyorsunuz?

NEVİN BERKTAŞ İÇİN
TBMM'DE BASIN AÇIKLAMASI YAPILDI

21 Şubat 2011 Pazartesi Günü, TBMM'de, BDP Diyarbakır Milletvekili Akın Birdal, Nevin Berktaş'ın annesi Makbule Berktaş ve Ankara Düşünce Özgürlüğü Girişimi'nden aydınların katıldığı bir basın toplantısı düzenlendi.

Akın Birdal konuşmasına, *"günümüzde ifade ve basın özgürlüğünün yine Türkiye'nin gündeminde oluşu Nevin Berktaş'a ilişkin düzenlediğimiz bu toplantıyı önemli kılmaktadır"* diyerek başladı. *"Düşünce ve basın özgürlüğü; demokrasinin, insan hak ve özgürlüklerinin olmazsa olmazıdır. İçerde gazetecisi, yazarı bulunan bir ülkenin bunlardan söz etmesi; ne inandırıcı ne de güven vericidir. Bu nedenle Nevin BERKTAŞ'ın serbest bırakılmasını istiyor, bu konuda yapılan çağrılara ve girişimlere duyarlı olunmasını bekliyoruz"* dedi.

Ardından Berktaş'ın annesi Makbule Berktaş söz aldı ve 1978 yılından itibaren 'maratonda' olduğunu söyleyerek *"22 yıl cezaevinde yatan Nevin Berktaş'ın sonuna kadar arkasındayım. Kızım cezaevinde kaldığı hücrede kendisine verilen ekmek ve peyniri farelerle paylaşıyor ki, kulağını yemesinler diye. Nevin Berktaş, hücrelerde yaşadıklarının yüzde 50'sini bile yazmamıştır. Bugün bir kişi çektiklerini yazmışsa cezayı hak eder mi? Bu nasıl adalet? Türkiye'de hukuk yok, devrimci çocuklara, basına ceza veren bir hükümetle karşı karşıyayız. İnsanları betonlara gömenler zaman aşımına uğruyor, Nevin Berktaş kitap yazdı diye içerde tutuluyor. 1996'lardaki gibi anaları sokaklara dökmesinler, yeter"* dedi. Makbule Berktaş *"ben de kızım gibi kitap yazacağım beni de gözaltına alsınlar ya da kızımı serbest bıraksınlar"* diye ekledi.

Ankara Düşünce Özgürlüğü Girişimi adına Mahmut Konuk ise, şunları söyledi: *"Baş eğdiremediği insanları hücrelerde çürütmek, sistemin 'hukuku', insanın yattığı hücreyi yazması ise, yeni bir 'suç'!.. Nevin BERKTAŞ'ı yattığı hücreyi yazdığı için hapse tıkanlara, yaşadığımız örnekleri; 'hukuk, adalet, demokrasi, insan hakları, özgürlük'vb. diye yutturanlara sesleniyoruz. Ya Nevin BERKTAŞ'ı bir an önce serbest bırakın, ya da bizi de tutuklayın!..Hiç değilse 'hukuksuzlukta eşitlik' olsun!"*

İsveç PEN Hapisteki Yazarlar Komitesi Başkanı Ola Larsmo'nun Nevin Berktaş'a gönderdiği mektup

Sevgili Nevin,

Benim adım Ola Larsmo. İsveç PEN Klubünün Başkanıyım. Mektubun için teşekkür ederiz. Burada birçok kişinin Türkiye'deki gelişmeleri kaygı ile izlediğini, daha açık bir toplum oluşturmak için sürdürülen çabaların yavaş gitmesinden rahatsız olduğunu bilmeni isteriz. Ama aynı zamanda gerçekten olumlu gelişmeler olduğunu da düşünüyoruz. Böylesi gelişmeler sizin gibi düşündüğünü söyleyenler, yazanlar ve susmayanların sayesinde oluyor.

PEN olarak Türkiye'de olanlara ve demokrasi için mücadele edenlere dikkati çekmeye çalışıyoruz. Bildiğiniz gibi PEN neredeyse 90 yıldır var. Ve çalışmaların önemli bir bölümünü insanların düşüncelerini özgürce açıklamaları için verdiği çabalar oluşturuyor. 90 yıl içinde dünyanın pek çok yerinde olumlu gelişmeler oluyor. Bu bizlere umut veriyor.

Mektubunda söz ettiğiniz yasalar Türkiye'nin modernleşmesinin önünde engel teşkil ediyor. Geçenlerde İstanbul'da Avrupalı yazarların bir örgütlenmeleri olan "European Writers' Parliament"a katıldım. Orada en fazla tartışılan konu düşüncelerin serbestçe yayılmasının önünde engel teşkil eden ve pek çok yazarın cezaevlerinde yatmalarına neden olan bu yasalardı. Seni temin ederim ki oradaki yazarlardan pek çoğu ülkelerine döndüklerinde bu konuya blog, dergi, gazete ve kitaplarında yer vereceklerdir.

Sana birkaç satır yazmak ve burada Türkiye'deki gelişmelerle ilgilenen pek çok insan olduğunu hatırlatmak ve aynı zamanda senin gibi yürekli insanların yaptığı işleri bildiğimizi ve anladığımızı dile getirmek istedim.

En iyi dileklerimle,
Ola Larsmo
Aralık 2010

PEN'den Nevin Berktaş için bakanlığa mektup

18.12.2010, Birgün

NEVİN Berktaş siyasi düşüncelerinden dolayı en uzun süre cezaevinde kalan kadın tutuklu... Ömrünün 22 yılını cezaevinde geçirdi. İnfaz hesabında yapılan hatadan dolayı cezaevinde 5 yıl 7 ay fazladan yattı. Şimdi yazdığı kitap nedeniyle yeniden cezaevinde. Dünya Yazarlar Birliği PEN de harekete geçti. Hapisteki Yazarlar Komitesi Uluslararası Başkanı Marian Botsford Fraser, Adalet Bakanı Sadullah Ergin'e mektup yazdı, Nevin Berktaş'ın serbest bırakılmasını talep etti. Hapiste 22 yıl tutulan Nevin Berktaş "yanlış hesaplamadan ötürü devletten 5 yıl 7 ay alacaklı" konumda. Berktaş 12 Eylül askeri dikta dönemindeki hapishane şartlarıyla ilgili değerlendirmesinde "yasadışı örgüt propagandası yaptığı" gerekçesiyle hapsedildiği İstanbul Bakırköy Cezaevi'nde.

Dünya Yazarlar Birliği PEN'in Hapisteki Yazarlar Komitesi Uluslararası Başkanı Marian Botsford Fraser, Adalet Bakanı Sadullah Ergin'e mektup yazarak Türkiye'nin "fikir ve ifade özgürlüğü" bağlamında imza koyduğu uluslararası antlaşmalara uygun davranması gereğini hatırlattı. 17 Aralık 2010 tarihli mektubunda Fraser, bir kitabından ötürü on ay hapse mahkûm edilen Nevin Berktaş'ın serbest bırakılmasını talep etti.

2011 PEN Duygu Asena Ödülü Nevin Berktaş'a

06.03.2011

Dünya Yazarlar Birliği PEN'in Türkiye Merkezi Yönetim Kurulu olarak, 2011 PEN Duygu Asena Ödülü'nü emek ve insan hakları savunucusu yazar Nevin Berktaş'a verdiğimizi açıklamaktan kıvanç duyuyoruz. Nevin Berktaş 5 yıl 8 ayı "hesap hatası ile fazladan" olmak üzere 22 yıl hapiste kalmıştır. 2007 yılında tahliye olduktan üç yıl sonra, 3 Kasım 2010 tarihinde, bu kez içeride yazdığı bir kitaptan dolayı yeniden tutuklanmıştır. 12 Eylül zindanlarında yaşadıklarını ve tanık olduğu işkence ve zulmü dile getirdiği "İnancın Sınandığı Zor Mekânlar: HÜCRELER" adlı eseridir bu.

Geçen yıl yayınevi sahibine para cezası, Nevin Berktaş'a ise 10 ay hapis cezası verilmiştir. Avukatları yazarın haksız yere yattığı yılları göstermiş, bu yeni cezanın devletin yurttaşımıza borcuna mahsuben infaz edilmemesini talep etmişlerdir. Ama adalet mekanizmamız borcunu önemsememiştir. Nevin Berktaş aylardır Bakırköy Kadın Hapishanesi'ndedir.

Dünya Yazarlar Birliği PEN gerek Türkiye Merkezi, gerek Almanya Merkezi ve gerekse Uluslararası Yönetimi ile Nevin Berktaş'ın yanında yer aldığını defalarca vurgulamıştır. Nitekim Hapisteki Yazarlar Komitemiz şubatta PEN Almanya'yı temsilen gelen yazarlar ile birlikte Gazeteciler Cemiyeti Lokali'nde bir basın toplantısı düzenlemiş, Berktaş'ın durumuna dikkat çekmiştir. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Nevin Berktaş'ı aklamış, Türkiye'yi 15 bin Euro tazminat ödemeye mahkûm etmiştir.

Her ödül gibi bu ödül de temelde bir şükran ifadesidir. 2011 PEN Duygu Asena Ödülü'nü değerli yurttaş ve yazarımız Nevin Berktaş'a kişilikli ve güler yüzlü mücadelesine saygıyla sunuyoruz.

Türkiye PEN Kulübü'nün 2011 PEN Duygu Asena Ödülü'nü kazanan Nevin Berktaş böylece PEN Onur Üyesi olmuş, Dünya Yazarlar Birliği Türkiye Merkezi'ne güç katmıştır. Birlikte güzel şeyler yapacağımıza eminiz. 23 yıllık hapis hayatı en az 23 yüzyıl ışık saçsın.

Nevin Berktaş AİHM'de kazandı

"Hücreler" kitabına verilen hapis cezası nedeniyle Bakırköy Cezaevi'nde tutulan Nevin Berktaş, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nde (AİHM) kazandı.

Türkiye, yazarı mahkum ederek ifade özgürlüğü hakkını hukuka aykırı şekilde engellediği gerekçesiyle yazara 15 bin avro (yaklaşık 30 bin TL) tazminat ödemeye mahkum edildi.

AİHM, 15 Şubat 2011 tarihinde açıkladığı kararında, Kasım 2001'de mahkum edilmesiyle ilgili yayıncı Elif Çamyar'a aynı tutarda tazminat ödenmesine hükmetti.

AİHM, "silahlı örgüt propagandası yaptıkları" iddiasıyla mahkum edilen Çamyar ve Berktaş'ın Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin ifade özgürlüğüne dair 10. maddesinin ihlal edildiği ve Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı mütalaasının kendilerine tebliğ edilmemesi bakımından adil yargılamaya hakkını düzenleyen 6/1 maddesinin de çiğnendiği yönündeki her iki gerekçeyi de haklı buldu.

Basından
ve gelen mesajlardan

3 Aralık 2010 Günlük gazetesi

6 yıl fazla yatırdık: Pardon

Nevin Berktaş, 21 yıl hapis yattı. Avukatı 5.8 yıl fazladan cezaevinde kaldığını ortaya çıkardı. Berktaş 2007 yılında tahliye oldu ancak 10 yıl önce cezaevindeyken yazdığı bir kitaptan dolayı tekrar tutuklandı

● M. Zeki KİBAR

Nevin Berktaş, İstanbul Bakırköy Hapishanesi'nden gazetemize bir mektup göndermişti. Berktaş, 2000 yılında içeriden yazdığı "İnsanın Sınırdığı Zor Mekanlar: Hücreler" kitabı nedeniyle 10 yıl sonra tekrar tutuklanarak cezaevine gönderildiğini anlatmıştı.

Berktaş, bundan dışında ayrıca Yedi'veren Yayınları Yazı İşleri Müdürü Elif Çamlıyer ve kitabını basan Berdan Matbaacılığa da dava açıldığını belirtti. Örgüt üyeliği ve bazı eski davalar nedeniyle 1983-1991 yılları arasında 8 yıl ve 1995-2007 yılları arasında 13 yıl olmak üzere 21 yıl cezaevinde kaldığını ifade eden Berktaş, avukatının tahliye adliyesi için uğraşarak yaklaşık 6 yıl fazladan yatırıldığını ortaya çıkardığını kaydetti. Bu fazladan yatırılmanın gaya bir yanılgıdan kaynaklandığının herdüzeine ilerlediğini yazan Berktaş, 19 Aralık 2000'de yapılan cezaevi yaşamış biri olarak kitabında, 12 Eylül uygulamaları ve hücre tipi cezaevini anlattığını ifade etti. Berktaş, 12 Eylül zulmünün üzerine çokça cezaevi bağlantılarında kitabı nedeniyle ceza verilmiş olması ve aynı topar yeniden tutuklanmasının ikiyüzlülük bir politika yürütüldüğünün açık bir göstergesi olduğuna dikkat çekti.

MAHKEME KABUL ETTİ

Nevin Berktaş'ın avukatı Eşref Akın, mahkûmların yaklaşık 6 yıl fazladan yatmasıyla ilgili hukukçuya mahkeme tarafından kabul edildiğini belirterek, şunları söyledi: "İnfaz hukuku mantıklarından dolayı 5 yıl 8 ay fazla yattı. Ayrıca ben emekleme hükmü bulunmaktadır. Mahkûmun verdiği kararda fazladan bir süre yattığını kabul etti." Berktaş'a yazdığı kitabından dolayı ise ilk olarak 2005 yılında eski TCK'nin 169 maddesinden ceza verildiğini anlatan Akın, TCK'nin değişmesiyle verilen cezayı geri aldıklarını ve 2007 yılında bu defa Terörle Mücadele Yasası'nda yargılanarak 10 ay ceza ve ardı 500 TL ağır para cezası verildiğini söyledi.

Mahkûmların suç işlemeyi bile olsa o sırada cezaevinde bulundukları sürece hakların Akın, "Sırasında bu cezanın uygulanması gerekiyordur. Dolayısıyla yanlış söylemiyorum. Ama sabun diyorlar. Yanlış fazladan süre için de tazminat bulunabilir. Bu konuda [illegible] görüşüyoruz" dedi. MAHİR MERKEZİ

6 Aralık 2010, Evrensel

okuryazar

Hücreler'i yazmanın cezası hapis!

[illegible]

5 Aralık 2010, Günlük gazetesi

Nevin Berktaş serbest bırakılsın!

[illegible]

Milliyet
13 Aralık 2010
Pazartesi

67 ay fazla yattı yine hapse atıld

İki 1986'da olmak üzere iki kez hapse mahkûm edilen Nevin Bektaş'ın 5 yıl 7 ay fazla yattığı belirlendi. Çıktıktan sonra kitap... ceza verilen Bektaş, "Fazla yattığım süreden düşün" dedi, mahkûdi

NEVİN BERKTAŞ:

14.12.2010, Cumhuriyet

Hayatının beş yılını çaldılar

► Nevin Berktaş, 12 Eylül darbesinin ardından "örgüt üyeliği" suçlamasıyla 21 yılını cezaevinde geçirdi, yaşadıklarını anlattığı kitap nedeniyle tekrar ceza aldı.

İstanbul Haber Servisi - "İnsanın Sınandığı Zor Mekânlar: Hücreler" adlı kitabında "örgüt propagandası yaptığı" iddiasıyla 10 yıl süren bir dava sonucunda 10 ay hapse mahkûm edilen ve 3 Kasım 2010'da tutuklanan yazar Nevin Berktaş, 1980 yılından bu yana 21 yılını cezaevinde geçirdi. Türkiye'de en uzun hapis yatmış kadın siyasi tutuklu olan Berktaş, cezaevinde yaşadığı hak ihlallerinin yanı sıra yargı sistemindeki hukuksuzlukları nedeniyle de 5 yıl 8 ay gibi uzun bir süre de fazladan cezaevinde kaldı. 'Son aldığı hapis cezasının bu süreden düşürülmesi gerekirken yargı bunu da görmezden getirken Berktaş'ın avukatları ise süreci AİHM'ye taşıdı.

12 Eylül askeri darbesinin ardından Türkiye İhtilalci Komünistler Birliği üyesi olmak iddiasıyla tutuklanan yazar Berktaş (52), 2007'de serbest bırakıldı. Berktaş, **"infazında hesap hatası"** yapılması nedeniyle 5 yıl 7 ay fazla cezaevinde kaldığı için tazminat davası açtı. Tutuklu bulunduğu süre içerisinde 12 Eylül döneminde cezaevindeyken yaşadığı sıkıntıları, cezaevlerindeki hücreleri, hücrelerde yaşanan işkenceleri anlattığı kitabı nedeniyle tır tekrar hapis cezasına çarptırıldı ve Bakırköy Kadın ve Çocuk Ceza evi'ne gönderildi. En son aldığı cezanın fazla yattığı cezadan düşürülmesini talep eden Berktaş AİHM'ye başvurdu ve yeniden yargılanmaya karar verildi. Kitapla ilgili yayınevi sahibine para cezası, Berktaş'a ise 10 ay hapis ve 461 TL para cezası verildi.

Cezayı kesinleşti

Hatayı avukatı fark etti

3 Aralık 2010, Günlük

Nevin Berktaş serbest bırakılsın!

3 Aralık 2010, Radikal gazetesi

21 yıllık hapsi yazdığı kitap nedeniyle yine cezaevinde

Bir yaşam cezaevinde geçti

Celalettin CAN
GÜNLÜK, 10 Aralık 2010

Nevin Berktaş'ı yeni kuşaklar pek tanımaz, ama 1980'li yılların işkencehanelerinden, cezaevlerinden geçmiş kuşağımızın tüm devrimcileri tanır, bilir, diyebilirim. Bizim aramızda Nevin, tavizsiz direnişçiliğiyle, sıkılığıyla kulaktan kulağa dolaşan bir isimdir. Bu meyanda tek kelimeyle "tiyatrosu oynanacak" bir devrimcidir. Birbirimizi şifahen bilmekle birlikte, Nevin'le 1989'da Amaysa Cezaevi'nde tanıştım. Kadın koğuşundan kadın arkadaşlarla yaptığımız görüşmelere geliyordu. Arkadaşlar arasında sadeliği, mütevazılığı, olgunluğu ile hemen göze çarpıyordu. Sorgularda işkenceci polislere karşı amansız tavır alışların sahibi bu yaman devrimci, dostlarına karşı son derece ölçülü, müşfik ve saygılıydı. Nevin'i hiç unutmam. Sabahat (Karataş) gibi, Gürcan (Özgür Aydın) gibi. Onların kumaşındandı...

Son 2007'de salıverildikten sonra '78'liler merkezine geldi. Yıllarca birbirimizi görmemiştik. Uzun uzun sohbet ettik, birbirimizi arayıp soracağımıza sözleştik. Giderken gözü çok sevdiği Fatih'in (Öktülmüş) resminde kalınca, bize düşen kendisine vermek oldu. Sonra içeri alındığını duydum, önce dayanışma çağrısı için dava arkadaşları, sonra 22 Kasım tarihli aşağıya aktardığım mektubu geldi. Kendisinden dinleyelim: (...)

Anayasa'nın geçici 15. maddesinin kaldırılarak darbecilerin yargılanmasının koşulları yaratıldığı vaaz edilirken, Kemal Türkler'in katillerinin zamanaşamı oyunu ile yargı kapsamı dışında bırakılması anti darbeci(!) hükümetin darbelere canıyla kanıyla direnen devrimcileri içeri atması, üstelik bunu kendi hukukuna aykırı uygulamalarla yapması kabul edilemez.

10 Aralık Cuma günü İnsan Hakları Günü'nde saat 13.00'de Nevin Berktaş'ın serbest bırakılması talebiyle Bakırköy Kadın Hapishanesi önünde basın açıklaması yapılıyor. İlerici, yurtsever, devrimci tüm kurumlar, sendikalar, DKÖ'ler, sanatçılar, aydınlar, şahsiyetler davetli. Katılalım. Nevin Berktaş'ın özgürleşmesi etkinliklerine destek verelim.

• bianet

Yazar Nevin Berktaş Serbest Bırakılsın

İstanbul - BİA Haber Merkezi
10 Kasım 2010, Çarşamba

Proleterce Devrimci Duruş dergisi, 12 Eylül'de kaldığı cezaevi hücrelerindeki direniş sürecini anlattığı "İnancın Sınandığı Zor Mekanlar: Hücreler" adlı kitabı nedeniyle 10 yıl süren bir yargılamanın sonunda tutuklanan yazar Nevin Berktaş'ın serbest bırakılmasını istedi.

Dergi yazarı da olan Berktaş, 2000 Nisan'ında Yediveren Yayınları'nın bastığı kitabıyla "örgüt propagandası yaptığı" gerekçesiyle 3 Kasım'da tutuklanarak Bakırköy Kadın ve Çocuk Tutukevi'ne konulmuştu.

Hunko: Berktaş özgür bırakılsın

7.1.2011, Günlük

"Hapiste en uzun süre kalan siyasi tutuklu bırakılsın"

Vatan

6.12.2010, Birgün

NAZIM ALPMAN

Dert çok, hem dert yok!

4 Aralık 2010, Günlük gazete

AKP adaleti ve vicdan

Taraf Politika

9 Ocak 2011, Taraf

Bir kitap yazdı hapse döndü

Matematik öğretmeni Nevin Barkaş, 52 yıllık ömrünün yarısını tutuklu yazarlerinin içinde geçirdi. Şimdi ise yazarlıklarını anlattığı "İnsanın Sırandığı Zor Mekânlar: Hücreler" kitabı nedeniyle yine cezaevinde

NEVİN BERKTAŞ'A ÖZGÜRLÜK

11 Aralık 2010

2000 Yılında 19 Aralık katliamının hemen ardından yayınlanan "İnancın Sınandığı Zor Mekanlar: Hücreler" kitabından dolayı hapis cezası alan ve 3 Kasım 2010 tarihinde tutuklanarak Bakırköy Kadın ve Çocuk Tutukevi'ne konulan Nevin Berktaş'ın serbest bırakılması için yapılan eylemler sürüyor.

1983 Mart ayında "İdamlara Hayır" başlıklı bildirileri dağıtımı sırasında gözaltına alınıp tutuklanan Nevin Berktaş ağır işkencelerden geçmiş, zindanlarda da devrimci direniş sergilemiş ve 19 Aralık katliamının hemen ardından 12 Eylül sürecini anlatan kitabını yayınlamıştı. (...)

Nevin Berktaş'ın serbest bırakılması nedeniyle 10 Aralık 2010 tarihinde saat 13.30'da Devrimci Duruş tarafından Bakırköy Kadın ve Tutukevi önünde bir basın açıklaması düzenlendi. "Nevin Berktaş Serbest Bırakılsın!" pankartı ve dövizleriyle yapılan basın açıklamasında Nevin Berktaş'ın devrimci geçmişine, cezaevi süreçlerine ve tutuklanmasına gerekçe gösterilen kitabı yazdığı döneme değinildi. (...)

Nevin Berktaş'a hapis cezası

(10.11.10) - AKP hükümeti "demokratikleşiyoruz" yaygarası koparırken baskı ve terör de tırmanıyor. Son olarak Proleterce Devrimci Duruş dergisi yazarlarından Nevin Berktaş yazdığı bir kitaptan dolayı tutuklandı. 12 Eylül'le hesaplaştıklarını iddia edenler, 12 Eylül sürecinde cezaevlerini anlatan Berktaş'ı hapse attı.

Nevin Berktaş, 2000 Nisan'ında Yediveren Yayınları tarafından basılan "İnancın Sınandığı Zor Mekanlar: Hücreler" kitabından dolayı cezalandırıldı. Berktaş, 3 Kasım 2010 tarihinde tutuklanarak Bakırköy Kadın ve Çocuk Tutukevi'ne konuldu.

Proleterce Devrimci Duruş dergisi, 10 yıl süren yargılama sürecinde örgüt propagandası yapmakla suçlanan Nevin Berktaş'ın, kitapta cezaevleri ve hücre sistemini, 12 Eylül zindanlarında kaldığı hücrelerdeki direniş sürecini ele aldığını ifade etti.(...)

Alacaklı iken fazladan yatacak

Proleter Devrimci Duruş yazarı Nevin Berktaş'ın yazdığı "İnancın sınandığı zor mekanlar: Hücreler" adlı kitabı dolayısıyla tutuklanmasına tepkiler sürüyor. Hakkında 10.5 ay hapis cezası verilen Nevin Berktaş 5 yıl 8 ay fazladan tutuklu kalmış olmasına ve tüm itirazlara rağmen tutuklanarak cezaevine gönderildi.

Etkin Haber Ajansı / 26 Kasım 2010 Cuma, 17:01

İSTANBUL- Proleter Devrimci Duruş Dergisi yaptığı yazılı açıklama ile yazarları Nevin Berktaş'ın tutuklanmasına tepki gösterdi.

Yapılan açıklamada, 10 yıl süren yargılama sürecinde Nevin Berktaş'ın "Örgüt propagandası" yapmakla suçlandığı hatırlatılarak, kitabında anlatıkları dolayıyla tutuklanmasını 12 Eylül zihniyetinin devamı olarak yorumlandı. Bu uygulamanın "Demokrasi, düşünce özgürlüğü, insan hakları" kavramlarını ağzından düşürmeyen hükümeti yalanladığının belirtildiği açıklamada, Nevin Berktaş'a özgürlük istendi.(...)

12 Eylül'ü yazan Berktaş cezaevinde

İSTANBUL (08.11.2010)- AKP Hükümeti, 12 Eylül ile hesaplaşma propagandası yaparken, 12 Eylül sürecinde cezaevinde yaşadıklarını kitaplaştıran Nevin Berktaş'a hapis cezası verildi. Berktaş, 3 Kasım'da cezaevine konulurken, Proleter Devrimci Duruş Dergisi, Berktaş'ın serbest bırakılmasını istedi.

2000 yılında çıkan "İnancın Sınandığı Zor Mekanlar: Hücreler" isimli kitabı nedeniyle hüküm giyen Devrimci Duruş Dergisi yazarı Nevin Berktaş'a verilen hapis cezası İHD İstanbul Şubesi'nde düzenlenen basın toplantısı ile protesto edildi. (...)

Devletin 'Hücreler'ini yazınca...

22 December 2010

(Yeni Özgür Politika/Pinar Ural/09.12.2010)

Yazar Nevin Berktaş, 21 yılını alan cezaevini anlatan 'İnancın Sınandığı Zor Mekanlar: Hücreler' kitabı için yine cezaevine gönderildi.

Yazar Nevin Berktaş, 12 Eylül dönemi de dahil olmak üzere 21 yılını cezaevinde geçirdikten sonra, 'İnancın Sınandığı Zor Mekanlar: Hücreler' adlı kitabı kaleme aldığı için cezaevine girdi. Bakırköy Kadın ve Çocuk Cezaevi'nden gönderdiği mektubunda, "Ne insan hücreye sığabilir, ne hücre o kadar büyüyebilir" diyen Berktaş, tüm yaşanmışlıklara karşın hala hücreleri savunan mantığın değil, kitabının yargılandığına dikkat çekti. (...)

Nevin Berktaş tekrar tutuklandı

Nevin Bektaş, cunta yılları da dahil olmak üzere, en ağır şartlarda 22 yıl hapis yattı ve yaşadıklarını anlatan anı kitabından dolayı yeniden tutuklandı.

AKP hükümeti "demokratikleşiyoruz" yaygarası koparırken baskı ve terör de tırmanıyor. Son olarak Proleterce Devrimci Duruş dergisi yazarlarından Nevin Berktaş yazdığı bir kitaptan dolayı tutuklandı. 12 Eylül'le hesaplaştıklarını iddia edenler, 12 Eylül sürecinde cezaevlerini anlatan Berktaş'ı hapse attı.

Nevin Berktaş, 2000 Nisan'ında Yediveren Yayınları tarafından basılan "İnancın Sınandığı Zor Mekanlar: Hücreler" kitabından dolayı cezalandırıldı. Berktaş, 3 Kasım 2010 tarihinde tutuklanarak Bakırköy Kadın ve Çocuk Tutukevi'ne konuldu.

Proleterce Devrimci Duruş dergisi, 10 yıl süren yargılama sürecinde örgüt propagandası yapmakla suçlanan Nevin Berktaş'ın, kitapta cezaevleri ve hücre sistemini, 12 Eylül zindanlarında kaldığı hücrelerdeki direniş sürecini ele aldığını ifade etti.(...)

Nevin Berktaş'tan mektup var!

16 Kasım 2010

12 Eylül yılları da dahil olmak üzere toplam 21 yılını cezaevinde geçiren Proleterce Devrimci Duruş dergisi yazarlarından Nevin Berktaş, 3 Kasım günü yeniden tutuklandı. Berktaş bu kez, 19 Aralık katliamı öncesi kaleme aldığı "İnancın Sınandığı Zor Mekanlar: Hücreler" kitabından dolayı 10 aylık hapis cezası için cezaevinde.

"Ne insan hücreye sığabilir, ne hücre o kadar büyüyebilir!" diyerek maruz kaldığı tutuklama terörünü anlatan Berktaş'ın mektubunu sunuyoruz: (...)

Ankara Düşünceye Özgürlük Girişimi'nin açıklaması
"TÜM POLİTİK TUTUKLULARA ÖZGÜRLÜK!"

"İnancın sınandığı zor mekanlar"ı, "hücreler"i yazdı Nevin Berktaş.

"Başımdan geçenler üzerinden, bu hücreleri anlatmak istedim. Ortaçağın izbe hücrelerinden hiç farkı olmayan, farelerin, Çukurova yılanlarının mesken tuttuğu, kibritin bile alev almadığı vıcık vıcık nemli duvarlarıyla küçücük bir hücrede nasıl yaşanır bilinsin istedim. Zorla İstiklal Marşı söyletmek, 'komutanım' dedirtmek, ön iliklemek, tek tip elbise giydirmek, en basit insani ihtiyaçlarını bile yaptırmamak nasıl bir işkencedir bilinsin istedim" diyor Nevin Berktaş.

Baş eğdiremediği insanları hücrelerde çürütmek sistemin "hukuku", insanın yattığı hücreyi yazması ise yeni bir "suç"!..

Başbakan'a, hükümet üyelerine ve yandaş medyanın kalemşörlerine bakarsanız; "Türkiye'de düşünce özgürlüğünün önünde hiçbir engel yok, demokrasi ileri düzeyde, darbecilerle de hesaplaşıyoruz".. vb.

Arap dünyasındaki halk isyanları karşısında ise Türkiye'yi İslam dünyasının "örnek demokrasisi" diye tanımlıyorlar.

Şimdi bu "örnek demokrasi"nin karne notlarına birkaç satır başıyla hep birlikte bakalım :

- Ömrünün yaklaşık 22 yılını 12 Eylül zindanlarında geçiren, Türkiye'nin en uzun süre hapis yatan kadın siyasi mahkumu Nevin Berktaş, yattığı hücrelerin hikayesini yazdığı için 3 Kasım 2010 tarihinden beri tekrar hapishaneye tıkılıyor. Hem de devletten 5 yıl 7 ay hapis alacağı varken. Hem de aynı kitaptan daha önce verilen 3 yıl 6 ay 15 günlük ceza infaz edilmişken. Yasa değişince itiraz üzerine yeniden yargılanıp 10 aya hüküm giyerek ikinci kez infaz ediliyor. Bunun adı da "düşünce özgürlüğü, ileri demokrasi ve 12 Eylül Darbecileriyle hesaplaşmak" oluyor!..

- Gazeteci-çevirmen Suzan Zengin, tamamen gazetecilik faaliyetinden dolayı tutuklanıyor, iddianamenin hazırlanıp ilk duruşmaya çıkarılması 1 yılı buluyor. İkinci duruşması 6 ay sonraya bırakılıyor ve 6 ay sonra bir 6 ay daha gün veriliyor. "Tutukluluk halinin devamına..." denerek!..

- Azadiya Welat Gazetesi Yazı İşleri Müdürü Vedat Kurşun 166 yıl 6 ay hapisle cezalandırıldı, ardından gelen Bedri Anıl'a da 52 yıl isteniyor. Bunun adı da "basın özgürlüğü" oluyor herhalde.

- Evinde, işyerinde, üzerinde bir çakı bıçağı dahi bulunmayan 2000 Kürt siyasetçi "silahlı terör örgütü" üyeliği iddiasıyla iki yılı aşkın süredir tutuklu ve yargılama sürecinde anadillerinden "bilinmeyen bir dil" diye söz ediliyor.

- "Türkiye'de soykırım vardır. Dün Ermenilere uygulanan soykırım, bugün Kürtlere uygulanmaktadır" diyen araştırmacı yazar Temel Demirer, ceza tehdidi altında yargılanmaya devam ediyor hâlâ...

- Hrant Dink Ermeni halkının yaşadığı soykırımı anlattığı, devletin "tabu"larına dokunduğu için önce mahkeme salonlarında hedef haline getirildi, ardından bütün dünyaya adeta ilan edilerek taammüden işlenen bir devlet cinayetiyle katledildi. Aradan geçen 4 yılda cinayette rol oynayan devlet görevlilerinden hiç biri mahkeme önüne bile çıkarılmadı.

Bu ülkede "Ermeni" adı küfür, "Ermeni öldürmek" ise "kahramanlık" nasıl olsa!..

- Cumhurbaşkanı, Başbakan İran'da, Mısır'da, Tunus'ta sokağa çıkanları "demokrasi kahramanları" diye alkışlıyor. ama kendi ülkesinde sokağa çıkan öğrencileri, işçileri, kamu emekçilerini, işsizleri, yoksul halk kesimlerini, Kürtleri "terörist" diye panzerlerle, coplarla, gaz bombalarıyla, plastik mermilerle dağıtmaya çalışıyor.

- Yasal Siyasal faaliyet gösteren SDP Genel Başkanı, Genel Başkan Yardımcıları, MYK üyeleri, TÖP yöneticileri ,Sosyalist Parti yöneticileri uyduruk gerekçelerle "terör örgütü yöneticiliği" iddiasıyla aylardır tutuklu veya fiili sürgün hayatı yaşıyor.

- Kemal TÜRKLER'in ,Abdi İpekçi'nin,Cavit Orhan TÜTENGİL'in,Uğur MUMCU'nun, Musa ANTER'in ve daha nicelerinin katilleri elini kolunu sallayarak aramızda dolaşıyor.

- 17 Bin faili meçhul (!) cinayet, yakılıp yıkılan 4 bin civarında köy yerinden yurdundan sürülen 4 milyon civarında insan,

Diz boyu yoksulluk...

Boğazına kadar yolsuzluk...

Sefalet...

Çürümüşlük...

Milyonlarca işsiz...

Milyonlarca güvencesiz çalışan...

Tersanelerde, sanayi sitelerinde dakika başı iş kazaları, günübirlik iş cinayetleri ...

Ve nihayet Kürt Coğrafyasında; dağlarda, ovalarda, derin vadilerde, kuytuluklarda, toplu mezarlardan, topraktan fışkıran cesetler, insan kemikleri...

Hangi "adalet"ten, hangi "ileri demokrasi"den, hangi "insan hakları", "düşünce özgürlüğü", "basın özgürlüğü" vb. den söz ediyorsunuz.

Bu ülkede emekçiler ve ezilenler Kürtler,Ermeniler,Aleviler,Romanlar,Êzidîler, Süryaniler vb. için adalet yok, "demokrasi" ; "örnek" veya "ileri" değil, düpedüz sahte. İnsan hakları, düşünce özgürlüğü, basın özgürlüğü vb. ile ilgili sözler ise retorikten ibaret, tamamen palavra, kuyruklu yalan!..

Bir insan devletten "hapis alacaklısı" olur mu?..

Nevin BERKTAŞ devletten 5 yıl 7 ay "hapis alacaklısı"!...

Devlet kendi "hukuku" içinde bile Nevin BERKTAŞ'ı 5 yıl 7 ay fazladan hapiste yatırmış.

Üstüne üstlük "yattığı hücreyi yazdığı için" 3 Kasım 2010'dan itibaren 10 ay daha yatırmak için hapse kapatıyor, üstelik aynı "suç" tan dolayı ikinci kez!..

Adeta intikam alıyor!..

Adeta;"sen misin bizim hücremizi beğenmeyen, kötüleyen" dercesine!..

Nevin BERKTAŞ'ı yattığı hücreyi yazdığı için hapse tıkanlara, yaşadığımız örnekleri; "hukuk, adalet, demokrasi, insan hakları, özgürlük" vb. diye yutturanlara sesleniyoruz:

Biz de yaşadığımız ülkeyi yukarıdaki gibi tarif ediyoruz.

Ya Nevin BERKTAŞ'ı bir an önce serbest bırakın, ya da bizi de tutuklayın!..

Hiç değilse " hukuksuzlukta eşitlik " olsun!..

21.02.2011

ANKARA DÜŞÜNCEYE ÖZGÜRLÜK GİRİŞİMİ

HUKUKSUZLUK SÜRÜYOR!

Kısa bir "Hapishane ziyareti" öyküsü

Yok canım, bu fotoğrafların benim yaptığım (daha doğrusu yapamadığım) ziyaretle bir ilgisi yok.

Ben, Bakırköy Kadın ve Çocuk Tutukevi'ne gitmeye "akim teşebbüs"te bulundum, Hasdal Kışlası'na değil.

Geçen hafta Salı günü, emektar DGM'de (Şimdi Beşiktaş Ağılaştırılmış Ağırceza Mahkemesi) bir düşünce suçu davası izlemeye gitmiştim. Aynen Pınar Selek'in "Bombasız Bombalama davası" gibi bir şeydi. Çevirmen Suzan Zengin, İşçi-Köylü gazetesi Kartal Büro temsilcisi. 28 Ağustos 2009 tarihinde evi basılıp gözaltına alınan Zengin, 1,5 yıldır Bakırköy Kadın Kapalı Cezaevi'nde tutuklu. Yargılanma nedeni, Kartal'daki bir kahvehane baskını ve boş bir binada bulunan molotof kokteylleriyle ilgili. Suçi örgütü üyeliği ile suçlanıyor. Ama kendisine ne sorgularda, ne de mahkemede bu olaylarla ilgili hiçbir soru sorulmadığı gibi, sözü edilen kahve baskını(!?) hakkında ne kanıt var, ne tanık. Yani bu kahve baskını(!?) hikayesi fena halde Mısır Çarşısı bombalanmasını hatırlatıyor. Zengin aleyhine suçlamalar, dinlenen telefon konuşmalarına dayandırılmak isteniyor ama gazetenin kayıtlı telefonundan yapılan konuşmalar da her yerde yapılabilecek normal konuşmalar. Görülen o ki, asıl suçu "istenmeyen görüşlere" sahip olması.

Gidip kendisini ziyaret edeyim, yalnız olmadığını, ifade özgürlüğü ve demokrasiden yana olan kişi ve kurumların ona destek olduğunu söyleyeyim dedim. Bakırköy Kadın ve Çocuk Tutukevinde kalıyormuş. Hah, bir taşla iki kuş. Bir başka düşünce suçlusu, Nevin Berktaş da orada. Hani şu hapisteyken yazdığı "Hücrem" adlı kitabı yüzünden bir ceza daha alan, ama bu yenisi dahil tüm cezalarını, hatta birkaç yıl fazlasını da yattığı halde Adalet Bakanlığının –Bakırköy'den dönmeyen- yanlış hesabı yüzünden 6 ay daha yatmakta olan Nevin Berktaş'ı da ziyaret ederim.

Hemen bu işin yolunu araştırdım, ilgili genelgeyi bulup okudum, anladım ve Bakırköy Adliyesindeki bana izin vermeye yetkili savcı Aydın Yılmaz'ın kapısını tıklattım.

Dilekçemi okudu ve gayet net bir dille bu izni veremeyeceğini bildirdi. Nedenini sordum, benim genelgedeki koşulları taşımadığımı söyledi.

? Biliyorum efendim. Ne yakın akrabasıyım, ne kayyum, ne de birşeyi. Zaten bu yüzden ziyaretim sizin izninize bağlı.

? Benim böyle bir yetkim yok.

? Genelgeye göre var efendim.

? Yok efendim. Ben kimseye Nevin Berktaş'la görüşme izni vermedim.

? (Alman milletvekili Andre Hunco özel izin almış ve Nevin'le görüşmüştü. O izin yukarıdan gelen direktifle verildiği için saymıyor.) Başkasına verdiniz, yetkiniz de var. (Vatan gazetesi yayın yönetmeni Tayfun Devecioğlu, onun izni ile Aylin Duruoğlu ile görüşmüş, yaptığı röportaj gazetede yayınlanmış.)

? Ne demek, ben yalan mı söylüyorum? Bana hakaret ediyorsunuz!

? (Eyvah, işi TCK'nın 215. maddesine sokacak. Kamu görevlisine, görevinden dolayı hakaret, 2 yıla kadar hapis) Hayır efendim, size hakaret etmiyorum, sadece

o genelgeyi biliyorum, sizin yetkiniz var. Bana izin verip vermemek sizin takdirinize bırakılmış. Ben sadece bu izni "neden" vermediğinizi soruyorum.

? Uygun bulmadığım için vermiyorum.

? Peki, dilekçeme yazılı bir yanıt verin o zaman.

Lahavle çekti ama kendini tuttu. Dilekçenin altına el yazısıyla "Ziyaret yönetmeliğine göre şartlar oluşmadığından ziyaret izni verilmedi" notunu düştü, imzalayarak verdi.

Teşekkür edip çıktım.

Dev Bakırköy Adalet sarayının geniş koridorlarında yürürken düşündüm kendi kendime:

"Neden benim bu iki kadınla görüşmemden çekiniyor? Ben ne yapabilirim ki, görüşsem kime ne zararı olur bunun? Yoksa ben onlarla konuşup sonra bunları kamuoyuna duyursam Suzan Zengin'i yargılayan hakimleri etkilemekten TCK'nun 288. maddesi uyarınca üç yıla kadar hapisle yargılanabilirim, zarar görürüm diye beni korumak için mi böyle yaptı acaba?

Bu hakimler de amma alıngan ve kırılgan yahu. En büyük paşalar çok daha ağır bir suçtan yargılanan sanıkları hapisanede ziyaret edince etkilenmiyorlar da ben yapmak isteyince etkileniveriyorlar. Çok ayıpladım, çok. Peki ben izin alıp onları ziyaret etesem ve konuştuklarımızı yazsam mı basın için "Haber" değeri olurdu, izin verilmeyince mi olacak?

Ne olacak, sahi ne olacak bu işin sonu?

Bu iki kadın, göz göre göre haksız hukuksuz şekilde hapiste yatıyor.

Onlar orada yatarken ben gece huzur içinde nasıl yatıp uyuyayım?

Ya onları boş yere hapiste yatıranlar?

Pınar Selek'i göz göre göre, suçsuz olduğunu bile bile hapiste çürütmeye kalkan Yargıtay hakimleri gece nasıl rahat uyuyabiliyorlar, anlayamıyorum.

Şanar YURDATAPAN
20.02.2011

ONUN HİKÂYESİ HEPİMİZİNDİR!
TEMEL DEMİRER

"Düşünceler olmasaydı,
insanlar yalnız olurdu."[1]

12 Eylül'cü kesit de dahil, tam 21 yılını zindanda geçirdi Nevin Berktaş...

Sonra bu yetmiyormuş gibi 3 Kasım 2010 günü Onu yeniden içeri aldılar...

"Suçu", 'İnancın Sınandığı Zor Mekânlar: Hücreler' başlıklı yapıtı kaleme almaktı!

"21 yıl yattığın zindanları anlattığı için 10 ay da daha hapis yatacaksın" dedi ona "adalet(sizlik)"...

Kolay mı?

"Ne insan hücreye sığabilir, ne hücre o kadar büyüyebilir!" diyen O burjuva egemenliğin zindanlarından söz ediyordu:

"Cezaevinde geçirdiğim uzun yılların önemli bir bölümünü de hücreler oluşturuyordu. 12 Eylül'ün karanlık hücreleri...

Başımdan geçenler üzerinden, bu hücreleri anlatmak istedim. Ortaçağ'ın izbe hücrelerinden hiç farkı olmayan; farelerin, Çukurova yılanlarının mesken tuttuğu, kibritin bile alev almadığı, vıcık vıcık nemli duvarlarıyla küçükcük bir hücrede nasıl yaşanır bilinsin istedim. Zorla İstiklal Marşı söyletmek, 'komutanım' dedirtmek, ön ilikletmek, tek tip elbise giydirmek, en basit insani ihtiyaçlarını bile yaptırtmamak, nasıl bir işkencedir bilinsin istedim. En azından bilinenlere bir katkı olsun istedim...

Bir kadın olarak, bunları yaşamanın ek zorluklarıyla dolu yıllarda tek bir yaptırıma bile uymadan, tek başıma kalsam da bu karanlığa nasıl göğüs gerdiğimi, insan gücünün ne yenilmez olduğunu, hücrelerin kaç devrimci ve komünistin ölümüyle yıkıldığını anlatmak istedim," diyerek...

Devlet buna tahammül edebilir miydi?

İşkence, zulüm ve sürgünlerin, 'İnancın Sınandığı Zor Mekânlar: Hücreler'de yazılıp-çizilmesine yani özgürce ifade edilmesine müsaade edebilir miydi?

Hayır! Berktaş'ın Yediveren Yayınları tarafından Nisan 2000'de yayınlanan kitabı çıktıktan bir hafta sonra toplatıldı; ardından da 'Örgüt propagandası ve bölücülük' iddiası ile hakkında dava açıldı.

Sonrası malûm: İstanbul Ağır Ceza Mahkemesi, Berktaş'ı yazdığı kitapta 'bölücülük ve şiddet çağrısı' yaptığı iddiasıyla 10 ay hapis cezasına çarptırdı (461 milyon para cezası da var); yani kitap yayınlandıktan tam 10 yıl sonra...

Burada Berktaş'ın avukatı İnayet Aksu'nun, "hukuki" itirazlarına; "infaz hukuku" açısından uğradığı mağduriyete değinecek değilim...

Görünen köy kılavuz ister mi?

* * * * *

Türkiye insan hakkı ihlâlleri ve bir hukuk(suzluk) c[i/e]nnetidir...

Hep denir: İnsan hakları, genel anlamıyla, "insanın insan olmaktan gelen hakları"dır ve hiçbir bahaneyle ortadan kaldırılması ya da ihlâli meşru görülmez!

Hukuk ise, bireyi (ve haklarını) devlet karşısında "koruyan" güvence(ler) midir?

Yok böyle bir şey! Nevin Berktaş bunun kanıtı...

Üstelik bunda yalnız da değil. Örneğin, Adana Demirspor-Livorno maçındaki bir

telefon görüşmesi dinlemeye takılan pankart sohbetinin "örgütsel faaliyet" delili sayılması da bir başka kanıt...[2]

20 Ocak 2011 günü Ankara Demetevler Parkı'nda gözaltına alınan 5 üniversitelinin aynı anda PKK/Kongra Gel, MKP, DHKPC, ve TKEP/L üyesi yani "aynı anda 4 örgüte birden üye olmak"la suçlanması da...

2010 yılının 11 Nisan günü Ankara'da, Yükseköğretime Geçiş Sınavı'nı protesto eden Dev-Lis'li öğrencilerde... Hani bir dershanenin çatısından aşağı, üzerinde "Sınavlar kaldırılsın, dershaneler kapatılsın" yazılı bir afiş açarak "2911 sayılı toplantı ve gösteri yürüyüşleri kanununa muhalefet ettikleri gerekçesi"yle üçer yıl; "Kasten adam yaralama suçu yedişer kez işlendiği gerekçesi"yle 35'er yıl; "Eğitim ve öğretimi engellemek"ten üçer yıl; "Konut dokunulmazlığını ihlâl"den ikişer yıl; "Hakaret"ten yedi kez 14'er yıl; "Mala nitelikli zarar vermek"ten altışar yıl; "Görevi yaptırmamak için direnmek"ten üçer yılla toplam 63 yılla yargılanan Erdal Kozan (20), Göze Altınöz (16), Hasan Hüseyin Temir (17), Taylan Özden (20), Çiğdem Geçimli (18) ve Ferat Konukçu (19) da...

"Ben hiçbir zaman ifadelerimden geri adım atmadım, atmayacağım da. Çünkü İbrahim Kaypakkaya'nın suçlu olduğuna inanmıyorum. Kaypakkaya yasal olarak suçluluğu da kanıtlanmamış birisi. İnsanlar düşüncelerinden dolayı ceza almamalı" diyen Pınar Sağ'ın, İbrahim Kaypakkaya'dan övgüyle söz ettiği iddiasıyla Malatya 3. Ağır Ceza Mahkemesi'nce 10 ay hapis cezasına çarptırılması da...

Ya BDP'nin, en yoğun "insan hakkı ihlâli" yakınmasının geldiği Adana, Bakırköy Kadın ve Çocuk, Bolu F Tipi, Diyarbakır E tipi, Erzurum, Mardin M Tipi, Tekirdağ F Tipi ve Trabzon Cezaevi'nde yaptığı incelemeler sonucunda hazırladığı raporunda, "Hukuk yok, keyfiyet hâkim" saptamasında bulunduğu zindanlar?!

Sincan F Tipi Cezaevi'nde tutuklu Cengiz Kahraman ve Kenan Özyürek, başka koğuştaki arkadaşlarıyla selamlaşmak isteyince işkence görmesi de öyle...[3]

"Hak-Hukuk", "Gak-Guk" denilen bir şeydir artık; mesela İHD'nin "Doğu ve Güneydoğu Anadolu" Bölgesi '2010 Yılı Hak İhlalleri Raporu'nda 23 bin 573 hak ihlâlinin yaşandığı belirtilirken ihlâllerde ciddi artışların görüldüğüne dikkat çekildiği üzere...

"Toz kokarsa..." ya da "Söz bitti..." denilen bir yerdeyiz...

Liberallerin, "Eğer gerçekten barış dolu, istikrarlı bir yıl istiyorsak, 'vicdan-adalet-hukuk' ilişkisini sağlamış bir demokrasiye geçmemiz gerek,"[4] söylencelerindeki "dilek ve temenniler" faslını da yerle yeksan eden bir "hak(sızlık)", "hukuk(suzluk)", "adalet(sizlik)" koordinatıdır sözünü ettiğim...

* * * * *

Hayır artık "adalet"ten, Platon'un 'Devlet!' yapıtından Polemarkhos'un, "Adalet her birine borçlu olunanı vermektir,"[5] tanımından hareketle söz etmek mümkün değildir...

Şimdilerde adaletsizlik karşısında, belki her zamankinden de daha fazla "Adaletçi" değil kurtuluşçu, özgürlükçü olmaktan baka çare yok.

Karl Marx'ın 'Kapital'in III. cildindeki belirlemesine göre, "Doğal adalet yok"ken; adalet, güçler kavgasının durumunun belirlenmesinden başka bir şey değildir. Güçler dengesi değişince buna göre adil olanın da sınırları yeniden belirlenir.

Bu noktada altı özenle çizilmesi gereken Herakleitos'un "Adaletsizlik olmasaydı (insanlar) adaletin adını bilmeyeceklerdi," saptamasıyla; Ruhi Su'nun, "Ekmeğin be-

yazına kir nerde bulaştı?" sorusudur...

XX. yüzyılın "adalet" hakkında düşünen Hans Kelsen'in 'Platoncu Adalet' (1933) ve 'Adalet Nedir?' (1953) başlıklı çalışmalarında "Mutlak adalet kavramı bir yanılsamadır," demesi boşuna değildir.

Kelsen'e göre adalet kavramı çıkarlar, çıkar çatışmaları ve bunların çözülmesi için şiddet de dahil olmak üzere, sınırsız sayıda araçlar kullanılarak şekillendirilir. Çözüm, bu çalışma sonucunda ortaya çıkan güçler dengesine ve tekrar bu güçler dengesinin sarsılmasıyla ortaya çıkan sözleşmeye göre gerçekleşir.

Evet "adalet" özgürlükçü bir kurum değildir. Çünkü Keisen'e göre insanlar arası ilişkide kavganın amacı adaleti yeniden kurmak değil, barışı gerçekleştirmek olmalıdır. Bu anlamda adalet, başka bir deyişle seninki ile benimki arasındaki ayrımı (özel mülkiyeti) yeniden kurmak olmamalıdır.

"Adalet" tek başına soyut bir idedir. Bu nedenle "adalet" konusunu, adaletsizliklerin yoğun yaşandığı toplumsal sistemimizde "adaletsizlik" kavramından hareketle ele almak daha açıklayıcı olacaktır.

Yani mutlak, tarih üstü, tarih dışı, "hak" ve "adalet" anlayışı yoktur; bu tür vaazlar karşılıksızdır.

Bu nedenle de insan hakları alanındaki kazanımların başka alanlarda da kazanım getireceği gibi temelsiz bir beklentı içinde olmamak gerek.

Hukuk ve demokrasi mücadelesinin kapitalist sistemde mutlak bir sınırı vardır. Burjuva yönetimi re'sen hak tanımaz, bu süreçte mücadele devam etmelidir. Sınıf ve onun mücadelesi göz ardı edilmemelidir.

Marx'ın adalet anlayışında, kapitalizm adaletsiz olduğu için değil, insanlığın özgürlüğünü engellediği için yargılanır.

George Brenkert'in 'Marx'ın Özgürlük Pratiği' başlıklı yapıtına göre, "Haklar dünyasından bahsediyorsak orada birbiriyle uzlaşmaz çelişkilerle bir arada olan insanlardan söz ediyoruzdur. Marx kapitalizmi, orada adaletin bulunmayışından dolayı değil, özgürlüğü engellediğinden dolayı eleştirir. Burjuva toplumda bireysel boyuta indirgenen özgürlük mücadelesi bireysel ve negatiftir. Marx'a göre ise özgürlük pozitif ve kolektif olacaktır..."

Demem odur ki burjuva adaleti içinde proletaryanın tek gerçek hakkı kapitalizmi sonlandırmaktır.

* * * * *

Kanımca düşünce (ve ifade) özgürlüğünü de buraya kadar değindiğim bir "adalet" konsepti ekseninde ele almalıyız ki, bunu da Rosa Luxembourg'un, "Asıl özgürlük, başkaları gibi -herkes gibi- düşünmeye mecbur olmama özgürlüğüdür"...

Jean Paul Sartre'in "Fikir özgürlüğünün olmaması, fikirlerini söylememek değildir; fikir özgürlüğünün olmaması asıl insanların o fikirleri düşünememesidir"...

Voltaire'in, "Düşüncesini anlatmak hürriyeti olmadı mı, insanlar da hürriyet yok demektir"...

Ferit Edgü'nün, "Düşüncenin gerçek özgürlüğü belli kalıplar içinde düşünmemektir"...

Vergilius'un, "Yapabilirler, çünkü yapabileceklerini düşünüyorlar," sözleri yeterince net betimler...

Geçerken bir şey daha: İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nin 19., Uluslarara-

sı Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesi'nin 19., Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 10. maddelerine göre uluslararası, anayasamızın 25 ve 26. maddelerinin de ulusal koruması altında olan düşünce ve düşündüklerini ifade etme ve yayma hakkı; Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin "Handyside v. United Kingdom (5493/72) kararında" işaret ettiği gibi, sadece "hoşa giden" düşünceler için değil "Devleti veya toplumun herhangi bir kesimini inciten, şoke eden ya da rahatsız eden" görüşler için de geçerlidir...

O hâlde "Bir ülkede ifade özgürlüğü yoksa o ülkede insan hakları yoktur" diyen Uluslararası Af Örgütü'nünden Daniel Veit'in, "Sözün gücü büyüktür" sözünü hatırlatarak, ifade özgürlüğün insan haklarının temeli olduğunun altını çizdiğini unutmadan Dünya Basın Konseyleri Birliği (WAPC) Genel Sekreteri Chris Conybare'nin, Türkiye'de medya ve ifade özgürlüğüne yönelik tehditlerin endişe verici boyutlara ulaştığı uyarısı yaptığını hatırlatarak ekleyelim:

Düşünce (ve ifade) özgürlüğünü Sokrates'ten Bruno'ya ve diğerlerine... Ezenlere karşı başkaldırı ve "İnsan olmak ve kalmak" babında ödenmesi gereken bir diyet olarak ele almalıyız...

Nevin Berktaş, -aslında hepimizin de olan!- hikâyesi bunları anlatıyor...

Ya da Onun "suçu"na ortak olmak için -ki buna ortak olmak bana onur verir- 'İnancın Sınandığı Zor Mekânlar: Hücreler' başlıklı yapıtının ikinci baskısı için istenen yazı, bana bunları anımsattı...

Evet, evet "De te fabula narratur/ "Anlatılan senin hikâyendir"...

20 Şubat 2011 Ankara.

NOTLAR

[1] Stanislaw J. Lec.

[2] İsmail Saymaz, "Maçta Pankart Sohbeti 'Örgüt Delili' Sayıldı", Radikal, 24 Ocak 2011, s.5.

[3] Hilal Köse, "... 'Merhaba İşkencesi'ne 10 Ay", Cumhuriyet, 21 Aralık 2010, s.7.

[4] E. Fuat Keyman, "Ocak Ayı Vicdanları Sızlatır", Radikal İki, 30 Ocak 2011, s.9.

[5] Platon, Devlet, "Birinci Kitap", çev: Sabahattin Eyüboğlu-M. Ali Cımcoz, İstanbul: Remzi Kitabevi, 1988, pr.331e. s.21.

Emek ve özgürlük uğruna yaşamının en güzel yıllarını cezaevlerinde geçiren sevgili kardeşim Nevin!

Cezaevinde yaşadığın işkenceleri ve insanın insana ettiğini kitabında anlattığın için yeniden mahkûmsun şimdi.

Bundan doğal ne olabilir ki! İnsanların düşüncelerini özgürce ifade etmesinin yasak olduğu bir ülkede eli kalem tutan, haktan, emekten ve özgürlükten bahseden herkesin cezaevlerine doldurulduğu bir dönemde senin yeniden mahkum olmandan daha doğal ne olabilir ki!

Bu ülke ne Hızır paşalar gördü. Hızırların sonu gelir ama Pir Sultanların, Şeyh Bedreddinlerin sonu gelmez.

Seni seviyoruz kardeşim.

Menderes SAMANCILAR

Demokratikleşme ahkâmı kesenler 21.yy.da çağdışı kaldıklarının farkında değillerdir. Söylemleriyle pratikleri farklı olan bu yapı hayatın her alanında istediklerine uygun davranmayanları cezalandırma yöntemleriyle 12 Martları, 12 Eylülleri yaratanların devamcıları olduklarını belli etmektedirler.

Nevin ve onun gibi insanlar onurlu ve haklı mücadelelerinden dolayı en ağır işkencelerden geçme pahasına inançlarından hiçbir koşulda soyunmayarak yüzümüzü ağartmaya devam ediyorlar.

Dün bizim söylediklerimize karşı çıkanlar, bu gün meclis-te özde olmasa da sözde benzeri şeyleri söylüyor olmalarına rağmen yargılanan yine Nevin gibi direnen insanlar oluyor.

Ben bir halk ozanı olarak; haklı istemlerinden dolayı en ağır işkencelerden geçirilen devrimcilerin, fabrikada, tarlada üreten, meydanlarda kurşunlanan emekçilerin, en masum demokratik haklarını kullanmaktan dolayı coplanan, soruşturma saldırısıyla karşı karşıya kalan öğrencilerin sesi-soluğu olmaya, onlara bunu yapanlarıysa teşhir etmeye devam edeceğim.

Nevin Berktaş'a ve onlarcasına bugün bunu reva görenler yarın tarih önünde hesap vereceklerdir.

Nevin şahsında tüm bu çağ dışı uygulamalara direnen dostları türkülerimin tüm sıcaklığıyla selamlıyorum.

Ali ASKER

Merhaba sevgili dostlar,

Direnme mücadelesinde nice kaybettiğimiz değerlerimiz, insanlarımız var. Yazıktır ki, düzene teslim olan kendisine verileni kabul edip sorgulayamayanlar, kavgada kaybettiklerimizden daha da fazla. Mesele bir insanın en doğal hakkı olan düşünme yetisi, düşündüğünü ifade etme isteminin dünden bugüne suç sayılması, karşılığının da cezaevi olmasıdır.

Aslolan direnmektir! Direnmekten yana saf tutan, tek başına bile direnmenin kazanımların başlangıcı olduğuna inanan Nevin Berktaş ve nice uygunsuz, ağır koşullar altında, görüş hakları, yaşam hakları ve nice haksızlıklar içinde var olma mücadelesi veren tüm siyasi tutukluları "yaşamak direnmektir" şiarının verdiği güçle selamlıyorum.

Özgürlüğe kanat çırpanlara... Ser verip sır vermeyenlere... Büyük demirkapı önlerini kendine mesken eyleyerek oğullarını, kızlarını, dostlarını bekleyen, kayıplarını haykıran annelere, babalara... Gelecek sosyalizmdedir, eşitlik ve özgürlüktür.

"DÜŞLERİN SONSUZA KOŞTUĞU YERDE, SABRIN ÇİÇEKLERİNİ AÇTIĞI YERDE, ASLA KAPANMAZ YAŞANAN DEFTER, ÇÜNKÜ, TARİHİN EN GÜZEL YERİNDE SON SÖZÜ HEP DİRENENLER SÖYLER.."

Pınar SAĞ

Nevin Berktaş'ın hayat hikayesi, okunduğunda acısı derine işleyen ve orjinalitesi güçlü çağrışımlara yol açan tutsak bir şiire benziyor; insanın yaratma ve yıkma şevkini harlandıran bir şiire...

05 Aralık 2010

Muzaffer ORUÇOĞLU

Hüseyin YILDIZ
Belediye-iş Sendikası 1 No'lu şubesi Yönetim Kurulu Üyesi

Onyılların kazanımı olan sosyal hakların gaspedildiği, işyerlerinin adeta kışlaya döndürüldüğü, askeriye tarafından yönetildiği, kamu kuruluşları, belediyeler, tersaneler tüm fabrika ve işyerlerinde çalışma koşullarının sıkıyönetim altına alındığı, çalışırken konuşmanın bile yasaklandığı, en temel ihtiyaçların karşılanmasın müdahale edildiği yıllardı 12 Eylül faşist cunta yılları... Öte yandan başta komünistler ve devrimciler olmak üzere, demokratlara, öncü ve duyarlı işçilere, gözaltılar, işkenceler, sokak ortasında infazlar demekti.

Nevin Berktaş'ın direniş destanı, şubelerde, işkence seanslarında başladı, çok uzun yıllar cezaevlerinde sürdü. Tahliyesinden sonra bu 12 Eylül zindan uygulamalarını ve yaşadıklarını yeni kuşakla buluşturmak için çıkardığı kitap, önce toplatıldı, sonra da yazarı Nevin Berktaş'a ceza verilerek yeniden cezaevine kondu.

Kınıyor, derhal salıverilmesini istiyor, imza kampanyalarını vs destekliyor, devam eden mücadelesinden dolayı da kutluyor, yanında olduğunu belirtmek istiyorum.

Saygılarımla...

Veysel DEMİR
Genel-iş Sendikası İst Anadolu Yakası Bölge Başkanı

Türkiye'de sadece işçi sınıfı değil, emek dostları olan kişiler de onyıllarca zulüm gördü, yargılandı, asıldı, faili meçhul oldu, katleldildi. Hücrelerde gençlikleri ve bedenleri çürüdü. Bu yüzyılda bile, hala yazıları ve ideolojileri için, yıllarını içeride geçiren onlarca yazar var. Çünkü bunların ideolojileri sınıftan ve emekten yanadır. Eğer sermayeye yandaş olsalardı; özelleştirme, taşeronlaşma, esnek çalışmayı savunsalardı, milyon dolarlarla yandaş medyada köşe yazarlığı yaparlardı.

Sevgili Nevin Berktaş da İnancın Sınandığı Zor Mekanlar; Hücreler kitabında 12 Eylül faşist cunta koşullarında, emekçi dostlarının cezaevinde işkenceye karşı verdiği mücadeleyi anlatmakta. Bu durum, elbette AKP hükümetinin işine gelmez, çünkü bu hükümet 12 Eylül ürünüdür.

Sınıf mücadalesinde direnenler tarihin altın sayfasında yerini alacaktır.

Şahin İLSEVEN
Genel-iş Sendikası Anadolu Yakası 1 No'lu Şube Başkanı

Ülkemizde kitapların toplatılması, tonlarca yakılarak imha edilmesi, yazarların şu an bile yüzlerce yıl ceza alması ve kitap gazete vs gibi yayınların piyasadan toplatılması gibi olumsuzlukların yaşanmayacağı ve özgür düşüncemizin ifade edileceği bir geleceği hep birlikte mücadele ederek sağlayacağımız bir dünya yaratabiliriz. Bu duygularla kitabın yeniden yayınlanması, karanlık günlerin aydınlanmasını sağlayacaktır.

Saygılarımla.

Hasan GÜLÜM
Belediye-iş Sendikası 2 No'lu Şube Başkanı

Merhaba Nevin,

12 Eylül Türkiye'de özgürlüklere işçi sınıfının kazanılmış haklarına karşı yapılan darbedir. Bu darbe sonucu onlarca yazar, aydın ve devrimci bedel ödedi. Bunlardan biri de Nevin'dir. İşçi sınıfının bağımsızlık ve özgürlük mücadelesi için düşüncelerinden dolayı bedel ödedi. Bu bedel aslında emekçilere ödetilen bir bedeldir.

HEP ALACAKLIYIZ DEVLETTEN

Bir ülkeyi mahkeme ve cezaevlerinden okumak mümkün. Vitrinde ne olursa olsun, kostümsüz hakikat, cezalandırma kurumlarında dikilir, bakar gözlerimize. Biz onu her zaman görmeyiz ama. Çünkü mahkemeye düşmek, hele hapse düşmek hemen mesafesini uzatır önümüze. Uzaklaşır, uzaklaşırız.

Uzakta onbinlerce insan var. Onbinlerce siyasi tutuklu. Çünkü Türkiye'de hâlâ, demokrasi mücadelesinin en yoğun hesaplaşması mahkeme salonlarında oluyor. "12 Eylül devam ediyor, o halde..." Yok, aman bu sözümü geri aldım. Yoksa yazar Nevin Berktaş gibi tutuklanırım.

Nevin Berktaş'ı tanır mısınız?

Ben tanımıyordum. Geçtiğimiz Kasım'da tutuklanana kadar. Sonra öğrendim, 12 Eylül sürecinde en uzun cezaevinde yatan kadın siyasi tutukluymuş. Onunla tanışabilseydim, ne çok soruya boğardım onu ve ne güzel dertleşirdik. Maalesef kitabı da elime geçmemişti. Oysa ne kadar isterdim. Farklı bakışlardan bu karanlık gerçekliği yeniden yeniden anlamak, böylece yaşadığımız siyasi travmaları çözmek imkanı sağlardı bana. Okuyamadım. Çünkü hemen toplatılmış. Nevin Berktaş, şimdi 52 yaşında. Demek ki 1981'de 20'li yaşlarda kapatılıyor cezaevine. 22 yıl kalıyor o dehlizin içinde. Arada küçük aralıklarla dışarı çıkıyor ama yine tutuklanıyor. Hep tutuklanıyor. Sonradan anlaşılacağı üzere, tam 5 yıl 8 ay gibi uzun bir süre fazladan yatırılıyor. Yani alacaklı. O da ne demekse.

Ama sonunda borçlu çıkıyor. Çünkü cezaevinde anılarını, deneyimlerini yazıyor Nevin. 22 sene boyunca oralarda neyin değiştiğini ya da nelerin değişmediğini anlatmak için. 12 Eylül'ün kapatılma mekanlarında nasıl kurumsallaştığını göstermek için. Zindanlarda kurumsallaşan sistem aslında tüm toplumu kuşatır, demek için.

Kitap yazmak

Kitap, 'Hücreler' adıyla, Yediveren Yayınları'ndan Nisan 2000'de çıktığında ben cezaevindeydim, duyamadım. Ama hatırlarsınız, o zamanlar hep hücreleri tartışıyordu Türkiye. Tabii bu tartışma, cezaevinde travmaya dönüşüyordu. Toplumun dışına atıldığımız, kapatıldığımız yetmiyormuş gibi canlı canlı bir tabuta sokulacağımızı öğrenmiştik, kolay mı?

Tesadüf değil. 19 Aralık operasyonundan ve insanların zorla F Tipi cezaevlerine götürülmesinden hemen önce. Zaten kitap, yayınlandığı günden yedi gün sonra toplatılıyor. Hakkında davalar açılıyor.

Nevin, mektubunda anlatıyor: "... Hücreler kitabını 2000 yılı başında Gebze Hapishanesi'nde yazmıştım. Yani neredeyse 11 yıl oluyor. Kitap, Nisan 2000'de baskıdan çıktıktan bir hafta sonra toplatıldı. Hakkımda da dört ayrı dava açıldı. Bu arada ben 2007 Şubat'ında tahliye oldum. Avukatım, tahliye edilmem için uğraşırken yaklaşık altı yıl kadar da fazla yatırıldığımı açığa çıkardı. Bu fazlalık yanlışlıkla olmuş!"

2007'de, cezaevinden tahliye oluyor. Ama "Kitap Davası" sürüyor. Tam 10 yıl

sonunda karar çıkıyor: Yazara 10 ay hapis ve 461 milyon para cezası! Avukatları hemen itiraz ediyor ve fazladan yatırıldığı 5 yıllık süreyi mahsup edilmesini istiyor. Ama dinleyen kim? Nevin, geçtiğimiz Kasım ayının 3'ünde tutuklanıyor ve Bakırköy Cezaevi'ne kapatılıyor.

19 Aralık dehşetini ben Ümraniye cezaevinde yaşamıştım. Hâlâ elim varmıyor, yazamıyorum. Operasyondan hemen sonra, diğer kadın tutuklularla birlikte Bakırköy Cezaevi'ne götürülmüştüm. Bir hafta geçmeden tahliye olmuştum. Kapıda gazetecilere, beni karşılamaya gelenlere içerdeki dehşeti nasıl anlatacağımı bilememiştim. Şimdi Nevin, Bakırköy Cezaevinde. Neden? Anlattığı için. Yazdığı için.

İçerdeyken ben de bir kitap yazmıştım. Ama kendi yaşadıklarımı değil. İşte Nevin öyle yapmış. Tabii çıkınca bu kitapla ilgili açılan davanın ağıyla sarmalanmış.

Cezaevinden çok güzel mektuplar yazıyor şimdi: "Düşüncenin suç olmadığına dair ve 12 Eylül işkencehanelerinde ne çok haksızlık yapıldığı üzerine çokça konuşulduğu bir dönemde, bunları anlatan kitabım nedeniyle ceza verilmiş olması ve apar topar yeniden tutuklanmam, bana göre ikiyüzlü bir politika yürütüldüğünün göstergesi" diyor.

Nevin'in mektupları

Tutuklandığından beri aradan dört ay geçti. Ama birkaç basın açıklaması dışında bu mesele olay olmadı. Bir kadın, 12 Eylül uygulamalarını anlattığı kitabı yüzünden cezaevine giriyor ve olay olmuyor. 12 Eylül'le hesaplaşma ve düşünce özgürlüğü iddiasının vitrinlerde sergilendiği bu dönemde Nevin, tokat gibi yaşıyor vitrinin arkasındaki gerçeği.

Bu gerçeği geçtiğimiz hafta Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi de çaktı adaletsizliğin yüzüne: Türkiye, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin ifade özgürlüğüne dair 10. Maddesi ve adil yargılanma hakkıyla ilgili 6. Maddesinden mahkum oldu. Bu nedenle Nevin Berktaş'a ve kitabın yayıncısına 15 biner euro ödemek zorunda. Para ödenecek de Nevin ne olacak? Hâlâ içerde mi kalacak? Ne olacak, şunun şurasında üç ay sonra çıkacak, demeyin. Bir gün bile kapalı tutmamalıyız biz onu. İzin vermemeliyiz.

Türkiye AİHS'yi imzaladıysa ve AİHM Nevin Berktaş yargılamasının adil olmadığını ve düşünce özgürlüğüne aykırı olduğuna hükmediyorsa, Nevin niye hâlâ içerde? Kitap yüzünden. "Yerin metrelerce altında, duvarlarından ve tavanından suların damladığı, kedi büyüklüğünde farelerin cirit attığı" 12 Eylül hücrelerinin hikayesi yüzünden. Ne diyeyim ki şimdi ben?

Nevin konuşuyor mektuplarında. "İnsanların yakıldığı hapishanelerde, kitapların değeri olabilir mi?" diye soruyor ve devam ediyor: "19 Aralık; cezaevinde özenle toplanmış, üzerine titrediğimiz kitaplarımız için de 'hayata dönüş' operasyonu oldu. Operasyon sırasında on binlerce kitap, çalışma-araştırma notları ve arşivler de yakıldı. Hitler'in gaz odalarını, insan fırınlarını seyyar hale getiren bir zihniyet için, kitap yakmak hiç de şaşırtıcı değil. Ancak insanların ve kitapların yakılmasının verdiği acıyı, bunun farklılığını siz de tahmin edersiniz. Yanmayan kitaplarımızın bir kısmını da cezaevi bahçesinde koca bir ateş yakıp -özellikle ailelerimizin görebileceği bir şekilde- yaktılar. O gün ailelerimizin anlattığı manzara şuydu: 'Bir grup asker, etrafında oturmuş, kitaplarınızı uzaktan ateşe fırlatıyor ve kendi aralarında büyük

bir keyifle, ıskalayıp ıskalamamanın oyununu oynuyorlar. (...) Cezaevinde geçirdiğim uzun yılların önemli bir bölümünü de hücreler oluşturuyordu. 12 Eylül'ün karanlık hücreleri... Başımdan geçenler üzerinden, bu hücreleri anlatmak istedim. Ortaçağ'ın izbe hücrelerinden hiç farkı olmayan; farelerin, Çukurova yılanlarının meskeni tuttuğu, kibritin bile alev almadığı, vıcık vıcık nemli duvarlarıyla küçücük bir hücrede nasıl yaşanır bilinsin istedim. Zorla İstiklal Marşı söyletmek, 'komutanım' dedirtmek, ön ilikletmek, tek tip elbise giydirmek, en basit insani ihtiyaçlarını bile yaptırtmamak, nasıl bir işkencedir bilinsin istedim. En azından bilinenlere bir katkı olsun istedim."

Senin orada bir gün bile kalmana izin vermeyeceğiz, demek isterdim. Diyemedim.

Pınar SELEK
(Radikal İki, 27 Şubat 2011)

Nevin Bektaş: 21 yıl yetmedi, 10 ay daha gerekiyor
Kürşat Bumin

kbumin@yenisafak.com.tr 19 Şubat 2011

Ertuğrul Mavioğlu'nun (Radikal) 04/12/2010 tarihli yazısını kesip bir yana koymuşum(...) Mavioğlu'nun yazısını hatırlamamın nedeni ("Bugüne kadar niçin hatırlamadın-hatırlatmadın?" diye öfkelenenler var ise bir şey diyemem, haklıdırlar çünkü.) birkaç gün önce önümüze gelen bir AİHM kararı oldu. AİHM, 15 Şubat tarihli kararıyla, "Hücreler" kitabının yazarı Nevin Bektaş ve yayımcı Elif Çamyar'ın ifade özgürlüğünü engellediği gerekçesiyle Türkiye'yi 15'er bin euro tazminata mahkûm etmiş. Daha sonra Nevin Bektaş'ın "Merhaba" diye başlayıp "İlgilenmeniz dileğiyle" diye son bulan bir (açık) mektubu ile karşılaştım. "Hukuki durumu" hakkında bilgi verici, sakin bir üslupla kaleme alınmış bir mektup bu.(...)

Peki, bugüne kadar toplam 21 yılını cezaevinde geçirmiş olan Nevin Bektaş'ı 2 Kasım 2010 tarihinde tekrar cezaevine gönderen "Hücreler" kitabı ne zaman yayınlandı? İnanmayacaksınız belki ama tam 11 yıl önce! Demek ki, bu ülkede "toplum"u bilmem ama "devlet"in "hafızası"nın saat gibi çalıştığını söyleyebiliriz. (...) Bektaş, 2007'de tahliye olmuş. Burada açık mektupta yer alıp da atlanmaması gereken önemli bir bilgi de şu: "Avukatım, tahliye edilmem için uğraşırken yaklaşık altı yıl kadar da fazla yatırıldığımı açığa çıkardı. Bu fazlalık yanlışlıkla olmuş!" Mesele kapandı sanıyorsunuz yanılıyorsunuz; devlet işin peşini tabii ki bırakmıyor, 21 yıl yatmakla bu iş biter mi? (...) Yazıyı Kant'tan bir alıntıyla bitirelim: "Eğer adalet yok olursa, insanların yeryüzünde yaşıyor olmasının bir değeri kalmaz."

İFADE ÖZGÜRLÜĞÜ: NEVİN BERKTAŞ NEDEN HAPİSTE?

Türkiye'de esas olarak AB Helsinki zirvesinden bu yana (10 Aralık 1999) bir hukuki reform süreci yaşanıyor. Ancak bu süreç hem sancılı hem de çelişkilerle dolu bir süreç. Karar vericiler halkın hak ve özgürlük alanının genişlemesine zoraki, ağır ve tutarsız bir yürüyüş ekseninde yanıt veriyorlar.

Demokrasi konusunda yüksek politik irade taşımıyor karar vericiler. Bugünlerde, asker münhasıran sivil alana ait bir konuda yüksek sesle müdahalede bulundu. Eskiden banka faizlerine, hayvancılık kredilerine, futbol sahalarının nerede kurulacağına varıncaya değin geniş bir alana, Milli Güvenlik Kurulu yapılanmasındaki karar verici, denetleyici fonksiyonlarıyla ve müdahaleleriyle giriyorlardı.

1990'lı yılların sonlarına doğru Prof. Dr. Bülent Tanör bu konuda yüzlerce örneği sergilemişti. Şimdi, birkaç gün önceki açıklamalarıyla, adeta pazarda, okulda, belediye ve adliye koridorlarında, ibadette ve eğitimde, öğretimde nerede nasıl hangi dilin konuşulacağına "Ben karar veririm" diyor. Ya da "Buna müsaade etmem" diyor. Siyasi partilerin bu alanlarda araştırma, inceleme yapması, çalıştaylar düzenlemesini "Tehlikeli" ve "Tehdit unsuru" olarak görüyor ve "Buna müsaade etmem" diyor. Kültürel haklar alanını ve idari ve siyasi rejimin niteliğini yasamaya ve yürütmeye kapatıyorlar. Karar verme tekeli "Bizdedir" diyorlar. Bu konularda düşünenler için de militarist düşünce tehdide başvuruyor. Ayrıca yasa uygulayıcılarını göreve davet ediyor. Emir yerine getiriliyor.

Egemen düşünceye-ideolojiye aykırı düşünce sahiplerini devlet çarpıyor. İşkenceyle, hapisle, tecritle veya yakarak, yıkarak. Sistem sorunu ve bu sistem böyle işliyor.

Şimdi Bakırköy'de kadınlar hapishanesinde bir özgür kadın yatıyor, "Hapis" diyorlar.. O kadın 20 yılın üstünde bir süreyi hapiste geçirmişti: Nevin Berktaş! On yıl önce bir kitap yazmıştı. Kitap, "İnancın Sınandığı Zor mekanlar: Hücreler" adını taşıyordu. On ay hapis verdiler Nevin Berktaş'a. "Vay sen devletin duvarlarını, hapishanesini, amirini, memurunu nasıl eleştirirsin" diye. Fazladan 5 yıl 8 ay alacağı var devletten.Fazla yatırdılar çünkü. Hapishaneler düşünce suçlularıyla doluydu hep. Her devirde böyleydi. Asrı saadet dönemi yok. Hiç olmadı. Yargıçlar da hiçbir dönemde, genel olarak ifade özgürlüğünün korunması doğrultusunda karar üretmediler. Ne yaparsanız yapın, müesses nizamın korumacılığı işi, bireyin haklarının korunmasından önce geldi. Nevin Berktaş böyle bir sistemde mahkum edildi. İçerde en az 39 gazeteci ve yazar var, hapiste. Yüzlerce de aşağıdaki suçlardan insanlar duvarlar arasında tutuluyor. Kısaca, hatırlayalım: Türk Ceza Kanunu'nda ifade özgürlüğünü baskı altında tutan en az 14 madde var. Bu maddeleri şöyle sıralamak mümkün: İntihara teşvik ve yardım (84), onur, şeref ve saygınlığı rencide etme, kamu görevlisine hakaret (125), haberleşmenin gizliliğini ihlal (132), özel hayatın gizliliği (134), suçu ve suçluyu övme (215), halkı kin ve düşmanlığa tahrik (216), basın yoluyla kamu barışına karşı işlenen suçlar (218), soruşturmanın gizliliğini ihlal (285), soruşturma ve kovuşturma işlemlerinde ses ve görüntü kaydı (286), adil yargılamayı etkilemeye teşebbüs (288), cumhurbaşkanına hakaret (299), cumhuriyeti, devletin kurum ve organlarını aşağılama (301), temel milli yararlara karşı faaliyette bulunmak için yarar sağlama (305), halkı askerlikten soğutma (318), halkı kanunla-

ra uymamaya alenen tahrik (217), kanunun suç saydığı fiilleri işlemek amacıyla örgüt kurmak ve örgütün propagandasını yapmak (220), şapka ve Türk harfleri hakkındaki kanunlara aykırı davranış (222), müstehcenlik (226), görevi kötüye kullanma (257), iftira (267), yalan tanıklıkta bulunma (273), suçluyu kayırma (283) ve uygulama örneklerine bakarak silahlı örgüt üyesi olmak (314).

İfade özgürlüğünü sınırlandıran yasalardan bazıları da Atatürk'ü Koruma Kanunu, Terörle Mücadele Kanunu, RTÜK Kanunu, 5651 Sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun, Siyasi Partiler Kanunu olarak sayılabilir.

Düşünceye hapis kabul edilemez.Bütün düşünenler ve elbette Nevin Berktaş serbest bırakılmalı!

Duyuru Notu: Kaybedilenler için 1995 yılında başlattıkları direnişi sürdüren Cumartesi Anneleri, 25 Aralık 2010 günü eylemlerinin 300. haftasında yine Galatasaray Lisesi önünde olacaklar.

23/12/2010

Hüsnü ÖNDÜL

12 Eylül hücreleri Diyarbakır, Metris, Adana, Gaziantep...

Nevin'in kitabını okuduğumda, işkenceler, yasaklar, acılar, yokluklar, pusular, ölümler içinde her şeyi var güçleriyle diriltenleri, yok edildiğine inandırılmaya çalışılan her şeyi canlandıranları hatırladım, Nevin'i hatırladım.

Faşizm varsa direnişte vardır, yenilmemecisine... 12 Eylül döneminde siyasi davalara giren bir avukat olarak bunun tanıklarındanım. Nevin Berktaş'ın kitabını bu duygularla okudum.

Sözü şaire bırakalım. "İşte böyle Laz İsmail / mesele esir düşmekte değil / teslim olmamakta bütün mesele".

Av. Osman ERGİN

"İnancın sınandığı zor mekanlar Hücreler" kitabının yazarı Nevin Berktaş ilgili küçük bir değerlendirme yazısıdır.

NEVİN BERKTAŞ , hepimizin , devrimci kamuoyunun çok yakından tanıdığı, düşüncelerinden, ideallerinden asla taviz vermeyen, kararlı bir devrimci, sosyalist bir yazardır.

NEVİN BERKTAŞ, 1980 'den itibaren, yaşamının 21 yılını siyasi tutsak olarak, faşizmin eğemen olduğu, her türlü hukuk dışı uygulamaların hakim olduğu CEZAEVLERİNDE geçirmiştir. 21 yıllık süreç, aynı zamanda siyasi tutuklular için sayısız operasyonların yapıldığı tarihi bir süreç olarak bilinmektedir. Bu tarihi süreçte gerçekleştirilen başta Diyarbakır, Ulucanlar, Buca, Ümraniye, Burdur, Bergama, Çanakkale CEZAEVLERİNDE ve son olarak 19 Aralık 2000 tarihinde "HAYATA DÖNÜŞ" adı verilen ve aynı anda yirmi CEZAEVİNDE binlerce asker ve polisin katılımı ile geçekleştirilen operasyonlarda, 6 devrimci kadının diri diri yakıldığına, 28 devrimcinin katledildiğine doğrudan doğruya tanık olmuştur.

NEVİN BERKTAŞ, "İnancın sınandığı zor mekanlar Hücreler" isimli kitabında yaşadığı bu uzun ve acılı süreci alabildiğince yalın ve gerçek bir şekilde anlatmaya özen göstermiştir. Nevin Berktaş'ın hücrelerde yaşadıklarını anlattığı kitabını mahkum edenler, ne yazık ki Nevin Berktaş'ın doğrudan tanıklık ettiği ve zarar gördüğü, yüzlerce devrimci maphusun öldürüldüğü, yaralandığı, işkence gördüğü kanlı operasyonlara karar verenlere ve katliamlara katılanlara karşı son derece hoşgörülü davranmış ve tamamını aklamaya çalışmıştır.

NEVİN BERKTAŞ, fiziken halen yaşamını hapishanede geçiriyor olsa da, onun düşünceleri, siyasi idealleri, devrimcilerin, emekçilerin, sosyalistlerin mücadelesinde, Diyarbakır'da, İstanbul'da, Adana'da, Filistin'de, Mısır'da yaşamaya devam etmektedir.

Saygılarımla...

18.02.2010

Av. Murat ÇELİK

Cezaevlerindeki tutsaklara gönderilen her mektup, dışarının sesi soluğu, içerideki tutsağın yaşam borusudur.
Nevin Berktaş'a yazılan sayısız mektup ve kart da, onun için dışarıda yürütülen faaliyetin, onu ne kadar sahiplendiğimizin aynası oldu.

Nevin Berktaş'ın
Bakırköy Kadın Hapishanesi'nden gönderdiği mektup

"Yalnız değilim"

Merhaba

Uzun tutsaklık yıllarım, tutsaklıkla özgürlüğün içiçe geçtiğini ve aradaki ayrımın silinip gittiğini bin kez kanıtlamıştı. "Tek başıma"yken bile yalnız olmadığımı biliyordum. 25 yıl önce hücrede tek başımayken ben, gönderdiği şiirden nasıl duygulandığımı hatırlayarak, yeniden gönderen ve yeniden aynı duyguları yaşatan, daha fazlası, heyecandan elimi yüreğime bastırmama yol açan yoldaşım, yoldaşlarım da biliyordu bunu. *"Öyle bir ufka vardık ki artık yalnız değiliz"* diyordu şair, *"gerçi gece uzun gece karanlık/ama bütün korkulardan uzak/Bir sevdadır böylesine yaşamak/tek başına/ölüme bir soluk kala/zindanda yatarken bile/asla yalnız kalmamak..."*

"Şansımdan" ülkemde karanlığın koyulaştığı yılları hapishanelerde karşılamak düşmüştü bana da. Özgürlük alanlarının genişleyeceği, en azından soluklanabileceğimiz yıllar ne zaman gelecekti bilmiyordum. Bildiğim tek şey bir gün mutlaka geleceğiydi. Toplumların tarihinde yenilgiler hep olurdu. Bense kendi yolumu belirlemiştim ve bu nedenle de pek çok şeyi daha anlaşılır buluyordum. Başkaldırmayı öğrendiğime göre hapishaneleri, yenilgileri göze almıştım demek ki. Bir gün özgür bir hayat doğacak... Bana dayanma gücü veren "özgür bir hayat"a duyduğum özlemdi, böyle bir hayat kurma isteğiydi. Hangi işkencelerden geçersen geç, bu gizli kalmayacak, ama eğer direnirsen... Bir gün kitlelerin ruhunda fırtınalar esecek, ama eğer direnirsen. Kitleler suskunluğa geçmişse, bu kimseyi yanıltmamalı. Fakat bu uzun sürmüşse, o zaman vicdanları sarsmak, geniş kesimlerin kendine gelmesini sağlamak büyük uğraşlar, büyük bedeller ister. O durumda da ne pahasına olursa olsun yapılanları duyurmak, hesap sorma bilincini uyandırmak büyük biri iştir. Ama eğer direnmişsen...

Bunları düşündüğüm ve yazdığım için, şimdi tekrar hapishanedeyim, ama dışarıdan o kadar çok mektup ve kart aldım ki, yüreğim coştu heyecandan, tuttum onu, *"kalp atışlarını kimse duymaz"* derler, ama duyduğunuzu hissettim. Kimi zaman gözlerim doldu, kimi zaman mutlulukla gülümsedim. Bazılarının gizli bir dili vardı sanki, beni öyle çok şey hatırlamaya itti ki, ikinci "Hücreler" kitabı yazabilirim. Firavunlar zamanı değil ya, yakın bir tarih, ama "unuttuğumu" sandığım çok fazla ayrıntı var. Yo, asla unutmadık, asla bağışlamadık. Yürek dokunuşunda fışkırıverdi sanki. Çünkü bir ana sevgisi ve şefkatiyle kucakladınız beni.

İşçiler, emekçiler, tutsaklar, gençler, çocuklar, beni tanıyan-tanımayan çok sayıda insan yazdı, dost kalemler sihrini akıttı hapishane duvarlarına. Eriyiverdi taşlar, demirler... Avukatlar, arkadaşlar geldi görüşüme dayanışmak için. Duyarlı gazeteci arkadaşlar benim nezdimde gerici sınıf hukukunu mahkum etmeye çalıştılar. Avrupa Konseyi Alman Milletvekili Andej Hunko, tüm zorlukları ve engelleri aşarak geldi görüştü benimle. İngilizce konuşuyordu, yanımızdaki avukat arkadaş daha çevirmeden ben sanki anlıyordum onu. Dost bakışları dayanışmanın dilinin ortak olduğunu gösteriyordu. *"Niye ilgileniyorsun"* diyen yetkililere rağmen gelip görüşmesi, ta 1926'da Henri Barbusse'ün Bulgar komünistleriyle hapishanede görüşmesini hatırlattı bana.

Direnişteki işçilerden gelmişti kartlar. Tekel'in yiğit kadınları, *"biz çadırda sen hücrede yalnız değilsin"* diyorlardı, göğsüm kabarıyordu. Tıpkı bir yoldaşımın yazdığı gibi *"İşçilerden adını duyuyorum, seninle nerde karşılaştıklarını anlatıyorlar, göğsüm kabarıyor."* Tekel işçilerinin direnişi ile göğsüm kabarırken "köylü kızı"yla düşüncelerim birleşiyordu: *"Söyleyecek çok şey var, ama kağıda düşüncelerimi sığdıramıyorum"... "Soluğunu soluğuma katıyorum"* diyenle soluğum karışıyordu gerçekten de. *"Denizin kokusunu senin için doldurdum ciğerlerime", "her koşulda dimdik durmayı öğreniyoruz", "sımsıcak sarılma yolluyorum sana"* diyen yoldaşlarla kucaklaşıyorum.

Başka siyasetlerden temsilci arkadaşlar, PKK davası tutsakları sımsıcak dost selamlarını gönderdiler hapishanelerden. Yayınladığı kitaplar nedeniyle hüküm giymiş yayın yönetmenleri, çıkardıkları edebiyat

dergilerinde ürünlerimi yayınlayabileceklerini yazan dostlar, Bitlis'ten DİHA basın sözcüsü, Günlük'ten bir arkadaştan gelen kartlar, *"kitabını değişik dillere çevirmek istiyorum"* diyen arkadaşlar oldu. *"Kelebekler gibi özgür olman için sana bu kartı yaptım"* diyen el emeği dost kartı; Sinop hapishanesinden gazetelerde adımı duyup yazan *"iyi ler zaman kötünün üstesinden gelir biliyorum, kitabını sordurdum bulamadım"* diyerek kitabımı soran arkadaş, *"davan davamızdır"*, *"yine hapsedilmen karşısında öfke biriktiriyoruz"* diye yazan arkadaşlar, hepsiyle sarılıp tanışıyoruz. Hapishanelerden ulaşan tüm arkadaşlara, zarfın üzerinde adresini gördüklerime, herkese uzanmaya çalıştım buradan. Ellerine geçmesini umarak, yanıtsız bırakmayarak tekrar buluştum onlarla.

Şehit yoldaşlarımın resmini çizip küçücük anlamlı notlar gönderen, *"sana yapılan haksızlığa boyun eğmeyeceğiz"*, *"bizimlesin, seninleyiz"* diyenler, en kısa zamanda dışarıda bekleyenler, Özgür Radyo'dan tutuklandığımı duyar duymaz yazan dostlar, beni annemden dinleyip bir merhaba demek isteyenler, önceden yazıştığım hapishanelerden gelen sıcak dost merhabaları, *"onların duvarları tutsak etmeye yetmez"* diyen arkadaşlar, şehit yoldaşlarımızın adlarıyla yazan genç yoldaşlarım, adımı gazetelerden duyarak dayanışmak isteyen genç hevaller, Enver Gökçe'nin güzel şiiriyle bana misafir olan arkadaş, daha önce birlikte yattığımız kadın tutsaklar, bana unutulmadığımı hissettirmeye çalışan çabalarıyla uğradılar yanıma.

PKK dava tutsağı arkadaşlardan çok sayıda kart ve mektup almak ayrı bir direnç kattı bana, sevincim ikiye katlandı. Kürt halkının cesur milletvekillerinin de uğraş verdiğini duyuyorum ailemden. Tutsaklığın ne demek olduğunu sadece kendi yaşamlarından değil, bağrında yetiştikleri Kürt halkından, uzun yıllar yatmış halkının evlatlarından biliyorlardı ve duyarlılıkları da buna uygun oldu. Sebahat Tuncer gönderdiği kart ile sıktı elimi. Meclis'teki sade, vakur duruşlarıyla ayrıca saygı duyduğum Kürt kadın milletvekilleriyle kucaklaştığımı hissettim. Hapishanelerdeki Kürt arkadaşlar duvarları aşarak ellerimi tuttular, her şey bütünleşiverdi. 17 yıldır içeride olan bir tutsak, *"ne de olsa Mehmet Fatih Öktülmüş'ün yoldaşısın, yanındayız"* diyor ve *"19 yaşından beri 19 yıldır tutsağım, Mem ü Zin'in diyarı Cizre'den selamlıyorum seni"* diyerek daha önce kaldığımız aynı hapishaneyi hatırlatıyordu bir baş-

ka arkadaş. Geçen yıl Van'da 100 kişi yakalanıp 15'i tutuklanan arkadaşlardan biri, *"Güneşime olan sevdanın olanca ateşiyle"* selamladığını yazıyor. Bana yapılanların büyük adaletsizlik olduğunu belirten arkadaş da *"zorlukları yaşamayanların, acı çekmeyenlerin kafası yüreği boş, yokuşları tırmanmayanların bacakları zayıf olur"* diyerek bu adaletsizliklerin hepimizi güçlendirdiğini hatırlatıyor ve bunu kanıtlarcasına bir başka ilden *"mücadele azminiz size zafer getirecektir"* mesajı geliyor, *"birilerinin hapishaneleri unutturmaması lazım"* diyen tanıdık bir tutsak arkadaş da kutluyor beni.

"Fazla yattığını keşke avukatlar daha önce fark edebilselerdi" diyenler, kendi hukuki durumlarından bahsedip fikir edinmek isteyenler, *"mapusluk hep sana mı düştü"*yle hayıflananlar, arkadaşlar, dostlar, yoldaşlar...

Ve tabi resim çizerek beni doğayla buluşturan minik dostlarım... *"Hep yanınızdayız, unutma"* diyen küçük yoldaşım, *"büyüyünce düşüncelerimi senin gibi haykıracağım"* diyerek kocaman olmuş yüreğiyle beni cesaretlendiren küçük kara kız...

Ve Avrupa ülkelerinden gelen dost selamlar... *"Türkiye'deki gelişmelerle ilgilenen pek çok insan olduğunu hatırlatmak ve aynı zamanda senin gibi yürekli insanların yaptığı işleri bildiğimizi ve anladığımızı belirtmek istedim"* diyen Ola (İsveç PEN Başkanı). Ola'nın yazdığı mektubu İsveççe'den Türkçe'ye çeviren Murat Kuseyri, Berlin Eyalet Parlamento Milletvekili Kadriye arkadaş (*"şimdilik iki satırla dayanışmak istiyorum"* diyordu), çiçekler ve minik hediyeler gönderen güzel arkadaşım Kari, *"Çok düşünüyorum ve Haziran'da seni Almanya'ya bekliyorum"* diyerek hepsi kucaklıyor beni. *"21 yıl sonra her yattığın bir saat bile fazla yatılmış bir süre"* diyen avukatım Antonia uğraşıyor Berlin'de. *"Belin'de seni seven ve değer verenlerin çok"* diyerek sevgi dolu satırlarıyla uğrayan arkadaşlar, Hollanda'dan Londra'dan selam gönderip kartlarıyla ulaşanlar, soğuk kara direnen daldaki meyve kartıyla *"özgürlük her şeye rağmen dalda kalabilmektir"* diyen İsviçre'den arkadaş, Belçika'dan beni kartıyla selamlayan ressam arkadaş. Frankfurt'ta yaşayan eski hapishane arkadaşım, Almanya'da tüm enerjileriyle çalışan yoldaşlarım, dostlarım.

Her zaman ve daima yanımda olan ailem. Tabi ki de annem. 70 yaşında direnç yüklü annem hala enerjisini katıyor. Bana güzel özellik-

ler kazandıran güçlü yapısını hala damarlarıma şırıngalamaya devam ediyor sanki... En büyük ailem yoldaşlarımın tükenmez enerjisi ile birlikte sarıp sarmalıyor beni... Ve görüş günleri bana aktarmaya çalıştıkları internet sayfalarından dost kurum ve kuruluşların çabaları, binlerce dayanışma mesajları, selamları...

Bu büyük güç, 12 Eylül uygulamaları ve bugünkü sonuçlarıyla hesaplaşıyor. Bilinçli kamuoyunun sesi olarak yayılıyor dünyanın dört bir yanına. Kuşkusuz bu büyük bir çaba, saygıdeğer bir faaliyet, fakat sonuç alıcı bir harekete dönüşmesi, daha yüksek bir enerji ve örgütlülük yaratmayı başarması en iyisi olur. Faşist terör ve burjuva sınıf hukukunun çürütmeye çalıştığı binlerce insan var. Şiddetin artan dozu ve hapishanelerin tıklım tıklım olması arasında direkt bir bağ olduğu kesin. 120 binden fazla tutsak ve onların aileleri, çocukları... Hücre koşulları çok ağır...

12 Eylül'le hesaplaşmak bugünle; bugünle hesaplaşmak, 12 Eylül'le hesaplaşmak olacak. Bu hesaplaşma ,"*zindanlar yıkılsın tutsaklara özgürlük*"ün içeriği ile birleşmeli. Emperyalistler ve işbirlikçilerinin adaletine karşı protestolar örgütlemek ve tutsakların serbest kalması için mücadele ederek bunu başarmak gerek. O zaman binlerce insanı öldürttüğünü pervasızca söyleyenler, elini kolunu sallayarak dolaşamayacaklar. Gerçek suçlular gözümün içine baka baka gülerken, bizlere suçlu muamelesi yapılması tam da burjuva sınıf adaletinin ne olduğunu çok iyi anlatıyor. Bu gözü dönmüşler, çukurları kemiklerle doldurdular, göz göre göre sokak ortasında kurşunlanıyor insanlarımız. Suçlular belli, biliyorlar kim olduğunu ama dokunmuyorlar. Bunun nedeni bizim suskunluğumuz.. Başka söze gerek yok.

Şubat 2011
Nevin Berktaş

Olması gereken normal bir davranış: DİRENMEK

Adressiz Sorgular kitabından alınmıştır

"Kalbim, bu acıya dayan!
Varsın işkenceler, dağlasın seni.
Duru bir gök için
vahşete katlananlar,
acıyı bir silah gibi
göğsünde saklamalı"

25 Şubat 1983

2. Şube polis otosu içinde ilerliyoruz. Bildiri dağıtırken beraber yakalandığımız D de var yanımda. Kollarımızdan kıskıvrak yakalamış polisler. Arkadan bileklerimizi sıkıca kavrarken, boynumuzdan tutup otonun içinde iki büklüm eğiyorlar bizi. Saat 24.00'e yaklaşıyor. Ama gecenin karanlığına güvenmiyorlar. Her ihtimale karşı dışarıdan görünmemizin önüne geçmeye çalışıyorlar.

Hemen denemeye geçtiler 2. Şube polisleri. "Biz konuşturduk bile" diyerek 1. Şube polislerine nasıl hava atacaklarının zevkini duyuyorlar içlerinde şimdiden. Gözlerim bağlandı. Ayakkabılarım çıkarıldı. Biri el çabukluğuyla çorabımın parmak kısmını yırttı. Manyetonun kabloları, el ve ayak parmaklarıma acele bağlandı. Kolunu çevirmeye başladılar manyetonun. Kolun çıkardığı ses, "Tırrrıt" dedi, durdu. Büyük bir sessizlik... Gözlerim bağlı ama hissedebiliyorum. Polisler birbirlerinin yüzüne şaşkınlıkla bakıyorlar. Bir daha çeviriyorlar kolu. Bir daha... Bir daha...

Sessizliği bozan polislerin sesi oluyor.

-Arkadaş ben çok bozuldum.

-Hemen bunu 1. Şubeye götürelim.

Dışarıda bir yoldaşla bağırıp bağırmama konusunda yaptığımız sohbeti hatırlıyorum. İşkencede tavır üzerine konuşuyorduk. Diyordum ki, "insan konuşup konuşmayacağını dışarıdayken bilir. Eğer kafasında 'acaba' soru işareti varsa, çözülme dışarıdayken başlamıştır." O günlerde polis şubesinde olup da cezaevine yeni gönderilmiş bir yoldaşın tavrı sohbetimize konu olmuştu. Bir dolu şeyin içinde hiç bağırmamış olması ilgimi çekmişti. Önceki yakalanmalarından edindiğim tecrübe ile pekçok şeyi anlayabiliyordum. Ama o korkunç boyuttaki açılara rağmen bağırmamış olması beni çok etkilemişti. Bunu nasıl başarmış demiştim. Çünkü ben bağırmıştım. Ama dedim, bir daha işkencecilerin eline düşersem, bağırmayacağım. Konuşmayacağımdan eminim, bağırmamayı da başarabilirim pekala.

Elektrik vermek için kabloları parmaklarıma bağlarken, o günlerdeki düşüncelerim geçti kafamdan. Elektrik işkencesi ile yeni tanışıyordum. Manyetonun kolunun çeviriyorlar. Ve... büyük bir sessizlik.. İnsan, isterse yapabiliyormuş demek ki.

Alelacele 1. Şubeye götürüldüm.

1. şubede gözlerim bağlı olarak kısa bir süre bekletiliyorum. Üstümbaşım aranıyor iyice. Her şeyime el konuyor. Çantamı içindekileriyle birlikte alıyorlar.

Birden bir ses yanıbaşımda.

-Ooo N hanım, Nurgül'üm diyorsun ama biz seni tanıyoruz.

Biliyorum. Ellerinde fotoğrafım var. Ama bu gözü dönmüş işkencecilerin yanında, asıl kimliğimi kabul etmeyeceğim. Üzerimdeki sahte kimlikte direteceğim. Yaptıkları sorgulama olmayacak çünkü. İstedikleri gibi hikayeler uydurup bunları zorla ve işkence ile kabul etmemi isteyecekler. İnisiyatifi ve moral üstünlüğünü elimde tutmalıyım.

"Biz seni tanıyoruz"

Bu seste, yenilgiyi baştan sezinliyorum. Daha önceki yakalanmalarımı ve tavrımı biliyorlar.

Kısa süre içerisinde, hain Adil Özbek'in işkencecilerin beni psikolojik olarak "çökertmelerini" sağlayacak sözde bilgiler sunabilmek için çırpınıp durduğunu anladım. Hain Adil Özbek, o günlerde itiraflarda bulunmak üzere, cezaevi-emniyet arasında mekik dokuyordu. Hatta şubede bir hücreyi "emrine" vermişler, polislerle aynı gayretle çalışıyordu.*(A.Özbek, 1989 yılında TİKB-Osman Yaşar Yoldaşcan Müfrezesi tarafından cezalandırıldı.-yn)*

O kısa sürede gözlerim bağlı bekletilirken, beni haine göstermiş olmaları gerek. İşte kendini ispat etmek için bir fırsat! Kendi gayretleriyle konuşturabilirse hizmetinin karşılığını görecek! Düzmece, yalan ve yorumlara dayanan sözleriyle efendilerinin gözüne girmeyi düşünüyordu hain. Ama o farkında olmadan anlattıklarıyla işkencecilerin moralini bozuyor, beni "konuşturacaklarına" dair umutlarını kırıyordu.

İşkencenin ilk seansı başladı. Falaka, meydan dayağı...

-Nerede, kiminle kalıyorsun? Arkadaşların nerede? Silahların, Orak-Çekiç'in yerini söyle! Bu silahları kimden aldın? Örgüt evi, randevu, silahlar... Bu ilk saatler onlar için çok önemli. Konuştururlarsa karlı çıkacaklarını düşünüyorlar. Nasıl olsa yakalandığımdan hiçbir arkadaşımın haberi yok.

Coplar inip kalkıyor. Ne boş bir çaba... Cop darbelerinin acısını ta beynimde duyuyorum. Ama bağırmayacağım. Yaptıkları bu iğrenç "iş"in zevkimi tattırmayacağım onlara. Dışarıda işkence sırasını bekleyen insanlar, acı ile yükselen çığlık seslerini duymamalı.

Üzerindeki sahte kimlikle direnip, gerçek adını söylememek ve bağırmamak, işkencecilerin moralini bozan, onları baştan pes ettiren anahtar adeta.

Coplar iniyor. manyetonun kolu çevriliyor, yumruklar sallanıyor, küfürler, hakaretler yağıyor. Sürekli soruyorlar: Ev, randevu, silah... Ama dönüp dolaşıp bir noktada tıkanıyorlar. "Adın ne?" Bu noktadan öteye gidemiyorlar. Başka şeyleri kabul ettirmek için, önce gerçek kimliğimi kabullendirmeleri gerek.

-Adını söyle!

-Adın ne?

-N de, söyle adını!

Daha ilk seansta moral üstünlüğü elime alıyorum. Her şeyleri var; copları, manyetorları, askıları, sopaları, silahları, küfürleri, hakaretleri... Her şeyleri var. Ama işte yine de çaresizler...

İşkencecinin biri, "yeter artık bu kadar da olmaz ki. Biraz dinlensin, düşünsün kız" diyerek "kurtarıyor" beni diğerlerinin ellerinden; "iyilik meleği" pozlarında! İşkence odasından alıp götürüyor "dinlenme" salonuna. Kanepe gibi bir koltuğu göstererek, "hadi dinlen kızım" diyor. Bu "iyiliği" değerlendirmeliyim. Müthiş uykum var, gözlerim kapanıyor. Açlıktan, susuzluktan çok, uyumak istiyorum. Daha başımı koyar koymaz uyudum.

Belki de üç-beş dakika ancak geçti. Kulakları yırtan çirkin bir ses yanıbaşımda.

-Yürü! Babasının evi gibi mışıl mışıl da uyumaya başlamış. Nerede görülmüş bu rahatlık?

Omuzumdan tutup çeke çeke götürüyor. Kendimi yerde buluyorum. Hemen ayaklarımı falaka sopasına bağlıyorlar. İnip kalkan coplar, canımdan can alıyor sanki.

Psikolojik işkencenin de her türü deneniyor. İki yöntem bir arada yürüyor. İşkence ve kaba kuvvetin yanı sıra, ikna yoluna da başvuruyorlar.

Sıcak rahat bir ortam! "Nazik" bir dil! İçten olmayan, yapmacık, zorlama olduğu anlaşılan bir konuşmadır başlıyor. Kişiliğini yok etmeye yönelik "tavsiyeler"... Yoldaşlarına, örgütüne, halkına ve devrime olan inancını, bağlılığını sarsmayı amaçlayan uyduruk hikayeler... Teorik seviyenin düzeyini ölçmenin yolunu açmak için de tartışmalar... Veya "dinlenme" salonunda, yeniden işkenceye alınacağının korkusuyla bekletme...

Önce kıyasıya bir dayak. Fiziksel işkencenin her türü. Sonra başına gelecekleri düşünmen için bir zaman. Daha sonra yine kıyasıya bir dayak, fiziksel işkence. Bu hep böyle sürüp gidiyor...

D. daha ilk işkence seanslarında tutunamadı. Bağıran sesinde yalnızca acı değil hissedilen. Kişiliğinden ödün vermenin utancı, çaresizlik, korku, bıkkınlık, acı karışımı yalvaran bağırtılarını duyduğumda, konuştuğunu anladım. Gelirken arabada "direneceğiz" diye fısıldamıştım ona. Yol-

daşca güven duymasını sağlamaya, güç vermeye çalışmıştım. Yeni bir insan sayılırdı. Örgütümüzü her yönüyle tanıdığı söylenemezdi. Çevresinde sevilen, iş yapmak isteyen, çalışkan biriydi. Ama sonucu bilerek savaşmayı kabul eden insanların kararlılığını gösterebilecek mi? Çözüleceği sonucuna hazırlamıştım kendimi. Tanıyabildiğim kadarıyla rezilleşmeyeceğini umuyorum. Fakat polisin oyunlarının ayrımına varabilecek mi?

Beni "konuşturduklarını" söylüyorlar ona. Oysa mümkün olduğunca D'ye yüklenmelerinin önünü almak için, "silahlar da bildiriler de benim, ona tesadüfen yolda rastladım, bana sadece yol gösterdi" diyorum.

Polisin bir yerlede D ile konuşan sesini duyuyorum.

-Seninle ilgili her şeyi anlattı. Gizlemekle kendine boş yere eziyet ettiriyorsun. Bak onun hiç sesi çıkıyor mu? Bir tokatta her şeyi söyledi. Şimdi de rahatına bakıyor.

Bizi seven, yayınlarımızı okuyan iki kız ve bir erkek arkadaşın evini gösteriyor D. "Birazını anlatayım, kurtulayım" mantığının, kendisini nasıl bir çıkmaza soktuğunu geç farkediyor, ama ipin ucunu kaçırıyor. Nerede ve nasıl duracağını bilemiyor şimdi.

D, konuşmanın ve bildiklerini anlatmanın da işkenceyi durduramayacağını anlamaya başlıyor. Bilmediklerini de istyorlar ondan. Neyi, nereye kadar anlatacağına, işkenceci karar verecek. Parmağını kaptırmışsan, kolunu da isterler. Yapmadıkların ve bilmediklerin için de dayak yersin. "Bunu bildiğine göre, şunu da bilirsin, söyle!" Yeniden, yeniden başlar işkence...

Kaç gecedir uyutmuyor, yiyecek birşey vermiyorlar. İşkence aralarında ise, "baba" polis rolünde bir işkenceci konuşuyor sürekli, saatlerdir, durmaksızın... Bu da işkencenin bir türü. Onlara bakılırsa "dinleniyorum". Gözlerim kapanıyor oysa. Karşımdakini çoğunlukla duymuyor, anlamıyorum. "Baba" polis baktı ki, olmuyor, soruyor:

-Bir şeyler yer misin?

-Yerim.

Çantamdan aldıkları parayla, peynir, süt, ekmek alıp geliyorlar. Hemen saldırıyorum. Başka zaman olsa beni seyredenlerin karşısında yiyebilir miyim? Ama aç kurtlar gibi acıkmışım. Nasıl yediğime ben de şaştım sonra.

Tekrar başlıyor konuşmaya "baba" polis. Saatler süren "ikna" çalışmaları... Beni tartışma ortamına çekmeye çalışıyor.

-Çay içer misin?

-Sigara içer misin?

Reddediyorum. Hiç sigara içmiyor olmama da inanmıyorlar.

-Polisiz diye almıyorsun değil mi?

Konuşmuyor, cevap vermiyor, herşeyi reddediyor olmam "baba" polisi sinirlendiriyor.

-Senin dilin yok mu? Aç ağzını bakalacağım.

Var elbette dilim!

-Boşuna uğraşıyorsunuz, beni konuşturamaycaksınız. Devrimciler sır vermezler.

-Gel bunu diğerlerinin yanında da söyleyeceksin.

"Baba" polisle konuşmalarımda gözlerim hep açık oldu. Beni o halde omuzumdan tutup, çeke çeke başka odaya götürüyor. Kalabalık bir polis var odada. "Baba" polisin eli hala omuzumda.

-Bakın size ne söyleyecek?

Tahtaya çıkmış ilkokul öğrencisi gibiyim. Aynı sözleri hepsinin gözünün içine bakarak tekrarlıyorum. Şef durumunda olan bağırıyor.

-Hemen götürün!

Yeni bir işkence seansı başlıyor. Gözlerim bağlı. İşkenceciler üzerime çullanıp tüm giysilerimi çıkarıyorlar. Bütün öfkemle bağırmaya başlıyorum.

-Mahkemede yaptıklarınızın hepsini anlatacağım. Namussuzlar, alçaklar! Birgün gelecek bunların hesabını vereceksiniz!

Bir sandalyeye kollarımı ve bacaklarımı sıkıca bağlıyorlar. Göğüs uçları ve rahimden elektirik vermeye başlıyorlar. Kuşkusuz çok acı duyuyorum. Fakat duygularım ve sinirlerim adeta boşalmış durumda. Duyduğum acı ve utancı hissetmiyorum, farketmiyorum. Belki de yaşadığım bir şok... O an yalnızca bu insanlıktan fersah fersah uzak işkencecilerin, ne denli alçak oldukları var kafamda. Rezilliğin de ötesinde -bilmem o iğrençliği, kokuşmuşluğu, çürümüşlüğü anlatacak, ifade edecek bir kelime var mıdır- aşağılığın da ötesinde birer mahluk bunları yapanlar. Manyetonun kolunu çeviriyorlar. Elektriğin dozunu arttırıyorlar. Öylesine kalabalıklar ki, onlarcası dizilmiş karşıma. Denetlemek ve bizzat işkence esnasında görmek isteyen amirleri de var aralarında. Bazılarının sinirden titrediklerini hissediyorum konuşmalarından. "Zevk alıyor", "mazoşist" diyen sesleri duyuyorum, öfkeyle sıkılmış dişler arasından. Küfrediyorlar, aşağılıyorlar...

-Söyle, adın ne?

-Kaldığın evi göster.

-Arkadaşlarını söyle

İğreniyorum. Öldürseler de umrumda değil. Tek kelime alamayacaklar ağzımdan. Bu çirkeflik karşısında bağırmayacağım da. Acı ile yükse-

len ses duyamayacaklar. Bu zevki onlara tattırmayacağım...

Daha ne kadar sürdü bu durum bilmiyorum. Kabloları çıkarıyorlar. Ama bütün işleri bitmedi daha. Öylece çırılçıplak bir halde yerlerde sürüklüyorlar. Betona bıraktıktan sonra üzerime hortumla su sıkıyorlar. En adi küfürler, hakaretler düşmüyor dillerinden. Bu arada biteviye yoldaşlarımı ele vermem için sorular soruyorlar. Onca elektirk ve su işkencesinden sonra, vücudum bir külçe gibi. Bu rezillik karşısında kin ve öfkeden başka hemen hemen hiç bir şey hissetmiyorum. Ne yaparsanız nafile, yoldaşlarımı ele vermeyeceğim diyorum içimden. Yalnızca var gücümle bağırıyorum.

-Elbiselerimi verim!

Karşımda sakin bir "baba" polis konuşuyor. Rahat bir odadayız şimdi. Şimdilik cellatlık görevleri sona erdi. Sıra papazlıkta. Bu görevin icracısı işkenceci polis, benim "koruyucum" edalarında(!)

-Sana yazık değil mi? Arkadaşlarından sana ne fayda var?

-Bütün bildiklerini anlat. Bak o zaman çok rahat edeceksin.

-Sen adını da söylemiyorsun, bağırmıyorsun da...

Yüzlerine kokuşmuluklarını haykırmak istiyorum.

-Sizler hepiniz işkencecisiniz. Gün gelecek yaptıklarınızı en ince ayrıntısına kadar tüm insanlık öğrenecek. Çırılçıplak soyarak yaptığınız binbir türlü işkenceleri anlatacağım. Elbette bunların hesabı sorulur.

Karşımdaki, kendini savunmaya başlıyor. Bir görevdi yaptıkları, işkence değil! Beni soymalarının da işkence ile en ufak bir ilgisi yok!

-Doktorlar da görevleri gereği soymazlar mı hastalarını? Bizim soymamızın ne farkı var doktorunkinden?

-Doktorlar duymasın bu sözününüzü. Doktorluk gibi onurulu bir meslekle, işkencecilerin yaptıklarını karşılaştıramazsınız.

Beni ikna etmek için papazlık göreviyle "baba" pozundaki bu işkenceci, benimle laf yarıştırma gücünü bulamıyor kendinde. Sözde beni savunma durumunda bırakıp geriletmek isterken, kendisi şaşırıyor, görevini yapamaz hale geliyor. Beni değil, söylediği her sözle, kendisini, işkence yapmadıklarına, tıpkı bir doktor gibi görevlerini yaptıklarına ikna etmeye çalışıyor. İçinde bulunduğu çaresizliği gizliyemiyor.

* * *

Timdeki polisler yarış halinde. Bazen birbirlerinden habersiz beni işkenceye alıyorlar. Bunu daha çok kariyerlerini yükseltmek veya amirlerinin gözüne girmek isteyenler yapıyor. Tavrım, bunları daha çok sinirlendiriyor. Oysa ah bir konuşsam, değil mi ama?!!

Yine bunlardan bazıları sinirden elektriğin dozunu ayarlayamıyorlar. Ansızın manyetonun kolunu hızlı ve sürekli çevirip elektrik veriyorlar. Birbirlerini uyaranlar oluyor. Ölür-mölürsem papara yiyecekler şeflerinden. Bu kadar erken ölmemin onlara hiçbir yararı olmaz! Biraz daha uğraşmalılar!

İşkence seansları sırasında sabrı tükenenler çok oluyor. Ölüm korkusunu içime salmak ve korku ile konuşmamı sağlamak istiyorlar. "Öldürürüz seni" diyorlar. "İntihar etti deriz, olur biter", "şimdi seni öldürsek, kime ne?" Pratikte nasıl öldüreceklerinin provasını yapıyorlar. İki kişi kollarımdan tutuyor, koşturuyorlar odanın içinde pencereye doğru. Pencereden atacakmış gibi sallıyorlar. Pencereden sarkıtıyorlar.

Öldürebilirsiniz tabi. Hiç yapmadığınız şey mi? Ama konuşturamayacaksınız beni. Bunlar belki de ölüm öncesi son düşüncelerim diye geçiriyorum içimden. Hayır, niyetleri öldürmek değil. Sadece ölüm korkusunu yüreğime salmak için yaptıkları bir oyun bu. "Konuşacak mısın?" diye soruyorlar bu arada. "Adını söyle" diyorlar.

Beni konuşturamayacaklarını anladılar aslında. Yenilgiyi baştan kabul ettiklerini sözlerinden anlıyorum.

-Anneni ve babanı Adana'dan getirtecektik, ama evden taşınmışlar, bulamadık onları.

Bu doğru değil. Getirseler de bir şey değişmeyeceğini hainden dinlemişler demek ki. Hain kaş yapayım derken göz çıkartıyor.

"Anneni ve babanı Adana'dan getirtecektik ama..." Bu sözler beni iki yıl önceye götürüyor.

12 Eylül rejiminin ilk ayları... Faşizm, devrimci avında... Halka kan kusturuyor, sindirmek için tüm güçlerini seferber ediyor...

Elinde Orak-Çekiç torbası olan bir yoldaşla caddede yürüyoruz. Biraz sonra ayrılacağız. Torbayı alıp işçi yoldaşlara götüreceğim. Ama buna fırsat kalmıyor. Yanımdaki yoldaş beni uyarıyor.

-Seni tanıyan polis bizi gördü ve dikkatlice baktı. Ayrılalım.

Allah kahretsin! Bu polis başımın belası! Düz olan saçlarım şimdi kıvırcık, gözümde gözlük var, ama yine de tanıdı beni. Sonradan adının Erdoğan Geçmen olduğunu öğrendiğim bu polisle aynı lisede okumuşuz. Tanımıyorum ben onu. Sıkıyönetim ilan edilip de aranmaya başladığımda, fotoğrafımı görüp "ben bunu bulurum, liseden tanıyorum" demiş ve arayıp durmuş. Daha önceki yakalanmalarımı da hep bu lise "arkadaşım"a borçluyum! "Seni nerede olursan ol, tanırım" demişti. Doğrusu bu yeni halimle tanıyacağını hiç zannetmiyordum.

Üzerimde şimdi sahte kimlik var. Belki böylece atlatabilirim. Karşı tarafa geçip yanımdan ayrılan yoldaşla tamamen zıt yönde sokak aralarına girmek istiyorum. Ama daha girmeden görüyor beni. Caddede bir kovalamacadır başlıyor aramızda. Kolumu yakalayan elini ısırıyorum, kurtulmak için. "Bırak beni" diye bağırıyorum. Nafile! Birkaç el kıskıvrak yakalayıp polis otosuna götürüyorlar. "Öbürünü kaçırmayın" diye bağırıyorlar. Yakalanmasa bari...

Üstüm başım yırtık, her yanım şişmiş ve morarmış bir halde eve götürüyorlar beni. Kızları olduğumu ispatlamak için anneme ve babama gösterecekler. Ama evde bulamıyorlar. Şubeye gelsinler diye komşuya haber bırakıyorlar. Komşu kadın, işkenceden tanınmaz hale gelmiş yüzümü görünce, "ne hale getirmişsiniz kızı" diye polislere çıkışıyor. "Kes sesini, şimdi seni de alırım. Tanıyor musun bunu?" Belki de korkudan "hayır, tanımıyorum" diye karşılık veriyor komşu kadın. Seviniyorum...

Gece annem ve babam şubeye gelip, beni o halde görünce, annem ağlamaya başlıyor.

-Tanımıyorum, annem değil.

Bu sözüm, annemin ağlayan sesini daha da yükseltiyor.

-Kızım, yavrum, beni nasıl tanımazsın?

Polisler onun ana yüreğini sonuna kadar kullanma fırsatını kaçırmıyorlar.

-Cani, şu kadının haline bak. Ne biçim evlatsın sen? Kalpsiz...

Annem ve babamla ayrı ayrı sırasıyla beni ikna etsinler diye odada yalnız bırakıyorlar. Annemin elini tutup etrafı kolaçan ettikten sonra dinlenmediğimizden emin olunca, fısıldıyorum.

-Tabi ki annemsin, ağlama. Ama bu işkencecilerin yanında gerçek kimliğimi kabul etmeyeceğim. Sen üzülme...

O gece, babamı nezarethaneye atıp sesimi dinletiyorlar. Falaka, meydan dayağı, ellerimde sigara söndürme, parmaklarımın arasına mermi koyup sıkma... Ama kabul etmiyorum kimliğimi...

Yoldaşlarımın sıkıyönetim mahkemesinde yaptıkları savunmada, hakkında "*...Aslında onun içinde korkunç boyutlara varan bireycilik, kariyerizm, sağcılık ve korkaklık, bir eğilim olarak 12 Eylül öncesi günlerden beri için için büyümekteydi. 12 Eylül'ü görünce dudakları uçuklayan Adil Özbek'te çürüme ve yozlaşma süreci hızlanmıştı. Örgütümüz TİKB'nin birkaç kez düzelebilmesi için fırsat tanımasına karşın, düzelmek bir yana tam tersi tutumların içine giren A. Özbek için, artık pek bir şans kalmıyordu. Doğru bir öngörüyle hareket eden TİKB, 12 Eylül'den hemen*

sonraki günlerde onu kızağa çekmekte geçikmedi" dedikleri hain Adil Özbek, iki yıl önce yanımdan kaçan "yoldaş"tı.

Şimdi polislerle el ele aynı gayretle çalışıyor. Kızağa çekildikten kısa bir süre sonra yakalandığında, tümüyle çözülmenin de ötesinde, devrimcilere olan kinini kusarak, polise akıl öğretiyor. Artık o, hücrelerine kadar devrim düşmanı. Cezaevinde kaldığı sürece de, devrimcilere zarar vermek için vargücüyle çalışan sefil bir yaratık. Operasyonlara, işkencelere katılıyor şimdi. Tıpkı bir polis gibi. Bu gayretkeşliği ile mahkeme heyetini de etkileyip daha az ceza alma sevdasında. Sadece bildikleri ile değil, düzmece yorum ve yalanlarla da uşaklık ediyor efendilerine. İki yıl önce işkencehanedeki tavrımı da ayrıntılarıyla hatırlamış, o günleri de anlatmıştır. Ama bu işkencecileri daha çok umutsuzluğa götürmekten başka işe yaramadı anlaşılan. İşte annem ve babamla yüzleştirmeye gerek bile görmüyorlar. Bunu gizlemek için de "evden taşınmışlar" diyorlar.

Yine de eski bir yol arkadaşı belki etkileyebilir! Denemekte yarar görüyor işkenceciler.

Gözlerim bağlı halde sandalyede oturuyorum. Bir el göz bandımı açıyor. Öyle sıkı bağlanmış ki, bir an seçemiyorum etrafımı. Ortalık şekillenmeye başladığında, bir odada hainle yalnız olduğumu anlıyorum.

-Beni tanıdın mı?

-Hayır.

-Nasıl tanmazsın? Orak-Çekiç, bana hain diyor.

-Orak-Çekiç hain diyorsa, o zaman hainsindir.

-Konuş, değmez bunca eziyet çekmene. Korumaya çalıştığın insanlardan hiçbir fayda yok sana.

Geçmişte keskin laflarla sorumluluk taslayan bu surat, ne denli iğrenç görünüyor şu an. İnsana tiksinti veriyor. Zavallı ve sefil bir varlıktan da öte, iğrenç... Kin, öfke ve tiksintiyle bakıyorum yüzüne. Daha fazla gözlerime bakarak konuşamıyor. Yan tarafıma kayıyor giderek. Gözlerimden kaçıyor. Başım onunla birlikte dönüyor.

-Benden günah gitti, sen bilirsin.

Beni işkencecilerin eline teslim ediyor. Kapıyı açıyor ve polisler doluşuyorlar odaya. Hain, onların önünde anlatıyor. Anlatıyor, anlatıyor... Önüme bir yüzleşme tutanağı uzatıyorlar. Hainin anlattıkları daktilo edilmiş. "İmzalamam" diyorum. "Tamam, imzalama ama 'imzalamam' diye yaz." Kağıdın altına, "imzalamıyorum. Nurgül Öderoğlu" diye yazıyorum. "Götürün" diyor işkencecinin biri.

* * *

"Biz her şeyi biliyoruz, sen sadece adını söyle" diye başlayan yeni bir

işkence seansı. Hepsinin ağzı leş gibi de içki kokuyor. Falakadan sonra askıya alıp elektrik veriyorlar. Askı İsa'nın çarmıha gerilişine benziyor. Ama ayaklarım boşlukta sallanıyor. Kolları sıkıca çubuklara sarıyorlar. Elektrik veriyorlar her yerime. Kablolarımı dudaklarımda, kulaklarımda gezdiriyorlar.

Bunları yapanlar kimdir acaba diye düşünüyorum. Katil mi? Deli mi? Sadist mi?.. Tek başına biri olamaz. Şüphesiz hepsinden var. Ama her şeyden önce, faşizmin ürünü, insanlıktan çıkmış yaratıklar bunlar. Asıl olan da bu.

Biraz "dinlenmem" lazım. Biri, bekleme salonuna götürüyor. Yüzüm duvara dönük, ellerim yukarıda duvara yaslanmış bir şekilde tutmamı istiyor. Aradan kısa bir zaman geçiyor, başka biri gelip indiriyor kollarımı. Çok sürmüyor bu. Önceki gelip kollarımı duvara yaslıyor yine. Birbirlerinden habersizmiş gibi boyuna gelip gidiyorlar. Her gelen bir tokat patlatıyor: "Niye indirdin? Ben sana kolların yukarıda kalacak demedim mi?" Ne kadar devam etti böyle bilmiyorum. Biri indirdi, biri kaldırdı kollarımı. Bu oyunu daha ne kadar sürdürecekler diye düşünüyorum. Ayakta saatlerce süren bir bekleyiş.... Her yanım ağrıyor. Etlerim vücudumdan ayrılıyormuşcasına sızlıyor. Ayakta duramayacak haldeyim. Ama düşmemek için kendimi zorluyorum. Niheyet biri "otur" diyor.

Davranışlarımın muhasebesini yapıyorum kendi içimde. Bu ana dek niye bekledim sanki ayakta? Üstelik düşmemeye de çalıştım. Onlara bunu ispat etmek gibi bir kaygıya neden gerek duyuyorum? Yaptıklarının bir oyun olduğunu bile bile neden kabulleniyorum? Ne kollarımı duvara yaslamalı, ne de indirmeliyim. "İstediğiniz şeyi yapmayacağım" demeliydim baştan. Yeniden falakaya alırlardı belki... Ne farkeder peki? Az ya da çok, zaten günün her saati işkence değil miydi? Baştan bu zemini kabul etmemeliydim. Kendime kızıyorum içimden. Sonra biraz önceki yüzleşme tutanağı... Niye hiç olmazsa imzalamadığımı yazmamı istediler? Bunu kabullendiklerine göre, demek ki kendilerince bir yararı var. Tabiii... ellerinde yüzleştirdiklerine dair bir belge şimdi. Keşke "imzalamıyorum" diye de yazmasaydım.

İlk günler böyle geçti gitti. Meydan dayağı, elektrik, falaka, askı... Konuşma, "dinlenme", falaka, elektrik...

Bazen kuduruyorlar sanki. "Bu ifade de imzalamayacak" diye öfkeyle kalkıyorlar yerlerinden. Oysa ifade faslı için daha erken...

O çok övündükleri yöntemler de kar etmedikçe, öfke, kin ve kudurganlıkla saldırıyorlar. Sinirden, çaresizlikten kıvranıyorlar. "Fatih'in piçleri" diyerek, meydan dayağına başlıyorlar.

Fatih yoldaşımızın adı, sır vermemekle, sahte kimlikle direnmekle, ifade dahi imzalamamakla özdeş. Aylar süren işkence tezgahlarında, Adana-Ankara-İstanbul şubeleri turunda, ona gerçek adını bile kabul ettiremediler. "Fatih'in piçleri" deyimini, bundan hareketle kullanıyorlar. Bunu örgütümüzün kazandığı bir onur nişanesi olarak kabul ediyorum. Bundan gurur duyuyorum.

Yoldaşlarımızın polis şubelerinde yarattıkları destanlar, bize avantaj sağlıyor. İşkencehanelerden geçen onlarca yoldaşımız, konuşmaz, sır vermez özelliğimizi, polisin gözünün içine soktular. Kanları, canları pahasına... Başeğmez tutumlarıyla... Gelenekselleşen direniş destanlarıyla...

İşkenceciler, tecrübeleriyle anlıyorlar, bir devrimcinin beynine hükmedemeyecelerini, onu hiçbir gücün çözemeyeceğini...

Direnmek, siyasetinin ve ideolojinin doğruluğuna duyduğun sarılmaz inancın ifadesi. Olması gereken normal bir davranış direnmek.. Olağanüstü, erişilmez değil. Salt yiğitlik, kahramanlık hiç değil. İşkencenin azlığı-çokluğu veya vücudun dayanıklı-dayanıksız olması da değil.

Günlerdir işkencenin aralıksız yapıldığı yukarı kattayım. Hiç ara verip aşağı hücreler bölümüne indirmediler. Uykusuzum, açım... Ara sıra "bekleme" salonundayken, D'nin canhıraş sesini duyuyorum. Yüzleştiriyorlar.

-Tanıyor musun?

-Hayır, tanımıyorum.

-Birlikte bildiri dağıtıyordunuz ya, nasıl tanımazsın?

Israrla tanımadığımı söylüyorum. D, "tanıyorum" diyor. Aniden kulağımda patlayan şiddetli bir tokat... Biri, tokadın şiddeti ile gözlerimden gayri ihtiyari dökülen yaşları gösteriyor. "Sen ağlıyorsun!.." Aklınca, zayıf bir noktayı yakalıyor! "Hayır, ağlamıyorum" diyorum, sertçe. "Ağlıyorsun, ağlıyorsun... Niye?"

D. benimle yüzleştikten sonra direnmeye başladı. Bir noktada durmaya başladığını, polislerin bana sordukları sorulardan anlıyorum. İçimi bir sevinç kaplıyor.

* * *

Nihayet aşağı hücreler böümüne indirildim. Kulağımda pıhtılaşmış kana rastlıyorum. Ağrıyor. Paramı da vermediler. Yiyecekler kantinden satın alındığı için, herkese parası veriliyor oysa. Diğer hücrelerdeki arkadaşlar param olmadığını biliyorlar, onlar karşılıyor yiyecek ihtiyacımı.

Hücrelerdeki arkadaşlarla tuvalete giderken tanıştım. Koridorda tuvalete giderken önüme bir havlu düştü. Nöbetçi polis arkasını dönmüş bir şeylerle meşgulken etrafıma bakındım. El-kol hareketleri yapan bir yüz,

hücre kapısının üstündeki aralıktan bana bakıyor, işaretle nasıl heberleşeceğimizi anlatmaya çalışıyordu. "10. Hücreye güvenme, muhbir ya da polis" dedi. Nöbetçi polis, elimde havlu beni öyle görünce, bağırmaya başladı. "Kiminle konuşuyorsun" diye üzerime yürüdü. "Havlu istedim" deyince, bir tokat patlatıp "elini-yüzünü sil, yürü" dedi.

Hücre, tam bir işkence yuvası. Soğuk ve acı dolu günler uzadıkça uzuyor. Hücre kapısında küçük bir delik farkediyorum. Gözlerimi dayayıp dışarda olan biteni görmeye çalışıyorum. 10. Hücrede hain Adil Özbek kalıyor. Her sabah TİKB timinden bir işkenceci ile çıkıp gidiyor. Burada da tuvalete gidecek olanların hücre kapılarını açıyor, kilitliyor. Bu da polislik görevlerinin küçük bir parçası olsa gerek. Zaten hemen tüm sorgulanmalarımda, işkence odasında, onun varlığını hissediyorum. Bazen bir fısıltı, bazen bir sessizlik...

Yukarıya beni götürüp-getiren polis, hücre kapısını açıyor. Elinde tepside kırmızı lahana ve kıvırcık salatası, köfte, şekerpare tatlısı... "Bak sana yemek getirdim" diyor. Hayır, yemeyeceğim bu yemeği. "İstemem, paramı verin bana" diyorum. "Bu yemek yenmez mi, bak ne güzel" diye ısrar ediyor. Yukarıda işkence yapan değil sanırsınız! Tepsinin gerçekten güzel bir görünümü var. "Burada hiçbir arkadaş böyle güzel yemek yiyemiyor, ben de yemiyeceğim" diyorum. Götürmek zorunda kalıyor.

İfade alınacak. Bunun hazırlığı yapılıyor. Yumuşatıp, göz boyama faslı. Her sabah poğaça getiriyor aynı polis. Bazen bir tiyatrocu kadar iyi oynuyorlar rollerini. "İyiliksever", "dost" görünümündeler. Ama bu rolü yaparken, insani özelliklerinden yoksun olan yaratıkların zorlanmamaları mümkün mü?

Yukarıya "sohbet"e götürülüyorum.

-Niye yemeği kabul etmedin?

Aynı cevabı veriyorum.

-Kızım sen iyilik meleği misin, onlardan sana ne?

-Sen yeter ki ye, biz sana daha güzel yemekler getiririz.

-Sana şampuan da alalım. Saçların kirlenmiş, yıkarsın.

-Hiç bir şey istemiyorum!

Şimdi artık bütün çabalar, asılında benim iyiliğim için çalıştıklarına inandırmanın yollarına harcanıyor. Konuşuluyor, sohbet ortamı yaratmaya çalışılıyor. Hainlerin günlük burjuva gazetelerde tefrika halde çıkan itirafları okutuluyor. Önüme albüm konuyor. Fotoğraflara bakıyorum. Ama tanıyıp tanımadığımı sormuyorlar. Çoğu yakalanmış veya şehit düşmüş yoldaşlarımın fotoğrafları... Moralimi bozmak istiyorlar. Bazı yoldaşlarımın kendi istekleri doğrultusunda verdikleri ifadeleri okutuyorlar. "Bak

boşuna direniyorsun, oku, çözüldü bunların hepsi." Gülüyorum içimden. Onlar bizim ifade vermeme tavrımızı, örgütün direktifi zannediyorlar. Oysa bu somut duruma göre değişir...

"Sohbet" esnasında fazla tartışmaya girmiyorum. Çok gerekli şeyler dışında hiç konuşmuyorum. "Baba" pozundaki bu işkenceci de uzun uzun dil dökmekle, ne boş bir çaba içinde olduğunu anlamaya başlıyor. Şimdi artık bütün konuşmaları geleceğe yönelik... Kafama soru işaretleri takmak, eğer soru varsa, onları su yüzüne çıkartmak amacında.

Ayağımdaki botları gösteriyor.

-Örgüt sana hiç bakmıyor mu? Eski-püskü bu botlarla dolaşıyorsun. Hem seni çok çalıştırıyorlar kızım. Merkez Komitesi'ndeki yoldaşların karılarını çalıştırıyor mu? Senden yararlanıyorlar, harcıyorlar. Zaten içeri düşmüş yoldaşlarının hepsi harcandı.

Yoldaşlarıma olan güvenimi sarsmak ve beni sözde "şefkatli" kollarına almak istedilerini göstermek için, yoldaşlarıma kara çalıp iftira ederken, bana yönelik de aslında gerçek düşüncelerini yansıtmayan sözler sarfediyorlar. Kendimi mümkün olduğunca yalnız(!) hissetmeliyim.... Arkadaşlarım tarafından unutulduğumu(!) düşünmeliyim... Karşımdakilerin ise benim "iyiliğim" için çalıştıklarını(!) görmeliyim...

"Zayıf noktalarım" olarak düşündükleri kişisel özelliklerimden yararlanmak istiyorlar. Bu "ipuçları"nı, hain veriyor onlara.

-Sen yoldaşlarının yırtık ayakkabı ile dolaşmalarına dayanamayacak kadar yufka yüreklisin. Ama onlar şimdi seni düşünmüyorlardır bile. Sandığının tersine bencil ve bireyciler. Lüks yerlerde oturup rahatlarına bakıyorlar.

"Yoldaş neden kendine bir ayakkabı satın almıyorsun? Giyilecek hali kalmamış bunun."

"Biraz daha idare edebilirim."

Yıllar önce bir yoldaşla yaptığım bu konuşmalar kafamda uçuşuyor. Israrlarıma rağmen yeni bir ayakkabı almamıştı. Gidip tamirciden keçe satın alıp ayakkabısının içine yerleştirmiştim. Yeraltı çalışmasının bütün zorluklarına fedakarca katlanan yoldaşlarımla yaşayan benim. 12 Eylül öncesi illegalite koşulları bu denli ağır değilken, evinde bir karyolası bile olmayan yoldaşlarım olduğunu ben biliyorum. Gizliliği sağlamak için, normal bir aile evi eşyaları dışında hiçbir "lüks"ü olmayan evlerimizi, bazı baskınlardan bilmez değil polis.

"Baba" polis devam ediyor.

-Aslında sen çok iyi bir kızsın, hanımefendisin. Böyle insanları kandırmak daha kolay olur. Gençliğinde insan pembe düşler içinde yaşar.

Kimbilir belki benim de karşıma senin arkadaşların çıksaydı, devrimci olurdum. Kandırılmış insanlarsınız siz, yazık... Halbuki şimdi arkadaşlarının isimlerini versen, onların yerini göstersen, bir daha kimseyi kandıramazlar. Korumaya çalıştığın bu insanlar, kendilerinden başkasını düşünmezler. Bencildirler, canidirler... Her şeyi anlatsan sana işkence de yapılmaz, ağır sözler de söylenmez.

Burada söze karışıyorum.

-Senin işkence yapanlardan farkın ne? Onlar da bana falaka çekerken, elektrik verirken, askıya alırken aynı şeyi söylüyorlar. 'Konuşursan işkence yapmayacağız' diyorlar. Sen de 'arkadaşlarını sat' diyorsun, onlar da.

"Baba" pozuna bürünmüş bir işkenceci olduğunu yüzüne söylemem, sinirlendirmişti onu.

-Sana iyilik yaramaz. Güzel güzel konuşuyorum seninle.

Ama bıkmıyor, saatler süren konuşmasına devam ediyor. Çünkü onun amacı, beni konuşturmak değil artık. Geleceğe yönelik hesaplar içinde.

-Şimdi sen örgütüne, yoldaşlarına bağlısın, görüyoruz. Sır vermem dedin, vermiyorsun. Ama senin tüm iyi niyetine ve tüm bağlılığına rağmen, sana ihanet eder ve birgün seni yüzüstü bırakırlarsa ne yapacaksın?

-TİKB, Marksist-Leninist bir örgüttür. Marksizm-Leninizme sıkı sıkıya bağlı bir örgüt, böyle bir şey yapmaz.

-Bak şimdi düşün. Karısına bağlı ve sevilen bir erkek, karısına güveniyor. Ama bir gün karısının onu aldattığına tanık oluyor ve yıkılıyor. Öyle değil mi, yıkılmaz mı?

-Kocasını asla aldatmayan kadınlar da vardır.

Bu sözüm karşısında duraklıyor. Biraz şaşkınca, ne diyeceğini bilmez halde bana bakıyor. Devam ediyorum.

-Bu ülkede proletarya diktatörlüğünü ML bir örgüt gerçekleştirecek. Sömürünün ve ezilenlerin olmadığı bir düzeni hangi örgüt gerçekleştirecekse, onun saflarında yer alacağım. TİKB, ML bir örgüttür. Görüşlerini doğru buluyorum. Baskısız, sömürüsüz bir düzeni, onun önderliğinde, proletarya ve yoksul köylülük kuracak. TİKB, kendisine inananları hayal kırıklığına uğratmayacaktır.

-Birgün gelir belki bana hak verirsin. Haydi hücrene in ve dinlen. Biraz daha düşün.

Hücreye in ve dinlen!...

Oysa dinlenmenin değil, işkencenin aracıdır hücreler. Açlıkla yalnız... Soğuk, rutubet ve pislikle yalnız... Anılarınla, düşüncelerinle yalnızsın...

Herşey öyle bir düzenlenmiş ki, maddi ve manevi işkencelerle yapayalnız, kendinle başbaşa kalıp umutsuzluğa düşesin... Bu yüzden "dinlen" derler. Umutsuzlukla, biraz sonra işkenceye alınacağının korkusuyla birleşsin isterler. Hücreler de insanı çözebilmek için düşünülmüştür. Ama çözülme, yalnız bırakılmanın başarısı olabilir mi? Veya ölüm korkusunun, işkencenin verdiği acının... Hayır. Belki bunlar, varsa eğer kişinin zaaflarını, bilinç altına attığı düşüncelerini, zayıf noktalarını ortaya çıkarabilir. Ama hiçbir çözülme, işkencenin, yalnız bırakılmanın başarısına mal edilemez. Çözülmede belirleyici olan örgütün çizgisidir. Direnmek de çözülmek de bütünüyle çizgi sorununa bağlıdır. ML kadro politikası izleyen bir harekette zaaflar, hatalar, bireyci ve bencil duygular azalır, kişi en iyiye, en güzele koşar. Burjuva ve küçük burjuva dünya görüşünün bıraktığı her tür kalıntılar, giderek en aza iner. Kişinin yapısı, karakteri, huyları, örgütün çizgisiyle iç içe geçer ve ML yeni dünya görüşüyle bütünleşir. Eski insan geride kalmış, yeni tip insan yaratılmıştır artık.

İşkencehanede insan, ruhuyla, düşüncesiyle, huyu, karakteriyle, her şeyiyle ortadadır. İki sınıf çatışır orada. İki profesyonel güç, en doruk noktada dövüşür. En açık ve çıplak irade ile... Dışardayken, bu en doruk nokta için hazırlanmak gerekir. Bu hazırlık, vücuda iğne batırmak, bedene eziyet etmek değildir kuşkusuz. Beyinde hazırlamak kendini, yaşantıda hazırlamak... Kendi içinde ve çevrende gelişebilecek bireycilikle savaşmakla, hatalarla, zaaflarla didişip üstesinden gelmekle, tüm kusurlarını düzeltmeye çalışmakla, proleter yaşantıyla bütünleşmekle mümkündür bu.

Hücrede bir başıma düşünüyorum. Ne vardı sanki yakalanacak? Büyük bir acı çöküyor yüreğime. Hep benim hatam.

12 Eylül öncesinde saatler süren yaygın dağıtım biçimi yerine, daha bilinçli dağıtım yapıyorduk şimdi. Faaliyeti hiç durmayan ve her ay düzenli olarak çıkan illegal yayın organımız Orak-Çekiç'i, bildiri ve broşürlerimizi, önceden tespit ettiğimiz evlere, kapı altlarından ulaştırıyorduk. Bunlar, devrimci, demokrat, yurtsever, ilerici olarak bilinen insanların evleriydi. Ayrıca güvenilir bulduğumuz geniş bir devrimci kitleye de elden veriyorduk. Ama idamlara karşı örgütlenmeye çağıran bu bildirimizi mümkün olduğunca en geniş kitleye ulaştırmaya çalışmalıydık. Kısa zaman dilimlerinde yaptığımız dağıtımın süresini yine değiştirmeyecektik. En fazla yarım saat sürmeliydi. Dağıtım sonrası bölgeden zararsız çekilmemiz için de gerekliydi bu. Faaliyet yürüttüğümüz bölgeler ve semtler dışında, ilerici işçi ve emekçilerin yoğun olarak yerleşmiş olduğunu bildiğimiz semtleri de seçmiştik. Devletin tüm tedbirlerine rağmen bir haftayı

geçkin bir süredir en geniş halk kesimine ulaştırmaya çalıştık bildirileri.

Bahçelievler, devletin aldığı güvenlik açısından tehlikeli bölgeler arasında sayılırdı. Gece ve sabahın çok erken saatlerinde olmak üzere, dağıtımı iki aşamada bitirmeyi düşündük. O gece ortalık son derece sakin görünüyordu. Arkadaşların süreyi biraz daha uzatma önerisine ben de katıldım. Zamanında çekilseydik, yakalanmayacaktık oysa. Belki bir ihbar, belki bir tesadüf... Ama yakalanmamızda benim hatamın da payı var. Bunun acısı çöküyor içime...

Kimbilir kaç yıl tutsak kalacağız zindanlarda. Ne güzel yürüyordu çalışmalarımız. Her geçen gün ilişki ağımız genişliyor, yeni kadrolar, kaybettiklerimizin yerini hızla dolduruyordu. Gazetemizin okuyucu sayısının arttığını gördükçe, yüreğimiz sevinçle çarpıyordu. Görebildiğimiz, yetişebilidiğimiz insanlar, devrimci basına susamışcasına istiyorlardı gazetemizi. Sonra da kendi çevrelerine ulaştırıyor, elden ele dolaştırıyorlardı. Halkımız tüm yoksulluğuna, kovuşturma ve baskılara rağmen güvendiği insanları bağrına basıyor, elinden gelen yardımını esirgemiyordu. Ne çok özledim onları.... Hepsi gözümün önündeler, sımsıcak gülüşleriyle... Geçen ayki sayımızı dağıtıma hazırlarken, ne güzel sohbet ediyorlardı kendi aralarında. Biri toplu olarak ciltlenmiş Orak-Çekiç'leri tek tek ayırıyor, diğeri ikiye katlayıp bir kısmını muşamba torbalarına yerleştiriyordu. Yağmurlu, karlı havalarda ıslanmasınlar diye. Semt semt, bölge bölge, fabrika fabrika, paketlere bölüp hazır tutmuştuk hepsini. Neşe içinde bitmişti işimiz. "Bir güzel çayı hakettik" deyip, ocağı su koymuşlardı. Sımsıcak dost gülüşleriyle içimi ısıtıyorlar şimdi.

Yalnız "bizim" timdeki polisler değil, başka timdeki polisler de konuşmak istiyorlar benimle. Gözlerim açık masada oturuyoruz işkencecinin biriyle. Kendi işlerinde olan bazı polisler de var odada. Kimi daktilonun başında, kimi dosyaların... Karşımdaki ise "babacan" tavırlarla hem rahat konuşuyor, hem de beni "rahatlatmaya" çalışıyor.

-Kızım delilik ediyorsun. Bak, buraya gelen herkes konuşuyor. Devrim boş bir hayal kızım. Bittiniz, tükendiniz.... Daha yaşanacak hayatınız var, hem gençsiniz. Bak daha çok olmadı, (...)'nin merkez komitesi geçti elimizden. Hepsi burada toplantı yaptılar kendi aralarında. "Biz konuşalım aramızda" dediler, anlaştılar ve herşeyi anlattılar. Hepsi de ta 12 Mart döneminden kalma devrimciler. Sen onlardan daha mı akıllısın? Sen de yaşamana bak! Şimdi gireceksin cezaevine, yıllarca çürüyeceksin. Konuşup bir an evvel gençliğini yaşasan olmaz mı? Kimler konuşmadı ki burada?

-Kimse beni ilgilendirmiyor. Doğru bildiğimi yapıyorum ben.

Nadiren verdiğim cevaplarda, odadaki polisler de başlarını kaldırıp bakıyorlar. Aslında hepsinin kulakları bizde. Ara sıra "bizim" timden bir polis başını uzatıp gidiyor.

Bir zaman sonra gelip aldılar beni. "Bekleme" salonuna bırakıp gittiler. D'nin getirdiği kız arkadaşları bir kez olsun görebilmeyi çok istiyorum. Tek sözcük de olsa bir şeyler söyleyebilirim belki. Bu da bir şeydir. D, onları ele verdi diye, belki kızgın ve kırgındırlar. Bizi sevmekten ve yayınlarımızı okumaktan başka bir şey yapmamış bu insanlar için çok üzülüyorum.

Herkesin gözü bağlı olarak bekletildiği bu salon, içindeki onca insana rağmen derin bir sesizliğe gömülüdür. Konuşmak yasak. Arkana, sağınasoluna dönmek yasak. Ama bu arkadaşları görebilirsem, dayak yemeyi göze alacağım. Birkaç kez fırsat kolladım. Bir ara yine gözbandımın ucunu el çabukluğu ile kaldırdım. Biraz ileride gözleri bağlı sandalyede oturuyor. Fısıltılı bir sesle "üzülme, bugünler uzun sürmez, hem artık D de direniyor" dedim. "İyi misin?" diye sordum, "iyiyim" dedi.

Hücre ile yukarısı arasında süren "yolculuklarım" devam ediyor. Şubede insan sayısı da artıyor. Bu gece kaldığım hücre tıklım tıklım dolu. Keşan'dan onlarca insanı toplayıp getirmişler. Kızlar, kadınlar da var. O güne dek tek kaldığım hücre bir anda doldu. Hepsi de 12 Eylül öncesinde devrimcilere az çok sempati duymuş, uzaktan yakından ilişkisi olan insanlar. Bu kadar insanı ele verip getiren her kimse, içimde öfke büyüyor ona karşı. Onları rahatlatmaya çalışıyorum. Neler yapacakları, nasıl ifade vermeleri gerektiği üzerine konuşuyorum. Uzun sohbetlerimiz oluyor.

Polis daha sonraki sorgulamalarda onlardaki değişmeyi fark ediyor. Artık onları benim kaldığım hücreye koymuyor. Yine yalnızım hücrede!...

"Bekleme" salonuna çıkarıldım. Gözlerim açık, ama arkam kapıya dönük oturmamı istediler. İfade vermem için zorlayacakları zamanın geldiğini düşünüyorum. Ya yeni bir işkence türü ile karşılaşacağım, ya da can sıkıcı bir konferans başlayacak. Hücreden yukarıya beni getiren polis, elinde poğaça ve çay olduğu halde geldi. Açım, almayı düşünüyorum. Başımı döndürüp elinde poğaça ve çay olan polise baktığımda, biraz ötemde D'yi otururken görüyorum. Onun yanında , o yiyemezken, ben de bu poğaçayı yiyemem.

-İstemiyorum.

Israr etmiyor polis, geri götürüyor. Biraz sonra gelip beni başka bir

odaya alıyor.

-İfade vereceksin.

-Burası bir işkencehane. İşkence altında ifade vermeyeceğim!

Falaka ve meydan dayağı başlıyor. Şef bas bas bağırıyor.

-Eğer savcılıkta adını kabul et, tekrar alacağım seni buraya. Görürsün gününü o zaman.

Birkaç gün sonra hücrelerle dolu bir başka bölüme götürüyorlar beni. Nöbetçi polislere tembih ediyor yanımdaki polis.

-Bu güzel bir banyo yapsın. Size emanet.

Burası getirildiğim hücreye göre nispeten daha rahat. Önceden yanımda olan kız arkadaşları da buraya getirilmişler. Bizim kız arkadaşlar da bu bölümdeler. Birbirimizi görünce seviniyoruz. Genelikle işleri bitmek üzere olanların konulduğu bölüm burası. İşkence izleri geçmeye yüz tutsun, savcılığa çıkabilecek hale gelsinler diye koyuyorlar buraya. Saçlarım sıcak su yüzü de gördü. Arada bir yukarıya "sohbet"e götürülüyorum yine.

Hücrenin kapısı açıldı. Nöbetçi polisin iğrenç suratı belirginleşti, ışığa alışmayan gözlerimin önünde. Dünden beri, bu pis ve ablak suratlı polis, kapıyı açıp açıp "senin yüzünden, gebertmek lazım seni, ciğersiz" der, ağzına geleni söyler gider oldu. Şubenin havasında bir tuhaflık var dünden beri. Nöbetçi polisler daha da azgınlaştılar. Gece Bahçelievler ve civarından, onlarca insan getirildi. Yukarıda yapılan işkenceler az görülmüştü anlaşılan. Hücrelere yerleştirilmeden önce, nöbetçi polisler meydan dayağı çekiyor, azgınca dövüyorlar. Sabaha dek acı ile bağıran insan sesleri duyuyoruz. Hem de yanıbaşımızda yürekleri delen sesler... Olağanüstü birşeyler var. Ama ne? Müthiş uykum geldi. Uyuyamıyorum.

Kapı açıldığında yine "senin yüzünden..." diye başlayan nutuk gelecek sandım. Henüz öğle olmamıştı. Bu insanlıktan çıkıp iğrenç bir yaratığa dönüşmüş "görevli", "eşyalarını topla, çık" dedi.

Bu sabah nöbetçi polisin camdan çevrili odasına çağrılıp ifade vermeme ve imzadan imtina etme tutanağını önüme koyduklarında, "belki artık cezaevine gönderirler" diye geçirmiştim içimden... *"Sahte kimlik ile yakalandığımdan bu yana sorulan sorulara cevap vermeyeceğim gibi N olduğum yolundaki teşhis ve yüzleştirmeyi kabul etmiyorum demem üzerine tanzim edilen iş bu ifade vermeme ve imzadan imtina tutanağı birlikte imza altına alındı. 23.3.1983"* tutanağını okurken, imzalamam için getiren polis, "senin yüzünden neler oldu" demişti. "Ne oldu?" diye sordum, cevap vermedi. Ne olmuştu acaba? Yoldaşlarıma bir şey mi oldu? Ama öyle olsa bu kadar kızgın olmazlar. Sevinçli olmadıklarına gö-

re, bize zarar veremediler. Peki neden sürekli "senin yüzünden" demelerine rağmen, bana birşey yapmıyorlar? Belki yeni izler olsun istemiyorlar, ama isterlerse süreyi uzatabilirler. Hücreye dönerken binbir soru geçiyor aklımdan. Bir aydır şubedeyim. İlk bir hafta sürekli, 15-20 gündür çeşitli aralarla yapılan işkence izleri geçmeye yüz tutu. "Artık işim bitti galiba" diyorum, otururken karanlık hücrede.

Toplayacak eşyam yok. Bir iki kazağı torbaya koyup çıktım. Diğer iki kız ve iki erkek arkadaş da çıkmışlar bekliyorlar. Fakat hiç olmadık biçimde polis kaynıyor ortalık. Öylesine kalabalıklar... Biri, "hangisi?" dedi. "İşte bu." Gösterilmemle birlikte, yumruklar, tekmeler inmeye başladı vücuduma. Sıraya girmişlerdi. Yüzlerce yumruk iniyordu sanki sırtıma, aralıksız... Hücreden yukarıya çıkana dek durmaksızın vurdular. Yukarıya ayrı bir odaya aldılar. Yakalarında toplu iğne ile tuturulmuş resimler var. "Sefaköy'deki evi söylemedin, biliyordun değil mi?", "Konuşsaydın arkadaşımız ölmeyecekti" diyen bir yumruk sallıyor. Demek çatışma çıktı... Yoldaşlarım... Bir sızı çöküyor içime. Artık acı duymuyorum. Meydan dayağı, polist otosuna dek sörüyor.

Şimdi gözlerim bağlı değil. İstanbul, tüm güzelliği ile gözlerimin önünde. İnsanları, doğayı, her şeyi ne çok özlemişim. Dışardakiler şimdi ne yapıyor acaba? Yine binbir soru gelip geçiyor aklımdan. Boğaz'ın eşsiz güzelliğine takılıyor gözlerim. Daha kimbilir kaç yıl göremeyeceğim, kollarımda zincir olmadan geçemeyeceğim köprünün üzerindeyiz işte. Şu an dışarda olmayı ne çok istiyorum. Aklım hep yoldaşlarımda...

Bir cehennemden çıkıp, diğer cehenneme yol alıyoruz...

Savcılık ve mahkemeden sonra, Metris Askeri Cezaevi'ne geldik. Bir meydan dayağı da burada yiyeceğimi düşünüyorum. 28 günlük açlık grevinden sonra, fiziki işkencenin kaldırılıp insanca yaşam koşullarının az-çok sağlanmış olduğumu tahmin edemezdim. Cezaevlerinin birer işkence yuvası olduğunu biliyorum. Metris'te devrimci tutsakların onur savaşı verdiğini de duyuyordum dışarıda. Mücadelelerini desteklemek ve son açlık grevinin propagandası için yoğun faaliyetlerimiz olmuştu. Kazandıklarını, koşullarının düzeldiğini biliyorum, ama bu kazanımların boyutunu tahmin edemiyorum.

Bir odaya alıyorlar beni. Masada albay oturuyor. Karşısında koltuklarda oturanlar da beni şubeden getiren polisler. Önce sessizce süzdüler. "İşte bu konuşsaydı, üç arkadaşımızı kaybetmeyecektik" dedi polisin biri. "Çatışmada iki kişi de sizden öldü. Şimdi arkadaşların koğuşta ağlıyorlar." Üzerimdeki etkisini ölçmek istercesine keyifle söylemişti bunu albay. Çok kötü olmuştum. Ama bunu hissettirmemeye çalıştım. Albayın keyif-

le gerilen dudakları sıkıldı. Sonradan bu konuşmayı arkadaşlarıma anlattığımda güldüler. "Gönlünden geçeni söylemiş, saygı duruşunda bulunup, marşlar söyledik"

Beklediğim işkence yapılmadı. Koğuşta kitaplar, radyo ve televizyon da var. Geçmişte Metris'te yapılan işkenceleri, bunun üzerine başlayan 28 günlük açlık grevini, kazanılan hakları, çekilen acıları, duyulan sevinçleri dinliyorum. Diğer koğuşlardaki kadın yoldaşlarla havalandırmaya çıkınca, koğuş penceresinden konuşabiliyoruz ancak. İple çeker oldum havalandırma saatlerini.

Henüz ben şubedeyken bir koğuş aramasında tükenmez kalemler toplanmış. Haberleşmek için ince ince yazılan minik notları engellemek amacıyla. Kantinde sadece keçeli ve kurşun kalem satılıyor. Mektup ve dilekçeleri bunlarla yazmamız istendiğinden, protesto için ne mektup, ne de dilekçe yazılıyor. Tutukluluğa itiraz dilekçeleri haricinde zulamızdakinin dışında bir daha yüzünü göremeyeceğiz tükenmez kalemin.

Koğuşa geleli 20 gün olmadı. Cezaevine ve cezaevindeki mücadele biçimlerine yeni yeni alıştığım günlerden birinde, mazgal açıldı. "Hazırlan, emniyete götürüleceksin" dedi kadın polis.

O güne dek cezaevinden işkenceye tekrar alınmaya karşı tavır nedir, biz ne yapıyoruz, kendi aramızda hiç konuşmamıştık. Ne yapacağımı bilmez durumdayım. Arkadaşın biri duvara koştu. Yan koğuştakilere "tık tık"la sinyalimizi verirken, diğer siyasetlerden olan arkadaşlar doluştu etrafıma.

-Ne yapacaksın, direnecek misin?

-Direnme, yalnız başına direnmen anlamsız.

-Hiç birimiz desteklemeyeceğiz seni, tek başına direnme.

Duvardaki arkadaş, gürültü ve koşuşturmalardan söylenenleri anlamıyor. Konuşmalar bu şekilde devam ederken, duvardaki arkadaşı bekliyorum ben de. Bir yandan da pantolon bulmaya çalışıyorum. Bir kız arkadaş, "benim pantolonum sana olur" diyerek getirmeye gidiyor. Torbaya ihtiyaç duyabileceğim hırka, havlu vb. eşyalar yerleştiriyorlar. Yoldaşlarımın cezaevinde kaleme aldıkları cezaevi mücadelesine ilişkin zuladaki bildirileri düşünüyorum. Şubeden geldikten sonra okuyup öğrenmeye çalışıyordum.

-Herkes direnme kararını geri aldı. Senin direnmen gereksiz.

Etrafımda yükselen sesler, düşüncelerimi dağıtıyor. Kadın poli ara-sıra mazgalı açıp, "hadi çabuk ol" diyor. Okuduğum bildirilerimizin birinde şubeye alınan insanın protesto için açlık grevi yapması önerimizden söz edildiği kalmış hatırımda. Cezaevindekilerin de şubeye götürülenin grevi-

ni desteklemek için kısa süreli grev yapmaları. "Hazır mısın" diye sordu kadın polis. "Gelene dek açlık grevi yapacağım" diyerek çıktım koğuştan.

Cezaevindeyken tekrar polis şubelerine işkenceye almak, yasalarda yer alınca, önce (...) siyaseti, sonra diğer siyasetler, koğuşta kol kola girerek direniş yapmaktan vazgeçmişler Metris'te. Daha önce saatler süren koğuş direnişleri yaşanıyormuş. İşkenceye götürülecek olan arkadaşı zorla çekip alabiliyorlarmış, onlarca kenetlenen kollardan. Sloganlarla, yüksek bir moralle uğurlanıyormuş şubeye alınan. Direnişten vazgeçme tavrını eleştirmişiz. Yasayı etkisizleştirmek için koğuş direnişlerinden vazgeçmemek gerektiğini savunmuşuz. Yanı sıra giden arkadaşın açlık grevine başlaması ve cezaevinde şubeye alınanın desteklenmesi önerimiz kabul olmuş. Ama koğuşta direnmeyi tek başımıza olsak da sürdüreceğimizi açıklamışız. Bu konuda yoğun tartışmalar yaşanmış. Bunları sonradan öğreniyorum.

Kadın polis üst aramamı yaptı. Doktorun odasına götürdü sonra. Doktor, tüm giysilerimi çıkarmamı söylüyor. Vücudumu muayene edecekmiş. Cezaevinden şubeye gidiş-gelişlerde işkence izi olup olmadığının kontrolü içinmiş. Böylelikle cezaevi idaresi, doktor raporu ile cezaevinde işkence yapmadıklarını belgelemiş oluyor. Aynı şekilde dönüşte de şubede işkence yapılmamış olduğunu... Bu göstermelik ve formaliteden öteye gitmeyen, tersine yapılan işkenceleri gizlemenin aracı bir rapor için soyunmayacağım. Çünkü şubeden işkence izleri geçmeden gönderilmediği gibi, işkence izi olduğunda da rapor vermiyor doktor. "İşkence izi olsaydı kendim gösterirdim. Formalite bir rapor için soyunup muayene olmayacağım" diyorum doktora. Bunun bir kural olduğunu, mutlaka doktor kontrolü gerektiğini söyledi. Bir yerlere telefon edildi, soyunmuyorum diye. Kadın polis gitti, geldi. Ne yapacaklarını sordular. Israr edip zorlamanın fayda etmeyeceğini düşünmüş olmalılar. Öylece teslim ettiler beni polise.

İskenderun şubesi istemiş. Bir gece Gayrettepe'de bekletildim. Cezaevinden tekrar işkenceye alınmış olmamı protesto için açlık grevine başladığımı açıkladım. İstanbul polisi, fırsat bu fırsat bir kızla yüzleştirdi beni.

Şehirlerarası otobüsle götürecekler İskenderun'a. Başka cezaevinden aldıkları iki erkek arkadaş da var. Garajda herkesin gözleri bizim üzerimizde. Bileklerimiz kelepçeli. Yanımızdaki üç polis, sivil giyimli. Çantalarında ayrıca silahlar var. Otobüs parasını bizden almak istedilerinde karşı çıkıyoruz. "Siz ödemek zorundasınız, biz mi istedik bu yolculuğu?" Şubede üzerimizden aldıkları paradan, otobüs ücretini kesmişler yine de. Dönüşte paramızı alırken öğrenebildik ancak.

* * *

Karanlık bir hücredeyim. İki metre boyu, bir metre eni var. Çoraplarımı, ayakkabılarımı, hırkamı almışlar. Bir kazak kalmıştı üzerimde. Su dökmüşler yere, ne oturabiliyor, ne uyuyabiliyorum. Diğer hücrelerde erkek arkadaşlar şortla tutuluyorlar.

İşkence sesleri gelmeye başladı hücreye kadar. Hücrelerin bitişiğindeki salon işkence odası. Sultanahmet Cezaevi'nden aldıkları arkadaşı "demek 'kahrolsun faşizm' ha..." diyerek dövüyorlar. Direnmişler koğuşta. Slogan sesleri, bekleyen polislere dek ulaşmış. Döverken, "yarım saat bekledik bu o... çocuğunu" diye sövüyorlar. Kendi aralarında homurdanıp duruyorlar, direnildiği için.

Beni işkence odasına aldılar. Yaşı çok genç bir erkekle yüzleştirdiler. "Tanımıyorum" dedi. Polisler hışımla çullandılar gencin üzerine.

-Nasıl tanımazsın lan. Hastane bekçisinin öldürülmesi olayında silahı bu getirmedi mi sana?

-Yok bu değil. Tanımıyorum bunu.

"İyi bak lan" diyerek vurmaya başladılar. Vurdular, vurdular... "Tamam tanıyorum" diye inleyen bir sesle döküldü kelimeler.

Falaka, meydan dayağı. Beş gün boyunca, inen her copta "silahı kimden almıştın" diye sordular. Beşinci güne kadar açlık grevimi ciddiye almıyor göründüler. Her gün yemek dolu tabağı önüne koyup yememi istediler. "Yemiyorum" diye tutanak tuttular her öğün. Bu tutanağı benim de imzalamamı istediler. İsteklerini geri çevirdiğimden, yan hücrede kalanlara imzalattılar. Yemiyor olmamın şahidi oldu yan hücreler. Kimdi imzalayanlar bilmiyorum.

Beşinci gün, hükümet tabibine götürüldüm. Doktor, nabız, tansiyon konrolü yaptı, rapor hazıladı. "Beyin faaliyetleri işlemekte, normal düşünmektedir."

Hücre yine ıslak. Hiç kuru bırakmıyorlar. Şişmiş ve morarmış ayaklarla, ayakta duruyorum zorunlu olarak. Bazen ıslak betona oturuyorum.

Günler ilerledikçe, hükümet doktoruna götürmekten vazgeçtiler. Askeri hastaneye gidip geliyorum hergün. Doktorlara, hemşirelere, bana merakla bakan kimi görsem anlatıyorum. "Cezaevindeyken aldılar beni. İşkence yapıyorlar. Bunu protesto için açlık grevindeyim." Sevecen, sempatik bakışlarla karşılaşıyorum çoğu kez. Süzüyorlar beni. Bir şey demiyorlar, diyemiyorlar... Sessizce beni desteklediklerini anlıyorum. Halkımızın işkenceye ve işkencecilere nefreti gözlerinden okunuyor.

Hastane doktoru babacan bir albay.

-Çay içer misin?

-Şekerli sudan başka birşey almıyorum.

Zile bastı. Kapıda selam durdu asker. Albay emir verdi.

-İki çay, bir şekerli su getir.

İşkenceci polis de karşımda oturuyor.

-Neden açlık grevine gerek duyuyorsun. Yazık, gencecik bedenine, değer mi?

-İşkence yapıyorlar. İşkence insanlık suçudur. Cezaevinden tekrar aldılar beni. Daha 20 gün bile olmadı işkenceden çıkalı. Yeniden işkenceye alınmamı protesto ediyorum.

İşkenceci söze karışıyor. Biraz önce falaka çekenler arasında yok sanırsın! Kösele gibi suratları var.

Albay, onu konuşmaya sokmak niyetinde değil. Aldırmıyor. Çayını yudumluyor. Ben de şekerli suyumu. Devam ediyor albay.

-İnsanın idealleri uğruna savaşması güzel bir şey. Ama aç kalmakla kendine yazık ediyorsun. Bir doktor olarak açlık grevini doğru bulmuyorum.

-Cezaevlerinde, işkencehanelerde elimizdeki tek silah, yaşamamız için. Başka türlü sesimizi duyuramıyoruz. İşkencenin varlığını gösterebilmek, insanca ve onurumuzla yaşamak için, ne gerekiyorsa onu yapıyoruz.

Hastaneden döndükten sonra işkence yeniden başlıyor. Açlık grevine devam ediyor oluşum, morallerini iyice bozuyor. Hastane kayıtlarına geçirmek zorunda kalmaları da canlarını sıkıyor. Bırakmam için adeta yalvarıyorlar.

Dokuzuncu gün başka bir hücreye taşıdılar. Yerde battaniye de var. Geniş ve daha aydınlık. Minicik penceresinden gün ışığı sızıyor. Araba sesleri, çocuk cıvıltıları duyuyorum. Yakın bir yerde düğün salonu var galiba. Hoş bir müziğin melodisi yayılıyor ortalığa. Battaneyi görünce, açlığı ve uykusuzluğu daha çok hissediyorum. Yere başımı koyar koymaz uyuyorum.

Kapı tıkırtısıyla sıçradım. İşkenceci polis mazgaldan başını uzatıyor.

-İfade verirsen, seni cezaevine göndereceğiz.

Kaç gündür ifade istiyorlar, vermiyorum.

-Verecek ifadem yok. Cezaevinden aldınız beni. Bu hukuka aykırı.

-Ama sen bize kolaylık göstermiyorsun, olmaz ki.

Kolaylık göstermem, beni "tanıyan" gencin yaptığı gibi, istedikleri doğrultuda ifade vermem demek.

İşkence odasına aldılar. Daktilonun başında oturan polis, "hadi anlat" dedi. Kimliğimi, adresimi verdim sadece. İfade vermeyeceğimi tekrarla-

dım. Saçlarımdan çekmeye, yumruklamaya başladılar.

Biraz sonra komiser yukarı kata götürdü beni. Rahat ve "güzel" döşenmiş bir odaya girdik. Masanın başında oturan emniyet müdürüymüş. Neden açlık grevindeymişim, niye gereken kolaylığı göstermiyormuşum, aynı teraneler...

-İşkence yapıyorsunuz

Çok sinirleniyor bu sözüme. Karşısında ezilip büzülmemi beklerken, dikleşmem çileden çıkarıyor onu.

-Yalan söylüyorsun.... Polisler adil çalışır... Devletimiz büyük...

Nutuklara, yalan ve demagojilere öylesine alıştım ki, duymuyorum, dinlemiyorum.

-Beni cezaevine gönderin. İşkence yok demekle suç işliyorsunuz. Hiçbir ifade vermeyeceğim. Cezaevine gidene dek de grevi bırakmayacağım.

Emniyet müdürü ile nasıl böyle konuşurum?! Bir meydan dayağı daha... Bağırmadıkça çok sinirleniyorlar. İfade almadan göndermek zorunda oldukları için, son derece bozuk moralleri.

Yine karanlık, sulu, beton hücreye götürüldüm. Artık işkence izlerinin geçmesini bekliyorlar. Her gün hastaneye gidiyor, rapor almaya devam ediyoruz. İşkenceyi daha ne kadar sürdüreceklerinin raporu değil şimdiki. Sağ-salim cezaevine teslim etmek istiyorlar.

Onyedinci gün, otobüsle dönerken, cezaevinden ayrıldığım günü düşünüyorum. Geldiğim bir-iki hafta içinde aramızda konuşmamış olduğumuz için kızıyorum kendime. İstemeden de olsa siyasi tavrımız konusunda hata yapmak, derinden üzüyor beni.

Metris'e döndüğümde, yine doktorun karşısına çıkarıldım. Sözde işkencenin yapılmamış olduğunu tescillemek için muayene edecek. İşkence izi kalmış gibi... Kontrolü kabul etmedim. Kadın polis, "grevde misin" dedi..

Koğuşta arkadaşlar sevinç ve coşkuyla karşıladılar beni. Onlar da benim ardımdan üç günlük destek grevi yapmışlar. Hemen sofra hazırladılar. Grevi açmam için. Diğer siyasetlerden arkadaşlar da doluştular etrafıma. Açlık grevine son verirken, yolculuk "maceramı" anlattım. Onlar da cezaevinde topluca yaptıkları 1 Mayıs anmasını anlattılar. Slogan atıp marş söyledikleri için bir ay görüş yasağı verilmiş.

Nevin Berktaş

Yurt yayınevi tarafından ilk baskısı Haziran 1989'da yapılan "Adressiz Sorgular" kitabının alınmıştır.

Hayat hakkın
mücadele gücün kadardır

Saraylar, saltanatlar çöker
Kan susar bir gün
Zulüm biter
Menekşeler de açılır üstümüze
Leylaklar da güler
Bugünden geriye
Bir gidenler kalır
Bir de yarınlar adına direnenler...

Adnan Yücel

Nevin Berktaş, Bakırköy Hapishanesinde iken,
Mart 2011 tarihinde P.Devrimci Duruş dergisinin yaptığı röportaj.

PDD: Toplam 21 yıl gibi, Türkiye'de en uzun süre hapishanelerde kalmış bir kadın tutsaksın. O sürecin küçük bir kesitini anlattığın "Hücreler" kitabından dolayı yeniden tutuklandın. Hem de bu tutuklama, AKP hükümetinin 12 Eylül'ün yargılanacağını söylediği anayasa referandumunun hemen arkasından gerçekleşti. Böyle bir dönemde 12 Eylül işkencelerini anlatan bir kitaptan dolayı tutuklanman hakkında ne düşünüyorsun?

Nevin Berktaş: Evet, tutuklanmam, AKP'nin 12 Eylül'ü yargılayacağına dair, kitleler içinde umut yaymaya çalıştığı bir döneme denk geldi. Belki tesadüf belki hesaplı bir yaklaşım, bilemem. Ama bildiğimiz bir şey var: Onlar 12 Eylül'ün özüne karşı değiller. Dolayısıyla 12 Eylül'ün temeline inerek yargılanmasından yana olamaz AKP. Çünkü 12 Eylül'ün burjuvazi için yarattığı "dikensiz gül bahçesi" isteğinin bir ürünü olarak doğdular ve darbe yapmaya ihtiyaç duymadan 12 Eylül'ün yasaları ile aynı uygulamaları sürdürüyorlar. Bugün kırıntı şeklinde haklar varsa, bunlar mücadele sonucu yasaların fiilen işlemez hale getirilmesindendir, ya da değiştirmek zorunda kaldıkları yasalardır. Ama kendilerini 12 Eylül'ün mağduru gibi göstermek işlerine geliyor. Öyleyse bile, burjuvazinin istediği düzeye geldikleri ve burjuvazinin temsilcisi olarak hükümet olduklarına göre sorun yok! Fakat insanların yüreğinde ve bilincinde çoktan mahkum olmuş 12 Eylül'ü, birkaç sahte gözyaşı ile "idamlara ve darbelere karşı" bir imaj çizmek çıkarları gereğidir. Ama "Hücreler" kitabı, 12 Eylül'ün gerçek özünü ve istemedikleri yüzünü göstermekle kalmıyor, bugün hala 12 Eylül uygulamalarının sürdüğünü gösteriyor; Suçludur! Dahası kitap "12 Eylül rejiminin gerçek yargıcı ona karşı direnenlerdir" diyor. 1983'de idamlarla ilgili bildiri dağıttım diye, onların askeri mahkemeleri örgüt üyeliğinden 18 yıl ceza kestiler. Bugün gözyaşı dökmeye cesaret edebiliyorlarsa, o gün bütün işkenceleri göze alıp bildiri dağıtabilenler ve işkencecilere boyun eğmeyip yüzlerine "devrimciler sır vermezler" diyebilenlerin sayesindedir. İdam sehpalarına tekmeyi vurup halkına inancını haykıranlar sayesindedir.

Doğal olarak kitaba ve yazarına öfkeleri dinmedi. O gün nasıl saldırdılarsa bugün de aynı hışımla ceza kesiyorlar. Ama kanıtlanıyor ki, tarihte yaşanmış hiçbir vahşet direnenler olmadan açığa çıkartılamamıştır. Örneğin, Nazi faşizmi öyle bir fırtına estirmişti ki, Sovyet komünistlerinin (her ülkenin komünistleri ve savaş karşıtlarının) çelik iradesi ile kırılmasalardı, bugün nasıl bir dünyada yaşıyor olurduk, tahayyül bile edilemez. O nedenle Stalingrad direnişi, sömürülen-

ler için esin kaynağı olurken, (Fatih'in son nefesini solurken bile Stalingrad'ı sayıklaması boşuna değildi) sömürücülerin tüylerini diken diken etmeye yetiyor. Hala Sovyet insanının tırnaklarıyla kazandığı direnişi yok saymak için olağanüstü bir çabaya giriyorlar. '40'lı yıllara gitmeyelim, Diyarbakır örneği var. 1982 Ölüm Orucu, Mazlum ve Dörtlerin kendini yakarak tutuşturduğu ateş olmasaydı, Diyarbakır bu haliyle konuşulamayacaktı. Ya da, eğer Fatihler ve Haydarlar olmasaydı (84 Ölüm Orucu), Metris ve Sağmalcılar değil sadece, bir karanlık nasıl yarıldı konuşulmayacaktı. Her zaman olduğu gibi "son sözü direnenler söyler"... Söylediler...

Direnenler bilir ki, tarihte ülkesinin başına gelen felaketleri sessizce geçiştirenler halkı tarafından affedilmezler. Çünkü halklar hiçbir şeyi unutmaz. İşte '38 Dersim katliamı... '77 1 Mayıs katliamı... '72 Kızıldere, '78 Maraş, '95 Gazi katliamları... 12 Eylül'ü de unutmadı halkımız... Direnenler, yalnızca o gün yaşayanlara değil, gelecek kuşaklara da salt ne yapılması gerektiğini göstermekle yetinmez, ne yapılmaması gerektiğini de gösterirler. Bu kitap da böyle bir şey işte!

Geriye dönüp baktığında böyle bir kitabın hücre saldırısı öncesinde çıkartılması ve bugün yeniden gündemleşmesi hakkında ne düşünüyorsun?

"Hücreler" kitabı, sadece işkencenin vahşiliği ve ürkütücülüğüne odaklanmayıp, en ağır işkencelere bile direnilebileceğini anlattığı için hedefe çakıldı, evet. Kuşkusuz zamanlamasına çok öfkelendiler, ama öfkeleri bununla sınırlı değildi. Zamanlamasına öfkelendiler; çünkü bir meydan okuma, dik ve güçlü durmayı yayma ve bu yönde bir moral üstünlüğü sağlayarak "hücreler saldırısının" etkisizleştirilebileceği konusunda fikir oluşturma vardı. Hücre saldırısından (19 Aralık katliamından) önce çıkması, ama yıllar sonra yeniden gündemleşmesiyle 'ilginç' bir durum çıktı ortaya.

Stratejik bir saldırı ile karşı karşıya olduğumuzu, 12 Eylül'de olduğu gibi ekonomik ve siyasi programlarını uygulayabilmek ve toplumsal bir boyuneğiş sağlayabilmek için şiddetli ve kapsamlı bir geçiş yapmak istediklerini anlatıyordu kitap. Kendimizi kafaca ve ruhça hazırlayabilmemize yardımcı olmak için, 12 Eylül'ü ve direniş tarihimizi hatırlatıyordu aynı zamanda. Bugün bu da kanıtlandı. Hem 19 Aralık katliamının açığa çıkarılan yüzü, hem de kitleler arasında 12 Eylül'ün yargılanması isteğinin güç kazandığı, dolayısıyla devletin 19 Aralık katliamı ve 12 Eylül'ü kerhen de olsa gündemine aldığı bir sürece denk gelmesi ve kitabın bu ikisini içiçe geçiren anlatımı çakıştı. Kitap, tıpkı 19 Aralık'ta yakılan arkadaşlarımızın mahkemelere yanık yüzleriyle çıkmalarına benzedi. Çıplak bir gerçek olarak yüzlerine çarptı. Bu da sayısız kez kanıtlandığı gibi, gerçeklerin gizlenemeyeceğinin göstergesi oldu.

Yeri gelmişken şunu da söylemeliyim: 2000 yılının Nisan ayında kitap basılıp da bulunduğum cezaevine geldiğinde sadece biz değil, tüm tutsak arkadaşlar da heyecanlanmıştı. Saldırı bekleniyordu. Bütün hapishanelerde eş zaman-

lı olarak bir eğitim süreci de başlamıştı. Pratik olarak nasıl direneceğimizi konuşmuyorduk sadece, aynı zamanda diğer ülke tarihlerini -özellikle hapishane direnişlerini- okuyorduk. Dünya tarihi zengin bir deneyim ve tecrübe birikimine sahip. Bu birikimleri yeniden özümsemeliydik. Bizim mücadele tarihimiz de güçlüydü. "Hücreler" kitabı da okundu. Zaten kitabın bir bölümü dünya deneyimlerine ayrılmıştı.

Saldıran canilerin de, katledilen ve işkencelere maruz kalan biz tutsakların da, sınıf tavrı açısından kitap, gerekeni yaptı gerçekten de. Bu, kitabın (ve yazarının) iradi bir çabasıydı, ama bunca yıldır uzayan yargılama süreci ve bunun sonunda gelen cezalandırma, irademiz dışında gelişti. Öç almaya vardı iş. Fakat onların da beklemediği bir şekilde "ters tepti." Biz doğal olarak, kişiler üzerinden değil, faşizmin genel saldırısı üzerinden yürütüyoruz teşhir faaliyetini. Ama kitap ve tutuklama ile zorunlu olarak bu haksız uygulamayı, sadece Proleterce Devrimci Duruş dergisi sayfalarında -o da belli sınırlar içerisinde- duyurmanın dışına taşarak genişletme ihtiyacı doğdu.

Evet, tutuklanmanın hemen ardından "Nevin Berktaş'a Özgürlük" kampanyası başladı ve gerçekten de çok daha geniş kesimler bu durumdan haberdar oldu, tepkilerini ortaya koydular. Sen içerdeyken, dışarıda böyle bir kampanyanın yürütülüyor olmasını nasıl karşıladın? Kampanya hakkında ne düşünüyorsun?

Kitabın yazılması, basılması nasıl ki isabetli olduysa, kampanyanın da öyle olduğunu düşünüyorum. Kampanyanın en güçlü yanı, mesajını kitlelere mal etmeyi başarmasıdır. Görebildiğim kadarıyla kullanılan yöntemler yaygın ve çeşitli. Kuşkusuz bunu en iyi kampanya yürütücüleri bilir. Ama etkisi, duvarları yarıp bana kadar da ulaşıyor. Örneğin, hapishaneden bana yazan gençlerden biri, açık görüşte annesinin beni anlattığını yazıyordu. Aynı koğuşta yaşadığımız genç arkadaşlardan biri de, telefon görüşmesi yaparken babasının Maltepe'de bildiri dağıtanlardan adımı duyduğunu ve beni sorduğunu anlatıyordu.

Son dönemde, burjuva sınıf hukukunun mağdurları ve hapishanelerle ilgili pekçok şey yapıldı. Pınar Selek'e yapılan komplonun duruşması, gözaltına alınan gençlerle ilgili dönen dolaplar, devrimci dergilere yapılan baskın tutuklamalar, KCK davası, hasta tutsaklar, tutuklu gazeteciler, 10 yılını tutuklu geçirenler, Hrant'ın mahkemesi, ağırlaştırılmış müebbete mahkum edilen arkadaşların durumu, Mutki'yi haber yapan gazetecilerin tutuklanması vs... "Güçler birleştirilebilirse ne iyi olur"u düşündürüyor, "hepsi bir kanala aksa"... Şu slogan doğru ve yerinde atılan bir slogan: "Zindanlar yıkılsın tutsaklara özgürlük"! Ama aynı adla kurulmuş komiteler neden olmasın? Önemli işler başaran diğer komite ve oluşumlar, "Tutsaklara özgürlük komiteleri" altında merkezileşip ülkenin dört bir yanında faaliyet yürütmesi kadar meşru bir şey olamaz, hem de dünyanın en fazla tutuklusu olan, hukuk skandallarıyla çalkalanan bir ülkede...

Benim aklıma dünya çapında yürütülen iki çalışma geliyor. Birincisi, 1920'li-30'lu yıllarda, içlerinde Clara Zetkin'in de etkin çalıştığı "Uluslararası Yardım

Örgütü" ve buna bağlı olarak kurulan Af Komiteleri çalışması. İkincisi, 1950'li yıllarda kurulan "Barış Komiteleri"nin çalışmaları.

İlkinde; Yardım Örgütü'nün görevleri şöyle saptanıyor: Faşist terörün kurbanlarını siyasi ve manevi yönden savunmak için kamuoyu oluşturmak / Tutsak ailelerine yardım eylemleri yapmak / yayın yolu ile hapishanelerde yaşananlar ve baskıları, tutuklama ve işkenceleri, yargılama ve ağır cezaları kamuoyuna duyurmak / mahkemelerde tutsakların savunulmasını örgütlemek, gönüllü avukatları katmak / En geniş kesimleri bu faaliyetlerin içine çekmek için ikna çalışmaları yürütmek / Her şehirde Af Komiteleri kurup devleti tutsakları serbest bırakmaya zorlamak / Parlamento ve hükümete imzalı çağrılar yapmak, protesto mektupları göndermek; 'protesto heyetleri' oluşturarak tutsakların serbest kalmasını istemek / Siyasi mülteciler, polis tarafından izlenen devrimciler ve antifaşistlerin korunması...

İkincisinde; ABD, kendisi atom bombası üretip yeni bir Avrupa ordusu da kurarak Sovyetler Birliği'ne savaş açmayı planlarken SB'nin atom bombası ürettiğini ve savaş çıkartacağını yaymaya başlıyor ve öyle bir gürültü çıkartıyor ki, kitleler "kızılların savaş başlatacağını" zannediyor. Bu durumda SB'nin çabasıyla önce tüm ülkelerde yoğun bir imza kampanyası başlıyor. ("Savaş istemiyoruz" diyen milyonlarca insan imza atıyor), Sovyet milletvekilleri ve bilim insanları her ülkede seminerler veriyor, "Barış Komiteleri" kuruluyor. Ardından da "Uluslararası Barış Kongresi" düzenleniyor ve kongreden savaş karşıtı kararlar çıkıyor. Buraya gelinceye dek hiç de kolay olmayan bir çalışma ile (gözaltılar, komplolar, katletmeler) uğramadıkları ev bırakmıyor, dahası bu arada insanların yaşantısının içine giriyorlar. Yalnızca yayın yoluyla değil "insan sesi önemlidir" diyerek sokakları arşınlıyorlar ve hatta SB'ne karşı olan ama savaş da istemeyen çok sayıda insanı, kandırılmışları, ürkekleri, kararsızları, şüphecileri bile kazanıyorlar. Çalışmanın etki gücü o kadar yüksek oluyor ve öyle bir sıkışma yaratıyor ki, ABD'li savaş baronları bile "pes" diyor. ("Kızıllar usta bir ruhbilimci olduklarını gösterdiler.") Öte yandan Amerikan halkını sarsıyor ve Amerikan ruhunu ayakta tuttuğunu söyledikleri, peşpeşe siyahların asıldığı Missisipi'de dahi savaş karşıtları çığ gibi büyüyor.

Marks ve Engels'in "Köln Davası" ile ilgili çalışmaları da çok çarpıcı. Prusya Hükümeti'nin polis şefleri ve ajanlarını harekete geçirip, Marks ve diğer komünistlere sahte evrak düzenleme yoluyla kurduğu komployu (sürgünde olan Marks dışında pekçok komünist tutuklanıyor) açığa çıkartıp sahte belgeleri öylesine mahkum ederler ki, hükümet ve polis rezil olur.

Elbette dönemler ve koşullarımız farklı. Komünist ve devrimcilerin bugüne oranla daha etkili ve örgütlü olduğu dönemlerde bu kampanyalar, çok daha büyük ses getirmiş ve başarılı olmuş. Subjektif unsurdaki gerilik, bu konuda da karşımıza çıkan en büyük sorun oluyor. Fakat bazı özel kesitlerde ülkemizde de güzel ve sonuç alıcı örnekler yaşandı, yaşanıyor. En son Güler Zere için yürütülen kampanyada olduğu gibi.

Bu tür faaliyetlerde başarının sırrı, en geniş kitlelerin sahiplenmesini sağla-

maktır. Çünkü gerçek, her zaman üstündür ve sallantıda olan, sersemletilen insanların gözleri açıldığında, o insanların öfkesi kendisini kandıranlara döner.

Toplam 21 yıl yatıp çıktıktan sonra, yeniden hapishaneye girmek nasıl bir duygu? Bu süre içerisinde hapishanelerde ne gibi değişiklikler olmuş? Nasıl karşılandın ve ne ile karşılaştın?

21 yıl yattıktan sonra yeniden tutuklanmak, karışık duygular yaşattı bana. Şimdi hapishanelerde değişik uygulamalar da var tabi, ama sonuçta hapishane...

Verilmiş bir hüküm olduğu için, "savcılığa teslim edilme işlemleri" nedeniyle Vatan'da iki-üç saat bekletildim önce. Gözaltında olmadığım söylendi. Gözlerim bağlanmadan ve kelepçelenip dayak atılmadan "O bina"ya girmek, üstelik rahat bir salonda bekletilmek, benim için ilkti. Ama bunun daha önce yaşadıklarımı hafifletmek yerine beynimin kıvrımlarını harekete geçirmekten başka öte bir anlamı olmadı. Vatan'ın daha önce görmediğim yeni bir bina olması fark etmiyor. Bir kere "o bina"ya girmiştim ve sanki yine "gardımı almıştım." Belli mi olurdu?! Yıllar önce, şubenin hücresinden, yine bir işkence faslı için gözlerim bağlanıp işkence odasına götürülürken, işkececi polisin, koluma dokunur dokunmaz -direneceğimi anlayıp- "yine gardını aldın" diyen öfkeli sesini hatırladım mesela. Biz karşılıklı çatışan iki sınıf gücü olarak karşı karşıyaydık ve benim vücudumun kimyası bile değişiyordu, o da bu değişimi dokunur dokunmaz anlıyordu. İşte ben yine tetikteydim! Bu sefer onlar sakindi ama. İşleri "yakalama tutanağı tutmak" vs. den ibaretti çünkü.

Amerika filmlerinden gördüğümüz upuzun geniş bir koridor ve üstkatı demirlerle çevrili bir hapishane burası. Koridorlarda gardiyanların oturduğu vestiyer benzeri küçük bölmeler var ve de bol miktarda mobese... Gardiyanlar da sürekli izleniyor. Bu benim için yeni bir durum. Bu yeni durumla havalandırmaya girince karşılaştım, "bu kadar da olmaz" demekten alamadım kendimi.

Hapishane girişinde, diğer yerlerde olduğu gibi "soyarak arama" olmaması hem şaşırttı, hem de sevindirdi beni. Ama x-ray ve "ayakkabı çıkarma" uygulaması burda da vardı. "Biz bunu kabul etmiyoruz" dedim, onlar da -her zamanki gibi- "bize verilen emir bu" dediler. Kadın gardiyanlar hırpalamadan yukarı kaldırıp beni, bağsız ayakkabılarımı indiriverdiler. Retina taraması vs. de yeniydi benim için. Hemen koğuşa götürmüyorlar, "dağıtım gününe" dek ayrı bir bölümde tutuyorlar. Ta Metris'ten gördüğüm tecrit uygulaması yani. Ama her zaman olduğu gibi tutsakların kulakları "çalışıyor". Getirildiğimi duymuş arkadaşlar. Sabah akan sıcak sudan ayırmışlar banyo için. Koğuşa geldiğimde bekleniyordum ve 30'a yakındı sayıları. Hücre beklerken böyle kalabalık bir koğuşa girmek, ilk sevincim oldu ve Sakarya-Gebze hapishanelerinden tanıdığım arkadaşları görünce sevincim arttı. "Tekrar gelenleri kovuyoruz, ama neyse az bir zaman kalacaksın" şakasıyla sarıldık birbirimize. Şunun şurası ne kadar olmuştu ki? Şubat 2007-Kasım 2010 arası kısa bir zaman, dört yıl bile değil. Arkadaşlar beni daha canlı buldu, ben onları solgun gördüm. Ama bu aynı zaman diliminde, dı-

şarının ve içerinin etkilerine uygun bir durum. Dışarının havasını, salt güneş görmek ve gökyüzünü, denizi, ağaçları doyasıya seyretmek, rüzgarın esintisini duyumsamak anlamında demiyorum, her açıdan solumak farklı bir etki yaratıyor. Dolayısıyla önem kazanıyor, çünkü açık ki, göz gördüğünü beyne yüklüyor. Ufku darlıktan kurtarıyor ve bu da bakışlarına, duruşuna yansıyor. Kuşkusuz, 21 yıl uzun bir zaman, ama dışarı çıkıp da soluklandığım yıllar canlıydı. '89 Bahar Eylemleri'ni kaçırmak dışında parçası olduğum direnişler vardı. Geçen yıl 1 Mayıs'ta Taksim'de olmak, Tekel direnişinde Sakarya Caddesi'nde bulunmak insana çok şey katıyor. Hapishane koşulları ise her geçen gün ağırlaşıyor. Hastalıklar, hatta ölümcül hastalıklar artıyor. Güneş yüzü görmüyor tutsaklar. Ağır hapishane cezalarında artış var. Hücreler gençlerle dolu.

Bunun öteki yüzü de var tabi. Kuşak kopması yaratamamış olmaları, umudu hep canlı tutan somut bir görünüm sunuyor. Ben bunu '90'ların başında da yaşamıştım. Uzun yıllar tutsak kalmış bazı arkadaşların bizzat kendi evlatları tutuklanıp geliyordu. Baba-kız, ana-oğul yoldaş olmuşlar, hapishane arkadaşları olmuşlardı. Capcanlı yeni bir kuşak katılmıştı devrim saflarına. 2000'lerde de benzer bir durum doğmuştu. Hapishanelerde genç yoldaşlar, arkadaşlar ağırlıklıydı. '90 sonrasının yükselişi, yeni hücre saldırısı dolayısıyla başlayan '96 Ölüm Orucu süreci, yine hapishaneleri gençlerle doldurmuştu. Benim gibi '80 öncesi kuşak, '90'lar ve daha sonra 2000'ler... 19 Aralık katliamı sonrasında da yığınla genç girdi hapishanelere. Üç kuşak devrimciler aynı hücrelerde bir arada yaşadılar. Hiçbir zaman "bitirdik tükettik" diyemediler, çünkü öldürdükçe, hapishanede kilit altına aldıkça, yeni bölükler katıldı, bunu engelleyemediler. Korkuları daha da artmış olmalı ki, mobese-kamera vb. her yeri izlemeye ihtiyaç duyuyorlar.

Havalandırmaya bakan mobese, koridorlarda mobese, ringlerde mobese... Her yerde izleniyoruz... Sanki Taksim'deyiz! Aksaray, Eminönü, Kadıköy, Üsküdar meydanlarındayız!.. 2007'de dışarı çıktığımda "bu ne, hapishaneden beter" demiştim. Mobese'ler, telefon dinlemeleri... Şimdi tekrar girdiğimde "bu ne, dışarıdan beter" diyesim geliyor. Havalandırmada volta atarken, kendimi İstiklal Caddesi'nde hissettim desem abartmış olmam. Tam karşıda mobese. İnsan hiç değilse dört duvar arasında izlenmek istemiyor. Denetlenen mektuplarda kendimize otosansür uygulamamız yetmezmiş gibi, havalandırmada dolaşırken, sohbet ederken, spor yaparken otosansür uygulamak olur şey değil. Şimdi voltayı bile içeri taşıdım. Bu kadar özelimize girrmeleri "denetim"in dışına taşıyor. Mahkemeye, hastaneye giden arkadaşlar, ringdeki mobeseyi peçete ile kapatıyorlar diye görüş ve telefondan men ediliyorlar. Kısacası, dışarı-içeri karışmış durumda. "Hapishane duvarları dışarıdaki duvarların küçük bir parçası" deriz, bu çok daha derinden hissediliyor. Ama öte yandan, tutsaklar en ilkel koşulda yaşatılıyorlar. Ütü yok, yapıştırıcı yok... yok... yok... Çamaşırhane de yok. Var, ama yok! "Kırk yılda bir" çarşaf vs alıyorlar, ama diğer tüm çamaşırlar elde yıkanıyor. Bu, toplu olarak leğenlerde çamaşır yıkama işi, bana Adana Cezaevi'ni hatırlattı, tutsaklar teknikten yana '80'li yıllardalar yani.

Eskiyi sıkça hatırlıyorum elbette. Bizim kuşak, tahliye olurken her şeyini içeride bırakıp çıkardı, ben de öyle yapmıştım. Şimdi orada burada gözüme çarpıyor bunlar. Klasikler, İngilizce çalışma kitapları, sözlük... Kiminin kenarına yazdığım (B) işareti bile duruyor hala. Yastık kılıfı, yatak örtüsünü görüyorum. Hırka, kazak, masada bir örtü veya bir defter... Tabi ki, bıraktığım yerden başlıyormuş hissine kapılmadım. Ama bir burukluk sardı içimi. Geride bıraktığım arkadaşlarım için... Tahliye olup giderken duyduğun hisler gibi. Çıkan herkes, sevinçle yürek acısını birlikte duyar, hatta ikincisi ağır basar. Herkesin çıkması gerektiğini o an kadar keskin hissetmezsin. Ben üç buçuk yılda neler yaşamıştım, ama geride kalan sanki "donmuştu". Hapishanede zaman durur gibi olur. Sende bıraktığı izleri bile farkedemezsin çoğu kez. Kendini girdiğin yaşta hissedersin, belki bu yüzden biraz "çocuk" kalırsın... Oysa zaman çok da hızlı akar, öyle hissedersin, yetiştiremezsin yapacağın işleri... Böyle garip bir durum çıkar ortaya. Ben de böyle "garip" hisler içinde kaldım işte!

Kampanya ile birlikte, başına gelenleri öğrenenlerin en fazla şaşırdıkları şey, 21 yılı içerde geçirmiş olman. Ve bu sürenin önemli bir bölümünün işkence altında, hücrelerde geçirilmesi... "Bu kadar uzun süre bütün bunlara nasıl dayandı, nasıl direndi" sorusuyla sıkça karşılaştık. Bunu hem hayret, hem de hayranlıkla karışık soruyorlar. Bu konuda bir şey söylemek ister misin?

Yıllar önce hangi işkence mekezine girdiysem, özel bir uygulama, özel bir kin ile karşılaşmıştım. Sanırım kendi gücümü görmem, o dönemlere rastlıyor. İşkenceciler, tüm işkence yöntemlerine rağmen karşılarında eğilmeyenleri, olağanüstü büyütüyorlar gözlerinde. Kendi sınıf güdüleri haklı kılıyor belki onları.

Sadece duygular ve yürek çırpıntılarını katarak değil, bilinçle de yürümek. Şimdi böyle görüyorum kendimi, ama o dönem gençtim ve ne bilgi birikimim ne de mücadele tecrübem vardı. Fakat direniş virtüözü Fatih'i, Fatihleri tanımıştım ben. Kaldı ki, direnmek için çok bilinçli olmak da gerekmiyordu. Aysel gibi 17-18 yaşında direnenler vardı. (Aysel Zehir '84 ÖO gazisi -yn) Bizim ülkemizde çocuk yaşta gençler asıldı. Dimdik yürüdüler ölümün üzerine. Kısacası, benim gibi işin çok başında olmasına rağmen direnenler karşısında büyük korkuya kapılıyor ve bu gücü baştan kırmak istiyorlardı. (Şimdi gençlere azgınca saldırılması da bundan. "Neden böyle" diye düşünüyorlarsa gençler, bilsinler ki, sömürücünün sınıf tavrıdır bu. Kendi güçlerini görsünler ve bunu görmek, onlara yeni güç katsın.) Oysa beni bileyen, onların zulmü ve benim gibi onbinlerce insanın ödediği bedel, ama en çok da en yeteneklilerimizi aramızdan çalıp almalarıydı. Öyleyse, ölülerimiz hala savaşacak ve ilelebet savaşıyor olacaktı...

Uzun yılları hapishanede geçirmiş olmam elbette çok ilgi çekiyor. Üstelik onların yasalarına göre de durumum hafifti. Ama her fırsatta 3 yıl, 5 yıl, 10 yıl vs bütün rakamlar ceza kesmek için kullanıldı adeta. Ve cezalandırma süreci hiç bitmedi. Lehime olan hiçbir yasayı kullanmak istemedikleri gibi. yasalarını da çiğneyerek uzun yıllar hapsetmenin yollarını buldular. "Hücreler" kitabına ya-

ğan cezalar ve süren mahkemeler de on yılı buluyor. Demokles'in kılıcı gibi tuttular başımda. Ama iş düzeltmeye gelince elleri titredi. 5 yıl 7 ay fazladan yatırıp "ne yapalım, yanlışlık oldu" demişlerdi oysa. Bu "yanlışlık" nedeniyle açtığım dava için mahkeme tazminat ödemeyi reddetti. Eğer Yargıtay da reddederse AHİM'e başvuracağız. "Hücreler" kitabı davası da AHİM'de, sizinle röportaj yaptığım bugünlerde, dava AHİM'de görülmüş olacak.

Dışarıda bana da en çok "bunca yıl nasıl dayandın" diye sordular. Şöyle yanıtladım: "Özlemini duyduğum dünyanın gerçekleşmesini çok istiyorum, bu dünyanın cisimleşmiş halini yaşamak ve yaşatmayı çok istiyorum, ama bunu engellemek isteyenlere karşı da direniyorum, güçleniyorum..."

Direnmenin insanı nasıl güçlendirdiği hemen farkedilmiyor, bunu anlatmak ise hiç kolay olmuyor. Yaşamın önümüze çıkardığı zorluklar karşısında direnç geliştirmek doğaldır aslında. Kuşkusuz, devrimcilerin bilinçli direnci ayırdedici bir özelliktir, ama eğer sözkonusu olan bedel ödemekse, böyle yığınla insan var. Ve biz toplumsal olarak ağır bir bedel ödedik, ödüyoruz. İşini, evini, grev hakkını kaybeden işçi nasıl dayandı?! Ücreti sürekli düşen, çalışma saatleri yükselen çalışanlar nasıl direniyorlar?! Çocuğu uzun süre hapishanede kalan ve hayatından hep endişe duyan analar, örneğin benim annem, nasıl direndi?! Hele oğlunu-kızını kaybeden, işkencede, ölüm orucunda, idamlarda evladı elinden alınan, çocuğunun kemiğini bile bulamayan bir ananın kanayan yüreği nasıl dayanıyor?! (Bir kayıp anasının söylediği şu sözlere nasıl dayanılır: "Oğlumun yaşadığı inancıyla uyanıyorum. Saatler ilerledikçe inancım azalmaya başlıyor. Öğle üzeri oğlum yine ölüyor. Akşamleyin canlanıyor; yakında geleceğine inanmaya başlıyorum, sofrada ona yer kuruyorum, ama o yeni baştan ölüyor, ben de geceleyin umudumu yitirmiş olarak yatıyorum...") Evi başına yıkılıp ailecek sokak ortasında kalanlar bu durumla nasıl başedebiliyorlar?! Zorla, baskıyla, açlıkla, işsizlikle cebelleşen gençler nasıl tutunuyor hayata?! İşi olmadığı için çocuğunun yüzüne bakamayan bir babanın parçalanan ruhu nasıl onarılabilir?! Kirli savaşta evlatlarının ölüm haberleriyle sarsılan analar nasıl dayanıyor?! Köyü boşaltılan, toprağına-malına el konulan, tanımadığı bir hayatın içine, kentlere sürüklenen insanlar ne durumda?! Dayak yiyen, tecavüze uğrayan, aşağılanan kadınlar neler çekiyor?! Saymakla bitirebilir miyiz?

"Hayat hakkın mücadele gücün kadardır..." Mücadele eden güçleniyor. Böylesine ağır bedeller ödeyen milyonlarca insanın, bir gün bu gücü yerinde kullanacağını biliyoruz. Biz bu acıların yaşanmayacağı bir dünya kurmak istediğimize göre, ülkemin bu karanlık günlerinde benim payıma da bu düştü...

Seni destekleyen, sana yazan, dışarıda senin için çalışan, imza toplayan, bildiri dağıtan vb herkese ve yurtdışından gelen heyetlere söylemek istediğin birşey var mı?

Size daha önce yazdığım mektupta (derginin Şubat sayısında yayınlandı) az çok duygularımı anlatmaya çalışmıştım. Dışarının tutsaklarla (benimle) böylesine buluşması ve bütünleşmesi, olağanüstü güzel. Neredeyse içeride oldu-

ğumu unutuyorum. (İşin kötüsü (!) alıştım akan mektuplara, kulağım hep mazgalda...)

Nasıl yoğun bir emek sarfedildiğini, binbir zorlukla cebelleşildiğini düşünürken, anlatılmaz bir duygu akışı ve yoğunluğu yaşıyorum. Emek verenler ne kadar farkındalar bilemem ama, akıttıkları terin kıymeti çok büyük. İlgilenmeyenlere de canları sıkılmasın, ama sabırla anlatmaya devam etsinler. Nereden nereye geldiğimiz önemli, ama çabamız tükenmez. Bir zamanlar bir avuç tutsak yakını, özellikle analarımızın çığlığıyla sarsılmışlardı, şimdi milyonlar var. Emeği geçenlerin yüreğine sağlık... Paha biçilmez çabalarıyla buluşuyor, sımsıkı kucaklıyorum.

Yurtdışından gelen arkadaşlara ayrıca çok teşekkür ediyorum. Beni buradan çekip almak için onlar da çok uğraştılar. Bütün engelleri aşmaya çalışarak dayanışmanın güzelliğini hatırlattılar herkese. Engellemek istemeleri de bu yüzden, ama onlar bir avuç... Bizim ülkemizin insanları zor gününde yanında olanları unutmaz. Çabalarına çok değer verdiğimizin bilinmesini isterim.

İlgilenenleri unutmuyorum, unutmayacağız. Fakat ilgilenmeyenler de aynı şekilde unutulmuyor. Kimilerine göre "hikayem" reyting yapmayabilir, onları anlıyorum, ama bu kaygıyı taşımayanlar içinden de yazmayan, ilgilenmeyenler çok. Oysa duyulmasının öneminin büyük olduğunu bilirler ve bunun için bir kalem de onlardan gelmesi beklenir.

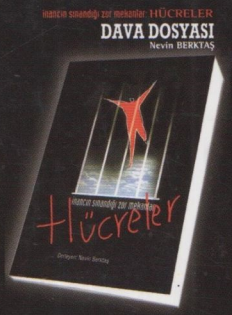
Son olarak ne söylemek istersin?

Herkese sevgilerimi gönderiyorum. Buluşacağız mutlaka... Ayrıca kadınlarımızın 8 Mart Dünya Emekçi Kadınları Günü'nü kutluyorum.

Çeşitli emekçi semtlerde ve merkezi yerlerde, "Nevin Berktaş'a Özgürlük!" kampanyası kapsamında, yazılamalar yapıldı, ozalitler, stickerlar ve PDD dergisinin Şubat sayısının kapağı afiş gibi yapıştırıldı.

Bu kitap,
faşizmin unutturmaya çalıştığı
direniş tarihimizden ve
geçmişten geleceğe süzülüp gelen
geleneklerimizden koparmaya çabaladığı
genç kuşaklara gönderilen bir selamdır...
Cesaret ve özveriyi norm haline getiren,
geleceğin devrim savaşçılarını
yaratanlardan bir mesajdır...
Tarihimizde insanlığın,
devrimci ve komünistlerin
köleliğe, soykırıma, faşizme, ulusal ve
sınıfsal sömürüye
başkaldırması mücadelesinde yaratılan
gelenek ve normları unutturmadık,
unutturmayacağız...
Daha iyi bir yarın için savaşanlara
bilincimizi ve yüreğimizi akıtıyoruz
bu kitapta...

ISBN 978-975-344-074-5

YEDİVEREN YAYINLARI

belge yayınları